Biblioteca Polirom

Raymond Carver

Catedrala

POLIROM

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Raymond Carver, *Cathedral*

Copyright © 1981, 1982, 1983 by Raymond Carver.
© 1983-1988 by Raymond Carver.
© 1989 to present by Tess Gallagher.
All rights reserved.
© 2006 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33 , O.P. 37 ; P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

CARVER, RAYMOND

Catedrala / Raymond Carver ; trad. de Horia Florian Popescu – Iaşi : Polirom, 2006

ISBN (10) 973-46-0255-1 ;
ISBN (13) 978-973-46-0255-1

I. Popescu, Horia Florian (trad.)

821 135.1-31

Printed in ROMANIA

Raymond Carver

Catedrala

Traducere de Horia Florian Popescu

U.C.S. 2017

POLIROM
2006

Maestru absolut al prozei scurte americane contemporane, comparat adesea cu mentorul său rus, A.P. Cehov, Raymond Carver s-a născut în Clatskanie, Oregon, în 1938. A avut diferite slujbe mărunte până să devină scriitor. A debutat în 1974 cu volumul de povestiri *Pune-te în pielea mea*. În 1976 îi apare *Taci, te rog!* (Editura Polirom, 2004), care îi aduce o largă recunoaștere. I-au urmat volumele *Anotimpuri furioase* (1977), *Despre ce vorbim când vorbim despre iubire* (1981; Editura Polirom, 2005), *Fazanul* (1982), *Catedrala* (1983), *Dacă-ți convine* (1984), *Elefant și alte povestiri* (1988), *Locul de unde te sun* (1988). În 1993 îi apare postum volumul de povestiri *Short Cuts*.

În 1983 i se decernează prestigiosul Mildred and Harold Strauss Living Award, iar în 1985 revista *Poetry* îi acordă Levinson Prize. În 1988 a fost primit în American Academy și în National Institute of Arts and Letters, iar Hartford University i-a acordat titlul de doctor în Litere. Cărțile sale au fost traduse în peste douăzeci de limbi. A încetat din viață în 1988, în urma unui cancer pulmonar. Volumul de povestiri *Catedrala* a fost nominalizat pentru faimosul premiu american Pulitzer și pentru National Book Critics Circle Award. Cele douăsprezece povestiri incluse în el sunt, fiecare în parte, niște perle ale prozei americane minimaliste și dau măsura talentului unuia dintre cei mai mari autori de proză scurtă din a doua jumătate a secolului XX. Aparenta banalitate a personajelor, a dialogurilor sau a situațiilor prezentate în texte e permanent subminată de o tensiune insinuată subtil, de o senzație de apăsare, de stranietate sau chiar de fantastic. Asistăm, de pildă, la o banală întâlnire între două perechi, dar în care intervine un păun țâfnos și un mulaj de dinți. Alteori ne sunt prezentate suferințele unor părinți al căror copil a fost călcat de o mașină chiar de ziua lui de naștere, dar tensiunea e sporită de niște telefoane misterioase și sumbre. De fiecare dată Raymond Carver ne dezvăluie, cu o aparentă ușurință și cu un rafinament greu de egalat, fațetele ascunse ale unor vieți aparent banale, dând senzația că a reușit să prindă în cuvinte esența tainică a vieții înseși.

Pentru Tess Gallagher
şi în memoria lui John Gardner.

PENE

Bud, prietenul ăsta al meu de la serviciu, ne-a invitat pe Fran şi pe mine la cină. Eu n-o cunoşteam pe nevastă-sa şi el n-o cunoştea pe Fran. Eram deci chit. Dar Bud şi cu mine eram prieteni. Iar eu ştiam că în casa lui Bud e un copilaş. Pruncul să fi avut vreo opt luni când Bud ne-a invitat la cină. Un' se duseseră alea opt luni? Drace, da' chiar, unde s-a dus timpul de atunci până acum? Ţin minte ziua când Bud a venit la lucru cu o cutie de trabucuri. Ni le-a oferit la bufet. Erau trabucuri de la drogherie. Dutch Masters. Dar fiecare trabuc avea pe el un abţibild şi o banderolă care spunea E BĂIAT! Nu fumez trabucuri, da' oricum am luat şi eu unul.

— Mai ia, mai ia unu', a zis Bud şi a scuturat cutia. Nici mie nu-mi plac trabucurile. Asta-i ideea ei!

Vorbea de nevastă-sa. Olla.

N-o întâlnisem până atunci pe nevasta lui Bud, însă odată îi auzisem vocea la telefon. Era o sâmbătă după-masă şi n-aveam chef de nimic. Aşa că l-am sunat pe Bud să văd dacă el avea chef de ceva. Femeia a ridicat receptorul şi a zis „Alo". Am amuţit şi nu mi-am mai amintit cum

o cheamă. Bud îmi spusese numele ei de nenumărate ori. Dar îmi intrase pe-o ureche şi-mi ieşise pe cealaltă.

— Alo! a zis din nou femeia.

Se auzea un televizor. Apoi femeia a zis:

— Cine-i la telefon?

Am auzit cum scâncea copilaşul.

— Bud! a strigat ea.

— Ce e? am auzit că spune Bud.

Şi tot nu-mi puteam aminti numele ei. Ea a închis telefonul. Data următoare când l-am întâlnit pe Bud la serviciu, bineînţeles că nu i-am spus că i-am telefonat. Însă mi-am propus să-l fac să pomenească numele nevestei lui.

— Olla, a zis el.

Olla, mi-am spus eu. *Olla*.

— Nu-i cine ştie ce, a zis Bud.

Eram la o cafea în bufet.

— Doar noi patru. Tu şi cucoana ta şi eu cu Olla. Nimic deosebit. Vino pe la şapte. Ea hrăneşte copilul la şase. După aia îl culcă şi atunci noi o să mâncăm. Casa noastră nu e greu de găsit. Dar, uite, ţine o hartă.

Mi-a dat o foaie de hârtie cu tot felul de linii care indicau drumurile mai importante şi mai puţin importante cu săgeţi ce arătau cele patru puncte cardinale. Un X mare marca locul unde se afla casa lui.

— Abia aştept să ne vedem.

Dar Fran n-a fost prea încântată.

În seara aia, cum stăteam la televizor, am întrebat-o dacă n-ar trebui să ducem ceva când mergem la Bud.

— Cam ce? Ţi-a zis el să aduci ceva? De unde vrei să ştiu eu? Habar n-am.

A ridicat din umeri şi mi-a aruncat privirea aia de-o ştiam eu bine. Mă auzise şi altădată vorbind de subiectul Bud. Dar nu-l cunoştea şi nu ţinea să-l cunoască.

— Putem să-i ducem o sticlă de vin, a zis ea. Mi-e indiferent. De ce să nu-i duci nişte vin?

A clătinat din cap. Părul lung i s-a legănat înainte şi înapoi peste umeri. Ce ne trebuie nouă alţi oameni? părea să spună ea. Ne avem unul pe altul.

— Hai, vino aici, am zis.

A venit puţin mai aproape, ca s-o pot îmbrăţişa. Fran e o lungană solidă. Are părul ăsta blond, care i se revarsă pe spate. I-am prins o şuviţă şi i-am mirosit-o. Mi-am înfăşurat mâna în părul ei. Fran s-a lăsat îmbrăţişată. Mi-am culcat faţa în părul ei şi am mai dezmierdat-o un pic.

Uneori, când părul îi vine pe faţă, trebuie să şi-l ridice şi să-l împingă peste umăr. Treaba asta o înnebuneşte.

— Uf, părul ăsta! zice ea. Îmi face numai necazuri.

Fran lucrează într-o fabrică de lactate şi când se duce la lucru, trebuie să-şi strângă părul. Îl spală în fiecare seară şi-l piaptănă când stăm în faţa televizorului. Din când în când ameninţă să-l tundă. Da' nu cred că o s-o facă. Ştie cât de mult îmi place părul ei. Ştie că-mi place la nebunie. Îi spun că m-am îndrăgostit de ea din cauza părului ei. Îi spun că s-ar putea să n-o mai iubesc dacă şi-l taie. Uneori îi spun Suedeza. Poate fi luată drept suedeză. Seara, când suntem împreună, ea îşi piaptănă părul şi spunem cu glas tare ce lucruri ne-am dori, lucruri pe care nu le avem. Ne-am dori un automobil nou – ăsta-i unul dintre

lucrurile pe care am vrea să le avem. Am mai dori să putem petrece câteva săptămâni în Canada. Da' un lucru nu doream: nu doream copii. Motivul pentru care nu aveam copii era că nu voiam să avem copii. Poate, cândva. Dar la vremea aia noi aşteptam. Credeam că putem să mai aşteptăm. În unele seri ne duceam la cinema. În alte seri rămâneam acasă şi ne uitam la televizor. Uneori Fran făcea pâine sau prăjituri şi mâncam toată tava într-o seară.

— Poate nu beau vin, am spus eu.

— Oricum, du-le nişte vin, a spus Fran. Dacă nu-l beau ei, îl bem noi.

— Alb sau roşu? am întrebat.

— O să le ducem ceva dulce, a spus ea, fără să-mi dea atenţie. Dar puţin îmi pasă dacă le ducem ceva. E show-ul tău. Hai să nu exagerăm, că atunci nu mai vreau să merg. Pot să fac nişte gogoşi cu zmeură pentru cafea. Sau nişte fursecuri.

— Desert or să aibă, am zis eu. Nu inviţi oameni la cină fără să pregăteşti un desert.

— Ar putea să aibă budincă de orez. Sau Jell-O[1]! Ceva ce nu ne place, a zis Fran. Nu ştim nimic despre femeia aia. De un' să ştim atunci ce-o să pregătească? Ce ne facem dacă ne dă Jell-O? a clătinat Fran din cap.

Eu am ridicat din umeri. Dar avea dreptate.

— Trabucurile alea vechi, de ţi le-a dat el, a zis iar Fran. Dă-le lor. Atunci tu şi cu el vă puteţi duce în camera de oaspeţi să fumaţi trabucuri şi să beţi vin de Porto sau chestii d-alea de le beau oamenii prin filme.

---

1. Jell-O – desert cu jeleu, care are adesea aromă şi culoare de fruct (n. tr.).

— OK, atunci ne ducem numai pe noi, am spus.

Fran a zis:

— Le ducem o franzelă făcută de mine în casă.

Bud şi Olla locuiau la vreo treizeci de kilometri de oraş. Fran şi cu mine locuiam în oraşul ăla de trei ani, dar, fir-ar să fie, nu dăduserăm nici măcar o raită prin împrejurimi. Îmi făcea plăcere să conduc maşina pe drumeagurile alea şerpuite. Era seara devreme, era frumos şi cald şi vedeam păşuni, garduri din scânduri groase, vaci de lapte care se deplasau încet spre şoproane vechi. Vedeam mierle cu aripi roşii cocoţate pe garduri şi porumbei dând roată pătulelor. Vedeam grădini, flori sălbatice şi căsuţe retrase de la drum. Am zis:

— Aş vrea să avem şi noi o locuinţă aici, în afara oraşului.

Era doar aşa, un gând, o altă dorinţă care nu duce la nimic. Fran n-a răspuns. Urmărea atentă harta lui Bud. Am ajuns la punctul unde se intersectau patru drumuri, punctul pe care-l marcase el. Am virat la dreapta, cum zicea harta, şi am mers exact patru kilometri şi un sfert. Am văzut pe partea stângă a drumului un câmp de porumb, o cutie poştală şi drum de acces aşternut cu pietriş. La capătul drumului, în spate, printre nişte copaci, se înălţa o casă cu o verandă în faţă. Pe casă se vedea un horn. Da' era vară, deci, firește, din horn nu ieşea fum. Însă m-am gândit că era un tablou frumos şi i-am spus şi lui Fran.

— Uite aracii, a zis ea.

Am virat şi am intrat pe alee. Porumbul se înălţa pe ambele părţi ale drumului de acces. Era

mai înalt decât automobilul. Auzeam cum pietrişul scârţâie sub roţi. Când ne-am apropiat de casă, am văzut o grădină cu nişte chestii verzi, de mărimea unor mingi de baseball, care atârnau din viţa de vie.

— Ce-or fi alea? am zis.

— De un' să ştiu eu? a zis ea. Poate dovlecei. Habar n-am.

— Hei, Fran, nu te oftica!

Fran n-a zis nimic. Şi-a supt buza de jos, apoi i-a dat drumul. Când am ajuns lângă casă, a închis radioul.

În curtea din faţă se vedea un leagăn de copil şi pe verandă erau câteva jucării. Am tras în faţă şi am oprit maşina. De-abia atunci am auzit zbieretul ăsta înfiorător. Da, în casă era un copilaş, dar ţipătul era prea puternic pentru un copilaş.

— Ce-i cu sunetul ăsta? a zis Fran.

Apoi ceva mare cât un vultur a coborât dintr-un copac, bătând greoi din aripi, şi a aterizat chiar în faţa automobilului. S-a scuturat. A întors gâtul său lung spre maşină, a înălţat capul şi ne-a privit.

— Ete al dracului! am zis.

Am rămas acolo, cu mâinile pe volan, şi m-am holbat la lighioaie.

— Să vezi şi să nu crezi! a zis Fran. E prima dată când dau cu ochii de unul adevărat.

Da, ştiam amândoi că e un păun, dar n-am rostit cuvântul cu glas tare. Stăteam doar şi-l priveam. Pasărea şi-a dat capul pe spate şi a scos din nou ţipătul ăla strident. Îşi zbârlise penele şi părea de două ori mai mare decât fusese când aterizase.

— Al dracului, am zis eu din nou.

Am rămas unde eram, pe bancheta din faţă.

Pasărea a înaintat puțin. Apoi și-a întors capul într-o parte și s-a încordat. Își ținea ochiul sălbatic, strălucitor, fixat direct pe noi. Coada ridicată îi arăta ca un evantai mare, care se strângea și se desfăcea. Toate culorile curcubeului străluceau pe coada aia.

— Dumnezeule, a spus încet Fran și și-a pus mâna pe genunchiul meu.

— Ete al dracului, am zis eu.

Ce puteam să mai spun?

Pasărea a scos încă o dată sunetul ăla ciudat, ca un vaier. Se auzea ca un *Vai-o, vai-o!* Dacă aș fi auzit așa ceva noaptea târziu și pentru prima oară, aș fi crezut că trăgea cineva să moară sau că aveam de-a face cu ceva sălbatic și periculos.

Ușa din față s-a deschis și Bud a ieșit pe verandă. Își încheia nasturii de la cămașă. Avea părul ud. Parcă atunci ieșise de sub duș.

— Taci, bă, Joey! i-a zis el păunului.

A bătut din palme spre pasăre și lighioaia s-a tras puțin înapoi.

— Gata, mă! De-ajuns! Gata, taci! N-auzi să taci, drac bătrân?

Bud a coborât treptele. Și-a vârât cămașa în pantaloni și s-a îndreptat spre automobil. Purta ce purta întotdeauna la lucru – blugi și o cămașă de doc. Eu mă îmbrăcasem cu pantaloni obișnuiți și o cămașă sport cu mâneci scurte. Și cu mocasinii mei cei buni. Când am văzut ce purta Bud, nu mi-a plăcut că eu mă pusesem la țol festiv.

— Mă bucur că ai reușit să ajungi, a zis Bud când a ajuns lângă mașină. Haideți înăuntru.

— Salut, Bud, am zis eu.

Fran şi cu mine am coborât din maşină. Păunul s-a dat puţin mai într-o parte, smucindu-şi capul sfrijit încolo şi încoace. Am avut grijă să păstrăm o oarecare distanţă între lighioaie şi noi.

— Ai găsit greu casa? m-a întrebat Bud.

Nu o privise pe Fran. Aştepta să fie prezentat.

— Am avut instrucţiuni bune, am zis. Bud, ea e Fran. Fran, Bud. A auzit de tine, Bud.

El a râs şi au dat mâna. Fran era mai înaltă decât Bud. Bud trebuia să se uite în sus la ea.

— Vorbeşte des de tine, a zis Fran şi şi-a retras mâna. Bud în sus, Bud în jos. Eşti cam singura persoană de acolo despre care vorbeşte. Am senzaţia că deja te cunosc.

Fran nu scăpa din priviri păunul. Pasărea se apropiase de verandă.

— Tipul ăsta-i prietenul meu, a zis Bud. *Se cuvenea* să vorbească despre mine.

Bud a zis asta, apoi a zâmbit larg şi mi-a dat un mic ghiont în braţ.

Fran continua să ţină franzela. Nu ştia ce să facă. I-a dat-o lui Bud.

— Ţi-am adus ceva.

Bud a luat franzela. A întors-o pe toate părţile şi s-a uitat la ea ca şi cum până atunci nu mai văzuse franzele.

— Vai, ce drăguţi sunteţi!

A înălţat pâinea spre faţă şi a mirosit-o.

— Fran a făcut pâinea, i-am spus lui Bud.

Bud a încuviinţat, dând din cap. Apoi a zis:

— Hai să intrăm şi să cunoaştem nevasta şi mama.

Vorbea de Olla, desigur. Olla era singura mamă de-acolo. Bud îmi povestise că mama lui murise şi că tatăl lui plecase când Bud era copil.

Păunul a zbughit-o înaintea noastră, apoi, când Bud a deschis uşa, a sărit pe verandă. Lighioaia încerca să intre în casă.

— Oh! a zis Fran în timp ce păunul se împingea în piciorul ei.

— Joey, afurisitule! a zis Bud.

A pocnit pasărea în creştetul capului. Păunul s-a tras înapoi pe verandă şi s-a scuturat. Penele din coadă i-au foşnit în timp ce se scutura. Bud s-a prefăcut că vrea să-l trosnească din nou şi păunul s-a dat şi mai mult înapoi. Apoi Bud ne-a ţinut uşa deschisă.

— Ea îl lasă pe afurisitul ăsta în casă! În curând o să vrea să mănânce cu noi la afurisita aia de masă şi să doarmă în afurisitul ăla de pat al nostru.

După ce a trecut pragul, Fran s-a oprit. A privit înapoi spre lanul de porumb.

— Staţi într-un loc frumos, a zis ea în timp ce Bud continua să ţină uşa. Nu-i aşa, Jack?

— Absolut, am zis.

Am fost surprins când am auzit-o spunând aşa ceva.

— Un loc ca ăsta nu-i chiar atât de grozav cum se presupune, a zis Bud, care continua să ţină uşa şi a făcut o mişcare ameninţătoare spre păun. Un loc ca ăsta te ţine în mişcare. N-ai niciodată momente de plictiseală.

Apoi a zis:

— Hai, intraţi, oameni buni!

— Ei, Bud, ce-s alea de cresc acolo? am întrebat.

— Pătlăgele roşii, a zis Bud.

— Ia te uită unde era fermierul! a zis Fran şi a clătinat din cap.

Bud a râs. Am intrat. Femeia aia mică şi durdulie, cu părul pieptănat într-un coc, ne aştepta în camera de zi. Avea mâinile înfăşurate în şorţ. Obrajii îi erau roşii şi strălucitori. La început am crezut că poate gâfâia sau era furioasă pe ceva. M-a măsurat din cap până-n picioare şi apoi ochii ei s-au îndreptat spre Fran. Nu ostili, ci doar scrutători. Se uita fix la Fran şi continua să roşească.

Bud a zis:

— Olla, ea e Fran. Iar el e prietenul meu, Jack. Ştii totul despre Jack. Oameni buni, ea e Olla.

I-a dat Ollei franzela.

— Ce-i asta? a zis ea. Oh, pâine de casă! Bun! Mulţumesc. Aşezaţi-vă unde vreţi. Simţiţi-vă ca acasă. Bud, de ce nu-i întrebi ce ar dori să bea? Eu am ceva pe plită.

După ce a zis asta, Olla s-a dus înapoi la bucătărie cu pâinea.

— Luaţi loc, a zis Bud.

Fran şi cu mine ne-am lăsat greoi pe sofa. Eu mi-am căutat ţigările.

Bud a zis:

— Uite o scrumieră.

A luat un obiect greu de pe televizor.

— Foloseşte-o pe asta, a spus el şi a pus obiectul pe măsuţa de cafea din faţa mea.

Era una din scrumierele alea de sticlă făcute să semene cu o lebădă. Mi-am aprins ţigara şi am aruncat chibritul în deschizătura de pe spinarea lebedei. Am văzut cum din lebădă se înalţă un firicel de fum.

Televizorul color mergea, aşa că ne-am uitat la el preţ de un minut. Pe ecran nişte automobile

de curse goneau pe o pistă. Crainicul vorbea cu voce gravă. Dar parcă și el își controla o oarecare emoție. „Așteptăm încă să avem confirmarea oficială", a zis crainicul.

— Vreți să vă uitați la asta? a întrebat Bud, care rămăsese în picioare.

Am zis că mi-e indiferent. Și așa era. Fran a ridicat din umeri. „Mi-e totuna", părea să spună ea. Ziua era oricum ratată.

— Au mai rămas vreo douăzeci de tururi de pistă, a zis Bud. E aproape gata. Ceva mai înainte a fost o mare ciocnire în lanț. Au fost scoase din cursă o jumătate de duzină de automobile. Câțiva piloți au fost răniți. Dar nu s-a spus cât de grav.

— Lasă-l aici, am zis. Hai să ne uităm.

— Poate vreuna din mașinile alea nenorocite o să explodeze chiar în fața noastră, a zis Fran. Sau poate o să se năpustească-n tribuna centrală și o să-l facă zob pe tipul care vinde amărâții ăia de hotdogi.

Și-a prins o șuviță de păr între degete și a rămas cu ochii pironiți la televizor.

Bud s-a uitat la Fran, să vadă dacă glumește.

— Treaba aialaltă, ciocnirea în lanț... aia a fost ceva. A mers dintr-una-ntr-alta. Mașini, părți de mașini, oameni peste tot. Ei, cu ce vă servesc? Avem bere și o sticlă de Old Crow.

— Tu ce bei? l-am întrebat pe Bud.

— Bere, a zis Bud. E bună și rece.

— O să iau tot bere, am zis atunci eu.

— Eu o să iau niște Old Crow și un pic de apă, a zis Fran. În pahar înalt, te rog! Cu un pic de gheață. Mulțumesc, Bud.

— S-a făcut, a zis Bud.

A mai aruncat o privire spre televizor şi apoi s-a dus la bucătărie.

Fran m-a atins cu cotul şi a arătat cu capul în direcţia televizorului.

— Uită-te deasupra lui, a şoptit ea. Vezi şi tu ce văd eu?

M-am uitat în direcţia aia. Acolo era o vază roşie şi zveltă, în care cineva înfipsese câteva margarete de grădină. Lângă vază, pe şerveţel, stătea un mulaj vechi de ghips al celor mai strâmbi şi mai jâmbaţi dinţi din lume. Obiectul ăla îngrozitor n-avea nici buze şi nici maxilar, doar dinţii ăia vechi din ghips înfipţi în ceva ce semăna cu nişte gingii galbene.

Exact atunci Olla s-a întors cu o cutie cu tot felul de alune şi o sticlă de băutură acidulată din plante. Acum nu mai avea şorţ. A pus cutia cu alune pe măsuţa de cafea, lângă lebădă, şi a spus:

— Serviţi-vă. Bud vă aduce băuturile.

Faţa Ollei s-a înroşit din nou în timp ce a vorbit. S-a aşezat într-un vechi balansoar din trestie şi l-a pus în mişcare. A băut din băutura ei de plante şi s-a uitat la televizor. Bud s-a întors, cărând o tăviţă de lemn cu paharul de whiskey, apa pentru Fran şi sticla mea de bere. Pe tavă mai avea şi o sticlă de bere pentru el.

— Vrei un pahar? m-a întrebat.

Am scuturat din cap. El m-a bătut uşor cu mâna pe genunchi şi s-a întors spre Fran.

Fran a luat paharul de la Bud şi a zis:

— Mulţumesc.

Privirile ei s-au îndreptat din nou spre dinţi. Bud a văzut unde se uita. Maşinile urlau pe pistă.

Am luat berea şi mi-am concentrat atenţia la ecran. Ce treabă aveam eu cu dinţii?

— Ăştia-s cum arătau dinţii Ollei înainte să-şi fi pus proteza, i-a spus Bud lui Fran. Eu m-am obişnuit cu ei. Da' cred că arată ciudat acolo sus. Să fiu al naibii dacă ştiu de ce îi mai ţine pe-acilea.

A privit-o pe Olla. Apoi m-a privit pe mine şi mi-a făcut cu ochiul. S-a aşezat în fotoliul lui şi a pus picior peste picior. A băut din bere şi a privit-o îndelung pe Olla.

Olla s-a înroşit încă o dată la faţă. Ţinea în mână sticla cu băutura din plante. A sorbit o înghiţitură. Apoi a zis:

— Stau acolo ca să nu uit cât de mult îi datorez lui Bud.

— Ce s-a întâmplat? a zis Fran.

Ciugulea din cutie, alegând seminţele de acaju. S-a oprit şi s-a uitat la Olla.

— Iartă-mă, dar n-am fost pe faţă.

Şi Fran s-a uitat ţintă la femeie, aşteptând să audă ce avea să-i spună în continuare.

Olla s-a înroşit din nou la faţă.

— Sunt o mulţime de lucruri pentru care mă simt recunoscătoare, a zis ea. Ăsta-i unul dintre lucrurile pentru care sunt recunoscătoare. Îi ţin pe-aproape ca să-mi amintească cât de mult îi datorez lui Bud.

A băut din sucul de plante. Apoi a lăsat jos sticla şi a zis:

— Tu ai dinţi frumoşi, Fran. Am observat imediat. Da' dinţii ăştia ai mei au ieşit strâmbi de când eram copil.

Şi-a lovit uşor cu unghia doi dintre dinţii ei din faţă şi a continuat:

— Părinții mei nu-și puteau permite să-mi aranjeze dinții. Dinții ăștia mi-au ieșit fiecare în altă direcție. Pe primul meu soț nu-l interesa cum arătam. Nu, nu-l interesa! Îl interesa doar de unde avea să vină băutura. Avea doar un prieten pe lumea asta și ăla era clondirul lui.

A clătinat din cap.

— Apoi a apărut Bud și m-a scos din necaz. După ce am rămas împreună, primul lucru spus de Bud a fost „O să aranjăm noi dinții ăștia". Mulajul de colo l-am făcut imediat după ce Bud și cu mine ne-am cunoscut, când m-am dus a doua oară la ortodont. Chiar înainte de a-mi pune protezele.

Fața Ollei a rămas roșie. Femeia se uita la imaginea de pe ecran. A băut din sucul de plante, dar nu părea că mai are ceva de spus.

— Ortodontul ăla trebuie să fi fost un as, a spus Fran și s-a uitat din nou la dinții ăia îngrozitori de pe televizor.

— A fost formidabil, a zis Olla, răsucindu-se în scaun. Vezi?

A deschis gura și ne-a arătat încă o dată dinții, acum fără pic de sfială.

Bud se dusese la televizor și luase dinții. Apoi a venit la Olla și i-a ținut lipiți de obrazul ei.

— Înainte și după, a zis el.

Olla a înălțat mâna și a luat mulajul de la Bud.

— Știți ceva? Ortodontul ăla voia să-i păstreze.

Ținea mulajul în poală în timp ce vorbea.

— I-am zis că nici să nu se gândească. I-am atras atenția că sunt dinții mei. Așa că a pozat mulajul. Mi-a spus că are de gând să trimită fotografiile la o revistă.

Bud a comentat:

— Imaginaţi-vă ce fel de revistă o fi aia! N-aş crede că o astfel de publicaţie are mare căutare, a mai adăugat el şi am râs cu toţii.

— După ce mi-am scos protezele, am continuat să duc mâna la gură când râdeam. Uite aşa, a zis Olla. Câteodată o mai duc şi acum. Obişnuinţa. Într-o zi Bud a zis: „Poţi să nu mai faci asta, Olla. Nu trebuie să ascunzi nişte dinţi drăguţi cum sunt ăştia. Acum ai dinţi frumoşi".

Olla s-a uitat la Bud. Bud i-a făcut cu ochiul. Ea a zâmbit cu toată gura şi a coborât privirile.

Fran a sorbit din pahar. Am sorbit şi eu din berea mea. Nu ştiam ce să zic. Nici Fran nu ştia. Dar eu ştiam că mai târziu Fran va avea multe de spus despre asta.

Am zis:

— Olla, am telefonat odată aici. Ai răspuns tu. Dar eu am închis telefonul. Nu ştiu de ce am închis telefonul.

Am spus-o şi apoi am sorbit din bere. Nu ştiu de ce am adus vorba despre asta.

— Nu-mi amintesc, a zis Olla. Când a fost asta?

— A trecut ceva vreme.

— Nu-mi amintesc, a zis ea şi a clătinat din cap.

Îşi plimba degetele peste dinţii de ghips din poala ei. Şi-a întors privirea spre cursa de maşini şi a început să se legene iar.

Fran s-a uitat spre mine. Şi-a dezlipit buzele. Dar n-a spus nimic.

Bud a zis:

— A-şaa... şi ce mai e nou?

— Mai ia nişte alune, a zis Olla. Cina e gata în câteva minute.

Dintr-o cameră din fundul casei s-a auzit un țipăt.

— A, nu, nu el! i-a zis Olla lui Bud și s-a crispat.

— E flăcăul nostru, a zis Bud și s-a lăsat pe speteaza scaunului, iar noi am urmărit restul cursei – trei sau patru tururi de pistă – fără să scoatem vreun sunet.

O dată sau de două ori am auzit din nou copilașul. Țipete mici de iritare au venit din camera din fundul casei.

— Nu știu, a zis Olla și s-a ridicat de pe scaun. Toate sunt aproape gata și o să ne așezăm la masă. Mai trebuie doar să pun sosul. Da' mai bine dau pe la puști mai întâi. Ei, oameni buni, de ce nu vă duceți să vă așezați la masă? Vin într-o clipită.

— Aș dori să văd copilul, a zis Fran.

Olla ținea încă dinții în poală. S-a dus și i-a pus la loc pe televizor.

— S-ar putea ca în momentul ăsta să-l deranjeze, a zis ea. Nu e obișnuit cu străinii. Așteaptă să vedem dacă îl pot face să doarmă din nou. Atunci o să puteți să-l priviți. În timp ce doarme.

A spus asta și apoi a străbătut coridorul care ducea până la o cameră, unde a deschis o ușă. S-a strecurat încetișor înăuntru și a închis ușa. Copilașul s-a oprit din plâns.

Bud a oprit imaginea TV-ului și noi ne-am dus și ne-am așezat la masă. Bud și cu mine am discutat despre unele chestii de la serviciu. Fran asculta și din când în când punea câte o întrebare. Dar sunt sigur că se plictisea și, probabil, era necăjită fiindcă Olla n-o lăsase să vadă

copilul. S-a uitat prin bucătăria Ollei. Şi-a înfăşurat o şuviţă de păr în jurul degetelor şi a cercetat lucrurile Ollei.

Olla s-a întors în bucătărie şi a zis:

— L-am schimbat şi i-am dat rata lui de cauciuc. Poate acum ne lasă să mâncăm. Dar nu contaţi pe asta.

A ridicat un capac şi a luat o tigaie de pe plită. A turnat sos roşu într-un castron şi a pus castronul pe masă. A luat capacele de pe alte oale şi s-a uitat să vadă dacă sunt toate gata. Pe masă se pusese deja nişte şuncă prăjită, cartofi dulci, piure de cartofi, fasole neagră, porumb fiert şi salată verde. Franzela lui Fran stătea la loc de cinste, lângă şuncă.

— Am uitat şervetele, a zis Olla. Voi începeţi să mâncaţi. Cine ce vrea să bea? Bud bea lapte la toate mâncărurile.

— Laptele e perfect, am zis eu.

— Pentru mine apă, a zis Fran. Da' pot să-mi iau şi singură. Nu vreau să stai după mine tot timpul. Ai destule de făcut.

Şi a dat să se ridice de pe scaun.

Olla a zis:

— Te rog! Eşti oaspete. Stai liniştită. Lasă-mă să-ţi aduc eu.

S-a înroşit din nou.

Noi stăteam cu mâinile în poală şi aşteptam. Mă gândeam la dinţii ăia din ghips. Olla s-a întors cu şervetele, cu nişte pahare mari de lapte pentru Bud şi pentru mine şi cu un pahar cu apă la gheaţă pentru Fran. Fran a zis:

— Mulţumesc.

— Cu plăcere, a spus Olla.

Apoi s-a așezat. Bud și-a dres glasul. S-a înclinat puțin și a spus o scurtă rugăciune. Vorbea cu o voce atât de scăzută, că de-abia se înțelegeau cuvintele. Dar am prins sensul lucrurilor – îi mulțumea Puterii de Sus pentru mâncarea pe care ne pregăteam s-o înfulecăm.

— Amin, a spus Olla când a terminat.

Bud mi-a trecut platoul cu șuncă și s-a servit cu piure de cartofi. Apoi ne-am pus pe treabă. N-am prea vorbit. Doar când și când Bud sau eu spuneam „E o șuncă nemaipomenită". Sau „Așa porumb dulce n-am mai mâncat până acum".

— Franzela asta e ceva deosebit, a spus Olla.

— Aș mai vrea puțină salată, te rog, Olla, a zis Fran, domolindu-se puțin.

— Mai servește din asta, zicea Bud în timp ce-mi pasa platoul cu șuncă sau castronul cu sos roșu.

Din când în când auzeam cum copilașul scotea zgomotele lui. Olla își întorcea capul să asculte, apoi, mulțumită că era doar o sclifoseală, își concentra din nou atenția asupra mâncării ei.

— Copilul nu-i în apele lui în seara asta, i-a spus Olla lui Bud.

— Și totuși mi-ar plăcea să-l văd, a zis Fran. Sora mea are un copil mic. Dar ea și copilul locuiesc în Denver. Când o să mă duc oare la Denver? Am o nepoată pe care nici măcar n-am văzut-o.

Fran s-a gândit un minut la ce a spus, apoi a început iar să mănânce.

Olla și-a dus furculița cu șuncă la gură.

— Să sperăm că o să adoarmă, a comentat ea.

Bud a zis:

— E o mulțime de mâncare din fiecare fel. Hai, mai serviți niște șuncă și niște cartofi dulci.

— Nu mai pot băga nici o îmbucătură, a zis Fran și-a pus furculița pe farfurie. E grozavă, e minunată, dar nu mai pot mânca.

— Mai lasă ceva loc, a zis Bud. Olla a făcut plăcintă de rubarbă.

Fran a zis:

— Cred că o să mănânc o bucățică din aia. După ce termină cu toții.

— Și eu la fel, am spus eu.

Dar am spus-o din politețe. Nu puteam suferi plăcinta de rubarbă. Când aveam treisprezece ani, mi se aplecase din cauza ei, fiindcă o mâncasem cu înghețată de căpșuni.

Am terminat ce aveam în farfurii. Apoi l-am auzit din nou pe afurisitul ăla de păun. De data asta lighioaia era pe acoperiș. Îl auzeam deasupra capetelor noastre. Producea un fel de țăcănit, toc-toc, toc-toc, în timp ce mergea de colo colo pe șindrilă.

Bud a clătinat din cap.

— Joey o să se potolească într-un minut. O să obosească și o să meargă la culcare destul de curând, a zis el. El doarme în unu' din copacii ăia.

Pasărea a scos încă o dată țipătul ei. *Vai-o!* s-a auzit dinspre ea. Nimeni n-a spus nimic. Ce era de spus?

Apoi Olla a zis:

— Vrea să intre, Bud.

— Ete na! N-are ce căuta în casă, a spus Bud. Avem oaspeți, în caz că n-ai observat. Și ei nu vor o afurisită de pasăre bătrână în casă. Pasărea aia jegoasă și vechea ta pereche de dinți! Ce-or să creadă oamenii?

A clătinat din cap. A râs. Am râs cu toţii. Fran a râs împreună cu noi.

— Nu e *jegos*, Bud! a zis Olla. Ce-ţi veni? Tu ţii la Joey. De când ai început să-l faci jegos?

— De când s-a găinăţat pe covoraş, a zis Bud. Scuză-mi limbajul, i-a zis el lui Fran, dar te rog să mă crezi că uneori aş fi în stare să-i sucesc gâtul păsării ăsteia. Numa' că nu merită nici măcar să fie omorât, nu-i aşa, Olla? Uneori, în puterea nopţii, mă face să sar din pat cu ţipătul ăsta al lui. Nu valorează nici cât o ceapă degerată. N-am dreptate, Olla?

Auzind prostiile lui Bud, Olla a scuturat din cap. Apoi s-a jucat puţin cu boabele de fasole neagră din farfuria ei.

— În primul rând, cum aţi făcut rost de păun? a vrut Fran să ştie.

Olla şi-a ridicat privirile din farfurie şi-a spus:

— De când mă ştiu, visam să am un păun. Când eram mică, am găsit poza unuia într-o revistă. Am crezut că e cel mai frumos lucru pe care-l văzusem până atunci. Am decupat poza şi am pus-o deasupra patului meu. Am păstrat poza aia foarte multă vreme. Apoi, când Bud şi cu mine am luat casa asta, am înţeles că venise momentul. Am zis: „Bud, vreau un păun". Bud a râs de mine.

— Până la urmă m-am interesat încolo şi-ncoace, a zis Bud. Am aflat de un tip în vârstă care-i creştea în districtul vecin. Păsări ale paradisului – aşa le numea el. Am plătit o sută de parai pentru pasărea asta a paradisului, cum i-a zis el.

Bud s-a plesnit peste frunte:

— Dumnezeule atotputernic, m-am procopsit cu o femeie cu gusturi scumpe!

Şi i-a zâmbit Ollei cu toată gura.

— Bud, ştii că nu-i adevărat! În plus, Joey e un bun câine de pază, i-a spus ea lui Fran. Cum îl avem pe Joey, nu ne mai trebuie câine de pază. Aude cel mai mic zgomot.

— Dacă or să vină vremuri grele – şi n-ar fi exclus să vină –, o să-l bag pe Joey într-o oală, la fiert, a spus Bud. Cu pene cu tot.

— Bud! Nu-i deloc nostim, a spus Olla.

Dar a râs şi noi i-am văzut dinţii.

Copilaşul s-a pornit din nou. De data asta plânsul era serios. Olla a pus deoparte şervetul şi s-a ridicat de la masă.

Bud a zis:

— Dacă nu-i un lucru, atunci e altul. Adu-l aici, Olla.

— Aşa o să fac, a zis Olla şi s-a dus să ia copilul.

Păunul s-a văicărit din nou şi eu am simţit cum mi se ridică părul de pe ceafă. M-am uitat la Fran. Ea a strâns şervetul şi apoi l-a pus pe masă. M-am uitat spre fereastra bucătăriei. Afară se întunecase. Fereastra era ridicată şi pe ramă era o plasă. Mi s-a părut că aud pasărea pe veranda din faţă.

Fran şi-a întors privirile ca să vadă coridorul. Aştepta să vină Olla cu copilul.

După o vreme Olla s-a întors cu pruncul. M-am uitat la el şi mi s-a tăiat respiraţia. Olla s-a aşezat la masă cu copilaşul. Îl ţinea de subsuori, aşa încât să poată sta în picioare în poala ei, cu faţa spre noi. S-a uitat la Fran şi apoi la

mine. Acum nu mai roșea. Aștepta ca unul dintre noi să spună ceva.

— Ah! a spus Fran.

— Ce e? a întrebat repede Olla.

— Nimic, a zis Fran. Mi s-a părut că văd ceva la fereastră. Mi s-a părut că văd un liliac.

— N-avem lilieci pe-aici, a zis Olla.

— O fi fost un fluture, a zis Fran. A fost ceva. Oho, e un copilaș pe cinste!

Bud s-a uitat la copil. Apoi s-a uitat la Fran. Se lăsă pe speteaza scaunului, rezemându-se pe picioarele lui din spate, și dădu din cap. A mai dat o dată din cap și a zis:

— E-n regulă. Nu-i nici o supărare. Noi știm că la ora asta n-o să câștige nici un concurs de frumusețe. Nu-i vreun Clark Gable. Dar să-i dăm timp. Cu ceva noroc, înțelegeți, o să crească și o să semene cu bătrânul lui tată.

Copilul stătea în poala Ollei și arunca priviri în jurul mesei, la noi. Olla își coborâse mâinile pe mijlocul lui, astfel încât bebelușul să poată să se legene încolo și încoace pe picioarele lui grase. Nu mai văzusem niciodată un copil așa de urât. Era atât de urât, încât n-am putut spune nimic. Nu-mi ieșea din gură nici un cuvânt. Nu vreau să spun că era bolnav sau desfigurat. Nu, nimic de genul ăsta. Era pur și simplu urât. Avea fața mare și roșie, ochii bulbucați, fruntea lată și buzele grase și mari. Gât n-avea, dar avea trei sau patru bărbii grase. Rotocoalele bărbiilor i se ridicau până sub urechi și urechile îi ieșeau din capul lui chel. Grăsimea i se revărsa peste încheieturile mâinilor. Brațele și degetele îi erau tot grase. Când spun că era urât, chiar îi fac o mare favoare.

Copilaşul cel urât a emis sunetul lui şi a ţopăit în sus şi-n jos în poala mamei. Apoi s-a oprit din ţopăială. S-a aplecat în faţă şi a încercat să-şi bage mâna lui grasă în farfuria Ollei.

Am mai văzut eu copii mici. Pe vremea când nu mă făcusem încă mare, cele două surori ale mele aveau şase copilaşi. Ca băietan, am fost multă vreme în preajma lor. Am văzut copii la magazine şi aşa mai departe. Dar copilaşul ăsta bătea toate recordurile. Şi Fran îl privea ţintă. Cred că nici ea nu ştia ce să spună.

— Ce voinic e flăcăul, zău aşa!

Bud a zis:

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, în curând o să se apuce de fotbal. Sunt absolut sigur că în casa asta n-o să-i lipsească mâncarea.

Ca şi cum voia să se asigure, Olla şi-a înfipt furculiţa în câţiva cartofi dulci şi a dus-o la gura copilului.

— Cine-i copilaşul meu? i-a zis ea creaturii grase, fără să ne bage în seamă.

Copilul s-a aplecat în faţă şi a căscat gura ca să înghită cartofii. S-a întins spre furculiţa Ollei în timp ce ea dirija cartofii dulci spre gura lui, apoi a strâns din fălci. A mestecat materialul şi s-a bâţâit iarăşi în poala Ollei. Avea ochii atât de bulbucaţi, de parcă fusese băgat în priză.

Fran a zis:

— E un flăcău grozav, Olla.

Faţa pruncului s-a strâmbat. Plodul a început să se agite iar.

— Dă-i drumul lui Joey în casă, i-a spus Olla lui Bud.

Bud a coborât picioarele scaunului pe podea și a zis :

— Am putea măcar să-i întrebăm pe oamenii ăștia dacă nu-i deranjează.

Olla s-a uitat la Fran și apoi la mine. Fața i se înroșise din nou. Plodul continua să se zbuciume în poala ei, smucindu-se să coboare.

— Suntem între prieteni, am zis eu. Fă cum dorești.

Bud a intervenit iar:

— Poate că ei nu vor în casă o pasăre mare și bătrână ca Joey. Te-ai gândit vreodată la asta, Olla?

— Vă deranjează, oameni buni? ne-a întrebat Olla. Adică dacă Joey vine în casă? Lucrurile au luat-o razna cu pasărea noastră în seara asta. Și cu pruncul, cred. El e obișnuit să-l aibă pe Joey în casă și să se zbenguiască puțin cu el înainte de culcare. Nici unul dintre ei nu e-n stare să se potolească azi.

— Nu ne întreba pe noi, a zis Fran. Nu mă deranjează dacă vine în casă. N-am fost niciodată atât de aproape de un păun. Dar nu mă deranjează.

S-a uitat la mine. Presupun că voia să zic și eu ceva.

— La naiba, bineînțeles că nu! am zis eu. Dă-i drumul înăuntru.

Am luat paharul și mi-am terminat laptele.

Bud s-a ridicat de pe scaun. S-a dus la ușa din față și a deschis-o. Cu un bobârnac, a aprins luminile din curte.

— Cum îl cheamă pe copilașul tău? a vrut să știe Fran.

— Harold, a zis Olla și i-a mai dat lui Harold câțiva cartofi dulci din farfuria ei. E isteț nevoie

mare! Are mintea brici. Ştie întotdeauna ce îi spui. Nu-i aşa, Harold? Aşteaptă să ai copilul tău, Fran. Atunci o să înţelegi.

Fran stătea şi se uita la ea. Am auzit cum uşa din faţă se deschide şi apoi se închide.

— E foarte deştept, asta e, a zis Bud când s-a întors în bucătărie. Seamănă cu tatăl Ollei. Acum aţi văzut şi voi un băiat isteţ.

M-am uitat în jur şi am văzut cum în spatele lui Bud păunul ăla se tot fâţâia prin camera de zi şi îşi întorcea capul încolo şi încoace cum ai întoarce o oglinjoară. Se scutura şi atunci se auzea un sunet ca atunci când amesteci nişte cărţi de joc.

Păunul a făcut un pas înainte. Apoi un alt pas.

— Pot să ţin şi eu copilul? a zis Fran.

A spus asta ca şi cum Olla i-ar fi făcut o favoare dacă, întâmplător, i-ar fi dat voie.

Olla a săltat copilul şi i l-a întins peste masă.

Fran a încercat să-şi aşeze pruncul în poală. Dar copilul a început să se foiască şi să scoată sunetele alea ale lui.

— Harold, a zis Fran.

Olla o urmărea pe Fran cu pruncul. Apoi a zis:

— Când avea şaisprezece ani, bunicul lui Harold s-a apucat să citească enciclopedia de la A la Z. Şi a citit-o. A terminat-o când avea douăzeci de ani. Cu puţin timp înainte de a o întâlni pe mama.

— Unde e acum? am întrebat eu. Cu ce se ocupă?

Voiam să ştiu ce devenise un bărbat care-şi propusese un asemenea ţel.

— A murit, a zis Olla.

O privea pe Fran, care în momentul ăla aşezase copilul pe spate, peste genunchii ei. Fran l-a prins pe copilaş de sub una dintre bărbii. A început să-i bâiguie ceva în stilul bebeluşilor.

— Lucra la pădure, a zis Bud. Ţapinarii au scăpat un copac peste el.

— Mama a primit nişte bani de la asigurări, a zis Olla. Dar i-a cheltuit. Bud îi trimite câte ceva în fiecare lună.

— Nu cine ştie ce, a zis Bud. N-avem nici noi prea mult. Dar e mama Ollei.

Acum păunul prinsese curaj şi începea să se mişte încet, intrând cu mici mişcări legănate şi smucite în bucătărie. Ţinea capul ridicat, dar înclinat într-o parte, şi ochii săi roşii erau fixaţi pe noi. Creasta lui, o crenguţă de pene, i se ridica la câţiva centimetri deasupra capului. Din coadă i se înălţa un mănunchi de pene. Pasărea s-a oprit la mică depărtare de masă şi s-a uitat la noi.

— Nu degeaba le numesc păsări ale paradisului, a zis Bud.

Fran nu şi-a înălţat privirile. Îşi concentra toată atenţia asupra copilului. Ea începuse cu „Gâdi-gâdi, un' te duci, şi pe Harold să-l apuci", ceea ce i-a plăcut oarecum plodului. Cel puţin creatura s-a oprit din agitaţie. Fran l-a ridicat lângă gâtul ei şi i-a şoptit ceva la ureche.

— Vezi, a zis ea, să nu spui nimănui ce ţi-am zis eu.

Copilul se zgâia la ea cu ochii lui bulbucaţi. Apoi s-a întins şi a înhăţat cu o mânuţă părul blond al lui Fran. Păunul s-a apropiat şi mai mult de masă. Nici unul dintre noi n-a zis nimic.

Stăteam liniştiţi, nemişcaţi. Pruncul Harold a văzut pasărea. A dat drumul părului lui Fran şi s-a săltat în picioare în poala ei. Şi-a îndreptat degetele grase spre pasăre. A ţopăit şi a scos sunete.

Păunul a ocolit repede masa şi s-a dus la copil. Şi-a plimbat gâtul lung peste picioarele pruncului. Şi-a vârât ciocul sub pijamaua lui şi şi-a clătinat capul ţeapăn înainte şi înapoi. Copilul a râs şi a dat agitat din picioare. Lunecând repede pe spate, şi-a croit drum peste genunchii lui Fran până jos, pe podea. Păunul continua să se înghesuie în el, ca şi cum ar fi jucat un joc. Fran ţinea copilul lipit de picioarele ei, iar acesta se întindea înainte.

— Pur şi simplu nu-mi vine să cred, a zis Fran.

— Păunul ăsta e ţicnit, asta e! a exclamat Bud. A dracu' pasăre! Nu ştie că e pasăre, asta-i beleaua!

Olla a zâmbit larg, arătându-şi din nou dinţii, şi s-a uitat peste masă la Bud. Bud şi-a depărtat scaunul de masă şi a dat din cap.

Copilul *era* urât. Dar eu cred că pentru Bud şi Olla n-avea prea mare importanţă. Sau dacă avea importanţă, poate că ei se gândeau „Bine, bine, şi ce dacă e urât? E copilul nostru. Şi asta e doar o fază. Foarte curând va urma o altă fază. Vine faza asta şi apoi vine faza următoare. În cele din urmă, după ce s-au consumat toate fazele, lucrurile vor fi OK". Probabil cam aşa gândeau ei.

Bud a luat copilul şi l-a legănat deasupra capului până când Harold a ţipat. Păunul îşi zburlea penele şi pândea.

Fran a clătinat iar din cap. Şi-a netezit rochia în locul unde stătuse copilul. Olla şi-a luat furculiţa şi s-a pus să se trudească la nişte boabe de fasole din farfurie.

Bud a mutat copilul pe coapsa lui şi a zis:

— Mai e plăcintă şi cafea.

Seara petrecută la Bud şi Olla a fost deosebită. Ştiam că a fost deosebită. În seara aia m-am simţit mulţumit de aproape toate lucrurile din viaţa mea. Abia aşteptam să rămân singur cu Fran, ca să vorbesc cu ea despre ce simţeam. În seara aia mi-am pus o dorinţă. Stând acolo, la masă, am închis ochii un minut şi am reflectat adânc. Doream să nu uit niciodată şi nici să nu pierd în vreun fel seara aia. E o dorinţă care mi s-a îndeplinit. Şi pentru mine a fost un ghinion că s-a îndeplinit. Dar, firește, atunci nu puteam să ştiu asta.

— La ce te gândeşti, Jack? m-a întrebat Bud.

— Ei, mă gândesc şi eu aşa, am zis şi i-am zâmbit cu gura până la urechi.

— Cât vrei ca să-mi spui ce gândeşti? mi-a zis Olla.

Am mai rânjit puţin şi am clătinat din cap.

În seara aia, după ce ne-am întors acasă de la Bud şi Olla şi ne-am băgat sub pături, Fran a zis:

— Iubitule, umple-mă cu sămânţa ta!

Când a spus asta, am auzit-o prin toate fibrele mele, până în vârful degetelor de la picioare. Am scos un răcnet şi m-am pus pe treabă.

Ulterior, după ce lucrurile s-au schimbat pentru noi şi copilul venise deja pe lume – şi, probabil, nu numai asta –, Fran se gândea la

seara petrecută în casa lui Bud şi o considera începutul schimbării. Dar n-avea dreptate. Schimbarea s-a produs mai târziu şi când s-a produs, a fost ca un lucru ce li s-a întâmplat altor oameni, nu ca un lucru ce ni s-a întâmplat nouă.

— Naiba să-i ia pe oamenii ăia şi pe copilul lor urât! zicea Fran, aparent fără motiv, noaptea târziu, în vreme ce ne uitam la televizor. Şi pe pasărea aia împuţită! mai zicea ea. Hristoase, cine are nevoie de aşa ceva?

Spunea bazaconiile astea de multe ori, chiar dacă ea nu i-a mai văzut pe Bud şi Olla după acea unică întâlnire.

Fran nu mai lucrează la fabrica de lactate şi şi-a scurtat părul cu mult timp în urmă. Şi dă vina pe mine. Nu vorbim despre asta. Ce ar mai fi de zis?

Eu îl văd şi acum pe Bud la uzină. Lucrăm împreună şi deschidem împreună sufertaşele în care avem prânzul. Dacă îl întreb, îmi povesteşte despre Olla şi Harold. Joey a ieşit din peisaj. A zburat în copacul lui într-o noapte şi gata, s-a terminat. N-a mai coborât. Vârsta înaintată, probabil, spune Bud. Apoi s-au instalat bufniţele. Bud înalţă din umeri. Îşi mănâncă sandvişul şi zice că într-o bună zi Harold o să fie fundaş.

— Ar trebui să-l vezi pe băiatul ăsta, zice Bud.

Eu dau din cap, aprobându-l. Am rămas prieteni. Asta nu s-a schimbat deloc. Dar am devenit foarte atent la ceea ce îi spun. Şi ştiu că el o simte şi ar dori să fie altfel. Şi eu aş dori.

Din an în Paşte mă întreabă despre familia mea. Când o face, eu îi zic că toţi se simt foarte bine.

— Toţi sunt bine, sănătoşi, spun eu.

Închid sufertaşul şi îmi scot ţigările. Bud dă din cap şi îşi soarbe cafeaua. Adevărul e că băiatul meu are o trăsătură de caracter întunecată. Dar eu nu vorbesc despre asta. Nici chiar cu mama lui. Mai ales cu ea. Ea şi cu mine discutăm din ce în ce mai puţin. În general avem televizorul. Însă ţin minte seara aia. Îmi amintesc felul în care păunul îşi sălta picioarele cenuşii şi ocolea cu paşi mici masa. Şi apoi prietenul meu şi nevasta lui, care ne spuneau noapte bună pe verandă. Olla, care-i dădea lui Fran câteva pene de păun să le ia acasă. Îmi amintesc cum ne-am strâns cu toţii mâinile, cum ne-am îmbrăţişat. Dar ce nu ne-am spus! În maşină Fran a stat lipită de mine în timp ce ne îndepărtam. Şi-a ţinut mâna pe genunchiul meu. Aşa ne-am întors la noi de la casa prietenului meu.

CASA LUI CHEF

În vara aceea Wes a închiriat o casă mobilată la nord de Eureka de la un alcoolic recuperat, care se numea Chef. Apoi mi-a telefonat şi m-a rugat să-mi las baltă treburile, să mă duc acolo şi să locuiesc cu el. A zis că e pe uscat, nu mai bea. Dar n-a acceptat nici un refuz. A sunat din nou şi a zis, Edna, de la fereastra din faţă se vede oceanul. Se simte mirosul sărat al aerului. L-am ascultat cum vorbea. Nu bălmăjea cuvintele. Am zis că o să mă mai gândesc. Şi m-am gândit. După o săptămână a telefonat din nou şi a zis, Ei, vii? Am zis că încă mă mai gândesc. El a zis, E un nou început pentru noi. Eu am zis, Dacă aş veni acolo, aş vrea să faci un anumit lucru pentru mine. Spune ce, a zis Wes. Am zis, Vreau să încerci să fii Wes cel pe care l-am cunoscut cândva. Vechiul Wes. Wes cel cu care m-am măritat. Wes a început să plângă. Dar eu am luat asta drept semn al bunelor sale intenţii. Deci am zis, E-n regulă, o să vin.

Wes îşi părăsise prietena sau ea îl părăsise pe el – nu ştiam şi nu mă interesa. Când m-am hotărât să mă duc cu Wes, a trebuit să-mi iau rămas-bun de la prietenul meu. El mi-a zis, Faci

o greşeală. A zis, De ce-mi faci una ca asta? Şi cu noi cum rămâne? a zis el. Eu am zis, Trebuie s-o fac – pentru binele lui Wes. Se străduieşte să nu mai bea. Tu ţii minte cum e. Ţin minte, a zis prietenul meu, dar nu vreau să te duci. Am zis, Mă duc doar peste vară. Apoi o să văd. O să mă-ntorc, am zis. El a zis, Şi cu mine cum rămâne? Cum rămâne cu binele *meu*? Să nu te mai întorci, a mai spus el.

În vara aia noi am băut cafea, băuturi acidulate şi tot felul de sucuri de fructe. Iată ce a trebuit să bem. Toată vara. M-am pomenit dorindu-mi ca vara să nu se mai termine. Nu-s chiar naivă, dar după o lună petrecută cu Wes în casa lui Chef mi-am pus din nou verigheta. N-o mai purtasem în ultimii doi ani. Din noaptea când Wes se îmbătase şi îşi aruncase verigheta lui într-o livadă de piersici.

Wes avea ceva bani, aşa că n-a trebuit să lucrez. Şi s-a dovedit că Chef ne lăsase casa aproape pe gratis. N-aveam telefon. Noi plăteam gazele şi lumina şi mergeam la Safeway să facem cumpărături cu preţ redus. Într-o duminică după-masa Wes s-a dus să facă rost de un aspersor şi când s-a întors, a adus ceva pentru mine. S-a întors cu un frumos buchet de margarete şi o pălărie de pai. Marţi seara ne duceam la film. În alte seri Wes se ducea la întrunirile Să Nu Bei, cum le numea el. Chef îl lua de la uşă în maşina lui şi după aceea îl aducea din nou acasă. În unele zile Wes şi cu mine ne duceam să pescuim păstrăvi în una dintre lagunele cu apă dulce din apropiere. Pescuiam de pe mal şi ne lua o zi întreagă să prindem câteva fâţe. Or să fie

delicioase, ziceam eu, şi diseară o să le prăjesc pentru cină. Uneori îmi scoteam pălăria şi adormeam pe o pătură, lângă lansetă. Ultimul lucru pe care mi-l aminteam erau norii ce treceau pe deasupra noastră şi se îndreptau spre valea centrală. Noaptea Wes mă lua în braţe şi mă întreba dacă mai sunt prietena lui.

Copiii noştri nu se băgau. Cheryl locuia cu nişte oameni la o fermă din Oregon. Avea grijă de o turmă de capre şi vindea laptele. Ţinea albine şi pregătea borcane cu miere. Îşi avea viaţa ei şi n-o învinovăţeam. Nu-i păsa câtuşi de puţin de ce făceam noi, tatăl ei şi cu mine, câtă vreme n-o implicam şi pe ea. Bobby era în Washington şi lucra la fân. După strânsul fânului plănuia să muncească la mere. Avea o iubită şi punea bani deoparte. Eu scriam scrisori şi le semnam „Cu dragoste, ca-ntotdeauna".

Într-o după-masă, când Wes era în curte şi smulgea buruieni, Chef a oprit automobilul în faţa casei. Eu trebăluiam pe la chiuvetă. M-am uitat şi am văzut cum opreşte automobilul mare al lui Chef. Vedeam automobilul, drumul de acces şi autostrada, dunele şi oceanul. Nişte nori atârnau deasupra apei. Chef a coborât din maşină. Şi-a săltat pantalonii. Am ştiut că se-ntâmplase ceva. Wes s-a oprit din treabă şi s-a ridicat în picioare. Purta mănuşi şi pălăria din pânză de cort. Şi-a scos pălăria. Şi-a şters faţa cu dosul palmei. Chef s-a dus la Wes şi l-a cuprins cu braţul pe după umeri. Wes şi-a scos o mănuşă. M-am dus la uşă. L-am auzit pe Chef cum îi spunea lui Wes că Dumnezeu ştie cât de rău îi pare, dar se vedea nevoit să ne ceară să plecăm

la sfârșitul lunii. Wes și-a scos mănușa cealaltă. De ce, Chef? Chef i-a spus că fiica lui, Linda, femeia pe care Wes o numea Linda Grasa pe vremea când o ținea tot într-o beție, avea nevoie de un loc unde să trăiască și locul ăsta era aici. Chef i-a spus lui Wes că în urmă cu câteva săptămâni soțul Lindei ieșise în larg cu barca de pescuit și de atunci nimeni nu mai auzise de el. E neamul meu, i-a spus Chef lui Wes. Și-a pierdut bărbatul. L-a pierdut pe tatăl copilașului lor. Eu pot s-o ajut. Mă bucur că situația îmi permite s-o ajut, a zis Chef. Îmi pare rău, Wes, dar va trebui să-ți cauți altă casă. Apoi Chef l-a îmbrățișat din nou pe Wes, și-a săltat pantalonii, s-a urcat în automobilul său mare și a plecat în viteză.

Wes a intrat în casă. A lăsat pălăria și mănușile pe covor și s-a așezat pe fotoliul cel mare. Fotoliul lui Chef, mi-a trecut mie prin minte. Până și covorul e al lui Chef. Wes pălise. Am turnat cafea în două cești și pe una i-am dat-o lui.

Nu-i nimic, am zis eu. Wes, nu te necăji din cauza asta. Mi-am luat ceașca de cafea și m-am așezat pe sofaua lui Chef.

Linda Grasa o să locuiască aici în locul nostru, a zis Wes. Își ținea ceașca în mână, dar n-a băut din ea.

Wes, nu te ambala, am zis eu.

Omul ei o să-și facă apariția în Ketchikan, a zis Wes. Soțul Lindei Grasa a șters-o pur și simplu de la ei. Și cine îi poate găsi vreo vină? Wes a mai zis că, dacă tot veni vorba, el însuși s-ar scufunda cu vasul lui mai curând decât să-și trăiască restul zilelor cu Linda Grasa și copilul

ei. Apoi a pus ceaşca jos, lângă mănuşi. Asta a fost o casă fericită până acum, a mai zis el.

Găsim noi o altă casă, am zis eu.

Nu una ca asta, a zis Wes. Oricum, nu are cum să fie la fel. Pentru noi casa asta a fost o casă bună. Casa asta e legată de amintiri frumoase. Acum Linda Grasa şi plodul ei or să vină aici, a zis Wes. Apoi a ridicat ceaşca şi a băut din ea.

E casa lui Chef, am zis eu. El face exact ce trebuie să facă.

Ştiu, a zis Wes. Dar asta nu înseamnă că-mi place.

Wes avea expresia aia. I-o cunoşteam – expresia aia. Îşi atingea întruna buzele cu limba. Îşi îndesa întruna cămaşa sub betelia nădragilor cu degetele lui mari. S-a ridicat de pe fotoliu şi s-a dus la fereastră. A stat şi a privit oceanul şi norii care se adunau. Îşi atingea uşor bărbia cu degetele, ca şi cum se gândea la ceva. Şi într-adevăr *se gândea*.

Ia-o mai uşor, Wes, am zis eu.

Ea vrea să o iau mai uşor, a zis Wes. Şi a continuat să stea acolo.

Dar după un minut a venit şi s-a instalat lângă mine, pe sofa. S-a aşezat picior peste picior şi a început să se joace cu nasturii cămăşii lui. I-am luat mâna. Am început să vorbesc. Am vorbit despre vară – vara aia. Dar m-am surprins vorbind ca şi cum ar fi fost ceva care se petrecuse în trecut. Poate cu mulţi ani în urmă. În orice caz, ca despre un lucru încheiat. Apoi am început să vorbesc despre copii. Wes a zis că regretă că nu poate să ia totul de la capăt, ca de data asta să facă lucrurile cum trebuie.

Ei te iubesc, am zis.

Nu, nu mă iubesc, a zis el.

Am zis, Într-o bună zi or să înţeleagă cum stau lucrurile.

Poate, a zis Wes. Dar atunci n-o să mai conteze.

N-ai de unde să ştii, am zis.

Ştiu şi eu câte ceva, a zis Wes şi m-a privit. Mă bucur că ai venit aici. N-am să uit că ai făcut asta.

Şi eu mă bucur, am zis. Mă bucur că ai găsit casa asta.

Wes a pufnit. Apoi a râs. Am râs amândoi. Ei, Chef ăsta, a zis Wes şi a clătinat din cap. Nemernicul ăsta ne-a tras clapa niţel. Dar mă bucur că ai purtat verigheta. Mă bucur că de data asta noi doi ne-am petrecut frumos timpul.

Atunci am zis şi eu ceva. Am zis, Presupune, doar atât, presupune că nu s-a întâmplat niciodată nimic. Presupune că a fost pentru prima oară. Doar atât – presupune. Nu păţeşti nimic dacă presupui. Să zicem că nimic din chestiile celelalte n-a existat vreodată. Ştii ce vreau să zic? Şi-atunci? am întrebat.

Wes şi-a pironit privirile pe mine. A zis, Atunci presupun că, dacă aşa stau lucrurile, ar trebui să fim altcineva. Cineva care nu suntem. Nu mai există în mine acest fel de a presupune. Ne-am născut aşa cum suntem. Nu înţelegi?

Eu am zis că n-am renunţat la ceva ca lumea şi n-am venit nouă sute de kilometri ca să-l aud vorbind în felul ăsta.

El a zis, Îmi pare rău, dar nu pot vorbi ca altă persoană, fiindcă nu sunt altă persoană. Eu sunt eu, nu altcineva. Dacă aş fi altcineva, cu

siguranţă că n-aş fi aici. Dacă aş fi altcineva, n-aş mai fi eu. Dar eu sunt cine sunt. Nu pricepi?

Wes, e-n regulă, am zis eu. I-am dus mâna la obrazul meu. Apoi, nu ştiu de ce, mi-am amintit cum era el când avea nouăsprezece ani, felul în care arăta când traversa în fugă câmpul spre locul unde tatăl lui stătea pe tractor, cu mâna streaşină la ochi, urmărind cum Wes se-ndreaptă în fugă spre el. Noi de-abia veniserăm din California. Am coborât din maşină împreună cu Cheryl şi Bobby şi am zis, Uite-l pe bunicul. Dar ei erau doar nişte copii.

Wes şedea lângă mine şi îşi mângâia uşor bărbia, ca şi cum încerca să-şi închipuie ce urmează. Tatăl lui Wes murise şi copiii noştri crescuseră. M-am uitat la Wes şi apoi m-am uitat la lucrurile lui Chef din camera de zi a lui Chef şi m-am gândit, Acum trebuie să facem ceva şi să o facem repede.

Dragule, am zis. Wes, ascultă-mă.

Ce vrei? a zis el. Însă n-a zis decât atât. Părea să se fi hotărât. Dar după ce luase hotărârea, nu se mai grăbea. S-a rezemat de speteaza sofalei, şi-a încrucişat mâinile în poală şi a închis ochii. N-a mai spus şi altceva. Nu era nevoie.

Mi-am spus numele lui. Era un nume uşor de spus şi eram obişnuită să-l spun de multă vreme. Apoi l-am mai spus o dată. De data asta l-am spus cu voce tare. Wes, am zis eu.

El a deschis ochii. Dar nu m-a privit. Stătea acolo unde era şi se uita spre fereastră. Linda Grasa, a zis el. Dar ştiam că nu era vorba de ea. Ea nu conta. Era doar un nume. Wes s-a ridicat, a tras draperiile şi oceanul a dispărut într-o clipă. Am intrat în casă pentru ca să pregătesc cina.

Mai aveam nişte peşte la gheaţă. Altceva nu prea mai era. O să dereticăm în seara asta, m-am gândit eu, şi cu asta am încheiat povestea.

CONSERVARE

Soțul lui Sandy se instalase pe sofa de când fusese concediat, cu trei luni în urmă. În ziua aceea, acum trei luni, venise acasă palid și înspăimântat și cu toate lucrurile sale de la serviciu într-o cutie.

— La mulți ani de Sfântul Valentin, i-a spus el lui Sandy și a pus o cutie de bomboane în formă de inimă și o sticlă de Jim Beam pe masa din bucătărie.

Și-a scos șapca și a pus-o tot pe masă.

— M-au dat afară azi. Hei, tu ce crezi că o să se întâmple cu noi?

Sandy și soțul ei au stat la masă, au băut whiskey și au mâncat bomboanele de ciocolată. Au discutat despre ce-ar putea fi el în stare să facă în loc să pună acoperișuri pe casele noi. Dar n-au reușit să se gândească la nimic.

— Ei, nu se poate să nu apară ceva! a zis Sandy.

Voia să-l îmbărbăteze. Dar era și ea înspăimântată. În cele din urmă el a zis că o să doarmă aici. Zis și făcut. În noaptea aceea și-a așternut pe sofa și de când s-a întâmplat asta, doarme acolo în fiecare noapte.

În ziua de după concediere a trebuit să se ocupe de ajutorul de şomaj. S-a dus în centru ca să completeze formulare şi să se intereseze de un alt serviciu. Dar nu erau oferte în domeniul lui şi nici în alte domenii de activitate. În timp ce încerca să-i descrie lui Sandy forfota mulţimii de bărbaţi şi de femei de-acolo, din centru, a început să-i transpire faţa. În seara aceea s-a întors la sofa. A început să-şi petreacă tot timpul acolo, ca şi cum – credea ea – asta trebuia să facă acum, când nu mai avea de lucru. Din când în când mai trebuia să se ducă şi să discute cu cineva despre vreo ofertă de slujbă şi din două în două săptămâni era nevoit să meargă să semneze ceva pentru a-şi primi ajutorul de şomaj. Dar în restul timpului rămânea pe sofa. Ca şi cum *locuieşte* acolo, se gândea Sandy. El *locuieşte* în camera de zi. Uneori răsfoia revistele pe care le aducea ea acasă de la băcănie şi de câte ori intra, Sandy îl găsea privind cartea aia mare primită de ea ca premiu pentru că se înscrisese într-un cerc de lectură – o carte cu titlul *Misterele trecutului*. Ţinea cartea în faţa lui cu ambele mâini şi stătea cu capul aplecat deasupra paginilor, ca şi cum lua parte la ceea ce citea. Dar după o vreme Sandy a observat că el nu părea să înainteze; părea să rămână cam în acelaşi loc – pe undeva pe la capitolul doi, bănuia ea. Odată a luat cartea şi a deschis-o la pagina aceea. Acolo a citit despre un bărbat care fusese descoperit după ce petrecuse două mii de ani într-o turbărie din Olanda. Pe o pagină se vedea o fotografie. Fruntea bărbatului era brăzdată, dar faţa lui avea o expresie senină. Bărbatul purta o bonetă de piele şi zăcea pe o parte. Mâinile şi picioarele i se uscaseră, dar

altminteri nu arăta chiar atât de îngrozitor. A citit în carte câteva pagini mai încolo, apoi a pus-o înapoi de unde o luase. Soțul ei o ținea la îndemână pe măsuța de cafea din fața sofalei. Sofaua aia nenorocită! Cât despre ea, nu voia nici măcar să se mai așeze pe sofa. Nu voia să-și aducă aminte că în trecut ei doi stătuseră acolo și făcuseră dragoste.

Primeau ziarul acasă în fiecare zi. El îl citea de la prima la ultima pagină. Sandy a văzut că el citea absolut tot, până și secțiunea cu anunțurile mortuare, partea unde erau prezentate temperaturile orașelor importante, precum și secțiunea „Din lumea afacerilor", care relata despre fuziuni și dobânzi. Dimineața se scula înaintea ei și se ducea la baie. Apoi dădea drumul televizorului și făcea cafea. Sandy avea senzația că la acea oră din zi pare încrezător și vesel. Dar în momentul în care ea pleca la muncă, el își aranjase deja culcușul pe sofa și televizorul era deschis. Cel mai adesea era deschis și după-masa, când se întorcea ea. El stătea pe sofa sau, alteori, se întindea pe ea, îmbrăcat cu ce purta de obicei la serviciu – blugi și cămașă de flanel. Dar uneori televizorul era oprit, iar el stătea acolo cu cartea în mâini.

— Cum merge? zicea el când ea venea să-l vadă.

— OK, zicea ea. Tu ce faci?

— OK.

El avea întotdeauna pe plită un ibric de cafea caldă pregătită pentru Sandy. În camera de zi ea stătea în fotoliul cel mare, el stătea pe sofa și vorbeau despre cum își petrecuse ea ziua. Își țineau cestile și își beau cafeaua ca și cum ar fi fost doi oameni normali, își spunea Sandy.

Sandy îl iubea şi-acum, deşi ştia că lucrurile deveneau ciudate. Era mulţumită că are serviciu, dar nu ştia ce avea să se întâmple cu ei sau cu altcineva din lumea asta. Avea la serviciu o prietenă, o fată căreia i s-a destăinuit odată despre soţul ei – despre faptul că stă pe sofa tot timpul. Dintr-un anumit motiv, prietena ei n-a părut să creadă că e o ciudăţenie, ceea ce a surprins-o pe Sandy şi, totodată, a şi deprimat-o. Prietena ei i-a povestit despre unchiul său din Tennessee: după ce a împlinit patruzeci de ani, unchiul ei s-a urcat în pat şi nu s-a mai dat jos. Şi plângea mult – plângea cel puţin o dată pe zi. Prietena asta i-a spus lui Sandy că pe unchiul ei îl îngrozea, probabil, ideea că o să-mbătrânească. Ea bănuia că se teme de un atac de cord sau ceva de genul ăsta. Dar omul avea acum şaizeci şi trei de ani şi continua să respire, i-a spus ea. Sandy a fost uluită. Dacă femeia spune adevărul, s-a gândit ea, bărbatul ăla stă în pat de douăzeci şi trei de ani. Soţul lui Sandy avea doar treizeci şi unu de ani. Treizeci şi unu plus douăzeci şi trei fac cincizeci şi patru. Adică trecea şi ea de cincizeci de ani. Dumnezeule, cum să trăiască cineva tot restul vieţii în pat sau pe sofa? Dacă soţul ei ar fi fost rănit sau bolnav sau ar fi fost lovit într-un accident de maşină, altfel ar fi stat lucrurile. Ar putea înţelege. Atunci, dacă el ar fi fost nevoit să trăiască pe sofa şi ea ar fi trebuit să-i aducă acolo mâncarea, ba chiar să-i ducă lingura la gură... o situaţie de genul ăsta nu era lipsită de romantism. Dar era cu totul altceva ceea ce se petrecea cu bărbatul ei, tânăr şi altminteri sănătos, care se refugiase pe sofa în felul ăsta şi nu voia să se scoale decât pentru a se duce la baie

sau ca să deschidă televizorul dimineața și să-l oprească noaptea. O făcea să se rușineze și, în afară de discuția cu prietena ei de la serviciu, n-a mai vorbit despre asta cu nimeni. Nu i-a mai spus nimic nici prietenei sale, al cărei unchi se băgase în pat în urmă cu douăzeci și trei de ani și, din câte știa Sandy, era tot acolo.

Într-o după-amiază târziu ea s-a întors de la lucru, a parcat mașina și a intrat în casă. Auzi televizorul în camera de zi chiar de când deschise ușa de la bucătărie. Ibricul cu cafea era pe plită și arzătorul era dat la foc mic. Din bucătărie, de unde stătea, ținându-și poșeta, Sandy vedea în camera de zi spatele sofalei și ecranul televizorului. Siluete traversau ecranul. Picioarele goale ale soțului său se iteau la capătul sofalei. La capătul celălalt, pe o pernă așezată pe brațul sofalei, i se vedea creștetul capului. El nu se mișca. Poate dormea sau poate că nu; poate o auzise când intrase sau poate că nu. Dar ea și-a spus că e totuna, indiferent cum o fi. Și-a pus poșeta pe masă și s-a dus la frigider ca să-și ia niște iaurt. Numai că atunci când a deschis ușa, a izbit-o un aer cald, stătut. Înăuntrul frigiderului era o mizerie de necrezut. Înghețata din congelator se topise și cursese peste resturile de crochete de pește și salată de varză. Înghețata intrase și în castronul cu orez spaniol și băltea pe fundul frigiderului. Înghețată peste tot. A deschis ușa congelatorului. A izbit-o un miros îngrozitor și i-a venit să icnească. Înghețata acoperise fundul compartimentului și făcuse o băltoacă în jurul pachetului de un kil jumate de hamburgeri. A apăsat cu degetul celofanul care acoperea carnea

şi degetul i s-a înfundat în pachet. Se dezgheţaseră şi cotletele de porc. Toate lucrurile se dezgheţaseră, inclusiv crochetele de peşte, un pachet de biftecuri şi două caserole cu mâncare chinezească pentru prânz, marca Chef Sammy. Se dezgheţaseră şi câţiva hotdogi. Şi sosul de spaghetti făcut în casă. A închis uşa congelatorului şi a băgat mâna în frigider ca să-şi ia cutia de iaurt. A ridicat capacul de pe iaurt şi a mirosit. În momentul acela a ţipat la soţul ei.

— Ce s-a întâmplat? a zis el, ridicându-se în capul oaselor şi privind peste speteaza sofalei. Ei, ce nu-i în regulă?

Şi şi-a trecut mâna prin păr de câteva ori. Ea nu-şi dădea seama dacă el dormise sau nu în tot timpul ăsta.

— Frigiderul ăsta nenorocit s-a defectat! a zis Sandy. Asta s-a întâmplat.

Bărbatul ei s-a ridicat de pe sofa, a dat televizorul mai încet, a ieşit din încăpere şi a venit în bucătărie.

— Ia să vedem, a zis el. Ei, eu nu cred asta!

— N-ai decât să te convingi şi singur, a zis ea. Toate lucrurile ni se strică.

Soţul ei s-a uitat în interiorul frigiderului şi faţa lui a căpătat o expresie foarte serioasă. Apoi a cercetat atent congelatorul şi a văzut cum păreau să stea lucrurile acolo.

— Ce-o să mai vină după asta? a zis el.

Femeii i-au trecut brusc prin cap o grămadă de lucruri, dar n-a spus nimic.

— Măi, fir-ar să fie! a zis el. O nenorocire nu vine niciodată singură. Ei, frigiderul ăsta n-are mai mult de zece ani. Când l-am cumpărat, era aproape nou. Ştii, părinţii mei au avut un frigider

care i-a ţinut douăzeci şi cinci de ani. I l-au dat fratelui meu când s-a însurat. Funcţiona perfect. Ei, ce naiba se întâmplă?

S-a îndepărtat puţin, ca să poată vedea în spaţiul îngust dintre frigider şi perete.

— Nu-mi dau seama, a zis el şi a clătinat din cap. E băgat în priză.

Apoi a apucat frigiderul şi l-a hâţânat înainte şi înapoi. Şi-a proptit umărul în el. A împins şi a deplasat aparatul câţiva centimetri prin bucătărie. În frigider a căzut ceva de pe o poliţă şi s-a spart.

— Ce mama dracului! a zis el.

Sandy şi-a dat seama că încă ţinea iaurtul în mână. S-a dus la coşul de gunoi, a ridicat capacul şi a aruncat cutia acolo.

— În seara asta trebuie să gătesc totul, a zis ea.

Se şi vedea la maşina de gătit, frigând carne şi preparând diferite lucruri în tigăi, pe plită şi în cuptor.

— Ne trebuie un frigider nou, a mai zis ea.

El n-a spus nimic. A cercetat din nou compartimentul congelatorului şi a întors capul în fel şi chip.

Ea a trecut în faţa lui, a început să ia lucrurile de pe poliţe şi să le pună pe masă. El a ajutat-o. A scos carnea din congelator şi a aşezat pachetele pe masă. Apoi a scos şi celelalte lucruri din congelator şi le-a aşezat în diferite locuri, tot pe masă. A scos afară toate lucrurile, apoi a găsit şerveţelele de hârtie şi cârpa de vase şi a început să cureţe aparatul în interior.

— Am pierdut freonul, a zis el şi s-a oprit din şters. Asta s-a întâmplat. Îi simt mirosul. Freonul

s-a scurs. S-a întâmplat ceva şi freonul a ieşit. Ei, am văzut cum s-a întâmplat asta odată la frigiderul altcuiva.

Acum era calm. A început iarăşi să şteargă.

— Da, freonul e, a zis el.

Ea s-a întrerupt din ceea ce făcea şi s-a uitat la el.

— Ne trebuie alt frigider, a zis ea.

— Tu ai zis-o. De unde să luăm unul? Doar nu cresc în copaci.

— Trebuie să facem rost de unul, a zis ea. Nu ne trebuie frigider? Poate că nu. Poate că putem ţine alimentele noastre alterabile pe pervazul ferestrelor, aşa cum fac oamenii aceia de la blocurile de locuinţe sociale. Sau am putea să ne luăm un răcitor din ăla mic, cu polistiren, şi să cumpărăm gheaţă în fiecare zi.

Femeia puse o căpăţână de lăptucă şi nişte roşii pe masă, lângă pachetele cu carne. Apoi se aşeză pe unul din scaunele de bucătărie şi îşi prinse faţa în mâini.

— O să ne luăm alt frigider, a spus soţul ei. La naiba, da! Ne trebuie unul, nu-i aşa? Nu ne putem descurca fără frigider. Problema e de unde să luăm unul şi cât de mult putem plăti noi pentru el? Tre' să fie 'jde mii de frigidere folosite la mica publicitate. Aşa că ai răbdare să vedem ce e în ziar. Sunt as în anunţurile de mică publicitate.

Femeia şi-a luat mâinile de pe obraz şi s-a uitat la el.

— Sandy, o să ne găsim noi din ziar un frigider folosit şi în stare bună, a continuat el. Cele mai multe frigidere sunt făcute să ţină o viaţă. Ăsta al nostru... Iisuse, nu ştiu ce s-a întâmplat cu el!

E al doilea de când mă știu despre care aflu că s-a rablagit în felul ăsta.

Brusc, el și-a îndreptat iarăși privirea spre frigider.

— Al naibii noroc rupt în fund! a zis apoi.

— Adu aici ziaru', a zis ea. Să vedem ce se găsește.

— Nu te necăji!

Bărbatul a ieșit, s-a dus la măsuța de cafea, a cotrobăit în teancul de ziare, a ales ceva și s-a întors în bucătărie cu secțiunea de mică publicitate. Ea a dat la o parte alimentele, ca să poată întinde paginile. El a luat un scaun.

Femeia a aruncat o privire în jos, la ziar, apoi la alimentele care se dezghețaseră.

— În seara asta trebuie să prăjesc cotletele de porc, a zis ea. Și să gătesc hamburgerii ăia. Și felia aia de carne pentru sandvișuri. Și crochetele de pește. Să nu uit nici semipreparatele pentru când stăm la televizor.

— Ah, freonul ăla blestemat! a zis el. I se simte mirosul.

Au început să parcurgă mica publicitate. El își plimba degetul în josul unei rubrici de anunțuri și apoi trecea la altă rubrică. A trecut repede peste secțiunea OFERTE DE SERVICIU. Ea a văzut bifate unele locuri, dar nu s-a uitat să vadă ce anume marcase el. N-avea importanță. Exista o rubrică intitulată ECHIPAMENTE PENTRU TABERE ÎN MIJLOCUL NATURII. Apoi au găsit ce căutau – APARATE ELECTROCASNICE NOI ȘI FOLOSITE.

— Aici, a zis ea și a pus degetul pe ziar.

El i-a dat degetul la o parte.

— Să văd, să văd! a zis.

Sandy a pus degetul înapoi.

— „Frigidere, maşini de gătit, maşini de spălat, uscătoare etc.", a zis ea, parcurgând anunţurile de la rubrica respectivă. „Licitaţie în şopron." Ce-i asta? Licitaţie în şopron.

A continuat să citească.

— „Aparatură nouă şi folosită, plus multe altele, în fiecare joi seara. Licitaţia la ora şapte." E azi. Azi e joi, a spus ea. Licitaţia e astă-seară. Şi locul ăla nu-i foarte departe de aici. E pe Pine Street. Probabil am trecut cu maşina pe-acolo de o sută de ori. Şi tu. Tu ştii unde e. E aproape de Baskin-Robbins.

Soţul ei n-a scos nici un cuvânt. Se holba la anunţ. Şi-a ridicat mâna şi s-a tras cu două degete de buza de jos.

— Licitaţie în şopron, a zis.

Sandy şi-a fixat ochii pe el.

— Hai să mergem la asta. Tu ce zici? O să-ţi prindă bine să ieşi din casă şi o să vedem dacă putem găsi un frigider. Doi iepuri dintr-o lovitură, a zis ea.

— N-am fost niciodată la o licitaţie, a zis el. Nu cred că vreau să merg la una acum.

— Haide, dom'le! a zis Sandy. Ce se-ntâmplă cu tine? Licitaţiile sunt amuzante. Eu n-am mai fost de ani de zile la o licitaţie, n-am mai fost de când eram copil. Mă duceam la licitaţii cu tata.

Deodată şi-a dorit foarte tare să meargă la licitaţia asta.

— Tatăl tău, a zis el.

— Ei, da, tatăl meu.

S-a uitat la soţul ei, aşteptându-l să mai spună ceva. Un lucru cât de neînsemnat. Dar el a tăcut.

— Licitaţiile sunt amuzante, a zis ea.

— Or fi, da' eu nu vreau să merg.

— Îmi trebuie şi o veioză, a continuat ea. Nu se poate să nu aibă veioze.

— Ei, ne trebuie o mulţime de lucruri! Dar eu n-am serviciu, ţii minte?

— Eu mă duc la licitaţia asta, a zis ea. Fie că mergi, fie că nu mergi. Ai putea foarte bine să mă însoţeşti. Dar nu-mi pasă. Dacă vrei să ştii, mi-e indiferent. Dar eu o să mă duc.

— O să merg cu tine. Cine a spus că nu vreau să merg?

S-a uitat la ea, apoi şi-a întors privirea. A luat ziarul şi a citit din nou anunţul.

— Nu ştiu absolut nimic despre licitaţii, a mai spus bărbatul. Dar, sigur, am să încerc. Încerc orice o dată. A spus cineva că o să cumpărăm un răcitor la o licitaţie? Cine a spus?

— Nimeni, a zis ea. Dar noi o s-o facem oricum.

— OK, a zis el.

— Bine, a zis şi ea. Dar numai dacă vrei într-adevăr să mergi.

El a confirmat, dând din cap.

Sandy a zis:

— Cred că ar fi bine să mă apuc să pregătesc mâncarea. O să frig nenorocitele alea de cotlete de porc acum şi o să mâncăm. Celelalte alimente mai pot să aştepte. Le gătesc mai târziu. După ce ne ducem la licitaţie. Dar trebuie să ne mişcăm repede. În ziar scrie ora şapte.

— Ora şapte, a zis el.

Apoi s-a ridicat de la masă şi s-a îndreptat spre camera de zi, unde a privit un minut pe fereastra boltită. O maşină a trecut pe stradă, prin faţa ferestrei. Omul şi-a dus degetele la

buză. Ea l-a văzut cum se așază pe sofa și ia cartea. A deschis-o la pagina aia a lui. Dar după un minut a pus-o jos și s-a lungit iar pe sofa. Sandy a văzut cum capul lui se lasă pe perna pusă pe brațul sofalei. După aceea el și-a potrivit perna sub cap și și-a pus mâinile sub ceafă. Rămase nemișcat. Foarte curând ea a văzut cum mâinile bărbatului se lasă pe lângă trup.

Sandy a împăturit ziarul. S-a ridicat de pe scaun și s-a dus în tăcere în camera de zi, de unde vedea peste speteaza sofalei. Bărbatul ținea ochii închiși. Pieptul lui se ridica și se lăsa imperceptibil. Ea s-a întors în bucătărie și a pus o tigaie pe arzător. A aprins becul și a turnat ulei în tigaie. A pus cotletele de porc la prăjit. Sandy fusese la licitații împreună cu tatăl ei. Cele mai multe licitații aveau de-a face cu animalele de la fermă. Își amintea ca prin ceață că tatăl ei încerca întotdeauna să vândă câte un viței sau să cumpere unul. Uneori se scoteau la licitații și utilaje agricole, și articole de menaj. Dar mai ales animale. Apoi, după ce tatăl și mama ei au divorțat și ea a plecat să locuiască cu mama ei, tatăl ei i-a scris că îi simte lipsa când se duce la licitații. În ultima scrisoare, pe care i-a trimis-o după ce ea se făcuse mare și locuia cu soțul ei, îi spunea că își cumpărase la o licitație o mândrețe de mașină cu două sute de dolari. Dacă Sandy ar fi fost acolo, spunea el, i-ar fi cumpărat și ei una. Trei săptămâni mai târziu, în miez de noapte, a fost anunțată telefonic că el murise. Mașina cumpărată scăpa monoxid de carbon prin podea și l-a făcut să moară la volan. Tatăl ei locuia la țară. Motorul a continuat să meargă până ce i s-a terminat benzina din

rezervor. El a rămas în mașină câteva zile, până când l-a găsit cineva.

Tigaia a început să fumege. Sandy a mai turnat ulei și a dat drumul hotei. Nu mai fusese la o licitație de douăzeci de ani și acum se pregătea să se ducă la una diseară. Dar mai întâi trebuia să frigă cotletele astea de porc. Mare ghinion că frigiderul lor s-a dus dracului! Dar s-a pomenit că așteaptă licitația cu nerăbdare. A început să simtă că îi e dor de tatăl ei. Îi era dor și de mama ei, deși ele două se ciondăneau tot timpul înainte ca ea să-l întâlnească pe soțul ei și să se mute cu el. Sandy stătea la mașina de gătit, întorcea carnea și ducea dorul tatălui și al mamei ei.

Simțindu-le încă lipsa, a pregătit un suport de oală și a luat tigaia de pe plită. Fumul era tras în sus prin gura de aerisire de deasupra mașinii de gătit. S-a dus spre ușă cu tigaia și s-a uitat în camera de zi. Tigaia fumega încă și picături de ulei săreau peste margini în timp ce o ținea. În încăperea întunecată de-abia putea distinge capul soțului ei și picioarele lui goale.

— Haide, vino încoace, a zis ea. E gata.

— OK, a zis el.

Sandy a văzut cum capul soțului ei se ridică de pe marginea sofalei. A pus din nou tigaia pe plită și s-a întors spre bufet. A luat două farfurii și le-a pus pe tejgheaua bufetului. A folosit paleta ca să scoată unul din cotletele de porc. Apoi l-a săltat pe farfurie. Carnea nu arăta a carne. Părea o parte dintr-un omoplat vechi sau un instrument de săpat. Dar ea știa că e cotlet de porc, așa că l-a luat și pe celălalt din tigaie și l-a pus pe farfurie.

În câteva clipe soţul ei a venit în bucătărie. S-a uitat încă o dată la frigiderul rămas cu uşa deschisă. Apoi ochii lui au surprins cotletele de porc. I-a căzut faţa, dar n-a zis nimic. Ea a aşteptat ca el să spună ceva, orice, dar el n-a spus nimic. Sandy a pus sare şi piper pe masă şi i-a spus să stea jos.

— Stai jos, a zis ea şi i-a dat o farfurie pe care zăceau rămăşiţele unui cotlet de porc. Vreau să mănânci asta.

El a luat farfuria. Dar stătea acolo şi se uita la farfurie. Apoi Sandy s-a întors să-şi ia şi ea o farfurie.

Femeia a dat ziarul la o parte şi a împins alimentele spre partea îndepărtată a mesei.

— Stai jos, i-a spus încă o dată soţului ei.

El şi-a trecut farfuria dintr-o mână în alta. Dar continua să rămână acolo, în picioare. A fost momentul când ea a văzut băltoacele de apă de pe masă. Şi auzea apa. Picura de pe masă pe linoleum.

S-a uitat în jos, la tălpile goale ale soţului ei. S-a holbat la tălpile lui de lângă balta de apă. Ştia că nu mai văzuse niciodată ceva atât de neobişnuit. Dar încă nu ştia ce părere să-şi facă. S-a gândit că ar fi mai bine să se rujeze, să-şi ia haina şi să se ducă la licitaţie. Numai că nu-şi putea lua privirile de la tălpile soţului ei. A pus farfuria pe masă şi s-a uitat, s-a tot uitat, până când tălpile au ieşit din bucătărie şi s-au dus din nou în camera de zi.

COMPARTIMENTUL

Myers călătorea prin Franţa într-un vagon de tren de clasa întâi. Se ducea la Strasbourg ca să-şi viziteze fiul, student la universitatea de acolo. Nu-l văzuse pe băiat de opt ani. În tot acest timp, de când Myers şi mama băiatului porniseră pe drumuri diferite – şi băiatul rămăsese cu ea –, nu vorbiseră la telefon şi nu-şi trimiseseră nici măcar o carte poştală. Myers era foarte convins că ruptura definitivă a fost grăbită de amestecul malign al băiatului în problemele lor personale.

Ultima oară când îşi văzuse fiul, băiatul sărise la el în cursul unei certe violente. Soţia lui Myers stătea lângă bufet şi arunca pe podeaua sufrageriei, una câte una, farfuriile de porţelan. Apoi trecuse la ceşti. „Ajunge!“ spusese Myers şi în momentul ăla băiatul îl atacase. Myers s-a ferit şi i-a prins gâtul în strânsoarea braţului, în vreme ce băiatul plângea şi îl pocnea pe Myers în spate şi la rinichi. Myers l-a dovedit şi în timp ce-l dovedea, a profitat cât mai mult de situaţie. L-a izbit de perete şi l-a ameninţat că-l omoară. Nu glumea. Strigase „Eu ţi-am dat viaţă“, după cum îşi amintea Myers, „şi tot eu ţi-o pot lua!“.

Acum, când se gândea la scena asta oribilă, Myers clătina din cap de parcă i se întâmplase altcuiva. Aşa şi era. Simplu – el nu mai era aceeaşi persoană. Acum trăia singur şi avea puţine legături în afara serviciului. Seara asculta muzică clasică şi citea cărţi despre momelile pentru păsările de apă.

Şi-a aprins o ţigară şi a continuat să privească pe fereastra vagonului, fără să-l ia în seamă pe bărbatul care stătea pe bancheta de lângă uşă şi dormea cu pălăria trasă pe ochi. Era dimineaţa devreme şi deasupra câmpurilor înverzite care treceau pe lângă ei atârna ceaţa. Din când în când Myers vedea o fermă şi atenansele ei, înconjurate de un zid. Se gândea că ăsta ar putea fi un mod de viaţă plăcut: într-o casă veche, înconjurată de un zid.

De-abia trecuse de ora şase. Myers nu dormise de când se suise în tren, la Milano, noaptea precedentă la ora unsprezece. Când trenul plecase din Milano, se considerase norocos fiindcă era singur în compartiment. Ţinuse lumina aprinsă şi răsfoise ghidurile. A citit lucruri pe care regreta că nu le citise înainte de a ajunge în locurile pe care le prezentau. A descoperit multe lucruri pe care ar fi trebuit să le vadă sau să le facă. Regreta cumva că află anumite informaţii despre Italia de-abia acum, când lăsa în urmă ţara asta după prima şi, fără îndoială, ultima lui vizită aici.

A pus ghidurile deoparte în geamantan, a aşezat geamantanul în plasa pentru bagaje de deasupra capului şi şi-a scos pardesiul, ca să-l poată folosi ca pled. A stins lumina şi a stat acolo, în compartimentul cufundat în întuneric, cu ochii închişi, sperând că o să adoarmă.

Myers avea impresia că trecuse mult timp şi tocmai când credea că e gata-gata să adoarmă, trenul a început să încetinească. A oprit într-o gară mică, nu departe de Basel. Acolo a intrat în compartiment un bărbat de vârstă mijlocie, care purta pălărie. Bărbatul i-a spus ceva lui Myers într-o limbă pe care Myers n-o înţelegea şi apoi şi-a pus geanta lui de piele în plasa pentru bagaje şi s-a aşezat, îndreptându-şi umerii, pe bancheta de pe partea cealaltă a compartimentului. După aceea şi-a tras pălăria pe ochi. Când trenul s-a pus din nou în mişcare, bărbatul deja dormea şi sforăia în tihnă. Myers îl invidia. După câteva minute un funcţionar elveţian a deschis uşa compartimentului şi a aprins lumina. Funcţionarul le-a cerut în engleză şi într-o altă limbă – în germană, a presupus Myers – să prezinte paşapoartele la control. Bărbatul din compartimentul lui Myers şi-a dat pălăria pe spate, a clipit repede din ochi şi a băgat mâna în buzunarul pardesiului. Funcţionarul a studiat paşaportul, l-a privit foarte atent pe bărbat şi i-a înapoiat documentul. Myers i-a dat şi el paşaportul. Funcţionarul a citit datele, a cercetat fotografia şi apoi l-a privit pe Myers înainte de a-i mulţumi, dând din cap, şi de a-i restitui actul. Când a ieşit, a stins lumina. Bărbatul de vizavi de Myers şi-a tras pălăria pe ochi şi a întins picioarele. Myers a presupus că tipul o să adoarmă din nou imediat şi a simţit încă o dată cum îl roade invidia.

După asta a rămas treaz şi a început să se gândească la întâlnirea cu fiul său, de care îl despărţeau doar câteva ore. Cum o să se poarte când o să-l vadă pe băiat în gară? Să-l îmbrăţişeze? Perspectiva asta nu îl încânta deloc. Sau

doar să-i întindă mâna, să-i zâmbească, ca şi cum aceşti opt ani nu existaseră, şi să-l bată pe umăr? Poate că băiatul va spune câteva cuvinte: *Mă bucur să te văd... Cum a fost călătoria?* Şi Myers o să zică şi el ceva. De fapt nu ştia ce o să spună.

Le contrôleur francez a trecut pe lângă compartiment. S-a uitat înăuntru la Myers şi la bărbatul care dormea vizavi de el. Acelaşi *contrôleur* le compostase mai înainte biletele, aşa că Myers a întors capul şi a început să privească din nou pe fereastră. Au început să apară tot mai multe case. Dar acum nu se mai vedeau ziduri, iar casele erau mai mici şi plasate una lângă alta. Myers era sigur că o să vadă foarte curând un sat francez. Ceaţa uşoară se ridica. Trenul a şuierat şi a trecut în viteză pe lângă un pasaj unde se pusese bariera. A văzut o tânără cu părul prins în agrafe şi ace de păr. Fata era în pulover şi stătea acolo cu bicicleta ei, privind cum trec vagoanele ca vijelia.

Ce mai face mama ta? ar putea să-i spună băiatului după ce se vor îndepărta puţin de gară. *Ce veşti mai ai de la mama ta?* Într-un moment de mare sminteală, lui Myers i-a trecut prin minte că poate ea a murit. Dar apoi a înţeles că n-avea cum să fie aşa. Ar fi aflat el ceva. Într-un fel sau altul, tot ar fi aflat. Ştia că dacă se lăsa în voia unor astfel de gânduri, putea să i se frângă inima. Şi-a încheiat nasturele de sus de la cămaşă, apoi şi-a aranjat cravata. Şi-a întins pardesiul pe locul de lângă el. Şi-a strâns şireturile de la pantofi, s-a ridicat şi a păşit peste picioarele bărbatului care dormea. A ieşit din compartiment.

Pe coridor Myers s-a sprijinit cu mâna de ferestre, ca să-şi menţină echilibrul în timp ce se

deplasa spre capătul vagonului. A închis uşa toaletei mici şi a zăvorât-o. Apoi a dat drumul la apă şi s-a spălat pe faţă. Trenul a intrat într-o curbă fără să reducă viteza şi Myers a trebuit să se ţină de chiuvetă ca să-şi menţină echilibrul.

Scrisoarea băiatului ajunsese la el cu vreo două luni în urmă. Era o scrisoare scurtă. El îi scria că locuieşte în Franţa şi că de anul trecut studia la universitatea din Strasbourg. Nu-i spunea nimic despre motivele care îl determinaseră să se ducă în Franţa sau ce făcuse în cursul acelor ani de dinainte de Franţa. Scrisoarea nu pomenea nimic despre mama băiatului şi nu dădea nici un indiciu despre situaţia ei sau despre locul unde se află, ceea ce lui Myers i s-a părut destul de convenabil. Însă în încheierea scrisorii băiatul pusese în mod inexplicabil cuvintele *Cu dragoste* şi Myers se gândise multă vreme la asta. În cele din urmă răspunsese la scrisoare. După ce stătuse puţin în cumpănă, îi scrisese că se gândea de câtva timp să facă un mic voiaj în Europa. Ar dori băiatul să-l întâlnească în gara din Strasbourg? A semnat scrisoarea „Cu dragoste, tata". Băiatul îi răspunsese şi atunci el făcuse pregătirile. Contrariat şi surprins, remarcase că trebuie să le spună despre călătoria lui în străinătate doar secretarei lui şi câtorva parteneri de afaceri. Adunase şase săptămâni de zile libere la firma constructoare de maşini unde lucra şi se hotărâse să-şi ia pentru acest voiaj tot timpul de concediu ce i se cuvenea. Se bucura că făcuse aşa, chiar dacă acum nu avea intenţia să-şi petreacă tot timpul ăsta în Europa.

Se dusese mai întâi la Roma. Dar după primele ore de plimbare solitară pe străzi, i-a părut

rău că nu a aranjat să fie cu un grup. Se simțea singur. S-a dus la Veneția, orașul pe care el și soția lui îșI propuseseră să-l viziteze. Dar Veneția l-a dezamăgit. A observat un bărbat ciung care se ospăta cu calmar prăjit și oriunde se uita, vedea clădiri murdare și pătate de apă. S-a dus cu trenul la Milano, unde s-a cazat la un hotel de patru stele și și-a petrecut noaptea urmărind un meci de fotbal la un televizor Sony color până când stația TV și-a întrerupt transmisia. S-a sculat în dimineața următoare și a hoinărit prin oraș până la ora când trebuia să se ducă la gară. Își planificase o întrerupere în Strasbourg, ca punct culminant al călătoriei sale. După o zi, două sau trei – o să vadă el cum merg lucrurile – se va duce la Paris și apoi, cu avionul, acasă. Obosise încercând să se facă înțeles de străini și se va bucura să se întoarcă acasă.

Cineva a încercat ușa de la WC. Myers și-a băgat grăbit cămașa în pantaloni. Și-a strâns cureaua. Apoi a tras zăvorul, legănându-se odată cu mișcările trenului, și s-a întors în compartimentul lui. Cum a deschis ușa, a văzut că pardesiul îi fusese mutat. Era întins pe alt loc decât cel pe care-l lăsase el. A simțit că intrase într-o situație ridicolă, dar potențial gravă. Când a ridicat pardesiul, pulsul i s-a accelerat. A băgat mâna în buzunarul din interior și a scos pașaportul. Portofelul îl ținea în buzunarul de la șold. Așadar, încă mai avea pașaportul și portofelul. A controlat și celelalte buzunare ale pardesiului. Lipsea doar cadoul pe care-l luase pentru băiat – un ceas de mână japonez, foarte scump, cumpărat de la un magazin din Roma. Pusese ceasul în

buzunarul interior al pardesiului, ca să fie în siguranţă. Iar acum ceasul dispăruse.

— Vă rog să mă scuzaţi, i-a spus el bărbatului care alunecase în jos pe locul lui, cu pălăria pe ochi. Vă rog să mă scuzaţi.

Bărbatul şi-a dat pălăria pe spate şi a deschis ochii. S-a tras în sus pe banchetă şi s-a uitat la Myers. Făcuse ochii mari. Poate visa. Dar poate că nu.

Myers a zis:

— Aţi văzut pe cineva intrând aici?

Dar era limpede că omul nu pricepea ce spune Myers. Continua să se holbeze la el cu o expresie pe care Myers a considerat-o ca fiind una de nedumerire, fiindcă nu înţelegea nimic din ce i se spunea. Dar poate că era altceva, s-a gândit Myers. Poate că expresia asta ascundea prefăcătoria şi înşelăciunea. Myers a scuturat pardesiul, ca să atragă atenţia bărbatului asupra lui. Apoi a băgat mâna în buzunar şi a scotocit. Şi-a ridicat mâneca şi i-a arătat bărbatului ceasul. Bărbatul s-a uitat la Myers şi apoi la ceasul lui Myers. Părea complet buimăcit. Myers a bătut uşor în geamul ceasului său. A băgat din nou mâna cealaltă în buzunarul pardesiului şi a făcut un gest, ca şi cum ar fi dat de ceva. Apoi a arătat din nou spre ceas şi a agitat degetele, sperând să sugereze ieşirea ceasului pe uşă.

Bărbatul a înălţat din umeri şi a clătinat din cap.

— Ei, fir-ar să fie! a zis Myers frustrat.

Şi-a pus pardesiul şi a ieşit pe coridor. Nu mai putea să rămână în compartiment nici măcar un minut. Se temea să nu-l lovească pe bărbatul ăla. S-a uitat în faţă şi în spate pe coridor, de parcă

spera să-l vadă și să-l recunoască pe hoț. Dar nu mai era nimeni prin preajmă. Poate că nu bărbatul care era cu el în compartiment luase ceasul. Poate că altcineva, persoana care încercase ușa de la WC, trecuse prin fața compartimentului, observase pardesiul și bărbatul adormit, deschisese pur și simplu ușa, scotocise prin buzunarele pardesiului, închisese ușa și dispăruse din nou.

Myers s-a dus agale spre capătul vagonului, cercetând cu privirea alte compartimente. În vagonul ăsta de clasa întâi nu era aglomerație, dar în fiecare compartiment se afla câte o persoană sau două. Cei mai mulți dormeau sau dădeau impresia că dorm. Aveau ochii închiși și capetele le erau date pe spate, rezemate de tetierele scaunelor. Într-un compartiment, la o fereastră, stătea un bărbat cam de vârsta lui și privea afară peisajul rural. Când Myers s-a oprit la geam și s-a uitat la el, bărbatul s-a întors și l-a privit furios.

Myers a trecut în vagonul de clasa a doua. Compartimentele vagonului erau aglomerate, uneori cu cinci sau șase pasageri în fiecare, și oamenii aceia – putea să spună dintr-o privire – erau mai deznădăjduiți. Mulți dintre ei erau treji – era prea incomod să dormi – și l-au urmărit cu privirea în timp ce trecea prin dreptul compartimentelor. Străini, s-a gândit Myers. Pentru el era clar că dacă bărbatul din compartimentul lui nu-i luase ceasul, atunci hoțul era din unul dintre compartimentele astea. Dar ce putea să facă? N-avea nici o șansă. Ceasul dispăruse. Acum era în buzunarul altcuiva. Nu putea spera că îl va face pe *contrôleur* să înțeleagă ce i se întâmplase. Și chiar dacă ar fi înțeles, la ce bun?

A făcut cale întoarsă. S-a uitat în compartimentul lui şi a văzut că bărbatul dinăuntru se întinsese din nou, cu pălăria pe ochi.

Myers a păşit peste picioarele bărbatului şi s-a aşezat pe locul său de la fereastră. Se simţea ameţit de furie. Acum erau la periferia oraşului. Fermele şi păşunile făcuseră loc uzinelor cu nişte nume imposibil de pronunţat, scrise pe faţadele clădirilor. Trenul a început să încetinească. Myers vedea maşini pe străzile oraşului şi înşirate la pasajele de nivel, aşteptând să treacă trenul. S-a ridicat şi şi-a dat jos geamantanul. L-a ţinut în poală în timp ce se uita pe fereastră la locul ăsta detestabil.

I s-a năzărit că, în definitiv, nu vrea să-l vadă pe băiat. A fost şocat când a înţeles asta şi pe moment s-a simţit degradat de ticăloşia gândului său. A clătinat din cap. Voiajul lui de acum era, poate, lucrul cel mai nesăbuit pe care-l făcuse într-o viaţă plină, de altfel, de acţiuni nesăbuite. Dar adevărul era că de fapt Myers n-avea deloc chef să-l vadă pe băiat, pe care îl scosese de la inima lui fiindcă se purtase îngrozitor. Brusc şi cu mare claritate, Myers şi-a amintit faţa băiatului din momentul când acesta îl atacase şi a fost traversat de o undă de amărăciune. Băiatul îi distrusese tinereţea lui Myers. Transformase fata pe care o curtase şi apoi o luase de nevastă într-o femeie alcoolică şi nervoasă, pe care băiatul când o compătimea, când o teroriza. Cum naiba, se întrebă Myers, a făcut tot drumul ăsta ca să vadă o persoană pe care o detestă? Nu voia să strângă mâna băiatului, mâna duşmanului său, nici să trebuiască să-l bată pe umăr şi să stea la

taclale cu el. Nu voia să fie nevoit să-l întrebe despre mama lui.

Stătea pe marginea banchetei, în timp ce trenul intra în gară. Prin interfonul trenului s-a transmis un anunţ în franceză. Bărbatul care stătea vizavi de Myers a început să se mişte. Şi-a aranjat pălăria şi s-a ridicat în capul oaselor pe locul lui în timp ce difuzorul emitea altceva în franceză. Myers nu înţelegea nimic din ce se spunea acolo. În timp ce trenul a încetinit şi apoi a oprit, el a devenit tot mai agitat. A hotărât să nu iasă din compartiment. O să stea unde e acum până când trenul se pune în mişcare. Şi când o să se pună în mişcare, el o să fie tot acolo, călătorind în continuare cu trenul spre Paris – şi cu asta basta. S-a uitat cu prudenţă afară, pe fereastră, temându-se că o să vadă faţa băiatului la geam. Nu ştia ce ar face dacă s-ar întâmpla aşa. Se temea că ar putea să-l ameninţe, agitându-şi pumnul. A văzut pe peron câţiva oameni în pardesie şi cu fulare, care stăteau lângă geamantanele lor, aşteptând să urce în tren. Alţi oameni fără bagaje, cu mâinile în buzunare, aşteptau în mod clar pe cineva. Fiul său nu se afla printre cei ce aşteptau, dar, desigur, asta nu însemna că nu era pe undeva pe acolo. Myers şi-a coborât geamantanul de pe genunchi pe podea şi s-a lăsat puţin mai jos pe bancheta lui.

Bărbatul de vizavi căsca şi se uita pe fereastră. Apoi şi-a întors privirea spre Myers. Şi-a scos pălăria. Şi-a trecut mâna prin păr, şi-a pus din nou pălăria, s-a ridicat în picioare şi a coborât geanta din plasa pentru bagaje. A deschis uşa compartimentului. Dar înainte de a ieşi, s-a răsucit şi a gesticulat în direcţia gării.

— Strasbourg, a zis bărbatul.

Myers a întors capul.

Bărbatul a mai aşteptat câteva clipe şi apoi a ieşit pe coridor cu geanta şi – Myers era sigur de asta – cu ceasul lui de mână. Dar acum asta îl preocupa cel mai puţin. S-a uitat din nou pe fereastră. A văzut un bărbat cu şorţ care stătea în uşa gării şi fuma o ţigară. Bărbatul se uita la doi feroviari care îi explicau ceva unei femei cu fustă lungă şi un prunc în braţe. Femeia i-a ascultat, apoi a dat din cap şi a mai ascultat o vreme. Îşi muta pruncul de pe un braţ pe altul. Bărbaţii continuau să vorbească. Ea îi asculta. Unul dintre bărbaţi a prins pruncul de guşuliţă aşa, în glumă. Femeia şi-a coborât privirile şi a zâmbit. A mutat iarăşi pruncul şi a ascultat mai departe. Myers a mai văzut doi tineri care se îmbrăţişau pe peron, la mică distanţă de vagonul lui. Apoi tânărul s-a desprins de tânără. A spus ceva, şi-a ridicat valiza şi s-a pornit să se urce în tren. Femeia l-a privit cum se îndepărtează. A dus o mână la faţă şi şi-a atins cu podul palmei întâi un ochi, apoi pe celălalt. În clipa următoare Myers a văzut-o cum merge pe peron, cu ochii aţintiţi asupra vagonului său, ca şi cum ar fi urmărit pe cineva. Şi-a mutat privirea de la tânără la ceasornicul cel mare de deasupra sălii de aşteptare a gării. A privit peronul în sus şi-n jos. Băiatul lui nu se vedea nicăieri. Era posibil să se fi trezit prea târziu ori să se fi răzgândit şi el. În orice caz, Myers s-a simţit uşurat. S-a uitat din nou la ceasornic, apoi la tânăra care zorea spre fereastra unde stătea el. Myers s-a retras, de parcă ea ar fi avut de gând să izbească geamul.

Uşa compartimentului s-a deschis. Tânărul pe care-l văzuse afară a închis uşa după el şi a zis *„Bonjour"*. N-a aşteptat să i se răspundă, ci a aruncat valiza în plasa de bagaje de deasupra capului şi s-a dus spre fereastră. *„Pardonnez-moi."* A coborât geamul. „Marie", a zis el. Tânăra a început să zâmbească şi să plângă în acelaşi timp. Tânărul i-a prins mâinile, le-a ridicat şi a început să-i sărute degetele.

Myers a întors capul şi a strâns din dinţi. A auzit ultimele strigăte ale feroviarilor. Cineva a fluierat. Imediat trenul a început să se îndepărteze de peron. Tânărul dăduse drumul mâinilor femeii, dar continua să-i facă semne în timp ce trenul accelera.

Dar trenul a parcurs doar o distanţă mică, până în triaj, sub cerul liber, şi apoi Myers a simţit cum garnitura se opreşte brusc. Tânărul a închis geamul şi s-a dus la locul de lângă uşă. A scos un ziar din pardesiu şi a început să citească. Myers s-a ridicat şi a deschis uşa. A mers la capătul coridorului, unde erau cuplate vagoanele. Nu ştia de ce opriseră. Poate se defectase ceva. S-a dus la fereastră. Dar vedea doar o reţea complicată de linii de tren, unde se formau garniturile, iar vagoanele erau desprinse sau mutate de la un tren la altul. S-a tras înapoi de la fereastră. Semnul de pe uşa care dădea în vagonul următor spunea *POUSSEZ*. Myers a izbit semnul cu pumnul şi uşa s-a deschis, glisând. Era din nou în vagonul de clasa a doua. A trecut pe lângă un şir de compartimente pline cu oameni care se aşezau comod, ca şi cum se pregăteau pentru o călătorie lungă. Trebuia să afle de la cineva unde merge trenul ăsta. Atunci când cumpărase

biletul, înţelesese că de la Strasbourg trenul îşi continua drumul până la Paris. Dar a simţit că ar fi umilitor să bage capul într-un compartiment şi să spună „Parii?" sau cum i-or spune ei, ca şi cum ar întreba dacă sosiseră la o destinaţie. A auzit un zdrăngănit puternic şi trenul s-a smucit puţin înapoi. Acum vedea din nou gara şi s-a gândit încă o dată la fiul lui. Poate că stătea acolo, în urmă, cu răsuflarea tăiată, fiindcă fugise să ajungă la gară, şi se întreba ce se întâmplase cu tatăl lui. Myers a clătinat din cap.

Vagonul în care era a scârţâit şi a gemut sub el, apoi ceva s-a prins şi s-a îmbucat cu greu. Myers s-a uitat afară, la labirintul de şine, şi a observat că trenul începuse să se mişte din nou. S-a întors, s-a dus în grabă la capătul vagonului şi a trecut înapoi, în vagonul în care călătorea. A luat-o pe coridor, ducându-se în compartimentul lui. Dar tânărul cu ziarul dispăruse. Şi geamantanul lui Myers dispăruse. La urma urmelor, nu era compartimentul său. Cu o strângere de inimă, şi-a dat seama că, probabil, vagonul său fusese decuplat când trenul era în triaj şi în locul lui fusese ataşat un alt vagon de clasa a doua. Compartimentul în faţa căruia stătea era aproape plin cu omuleţi cu pielea tuciurie, care vorbeau repede într-o limbă pe care Myers nu o mai auzise până atunci. Unul dintre bărbaţi i-a făcut semn să vină înăuntru. Myers a intrat în compartiment şi bărbaţii i-au făcut loc. Acolo părea să fie o atmosferă veselă. Bărbatul care îi făcuse semn a râs şi a atins uşor cu mâna spaţiul de lângă el. Myers s-a aşezat acolo, cu spatele în direcţia de mers a trenului. Peisajul rural ce se vedea pe fereastră a început să treacă din ce în ce mai repede pe

lângă ei. Preț de o secundă Myers a avut impresia că peisajul se îndepărtează în goană. El, Myers, se ducea undeva. Asta știa. Iar dacă direcția era greșită, mai devreme sau mai târziu tot o să afle.

S-a lăsat pe spate și a închis ochii. Bărbații au continuat să discute și să râdă. Glasurile lor ajungeau parcă la el de la o oarecare depărtare. Curând acestea au devenit parte a mișcărilor trenului și, treptat, Myers a simțit cum se duce, se retrage iarăși și adoarme.

UN LUCRU MIC ŞI BUN

Sâmbătă după-masă femeia s-a dus cu maşina la brutăria din centrul comercial. După ce a răsfoit o mapă cu fotografii de prăjituri, lipite cu scotch pe foi detaşabile, a comandat un tort de ciocolată, preferatul copilului. Tortul ales de ea era ornamentat cu o navă cosmică şi o rampă de lansare sub o puzderie de stele albe şi cu o planetă făcută din glazură roşie la capătul celălalt. Numele băiatului, SCOTTY, urma să fie scris cu litere verzi sub planetă. Brutarul, un bărbat în vârstă, cu gât gros, a ascultat fără să scoată o vorbă când femeia i-a spus că băiatul împlineşte opt ani lunea următoare. Brutarul purta un şorţ alb, care semăna cu un halat. Baierele îi treceau pe sub braţe, ocoleau prin spate şi apoi veneau din nou în faţă, unde erau prinse sub talia lui solidă. Şi-a şters mâinile de şorţ în timp ce o asculta. Şi-a coborât privirile pe fotografii şi a lăsat-o să vorbească. Să vorbească pe îndelete. De-abia venise la lucru şi avea să stea acolo şi să coacă toată noaptea, aşa că nu se grăbea deloc.

I-a spus brutarului numele ei, Ann Weiss, şi i-a dat numărul de telefon. Prăjitura va fi gata luni dimineaţa. Va fi scoasă din cuptor la timp

pentru petrecerea copilului din după-masa aceea. Brutarul nu era jovial. Nu şi-au spus amabilităţi. A existat doar un schimb minim de cuvinte – informaţiile necesare. Omul a făcut-o să se simtă stânjenită şi femeii nu i-a plăcut. În timp ce era aplecat peste tejghea, cu creionul în mână, femeia i-a studiat trăsăturile aspre şi s-a întrebat dacă el a făcut şi altceva în viaţă sau a fost mereu doar brutar. Ea era mamă, avea treizeci şi trei de ani şi i se părea că oricine – şi în special o persoană de vârsta brutarului, un bărbat destul de în vârstă ca să-i poată fi tată – ar trebui să aibă copii care au trecut prin faza asta deosebită a torturilor şi a serbării zilei de naştere. Între ei doi ar trebui să existe o asemenea legătură, s-a gândit ea. Dar brutarul a fost scump la vorbă – nu grosolan, ci doar scump la vorbă. Ann n-a mai încercat să se împrietenească cu el. S-a uitat în camera din spate a brutăriei şi a văzut la un capăt o masă lungă, din lemn masiv, cu forme din aluminiu pentru plăcinte, iar lângă masă un container de metal plin cu grătare goale. Se vedea şi cuptorul enorm. Un radio transmitea muzică country.

Brutarul a terminat de scris – cu majuscule – informaţiile pe fişa de comandă specială şi a închis mapa. S-a uitat la femeie şi i-a spus:

— Luni dimineaţă.

Femeia i-a mulţumit, s-a urcat în maşină şi a plecat acasă.

Luni dimineaţă băiatul sărbătorit se ducea la şcoală împreună cu un alt băiat. Cei doi îşi treceau o pungă cu chipsuri de la unul la altul şi băiatul sărbătorit încerca să afle ce cadou are de

gând să-i dea prietenul lui în după-masa aceea, de ziua lui de naştere. La o intersecţie băiatul sărbătorit a păşit neatent dincolo de bordură şi a fost lovit imediat de un automobil. A căzut pe-o parte, cu capul în rigolă şi picioarele pe carosabil. Avea ochii închişi, dar picioarele i se mişcau înainte şi înapoi, ca şi cum încerca să se caţere pe ceva. Prietenul lui a aruncat punga de chipsuri şi a început să plângă. Automobilul a oprit după vreo treizeci de metri în mijlocul drumului. Bărbatul de pe locul şoferului s-a uitat înapoi peste umăr. A aşteptat până când băiatul s-a ridicat nesigur în picioare. Se împleticea puţin. Părea ameţit, dar OK. Şoferul a băgat în viteză şi maşina s-a îndepărtat.

Băiatul sărbătorit nu plângea, dar nici nu spunea nimic. N-a răspuns când prietenul lui l-a întrebat cum te simţi când eşti lovit de un automobil. A plecat spre casă, iar prietenul său s-a dus mai departe la şcoală. Dar după ce băiatul sărbătorit a ajuns acasă şi i-a povestit mamei lui despre accident – ea stătea lângă el, pe sofa, şi îi ţinea mâinile în poală, spunând „Scotty, puiule, eşti sigur că te simţi bine, dragule?", gândindu-se că va chema oricum doctorul –, s-a lăsat deodată pe spate pe sofa, a închis ochii şi a devenit moale ca o cârpă. Femeia n-a reuşit să-l readucă în simţiri şi-atunci a dat fuga la telefon şi l-a sunat pe soţul ei la serviciu. Howard i-a spus să-şi păstreze calmul, da, să-şi păstreze calmul, şi apoi a chemat o ambulanţă pentru băiat, iar el a plecat spre spital.

Bineînţeles, serbarea zilei de naştere a fost contramandată. Copilul era la spital, cu o uşoară comoţie şi în stare de şoc. Avusese stări de vomă

şi plămânii i se umpluseră cu lichid, pe care a fost nevoie să i-l scoată în după-amiaza aceea. Acum el părea pur şi simplu cufundat într-un somn profund – dar nu era comă, nu era comă, accentuase dr. Francis când văzuse groaza din privirile părinţilor. În noaptea aceea, la ora unsprezece, când băiatul părea să se odihnească destul de liniştit după numeroase radiografii şi analize de laborator, iar acum rămânea doar să se trezească şi să-şi recapete cunoştinţa, Howard a plecat de la spital. El şi Ann stătuseră în spital, lângă băiat, toată după-amiaza aceea şi el se ducea acasă pentru puţin timp, ca să facă o baie şi să se schimbe.

— Mă întorc într-o oră, a zis Howard.

Ann a dat din cap.

— Bine, a zis ea. Nu mă mişc de-aici.

A sărutat-o pe frunte. Şi-au atins mâinile. Ea s-a aşezat pe scaunul de lângă pat şi s-a uitat la copil. Aştepta ca băiatul să se trezească şi să se facă bine. Atunci va începe să se relaxeze.

De la spital Howard s-a dus acasă. A rulat foarte repede pe străzile ude şi întunecate, apoi şi-a luat seama şi a redus viteza. Până acum viaţa lui se desfăşurase lin şi mulţumitor – colegiu, căsătorie, un an de masterat în comerţ şi afaceri, asociat mai tânăr la o firmă de investiţii. Paternitatea. Era fericit şi – până acum – norocos. Ştia asta. Părinţii lui erau în viaţă, fraţii şi sora lui la casele lor, prietenii lui din colegiu plecaseră în lume să-şi caute un rost. Până acum fusese ocolit de orice rău adevărat, de forţele acelea care, după câte ştia el, existau şi puteau să frângă sau să doboare un bărbat dacă norocul se ducea, dacă lucrurile luau brusc o altă

turnură. A intrat pe drumul de acces și a parcat. Piciorul stâng a început să-i tremure. A stat în mașină un minut și s-a străduit să trateze situația prezentă în mod rațional. Scotty fusese lovit de o mașină și se afla în spital, dar avea să se facă bine. Howard a închis ochii și și-a trecut mâna peste față. A coborât din mașină și s-a dus spre intrarea principală. În casă lătra câinele. Telefonul a sunat și a tot sunat cât timp a deschis ușa și a bâjbâit, încercând să aprindă lumina. N-ar fi trebuit să plece de la spital, n-ar fi trebuit... „Uf, fir-ar să fie!" s-a gândit el. A ridicat receptorul și a zis:

— De-abia am intrat pe ușă!

— E aici un tort care n-a fost ridicat, a anunțat vocea de la capătul celălalt al firului.

— Ce spui? a zis Howard.

— Un tort, a reluat vocea. Un tort de șaisprezece dolari.

Howard a ținut receptorul lipit de ureche și a încercat să înțeleagă.

— Nu știu nimic despre nici un tort, a zis el. Iisuse, despre ce naiba vorbești dumneata?

— Ascultă, pe mine să nu mă iei așa! a zis vocea.

Howard a pus telefonul în furcă. S-a dus la bucătărie. Și-a pus niște whiskey. A telefonat la spital. Dar starea copilului rămăsese aceeași: dormea în continuare și nu se schimbase nimic. În vreme ce apa curgea în cadă, Howard și-a săpunit fața și s-a bărbierit. Dar de-abia se întinsese în cadă și închisese ochii, când telefonul a sunat din nou. A ieșit cu greu din apă, a înhățat prosopul și a străbătut casa în grabă, spunându-și „Idiotule, idiotule!", fiindcă plecase de la

spital. Dar când a ridicat receptorul şi a strigat „Alo!", la celălalt capăt al firului nu s-a auzit nici un sunet. Apoi persoana care sunase a închis.

A revenit la spital puţin după miezul nopţii. Ann stătea tot pe scaun, lângă pat. Şi-a ridicat privirile spre Howard şi apoi s-a uitat din nou la copil. Ochii copilului rămâneau închişi, iar capul îi era încă înfăşurat în bandaje. Respira liniştit şi regulat. Un flacon cu glucoză era atârnat de aparatul de deasupra patului şi un tub mergea de la sticlă la braţul băiatului.

— Cum se simte? a zis Howard. Ce-s chestiile astea? arătă el spre glucoză şi spre tub.

— Aşa a ordonat dr. Francis, a zis ea. Are nevoie să fie alimentat. Trebuie să se fortifice. De ce nu se trezeşte, Howard, dacă se simte bine? Nu înţeleg.

Howard şi-a lipit mâna de ceafa ei. Şi-a plimbat degetele prin părul ei.

— Las' că se face el bine. Încă puţin şi o să se trezească. Dr. Francis ştie cum stau lucrurile.

După o vreme el a adăugat:

— Poate ar trebui să te duci acasă şi să te odihneşti puţin. Rămân eu aici. Şi nu-i da apă la moară ticălosului care sună întruna. Închide imediat telefonul.

— Cine sună? a întrebat ea.

— Nu ştiu cine. Probabil cineva care n-are altceva mai bun de făcut decât să dea telefoane oamenilor. Acum du-te.

Ea a scuturat din cap.

— Nu, a zis, mă simt bine.

— Zău! a zis el. Du-te acasă! Stai şi te odihneşti puţin, apoi te întorci şi îmi iei locul dimineaţa.

Va fi foarte bine. Ce a spus dr. Francis? A spus că Scotty o să se facă bine. Nu trebuie să ne facem griji. Acum doarme, asta-i tot.

O asistentă a deschis uşa. I-a salutat, dând din cap, şi s-a dus lângă pat. I-a scos băiatului braţul stâng de sub pleduri, şi-a pus degetele pe încheietura lui, a găsit pulsul, apoi s-a uitat la ceas. După puţin timp i-a pus braţul la loc sub pleduri şi s-a dus la picioarele patului, unde a scris ceva pe o planşetă cu clame prinsă de pat.

— Cum se simte? a întrebat Ann.

Mâna lui Howard era o greutate pusă pe umărul ei. Îi simţea apăsarea degetelor.

— E stabil, a răspuns asistenta.

Apoi a zis:

— Doctorul vine din nou peste puţin timp. S-a întors la spital. În momentul de faţă face vizita.

— Îi spuneam că poate ea o să vrea să se ducă acasă şi să se odihnească puţin, a zis Howard. După ce vine doctorul.

— De ce nu? Poate s-o facă, a zis asistenta. Cred că amândoi ar trebui să faceţi asta fără probleme dacă doriţi.

Asistenta era o scandinavă solidă, cu părul blond. Se simţea şi o urmă de accent în vorbirea ei.

— Să vedem ce ne spune doctorul, a zis Ann. Vreau să discut cu doctorul. Nu cred că băiatul ar trebui să doarmă în halul ăsta. Nu cred că e un semn bun.

Ann şi-a dus mâna la ochi şi şi-a împins puţin capul în faţă. Howard a prins-o mai strâns de umăr şi apoi mâna lui a urcat pe gâtul ei şi degetele lui au început să-i maseze muşchii.

— Dr. Francis ajunge aici în câteva minute, a zis asistenta.

Apoi a ieşit din salon.

Howard a privit o vreme copilul şi pieptul lui firav, care se ridica şi se lăsa liniştit sub pleduri. Pentru prima oară de la minutele îngrozitoare de după telefonul dat de Ann la el la serviciu, a simţit cum în membrele sale începe să se instaleze o frică autentică. A început să clatine din cap. Scotty era bine, dar în loc să doarmă acasă, în patul lui, zăcea pe un pat de spital, cu bandaje în jurul capului şi un tub în braţ. Dar acum el avea nevoie de acest ajutor.

Dr. Francis a intrat şi a dat mâna cu Howard, deşi se văzuseră doar cu câteva ore în urmă. Ann s-a ridicat de pe scaun.

— Domnule doctor?

— Ann, a zis doctorul şi a dat din cap. Hai să vedem întâi ce mai face băiatul.

S-a dus la marginea patului şi i-a luat pulsul băiatului. I-a întors pe dos o pleoapă, apoi pe cealaltă. Howard şi Ann stăteau lângă doctor şi îl urmăreau cu privirile. Apoi doctorul a dat la o parte pledurile şi i-a ascultat cu stetoscopul inima şi plămânii băiatului. A apăsat cu degetele ici şi colo pe abdomenul lui. Când a terminat, s-a dus la picioarele patului şi a studiat fişa de observaţie. A notat ora, a mâzgălit ceva pe fişă şi s-a uitat la Howard şi Ann.

— Doctore, care-i situaţia? a zis Howard. Mai exact, ce se întâmplă cu el?

— De ce nu-şi vine în fire? a zis Ann.

Doctorul era un bărbat frumos, lat în spate şi cu faţa bronzată. Purta costum cu jiletcă, cravată în dungi şi butoni de fildeş. Părul încărunţit îi era pieptănat peste cap şi el arăta ca şi cum tocmai atunci se întorcea de la un concert.

— Băiatul e bine, a zis doctorul. Nu-s motive de îngrijorare. Totuşi ar putea să-i fie mai bine, cred eu. Dar e bine. Totuşi aş vrea să se trezească. Trebuie să se trezească destul de curând.

Doctorul l-a privit din nou pe băiat.

— O să ştim mai multe peste câteva ore, după ce primim rezultatele de la alte analize. Altminteri, el e bine, credeţi-mă. În afară de fractura craniană de deasupra frunţii. Are într-adevăr fractura asta.

— Oh, nu! a zis Ann.

— Şi puţină comoţie cerebrală, cum v-am spus mai înainte. Firește, ştiţi că e în stare de şoc, a zis doctorul. Uneori întâlneşti aşa ceva în cazuri de şoc. Somnul ăsta.

— Dar e în afara oricărui pericol real, nu? a zis Howard. Aţi spus mai înainte că nu e în comă. N-aţi spune că e comă, aşa este, domnule doctor?

Howard aştepta. S-a uitat la doctor.

— Nu, nu vreau să-i spun comă, a zis doctorul şi s-a uitat din nou la băiat. E un somn profund şi atât. O măsură de refacere pe care o ia corpul pe cont propriu. E în afara oricărui pericol real, aş zice eu. Cu siguranţă. Dar vom şti mai multe când se va trezi şi o să primim şi rezultatele altor analize.

— E comă, a zis Ann. Un fel de comă.

— Încă nu e comă. Nu-i ceea ce se numeşte comă, a zis doctorul. N-aş vrea să-i spun comă. Oricum, nu încă. A suferit un şoc. În cazuri de şoc reacţia de felul ăsta e destul de frecventă. E o reacţie temporară la o traumă a corpului. Coma... Ei, coma e o stare de inconştienţă prelungită, profundă, ceva ce ar putea dura zile sau chiar săptămâni întregi. Scotty nu e în zona

aceea, din câte putem să ne dăm noi seama. Sunt sigur că până dimineaţă starea lui se va îmbunătăţi. Pun pariu că aşa va fi. Vom şti mai multe când se va trezi, ceea ce se va întâmpla nu peste mult timp. Bineînţeles, faceţi cum doriţi, rămâneţi aici sau vă duceţi acasă pentru o vreme. Dar vă rog să nu vă faceţi probleme. Puteţi pleca oricând de la spital pentru un timp, dacă doriţi. Ştiu că nu e uşor.

Şi-a aţintit din nou privirile asupra băiatului, urmărindu-l, apoi s-a întors spre Ann şi a zis:

— Dumneata, mămico, încearcă să nu te alarmezi. Credeţi-mă, noi facem tot posibilul. Acum e doar o chestiune de ceva mai mult timp.

Doctorul a înclinat capul spre ea, a dat mâna cu Howard şi apoi a ieşit din cameră.

Ann a pus mâna pe fruntea copilului.

— Bine măcar că n-are febră, a zis ea.

Apoi a adăugat:

— Dumnezeule, pare totuşi atât de rece! Howard! Crezi că aşa ar trebui să fie? Pune mâna pe fruntea lui.

Howard a atins tâmplele copilului. I s-a rărit chiar propria respiraţie. A zis:

— Cred că aşa trebuie să fie în momentul ăsta. E în stare de şoc, ţi-aminteşti? Aşa a spus doctorul. Doctorul de-abia a plecat de-aici. Ar fi spus el ceva dacă Scotty nu era OK.

Ann a stat acolo încă o vreme, rozându-şi buza cu dinţii. Apoi s-a întors la scaunul ei şi s-a aşezat.

Howard s-a aşezat pe un scaun alăturat. S-au privit. Howard voia să spună altceva şi să o liniştească din nou, să-i dea asigurări, dar era şi el speriat. I-a luat mâna şi a pus-o în poala lui,

iar faptul că mâna ei era acolo l-a făcut să se simtă mai bine. I-a ridicat mâna şi i-a strâns-o. Apoi i-a ţinut-o într-a lui şi au stat astfel o vreme, uitându-se în tăcere la băiat. Din când în când el îi strângea mâna. În cele din urmă ea şi-a retras-o.

— Mă rugam, a zis ea.

El a dat din cap.

Ea a zis:

— M-am temut că am uitat cum să mă rog, dar mi-am amintit. A trebuit doar să închid ochii şi să spun „Rogu-te, Doamne, ajută-ne! Ajută-l pe Scotty!" şi restul a venit uşor. Cuvintele au venit imediat. Poate dacă te-ai ruga şi tu... a adăugat ea.

— Eu m-am rugat, a zis el. M-am rugat în după-masa asta – adică ieri după-masă –, după ce mi-ai telefonat, în timp ce mă îndreptam spre spital. Da, m-am rugat.

— Asta-i bine, a zis ea şi, pentru prima dată, a simţit că ei erau alături în acest necaz.

Şi-a dat seama cu surprindere că până acum necazul fusese al ei şi al lui Scotty. Nu-l inclusese şi pe Howard, deşi el fusese acolo şi avusese nevoie de el din primul moment. Era bucuroasă că e soţia lui.

Apoi a intrat aceeaşi asistentă, a luat din nou pulsul băiatului şi a verificat debitul flaconului de deasupra patului.

Peste o oră a intrat alt doctor. A spus că se numeşte Parsons, de la Radiologie. Avea o mustaţă stufoasă. Purta mocasini, o cămaşă în carouri şi o pereche de blugi.

— O să-l ducem jos ca să-i mai facem nişte radiografii, le-a spus el. Trebuie să-i mai facem nişte radiografii şi vrem să-i facem şi o ecografie.

— Ecografie? Asta ce mai e? a zis Ann.

Ea stătea între doctorul ăsta nou şi pat.

— Credeam că aţi făcut toate radiografiile alea ale voastre.

— Mă tem că trebuie să mai facem câteva, a zis doctorul. Nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi. Pur şi simplu ne sunt necesare mai multe imagini şi vrem să-i facem şi o ecografie a creierului.

— Doamne Dumnezeule! a zis Ann.

— E o procedură absolut normală în asemenea cazuri, a zis doctorul ăsta nou. Vrem doar să ştim sigur de ce nu s-a trezit până acum. E o procedură medicală obişnuită. Nu trebuie să vă alarmaţi. O să-l ducem jos peste câteva minute, a mai zis doctorul.

După puţină vreme în cameră au intrat doi infirmieri cu o targă pe rotile. Doi bărbaţi în uniforme albe, cu părul negru şi tenul măsliniu, au schimbat câteva cuvinte într-o limbă străină în timp ce l-au desprins pe băiat de tub şi l-au trecut de pe pat pe targă. Apoi au împins targa, au scos-o din cameră şi au suit-o în ascensor. Howard şi Ann s-au suit în acelaşi ascensor. Ann l-a privit lung pe copil. A închis ochii, timp în care ascensorul a început să coboare. Infirmierii stăteau de o parte şi de alta a tărgii pe rotile, fără să spună nimic, deşi o dată unul dintre ei i-a spus ceva în limba lor colegului său şi acesta i-a răspuns clătinând încet din cap.

În dimineaţa aceea, ceva mai târziu, când soarele începea să lumineze ferestrele sălii de aşteptare de lângă secţia de radiologie, au scos băiatul afară şi l-au dus înapoi în camera lui. Howard şi Ann au mers încă o dată cu el în

ascensor şi şi-au ocupat încă o dată locurile de lângă pat.

Au aşteptat toată ziua, dar băiatul tot nu s-a trezit. Din când în când unul dintre ei ieşea din cameră şi cobora scările la bufet ca să bea o cafea şi atunci, ca şi cum îşi amintea deodată şi se simţea vinovat, se ridica de la masă şi se întorcea grăbit în cameră. Dr. Francis a venit în după-amiaza aceea încă o dată, l-a examinat pe băiat, apoi a plecat, după ce le-a spus că el, băiatul, face progrese şi o să se trezească foarte curând. Din când în când intrau asistente. Nu erau cele din noaptea precedentă. Apoi s-a auzit o bătaie în uşă şi a intrat o femeie tânără de la laborator. Purta pantaloni albi şi o bluză albă şi ducea o tăviţă cu lucruri pe care a pus-o pe noptiera de lângă pat. Fără să le spună un cuvânt, a luat sânge din braţul băiatului. Howard a închis ochii când femeia a găsit locul potrivit de pe braţul puştiului şi a introdus acul.

— Nu înţeleg ce-i asta, i-a zis Ann femeii.

— Ordinele doctorului, i-a răspuns tânăra. Fac ceea ce mi se spune. Mi se spune scoate-i sânge, eu îi iau sânge. Dar ce necaz are băiatul? a mai zis ea. E un dulce.

— A fost lovit de o maşină, a zis Howard. O maşină care a părăsit locul accidentului.

Tânăra a clătinat din cap şi s-a uitat din nou la băiat. Apoi a luat tava şi a ieşit din cameră.

— De ce nu se trezeşte? a zis Ann. Howard? Vreau nişte răspunsuri de la oamenii ăştia!

Howard n-a zis nimic. S-a aşezat din nou pe scaun, picior peste picior. Şi-a frecat faţa. S-a

uitat la fiul său şi apoi s-a lăsat pe speteaza scaunului, a închis ochii şi a adormit.

Ann s-a dus la fereastră şi s-a uitat la parcare. Era noapte şi maşinile intrau şi ieşeau cu farurile aprinse din spaţiul de parcare. Ea stătea la fereastră, cu mâinile încleştate pe pervaz, şi ştia în adâncul ei că de-acum acum erau prinşi în ceva – ceva necruţător. Era înspăimântată şi dinţii au început să-i clănţăne până când a strâns din fălci. A văzut un automobil mare care s-a oprit în faţa spitalului şi cineva, o femeie într-un pardesiu lung, s-a suit în maşină. Dorea să fi fost ea femeia aceea şi s-o ia de aici cineva, oricine, s-o ducă în alt loc şi în locul acela să îl găsească pe Scotty, care-o aştepta să coboare din maşină, gata să spună „Mămico" şi s-o lase să-l îmbrăţişeze.

Howard s-a trezit după puţin timp. S-a uitat din nou la băiat. Apoi s-a sculat de pe scaun, s-a întins şi s-a dus lângă ea, la fereastră. Amândoi priveau fix parcarea. N-au scos un cuvânt. Dar acum fiecare părea să simtă ce se petrece în sufletul celuilalt, ca şi cum îngrijorarea îi făcuse transparenţi într-un mod absolut firesc.

Uşa s-a deschis şi a intrat dr. Francis. De data asta purta alt costum şi altă cravată. Avea părul pieptănat peste cap şi părea proaspăt bărbierit. S-a dus direct la pat şi a examinat băiatul.

— Ar fi trebuit să-şi recapete cunoştinţa până acum. Nu ne putem explica starea asta, a zis el. Dar vă pot spune că suntem convinşi cu toţii că băiatul e în afara oricărui pericol. O să ne simţim într-adevăr mai bine când îşi va veni în fire. Nu există nici un motiv, dar absolut nici unul, ca el să nu-şi revină. Foarte curând. Oh, o să aibă o drăguţă de durere de cap când o să-şi vină în

simţiri, fiţi siguri de asta! Dar toate semnele lui vitale sunt în regulă. Cât se poate de normale.

— Deci e comă? a zis Ann.

Doctorul şi-a frecat obrazul neted.

— Să-i spunem aşa deocamdată, până când îşi recapătă cunoştinţa. Dar dumneavoastră probabil sunteţi istoviţi. E cumplit. Ştiu că e cumplit. Vă rog să nu vă jenaţi şi să vă duceţi să mâncaţi ceva, a mai zis el. V-ar face bine. Pun o asistentă aici în cameră câtă vreme sunteţi plecaţi – dacă veţi fi totuşi dispuşi să vă duceţi. Duceţi-vă şi mâncaţi ceva.

— N-aş putea să mănânc nimic, a zis Ann.

— Faceţi cum doriţi, bineînţeles, a zis doctorul. Oricum, am vrut să vă spun că toate semnele sunt bune, testele sunt negative, nu a apărut nimic suspect şi de îndată ce îşi va recăpăta cunoştinţa, va fi trecut de ce era mai greu.

— Mulţumesc, doctore, a zis Howard.

A dat din nou mâna cu doctorul. Acesta l-a bătut uşor pe umăr şi a plecat.

— Cred că unul dintre noi trebuie să se ducă acasă şi să vadă cum stau lucrurile, a zis Howard. În primul rând cineva trebuie să-i dea de mâncare lui Slug.

— Sună-l pe unul dintre vecini, a zis Ann. Sună la familia Morgan. Oricare din ei îi dă de mâncare câinelui dacă îl rogi.

— Bine, bine, a zis Howard.

După o vreme a reluat:

— Draga mea, de ce să nu faci *tu* asta? De ce să nu te duci acasă, să vezi cum stau lucrurile şi apoi să te întorci? O să-ţi facă bine. Eu rămân aici, cu el. Vorbesc serios, a mai spus Howard.

Trebuie să ne păstrăm forțele. Va trebui să stăm aici o vreme chiar după ce se trezește.

— Da' de ce nu te duci tu? a zis ea. Îi dai de mâncare lui Slug. Mănânci și tu.

— Eu am fost acasă, draga mea, a zis el. Am fost plecat exact o oră și cincisprezece minute. Hai, du-te acasă o oră, să te refaci. Pe urmă vii înapoi.

Ann a încercat să se gândească la asta, dar era prea obosită. A închis ochii și a încercat iar să se gândească la asta. După o vreme a zis:

— Poate că mă voi duce acasă pentru câteva minute. Poate că dacă nu stau aici să-l veghez secundă de secundă, o să se trezească și o să se simtă bine. Știi? Poate o să se trezească dacă nu sunt eu aici. Așa că mă duc acasă, fac baie și mă schimb. Îmi pun haine curate. Îi dau de mâncare lui Slug. Apoi mă întorc.

— Eu nu mă mișc de-aici, a zis el. Hai, draga mea, du-te acasă! Eu stau cu ochii pe tot ce se-ntâmplă pe-aici.

Howard avea ochii injectați și mici, ca și cum băuse multă vreme. Hainele îi erau șifonate. Barba îi crescuse. Ann i-a atins fața și apoi și-a retras mâna. A înțeles că el vrea să rămână câtva timp singur cu gândurile lui. Și-a luat poșeta de pe noptieră și el a ajutat-o să-și pună pardesiul.

— Nu lipsesc mult, a zis ea.

— Când ajungi acasă, să stai să te odihnești puțin, a zis el. Să mănânci ceva. Faci o baie. După baie stai puțin și te odihnește. O să-ți facă foarte, foarte bine, ai să vezi. Apoi te întorci aici. Încearcă să nu-ți faci griji. Ai auzit ce-a spus dr. Francis.

A stat un minut așa, cu pardesiul pe ea, și a încercat să-și aducă aminte cu exactitate cuvintele doctorului, căutând să sesizeze orice nuanță, orice aluzie, orice s-ar fi ascuns în spatele celor spuse de el. A încercat să-și amintească dacă i se schimbase expresia când s-a aplecat să examineze copilul. Și-a amintit felul în care i s-au așezat trăsăturile în timp ce a întors pe dos pleoapele copilului și i-a ascultat respirația.

S-a dus la ușă, unde s-a întors și s-a uitat în urmă. S-a uitat la copil și apoi s-a uitat la tatăl lui. Howard a dat din cap. Ann a ieșit din încăpere și a tras ușa după ea.

A trecut pe lângă rezerva asistentelor, s-a dus spre capătul coridorului și a căutat ascensorul. La capătul coridorului a luat-o la dreapta și a intrat într-o mică sală de așteptare, unde membrii unei familii de negri stăteau pe niște scaune din nuiele. Era acolo un bărbat de vârstă mijlocie, în cămașă kaki, pantaloni și o șapcă de baseball împinsă spre ceafă. O femeie corpolentă, în rochie de casă și papuci, era prăbușită pe un scaun. O adolescentă în blugi, cu părul împletit în zeci de codițe, stătea întinsă pe un alt scaun și fuma o țigară, cu picioarele încrucișate. Când Ann a intrat în cameră, membrii familiei și-au rotit ochii spre ea. Măsuța din fața lor era plină cu ambalaje de hamburgeri și pahare de plastic.

— Franklin, a zis femeia cea corpolentă când s-a trezit. E despre Franklin al nostru?

Ochii i s-au mărit.

— Spune-mi acum, doamnă! a zis femeia. E despre Franklin?

Încercă să se ridice de pe scaun, dar bărbatul își încleștase mâna peste brațul ei.

— Uşurel, uşurel, a zis el. Evelyn.

— Îmi pare rău, a zis Ann. Eu caut ascensorul. Fiul meu e în spital şi acum nu găsesc ascensorul.

— Ascensorul e pe coridorul ăsta, apoi o luaţi la stânga, a zis bărbatul în timp ce îndrepta un deget în direcţia respectivă.

Fata trăgea din ţigară şi se holba la Ann. Ochii i s-au îngustat şi buzele ei groase s-au despărţit încet în timp ce expiră fumul. Negresa şi-a lăsat mâna să cadă pe umărul fetei şi a întors capul. Ann n-o mai interesa.

— Băiatul meu a fost lovit de o maşină, i-a spus Ann bărbatului.

Avea, pare-se, nevoie să se justifice.

— Are comoţie cerebrală şi o mică fractură a craniului, dar o să se facă bine. Acum e în stare de şoc, dar s-ar putea să fie şi o formă de comă. De fapt ne îngrijorează partea cu coma. Eu plec pentru puţin timp, dar soţul meu a rămas cu el. Poate îşi vine în simţiri în timp ce sunt plecată.

— Îmi pare rău, a zis bărbatul şi s-a foit pe scaun, clătinând din cap.

A privit masa, apoi s-a uitat din nou la Ann. Ea stătea încă acolo. Bărbatul a zis:

— Franklin al nostru e pe masa de operaţie. L-a înjunghiat cineva. A încercat să-l omoare. A fost o încăierare acolo unde era el. La petrecerea asta. Oamenii spun că el stătea în picioare şi se uita. Nu supăra pe nimeni. Dar asta nu mai înseamnă nimic în zilele noastre. Acu' e pe masa de operaţie. Noi sperăm şi ne rugăm. Asta-i tot ce putem face acum.

Şi bărbatul o privi calm.

Ann s-a uitat din nou la fată, care o urmărea cu privirea, şi la femeia mai în vârstă, care-şi

ţinea capul plecat, dar acum avea ochii închişi. A văzut cum buzele ei se mişcau în tăcere şi formau cuvinte. Ar fi vrut să întrebe ce cuvinte erau. Voia să discute mai mult cu oamenii aceia, care erau în acelaşi gen de aşteptare ca şi ea. Şi ea, şi ei erau înspăimântaţi. Aveau în comun spaima. Şi-ar fi dorit să fi spus altceva despre accident, să le vorbească mai mult despre Scotty, cum că asta se întâmplase chiar de ziua lui de naştere, luni, şi că el era încă inconştient. Doar că nu ştia cum să înceapă. Stătea în picioare şi se uita la ei fără să mai scoată o vorbă.

A străbătut coridorul indicat de bărbatul acela şi a găsit ascensorul. A aşteptat un minut în faţa uşilor închise, întrebându-se încă dacă face cumva ce se cuvine. Apoi a întins un deget în afară şi a apăsat butonul.

Ann a tras maşina pe drumul de acces şi a oprit motorul. A închis ochii şi şi-a rezemat capul de volan vreme de un minut. A ascultat ticăielile scoase de motorul care începea să se răcească. Apoi a coborât din maşină. Auzea câinele lătrând în casă. S-a dus la uşa din faţă, care era descuiată. A intrat în casă, a aprins luminile şi a pus la fiert un ibric cu apă pentru ceai. A deschis o conservă cu mâncare pentru câini şi i-a dat să mănânce lui Slug pe terasa din spate. Câinele a înghiţit lacom, plescăind de zor. Se agita teribil prin bucătărie, parcă vrând să se asigure că stăpâna o să rămână acasă. În timp ce Ann stătea pe sofa cu paharul de ceai, a sunat telefonul.

— Da? a zis ea când a ridicat receptorul. Alo!

— Doamna Weiss? a zis o voce de bărbat.

Era cinci dimineaţa şi femeia avea impresia că aude pe fundal ceva maşinării sau un utilaj oarecare.

— Da, da! Ce s-a întâmplat? a zis ea. Da, doamna Weiss la telefon! Cu ea vorbiţi. Despre ce e vorba, vă rog? zise femeia, ascultând ce se auzea acolo, în fundal. E despre Scotty, pentru numele lui Dumnezeu?

— Scotty, a zis vocea bărbatului. Da, e despre Scotty. Problema asta are legătură cu Scotty. Aţi uitat de Scotty? a mai zis bărbatul.

Apoi a închis telefonul.

Ann a format numărul spitalului şi a cerut la etajul al treilea. A vrut informaţii despre fiul ei de la asistenta care i-a răspuns la telefon. Apoi a vrut să vorbească şi cu soţul ei. E ceva urgent, a spus ea.

A aşteptat, răsucind între degete firul de telefon. A închis ochii şi a simţit că i se face rău de la stomac. Ar trebui să se silească să mănânce. Slug a intrat în casă, venind de pe terasa din spate, şi s-a întins la picioarele ei. A dat din coadă. Ea l-a tras delicat de ureche în timp ce el îi lingea degetele. Howard era pe fir.

— Adineauri a telefonat cineva, a zis ea, răsucind mereu firul telefonului. A zis că e despre Scotty! a strigat.

— Scotty e bine, i-a spus Howard. Adică doarme în continuare. Nici o schimbare. Asistenta a venit de două ori de când ai plecat. O asistentă sau, poate, o doctoriţă. Băiatul e bine.

— A sunat un bărbat. A zis că e în legătură cu Scotty.

— Iubito, odihneşte-te un pic, bine? Ai nevoie de odihnă. Probabil a fost acelaşi om care a sunat

când eram eu acasă. Nu-l lua în seamă. Vino înapoi aici după ce te odihnești. Apoi o să luăm micul dejun sau ceva de-ale gurii.

— Micul dejun, a zis ea. Nu vreau nici un mic dejun.

— Știi ce vreau să spun, a zis el. Suc sau ceva asemănător. Știu și eu? Nu știu nimic, Ann. Iisuse, nici mie nu mi-e foame! Ann, mi-e greu să vorbesc acum. Stau aici, în picioare, la birou. Dr. Francis vine din nou la ora opt în dimineața asta. O să ne spună ceva atunci, ceva mai precis, mai clar. Așa mi-a zis una dintre asistente. Nu știa nici ea mai mult. Ann? Draga mea, poate că atunci o să știm mai mult. La opt. Întoarce-te aici până-n opt. Între timp eu nu mă mișc de lângă Scotty. Totuși e în aceeași stare, a adăugat Howard.

— Tocmai beam o ceașcă de ceai, a zis Ann, când a sunat telefonul. A zis că e despre Scotty. Se auzea un zgomot în fundal. Era vreun zgomot în fundal când ai primit telefonul ăla, Howard?

— Nu-mi amintesc. Poate e șoferul mașinii. Sau poate e un psihopat care a aflat, cine știe cum, despre Scotty. Dar eu sunt aici, cu el. Aveai de gând să te odihnești. Așa că încearcă să te odihnești. Fă baie și să te întorci aici pe la șapte, șapte și ceva, ca să vorbim amândoi cu doctorul când vine. O să fie bine, draga mea. Eu sunt aici și în jur sunt doctori și asistente. Ei spun că starea lui e stabilă.

— Mor de frică, a zis femeia.

A dat drumul la apă, s-a dezbrăcat și a intrat în cadă. S-a spălat și s-a șters rapid. N-a mai pierdut timp cu spălatul părului. Și-a pus lenjerie curată, pantaloni de lână și un pulover. S-a dus

în camera de zi, unde câinele şi-a ridicat privirile spre ea şi a lovit duşumeaua cu coada o dată. Când a ieşit la maşină, afară începea să se lumineze.

A intrat în parcarea spitalului şi a găsit un loc lângă intrarea principală. Simţea că e oarecum răspunzătoare pentru ce i se întâmplase copilului ei. Gândurile i-au zburat spre familia de negri. Şi-a amintit numele de Franklin, masa acoperită cu ambalaje de hamburgeri şi adolescenta care se holba la ea în timp ce trăgea din ţigară. „Să nu faci copii", i-a spus ea imaginii fetei în timp ce intra pe uşa din faţă a spitalului. „Pentru numele lui Dumnezeu, să nu faci copii!"

A urcat cu ascensorul până la etajul al treilea, împreună cu două asistente care tocmai intrau în tură. Era miercuri dimineaţa, cu câteva minute înainte de şapte. Un dr. Madison a fost chemat prin interfon chiar când uşile ascensorului s-au deschis, glisând, la etajul al treilea. A coborât în urma asistentelor, care au luat-o în direcţia opusă şi au continuat discuţia pe care o întrerupseseră când Ann se urcase în ascensor. A mers pe coridor spre sălita de aşteptare, unde stătea familia de negri. Ei plecaseră, dar scaunele erau împrăştiate în aşa fel încât locul arăta de parcă oamenii aceia săriseră în picioare cu un minut în urmă. Pe tăblia mesei se amestecau de-a valma ceşti şi hârtii, iar scrumiera era plină cu mucuri de ţigări.

S-a oprit la locul de gardă al asistentelor. O asistentă stătea în dosul ghişeului, se pieptăna şi căsca.

— Era un băiat negru la chirurgie noaptea trecută, a zis Ann. Îl chema Franklin. Familia lui

stătea în sala de așteptare. Aș dori să știu cum se simte acum.

O asistentă care ședea la un birou de după ghișeu și-a ridicat privirile de pe o foaie de observație din fața ei. Telefonul a sunat și ea a ridicat receptorul, dar nu și-a luat ochii de la Ann.

— S-a stins, a zis asistenta de la ghișeu.

Femeia ținea în mână peria de păr și continua s-o privească.

— Sunteți prietenă de familie sau ce sunteți?

— Am întâlnit familia lor astă-noapte, a zis Ann. Și fiul meu e în spital. Cred că e în stare de șoc. Nu știm exact de ce suferă. Voiam doar să întreb despre Franklin, asta-i tot. Vă mulțumesc.

A luat-o pe coridor. Ușile ascensorului, de aceeași culoare cu pereții, s-au deschis glisând și un bărbat chel și uscățiv, în pantaloni albi și pantofi albi din pânză, a tras un cărucior greu și l-a scos din ascensor. Ann nu observase ușile astea noaptea trecută. Bărbatul a împins cărucior pe coridor, s-a oprit în dreptul camerei de lângă ascensor și s-a uitat pe o planșetă cu clame. Apoi a întins mâna în jos și a tras o tavă din cărucior. A ciocănit discret la ușă și a intrat în cameră. În timp ce trecea pe lângă cărucior, Ann a simțit mirosurile neplăcute ale mâncării calde. A iuțit pasul, fără să se uite la asistente, și a deschis ușa de la camera copilului.

Howard stătea în picioare la fereastră, cu mâinile la spate. Când ea a intrat, s-a întors.

— Cum se simte? a zis Ann și s-a dus la pat.

A dat drumul poșetei pe podea, lângă noptieră. I s-a părut că fusese plecată multă vreme. A atins fața copilului.

— Howard?

— Dr. Francis a fost aici cu puţin timp în urmă, a zis Howard.

Ea l-a privit atentă şi a avut impresia că umerii lui erau puţintel strânşi.

— Credeam că în dimineaţa asta nu o să treacă înainte de ora opt, a zis ea repede.

— A venit împreună cu un alt doctor. Un neurolog.

— Un neurolog, a zis ea.

Howard a dat din cap, Ann vedea bine cum strângea din umeri.

— Şi ce-au spus ei, Howard? Pentru numele lui Dumnezeu, ce-au spus?! Despre ce este vorba?

— Au zis că or să-l ducă jos să-i mai facă nişte analize, Ann. Ei cred că or să-l opereze, draga mea. Draga mea, *or să-l opereze*. Nu-şi pot da seama de ce nu se trezeşte. Nu e doar şoc sau comoţie cerebrală. Acum sunt siguri de asta. E în craniu. Are ceva, ceva legat de fractură, cred ei. Aşa că or să-l opereze. Am încercat să-ţi telefonez, dar cred că plecaseşi deja de acasă.

— Oh, Doamne! a zis ea. Oh, te rog, Howard, te rog! a mai zis şi l-a apucat de braţe.

— Priveşte! a zis Howard. Scotty! Priveşte, Ann!

A întors-o cu faţa spre pat.

Băiatul deschisese ochii. Apoi i-a închis iar. I-a deschis din nou. Ochii lui au privit drept înainte un minut, s-au mişcat încet în orbite şi s-au oprit asupra lui Howard şi a lui Ann, apoi s-au îndepărtat din nou.

— Scotty, a zis mama lui, apropiindu-se de pat.

— Hei, Scott, a zis tatăl lui. Hei, fiule...

S-au aplecat deasupra patului. Howard a luat mâna copilului în mâinile sale şi a început să i-o mângâie şi să i-o strângă. Ann s-a aplecat deasupra băiatului şi i-a sărutat fruntea iarăşi şi iarăşi. I-a prins obrajii în mâinile ei.

— Scotty, scumpule, aici sunt mămica şi tăticu', a zis ea. Scotty...

Băiatul i-a privit, fără să dea semne că îi recunoaşte. Apoi gura i s-a deschis, ochii parcă i s-au contractat, închizându-se, şi băiatul a urlat până n-a mai avut aer în plămâni. După aceea faţa lui a părut să se destindă şi să se înseninеze. Buzele i s-au desfăcut în timp ce ultima lui răsuflare i-a alunecat prin gât şi i-a ieşit încetişor printre dinţii încleştaţi.

Doctorii au spus că a fost o ocluzie ascunsă şi că un astfel de caz apare o dată la un milion. Dacă ar fi fost descoperită cumva şi s-ar fi intervenit chirurgical imediat, poate că l-ar fi putut salva. Dar cel mai probabil nu l-ar fi salvat. Oricum, ce anume să fi căutat? Analizele şi radiografiile nu arătaseră nimic suspect.

Dr. Francis era şocat.

— Nu vă pot spune cât de prost mă simt. Îmi pare foarte, foarte rău! Nici nu vă pot spune cât de rău îmi pare! a zis el în timp ce-i conducea în salonul doctorilor.

Acolo era un doctor care stătea pe un scaun şi avea picioarele atârnate de speteaza altui scaun. Doctorul se uita la o emisiune foarte matinală de la televizor. Purta o salopetă verde, de la sala de naşteri, cu pantaloni largi, verzi, cu bluză verde şi o bonetă verde, care-i acoperea părul. S-a uitat la Howard, la Ann şi apoi la dr. Francis. S-a

ridicat în picioare, a închis televizorul şi a ieşit din cameră. Dr. Francis a condus-o pe Ann la sofa, s-a aşezat lângă ea şi a început să-i vorbească cu voce scăzută, consolatoare. La un moment dat s-a aplecat spre ea şi a îmbrăţişat-o. Ann îi simţea pieptul, care i se ridica şi cobora cu regularitate, lipit de umărul ei. Ea avea ochii larg deschişi şi l-a lăsat s-o ţină în braţe. Howard s-a dus la baie, dar a lăsat uşa deschisă. După un acces de plâns violent, a dat drumul la apă şi s-a spălat pe faţă. Apoi a ieşit şi s-a aşezat la măsuţa pe care se afla telefonul. S-a uitat la telefon de parcă se gândea ce să facă mai întâi. A dat câteva telefoane. După o vreme dr. Francis a folosit şi el telefonul.

— Ce aş putea să mai fac pentru dumneavoastră pe moment? i-a întrebat el.

Howard a clătinat din cap. Ann l-a privit fix pe dr. Francis, de parcă nu era în stare să-i înţeleagă cuvintele.

Doctorul i-a condus până la uşa din faţă a spitalului. Era ora unsprezece dimineaţa. Ann îşi dădea seama că îşi mişcă picioarele foarte încet, parcă împotriva voinţei ei. I se părea că dr. Francis îi silea să plece, când ea simţea că ar trebui să rămână, că lucrul cel mai potrivit ar fi să rămână acolo. S-a uitat în parcare, s-a întors şi apoi s-a uitat în urmă, la faţada spitalului. A început să clatine din cap.

— Nu, nu! a zis ea. Nu-l pot lăsa aici! Nu!

S-a auzit spunând asta şi s-a gândit că singurele cuvinte care i-au ieşit din gură făceau parte din categoria celor folosite în show-urile de televiziune, unde oamenii erau şocaţi de morţi

violente sau năprasnice, ceea ce i se părea o mare nedreptate. Ea voia să fie cuvintele ei.

— Nu, a zis ea şi, nu se ştie de ce, şi-a amintit de negresă şi de capul acesteia, lăsat pe-un umăr. Nu, a zis ea din nou.

— O să vorbesc cu dumneavoastră astăzi, ceva mai târziu, îi spunea doctorul lui Howard. Mai sunt de făcut unele lucruri, lucruri care trebuie clarificate în mod satisfăcător pentru noi. Unele lucruri care trebuie explicate.

— O autopsie, a zis Howard.

Dr. Francis a dat din cap.

— Înţeleg, a zis Howard.

Apoi a reluat:

— Oh, Iisuse! Nu, nu înţeleg, doctore! Nu pot. Nu pot! Zău că nu pot!

Dr. Francis şi-a petrecut braţul pe după umerii lui Howard.

— Îmi pare rău. Doamne, cât de rău îmi pare!

Apoi i-a eliberat umerii şi i-a întins mâna. Howard s-a uitat la mâna doctorului şi apoi a luat-o. Dr. Francis a cuprins-o încă o dată cu braţele pe Ann. Părea plin de o bunătate pe care femeia n-o înţelegea. Şi-a rezemat capul de umărul lui, dar ochii ei au rămas deschişi. Se uita întruna la spital. În timp ce ieşeau cu maşina din parcare, a privit iar în urmă, spre spital.

Acasă s-a aşezat pe sofa, cu mâinile în buzunarele pardesiului. Howard a închis uşa de la camera copilului. A pus în funcţiune cafetiera şi apoi a găsit o lădiţă goală. Se gândise să adune câteva din lucrurile băiatului, care erau împrăştiate prin camera de zi. În loc de asta, s-a aşezat lângă Ann pe sofa, a împins la o parte lădiţa şi s-a aplecat

în față, cu brațele între genunchi. A început să plângă. Ann i-a tras capul, i l-a culcat în poala ei și l-a mângâiat pe umăr.

— S-a dus, a zis ea.

A continuat să-l mângâie pe umăr. Peste suspinele lui s-a auzit șuieratul cafetierei din bucătărie.

— Asta e. Asta e, a zis Ann cu tandrețe. Howard, băiatul s-a stins. S-a dus și acum trebuie să ne obișnuim. Să ne obișnuim să fim singuri.

După puțin timp Howard s-a ridicat în picioare și a început să se agite fără rost prin cameră cu lădița, dar fără să pună ceva în ea. Doar a strâns câteva lucruri grămadă pe podea, la unul din capetele sofalei. Ann continua să stea cu mâinile în buzunarele pardesiului. Howard a pus jos lădița și a adus cafeaua în camera de zi. Mai târziu Ann le-a telefonat rudelor. După fiecare telefon și după ce persoana răspundea, Ann bălmăjea câteva cuvinte și plângea un minut. Apoi explica simplu, cu voce stăpânită, ce se întâmplase și le vorbea despre pregătiri. Howard a dus lădița în garaj, unde a văzut bicicleta copilului. A trântit lădița și s-a așezat pe pavaj, lângă bicicletă. A apucat bicicleta cu stângăcie, astfel că ea s-a sprijinit de pieptul lui. El a ținut-o așa, deși pedala de cauciuc îl împungea în piept. A făcut roata să se învârtească.

După ce a vorbit cu sora ei, Ann a pus telefonul în furcă. Tocmai căuta un alt număr, când a sunat din nou. L-a ridicat după primul țârâit.

— Alo, a zis Ann și a auzit ceva pe fir – un bâzâit, un zgomot de fond. Alo! a zis iar ea. Pentru numele lui Dumnezeu, cine sunteți? Și ce vreți?

— Scotty ăla al dumitale. L-am pregătit pentru dumneata, a zis vocea bărbatului. L-ai uitat?

— Mă, ticălos nenorocit! a țipat ea în receptor. Cum poți face așa ceva, mă, nemernic nenorocit?

— Scotty, a zis bărbatul. L-ai uitat pe Scotty?

Și insul a închis telefonul.

Howard a auzit țipetele, a intrat și a găsit-o cu capul lăsat pe brațe, peste masă, și plângând. A ridicat receptorul și a ascultat tonul.

Mult mai târziu, cu puțin înainte de miezul nopții, după ce se ocupaseră de o mulțime de treburi, telefonul a sunat din nou.

— Răspunde tu, a zis ea. Howard, el e, sunt sigură.

Stăteau la masa din bucătărie, cu cafelele în față. Lângă ceașcă Howard avea un păhărel de whiskey. A răspuns după al treilea țârâit.

— Alo, a zis el. Cine e? Alo! Alo!

Linia era moartă.

— A închis, a zis Howard. Persoana care a sunat.

— El a fost, a zis Ann. Ticălosul ăla! Mi-ar plăcea să-l omor! Mi-ar plăcea să-l împușc și să-l privesc cum zvâcnește din picioare!

— Ann, pentru Dumnezeu!

— Ai auzit cumva vreun sunet? a zis ea. În fundal? Un zgomot, o mașinărie, ceva ce bâzâia...

— Nimic, zău! Nimic de genul ăsta, a zis Howard. N-am avut când. Cred că doar ceva muzică de la un radio. Da, mergea un radio, asta-i tot ce pot să-ți spun. Nu știu ce Dumnezeu se întâmplă, a mai zis el.

Ea a clătinat din cap.

— Dacă aș putea, dac-aș putea să pun mâna pe el...

Brusc și-a dat seama. Știa cine e individul. Scotty, tortul, numărul de telefon. A împins scaunul, îndepărtându-l de masă, și s-a ridicat în picioare.

— Du-mă în centrul comercial, Howard! a zis ea.

— Ce spui tu?

— Centrul comercial. Știu cine sună. Știu cine-i individul. E brutarul, brutarul ăla ticălos, Howard! I-am spus să coacă un tort pentru ziua de naștere a lui Scotty. Iată cine sună. El are numărul și ne sună întruna. Ne hărțuiește pentru tortul ăla! Brutarul, ticălosul!

S-au dus cu mașina în centrul comercial. Cerul era senin și plin de stele. Era frig, așa că au dat drumul la căldură în mașină. Au parcat în fața brutăriei. Magazinele și buticurile erau închise, dar la capătul îndepărtat al parcării, în fața cinematografului, se vedeau mașini. Ferestrele brutăriei erau întunecate, dar s-au uitat pe geam și au văzut o lumină în camera din fund și din când în când un bărbat solid, cu șorț, care se mișca, intrând și ieșind în lumina albă, egală. Prin geam Ann putea să vadă vitrinele și câteva măsuțe cu scaune. A încercat ușa. A ciocănit ușor în geam. Dar chiar dacă i-a auzit, brutarul n-a dat nici un semn. Nu s-a uitat în direcția lor.

Au făcut un ocol și au parcat în spatele brutăriei. Au coborât din mașină. Acolo era o fereastră luminată, dar era mult prea sus și nu puteau să se uite înăuntru. Pe o placă de lângă ușa din spate scria COFETĂRIE ȘI BRUTĂRIE.

COMENZI SPECIALE. În începere se auzea foarte slab un aparat de radio deschis și ceva care scârțâia – o ușă de cuptor trasă în jos? Ann a ciocănit la ușă și a așteptat. Radioul a fost dat mai încet și acum s-a auzit un sunet de răzuire, zgomotul clar al unui lucru – un sertar – tras afară și apoi împins la loc.

Cineva a descuiat ușa și a deschis-o. Brutarul stătea în lumină și îi privea.

— E închis pentru comenzi, a zis el. Ce vreți la ora asta? E miezul nopții. Sunteți beți sau ce naiba?

Ea a pășit în lumina care venea prin ușa deschisă. Când a recunoscut-o, brutarul a clipit din pleoapele lui grele.

— Aha, dumneata ești! a zis el.

— Da, eu sunt, a zis ea. Mama lui Scotty. El e tatăl lui Scotty. Am vrea să intrăm.

Brutarul a zis:

— Acum sunt ocupat. Am o mulțime de treburi.

Totuși ea a intrat pe ușă. Howard a intrat după ea. Brutarul s-a dat înapoi.

— Miroase de parc-ar fi brutărie aici, înăuntru. Nu-i așa că miroase a brutărie aici, înăuntru, Howard?

— Ce vreți? a zis brutarul. Poate vă vreți tortul? Adică v-ați hotărât, îl vreți. Dumneata ai comandat un tort, recunoști?

— Ești destul de deștept pentru un brutar, a zis Ann. Howard, ăsta-i bărbatul care ne tot sună.

Femeia și-a încleștat pumnii. L-a privit crunt. Era în ea un foc profund, o furie care o făcea să se simtă mai mare decât era, mai puternică decât toți bărbații ăștia.

— Ia stai așa! a zis brutarul. Vrei să iei tortul dumitale vechi de trei zile? Asta e? Nu am chef să mă cert cu dumneata, coniță. Uite-l acolo. Se învechește. Vi-l dau cu jumătate din prețul stabilit. Nu? Dacă îl vreți, luați-l. Mie nu-mi trebuie. Nu-i trebuie nimănui. Dacă îl vreți, bine, dacă nu, iarăși bine. Eu trebuie să mă întorc la muncă.

S-a uitat la ei și și-a plimbat limba prin spatele dinților.

— Alte torturi.

Femeia știa că își stăpânește bine ceea ce creștea în ea. Era calmă.

— Coniță, lucrez șaisprezece ore pe zi în locul ăsta ca să-mi câștig existența, a zis brutarul și și-a șters mâinile de șorț. Lucrez aici zi și noapte, încercând s-o scot la capăt. Și o scot la capăt cu greu.

O expresie dură a trecut peste fața lui Ann și l-a făcut pe brutar să dea înapoi.

— Hei, n-am nevoie de necazuri! a zis el.

A întins mâna dreaptă spre tejghea, a apucat un făcăleț și a început să-l bată de palma celeilalte mâini.

— Vreți sau nu tortul? Trebuie să mă întorc la lucru. Brutarii lucrează noaptea, a zis el din nou.

Ochii lui sunt mici, au o expresie rea, s-a gândit Ann. Sunt aproape pierduți în carnea țepoasă din jurul obrajilor. Și are gâtul îngroșat de grăsime.

— Știu că brutarii lucrează noaptea, a zis Ann. Dar tot noaptea dau și telefoane. Ticălosule!

Brutarul continua să-și bată ușor făcălețul de palmă. S-a uitat fix la Howard.

— Ușurel, ușurel, i-a spus el lui Howard.

— Fiul meu a murit, a zis ea cu o hotărâre calmă, rece. L-a lovit o mașină luni dimineața. Am stat lângă el până când a murit. Dar, firește, nu ne așteptam ca dumneata să știi asta, nu? Brutarii n-au cum să știe tot ce se petrece în lume – ce zici, domnule Brutar? Dar el a murit. A murit, ticălosule!

La fel de brusc cum a erupt în ea, furia a slăbit în intensitate și a cedat locul unei alte stări: o senzație amețitoare de greață. Ann s-a sprijinit de masa de lemn presărată cu făină, și-a acoperit fața cu mâinile și a început să plângă, cu umerii tresăltându-i puternic.

— Nu e drept, a zis ea. Nu e drept, nu!

Howard și-a pus mâna pe spatele ei și l-a privit pe brutar.

— Să-ți fie rușine, i-a spus Howard. Rușine!

Brutarul a pus făcălețul la loc pe tejghea. Și-a scos șorțul și l-a aruncat tot pe tejghea. S-a uitat la ei și apoi a dat încet din cap. A tras un scaun de sub masa pe care se aflau hârtii, chitanțe, un minicalculator și o carte de telefon.

— Vă rog să luați loc, a zis el. Permiteți-mi să vă ofer un scaun, i-a spus lui Howard. Luați loc, vă rog.

Brutarul s-a dus în partea din față a prăvăliei și s-a întors cu două scăunele din fier forjat.

— Vă rog să luați loc, oameni buni.

Ann și-a șters ochii și s-a uitat la brutar.

— Voiam să te omor, a zis ea. Voiam să te văd mort.

Brutarul le făcuse loc la masă. A împins calculatorul într-o parte, împreună cu teancurile de hârtie de scris și de chitanțe. A împins și cartea

de telefon, care a aterizat pe podea cu o bufnitură. Howard şi Ann s-au aşezat şi şi-au tras scaunele lângă masă. S-a aşezat şi brutarul.

— Vreau să vă spun că îmi pare tare rău! a zis brutarul, punându-şi coatele pe masă. Numai Dumnezeu ştie cât de rău îmi pare! Vă rog să mă ascultaţi. Sunt brutar şi-atât. N-am pretenţia să fiu altceva. Poate odinioară, cu mulţi ani în urmă, eram o fiinţă umană de alt fel. Am uitat. Nu mai ştiu sigur. Dar acum nu mai sunt, dacă am fost cumva. Acum sunt doar brutar. Asta nu scuză ceea ce am făcut, ştiu. Dar regret profund. Îmi pare rău pentru fiul vostru şi regret rolul pe care l-am jucat în împrejurarea asta!

Brutarul şi-a întins mâinile deasupra mesei şi le-a întors, ca să i se vadă palmele.

— Eu n-am copii, aşa că pot doar să-mi închipui ce simţiţi, probabil, voi. Tot ce vă pot spune e că îmi pare rău. Iertaţi-mă dacă puteţi, a mai zis brutarul. Să nu credeţi că sunt un om rău. Nu sunt un ticălos, cum mi-aţi spus la telefon. Trebuie să înţelegeţi că totul se explică prin faptul că eu nu mai ştiu cum să acţionez, cum să mă port. Aşa se pare. Vă rog, a zis bărbatul, daţi-mi voie să vă întreb dacă găsiţi în inimile voastre puterea să mă iertaţi?

În brutărie era cald. Howard s-a ridicat de la masă şi şi-a scos pardesiul. A ajutat-o şi pe Ann să-şi scoată pardesiul. Brutarul s-a uitat la ei un minut, apoi a dat din cap şi s-a ridicat de la masă. S-a dus la cuptor şi a închis nişte comutatoare. A găsit cești şi le-a turnat cafea de la o cafetieră electrică. A pus pe masă o cutie cu smântână şi un castron cu zahăr.

— Aveţi, probabil, nevoie să mâncaţi ceva, a zis brutarul. Sper să acceptaţi nişte rulouri fierbinţi, făcute de mine. Trebuie să mâncaţi şi să mergeţi înainte. Mâncatul e un lucru mărunt şi potrivit într-un moment ca ăsta.

Brutarul le-a servit rulouri cu scorţişoară abia scoase din cuptor, cu glazura încă moale. A pus pe masă unt şi cuţite pentru întins untul. Apoi s-a aşezat la masă cu ei. Aştepta. A aşteptat până când au luat câte un rulou din farfuria de lemn şi au început să mănânce.

— E bine să mănânci ceva, a zis el, privindu-i. Mai sunt. Mâncaţi. Mâncaţi cât vreţi. Aici, înăuntru, sunt toate rulourile din lume.

Au mâncat rulouri şi au băut cafea. Ann a simţit deodată că e flămândă, iar rulourile erau calde şi dulci. A mâncat trei rulouri, ceea ce i-a plăcut brutarului. Apoi el a început să vorbească. L-au ascultat cu mare atenţie. Deşi erau obosiţi şi îndureraţi, au ascultat ce avea de spus brutarul. Au dat din cap aprobator când brutarul a început să vorbească de singurătate şi de senzaţia de îndoială şi limitare care l-a cuprins când a ajuns la vârsta de mijloc. Le-a spus cum e să n-ai copii toţi anii ăştia. Să reiei zilele cu cuptoare pline la nesfârşit şi goale la nesfârşit. Mâncarea pentru petreceri. Aniversările pe care le-a pregătit. Cu glazură groasă până la încheieturile degetelor. Perechile de cununie micuţe, lipite pe torturi. Sute din astea, nu, mii până acum. Zile de naştere. Închipuiţi-vă toate lumânările alea aprinse. Avea o meserie de care oamenii au nevoie. Era bucuros că nu e florar. E mai bine să hrăneşti oamenii. Mirosul ăsta e oricând mai plăcut decât cel al florilor.

— Mirosiți asta, a zis brutarul, rupând o pâine neagră. E o pâine grea, dar bogată.

Ei au mirosit-o, apoi brutarul le-a dat să guste din ea. Avea gust de melasă și de grâu cu tărâțe. L-au ascultat. Au mâncat cât au putut. Au înghițit pâinea neagră. Era ca strălucirea zilei sub tăvi de lumină fluorescentă. Au tot vorbit până spre dimineață. Prin ferestre se revărsa o lumină palidă și puternică, iar ei nu se mai gândeau să plece.

VITAMINE

Eu aveam serviciu și Patti nu avea. Munceam câteva ore pe noapte la un spital. O slujbă fără importanță. Munceam ce munceam, semnam fișa de pontaj pentru opt ore și mă duceam să beau cu asistentele medicale. După un timp Patti a vrut un serviciu. A spus că are nevoie de serviciu din respect pentru sine. Și astfel a început să vândă multivitamine din ușă-n ușă.

O vreme a fost una dintre fetele acelea care urcă și coboară prin cvartale din cartiere ciudate, ciocănind la uși. Dar a învățat bine meseria. Era isteață și în școală fusese foarte bună la diferite materii. Avea personalitate. Compania a promovat-o destul de repede. Câteva fete mai puțin pricepute au fost puse să muncească sub îndrumarea ei. Curând a avut echipa ei și un mic birou afară, în mall. Însă fetele care lucrau pentru ea se schimbau neîncetat. Unele renunțau după câteva zile. Altele, mai rar, după câteva ore. Dar uneori apăreau și fete care se dovedeau bune la treaba asta. Reușeau să vândă vitamine. Fetele astea rămâneau lângă Patti. Formau nucleul echipei. Însă erau și fete care nu izbuteau să distribuie vitamine.

Fetele care nu se descurcau renunţau şi gata. Nu mai veneau la lucru. Cele care aveau telefon scoteau receptorul din furcă. Nu răspundeau la uşă. Patti punea la inimă pierderile, ca şi cum fetele ar fi fost nişte proaspăt convertite care se abătuseră de la calea dreaptă. Se învinovăţea pe sine. Dar a trecut peste asta. Erau prea multe ca să nu depăşească faza.

Din când în când o fată încremenea în faţa uşii şi nu era în stare să apese pe butonul soneriei. Sau, poate, ajungea la uşă şi vocea i se gâtuia. Sau amesteca salutul cu un text ce trebuia spus doar după ce intra în apartament. Fata aia hotăra să se retragă, să-şi ia servieta cu mostre, să se ducă la maşină şi să stea pe-acolo până când terminau Patti şi celelalte. Urma o consfătuire. Apoi se întorceau la birou. Fetele spuneau vorbe care să le ridice moralul. „Când mersul devine greu, greul începe să meargă." Şi „Fă lucrurile cum se cuvine şi lucrurile cuvenite vor apărea". Chestii din astea.

Uneori o fată dispărea pur şi simplu pe teren, cu servieta cu mostre şi toate celelalte. Se ducea în oraş cu autostopul, apoi se făcea nevăzută. Dar existau întotdeauna alte fete care să-i ia locul. În zilele acelea fetele veneau şi plecau mereu. Patti avea o listă. O dată la câteva săptămâni dădea un anunţ publicitar în *The Pennysaver*. Şi erau tot mai multe fete şi tot mai multă instruire. Şirul fetelor nu se mai termina.

Nucleul era format din Patti, Donna şi Sheila. Patti arăta trăsnet. Donna şi Sheila erau doar drăguţele. Într-o seară Sheila asta i-a spus lui Pattì că o iubea mai mult ca orice pe lume. Patti mi-a spus că exact astea au fost cuvintele fetei.

Patti o dusese pe Sheila acasă cu maşina şi ele două s-au oprit în faţa locuinţei Sheilei. Patti i-a spus Sheilei că şi ea o iubeşte. Patti i-a spus Sheilei că ea îşi iubea toate fetele. Dar nu în felul la care se gândea Sheila. Atunci Sheila i-a atins pieptul lui Patti. Patti mi-a spus că a luat mâna Sheilei şi i-a ţinut-o. I-a spus că ea, Patti, nu iubeşte în felul ăsta. A spus că Sheila n-a părut surprinsă, ci doar a dat din cap, i-a apucat mâna lui Patti, i-a sărutat-o şi a coborât din maşină.

Asta s-a petrecut în preajma Crăciunului. Afacerea cu vitaminele mergea destul de prost, aşa că ne-am gândit să dăm o petrecere pentru ridicarea moralului. În momentul ăla a părut o idee bună. Prima care s-a îmbătat şi a leşinat a fost Sheila. I s-a rupt filmul când stătea în picioare. A căzut şi s-a trezit după câteva ore. La un moment dat stătea în picioare în mijlocul camerei de zi, apoi i s-au închis ochii, picioarele i s-au înmuiat şi a căzut cu paharul în mână. În cădere, mâna cu paharul a lovit măsuţa de cafea. Altminteri, fata n-a scos nici un sunet. Băutura a curs pe carpetă. Eu, Patti şi încă cineva am târât-o pe Sheila afară, pe veranda din spate, am culcat-o pe un pat pliant şi am făcut tot ce-am putut ca să uităm de ea.

S-au îmbătat toate şi s-au dus acasă. Patti s-a culcat. Eu am vrut să continui, aşa că am stat la masă cu un pahar în mână până când a început să se lumineze. Atunci a venit Sheila de pe verandă şi s-a pornit. A spus că o doare capul atât de rău, încât are impresia că i se înfig sârme în creier. A spus că e o durere de cap atât de cumplită, încât simte că priveşte cruciş şi se teme

să nu rămână așa. Și era sigură că își rupsese degetul mic. Mi l-a arătat. Era purpuriu. S-a plâns că am lăsat-o să doarmă toată noaptea cu lentilele de contact pe ochi. Voia să știe dacă i-a păsat cuiva. A ridicat degetul, l-a apropiat de ochi și l-a privit. A clătinat din cap. A ținut degetul cât a putut de departe și l-a privit din nou. Parcă nu-i venea să creadă ce i s-a întâmplat în noaptea aia. Avea fața umflată și părul răvășit. A dat drumul la apă rece peste deget.

— Doamne, oh, Doamne! a zis ea și a plâns niţel deasupra chiuvetei.

Dar se dăduse serios la Patti, îi făcuse o declarație de dragoste și n-aveam nici o urmă de compasiune pentru ea.

Beam whiskey scoţian cu lapte și o fărâmă de gheață. Sheila se rezemase de suportul de vase. Mă privea cu ochii ei foarte umflați, aproape închiși. Am sorbit din pahar. N-am scos nici un cuvânt. Ea a început din nou și mi-a spus cât de rău se simte. A zis că trebuie să se ducă la doctor. A zis că o s-o trezească pe Patti. A zis că renunță la serviciu, pleacă din statul ăsta și se duce în Portland. Că mai întâi trebuie să-i spună la revedere lui Patti. Și a ținut-o tot așa. Voia ca Patti s-o ducă la spital cu mașina, ca să-și trateze degetul și ochii.

— Te duc eu, am zis.

De fapt n-aș fi vrut, dar n-aveam încotro.

— Vreau să mă ducă Patti, a zis Sheila.

Își ținea încheietura mâinii vătămate cu mâna sănătoasă. Degetul mic îi era cât o lanternă de buzunar.

— În plus, noi două avem ceva de discutat. Trebuie să-i spun că mă duc în Portland. Trebuie să-mi iau rămas-bun.

I-am zis:

— Cred că am să-i transmit eu asta din partea ta. Patti doarme.

Sheila s-a făcut ticăloasă.

— Noi suntem *prietene*! a zis ea. Trebuie să vorbesc cu ea! Trebuie să-i spun eu însămi!

Am clătinat din cap.

— Doarme. Nu ţi-am spus?

Sheila a dat impresia că vrea să iasă din bucătărie.

Am început să mă ridic. Am zis:

— Ţi-am spus că te duc eu cu maşina.

— Eşti beat! N-ai dormit nici un pic.

S-a uitat din nou la degetul ei.

— Ei, fir-ar să fie, de ce-oi fi pătit eu necazul ăsta?

— Nu-s chiar atât de beat încât să nu te pot duce la spital cu maşina, am zis.

— Nu merg cu tine! a ţipat Sheila.

— Cum doreşti. Dar n-ai s-o trezeşti pe Patti. Curvă lesbiană! am zis.

— Nemernicule! a zis ea.

Iată ce a zis. Apoi a ieşit din bucătărie şi pe uşa din faţă, fără să se mai ducă la baie sau să se spele pe chip. M-am ridicat şi m-am uitat pe fereastră. O luase pe drumul spre Euclid. Strada era pustie. Oamenii nu se treziseră încă. Era prea devreme.

Mi-am băut paharul şi m-am gândit să-l umplu din nou.

L-am umplut.

După asta nimeni n-a mai văzut-o pe Sheila. În orice caz, nici unul dintre noi, cei legaţi de vitamine. Ea a luat-o spre Euclid Avenue şi a ieşit din viaţa noastră.

Mai târziu Patti a zis:
— Ce s-a întâmplat cu Sheila?
— S-a dus în Portland, i-am răspuns eu.

Eram înnebunit după Donna, fata cealaltă din nucleul grupului. La petrecerea din noaptea aceea dansasem cu ea pe câteva discuri cu Duke Ellington. O ţinusem foarte strâns, îi adulmecasem părul, îmi plasasem o mână jos, pe spatele ei, în timp ce o conduceam pe carpetă. O plăcere să dansezi cu ea! Eram singurul bărbat de la petrecere şi erau şapte fete. Şase dansau între ele. Era o plăcere să te uiţi în jur, în camera de zi.

Eram în bucătărie când Donna a intrat cu paharul gol. Am fost singuri câteva momente. Am îmbrăţişat-o puţin. Mi-a răspuns strângându-mă şi ea în braţe. Am stat acolo şi ne-am îmbrăţişat.

Apoi ea a zis:

— Te rog, nu! Nu acum.

Când am auzit acel „Nu acum", i-am dat drumul. Mi-am imaginat că dădusem de stupul cu miere.

Stăteam la masă şi mă gândeam la îmbrăţişarea aia când a intrat Sheila cu degetul ei.

M-am gândit încă o vreme la Donna. Am băut paharul. Am scos telefonul din furcă şi m-am îndreptat spre dormitor. Mi-am scos hainele şi m-am băgat în pat, lângă Patti. Am stat câteva minute şi m-am relaxat. Apoi m-am apucat de treabă. Dar ea nu s-a trezit. După ce am terminat, am închis ochii.

Când i-am deschis din nou, trecuse de amiază. Eram singur în pat. Ploaia bătea în geam. Pe

perna lui Patti se afla o gogoașă pudrată cu zahăr și pe noptieră un pahar cu apă stătută. Eram încă beat și nu mă puteam gândi la nimic. Știam că e duminică și că e aproape de Crăciun. Am mâncat gogoașa și am băut apa. Am adormit din nou și m-am trezit doar când am auzit-o pe Patti, care dădea cu aspiratorul. A intrat în dormitor și a întrebat de Sheila. A fost momentul când i-am povestit tărășenia și i-am zis că Sheila a plecat în Portland.

Cam la o săptămână după revelion Patti și cu mine ne așezaserăm la un pahar. Ea de-abia se întorsese acasă de la lucru. Nu era chiar așa de târziu, dar se întunecase și ploua. Peste vreo două ore plecam și eu la lucru. Dar mai întâi ne cinsteam cu niște scotch și discutam. Patti era obosită. Era întoarsă pe dos și trecuse la al treilea pahar. Nimeni nu mai cumpăra vitamine. Nu-i mai rămăseseră decât Donna și Pam, o fată semi-nouă și cleptomană. Discutam despre diferite lucruri – de pildă, despre vremea nefavorabilă și numărul maxim de amenzi pentru parcare cu care puteai să scapi basma curată. Apoi ne-am apucat să zicem că am duce-o mai bine dacă ne-am muta în Arizona sau într-un loc asemănător.

Am umplut din nou paharele. Am privit pe fereastră. Arizona nu era o idee rea.

Patti a zis:

— Vitamine.

A ridicat paharul și a învârtit fărâma de gheață.

— Ce mare căcat! Când eram fetiță, nu mă vedeam făcând un asemenea lucru. Asta vreau

să spun. Iisuse, nu m-am gândit niciodată că o să mă fac mare și o să vând vitamine! Vitamine din ușă-n ușă. Asta întrece orice închipuire. Și mă scoate cu totul din minți.

— Nici eu nu m-am gândit, scumpa mea, am zis eu.

— E-adevărat, a zis ea. Tu ai spus-o concis.

— Scumpa mea...

— Știi ce, nu mă mai scumpi atâta! a zis ea. E greu, băiete, e greu! Viața asta nu-i deloc ușoară, oricum ai lua-o.

Câteva momente a dat impresia că se gândește adânc. A scuturat din cap. Și-a băut tot paharul. A zis:

— Visez vitamine și în somn. N-am nici o clipă de răgaz. Nu există răgaz! Cel puțin tu poți să pleci de la serviciul tău și să uiți de treaba aia. N-ai visat niciodată că ești la serviciu. Și pun pariu că nu visezi că ceruiești podelele sau ce faci tu acolo. Sunt foarte sigură! După ce ai plecat de la locul ăla nenorocit, nu vii acasă ca să visezi despre el! Așa e? a țipat ea.

Eu i-am zis:

— Nu-mi pot aminti ce visez. Poate că nu visez. Când mă trezesc, nu-mi amintesc nimic.

Am ridicat din umeri. Nu urmăream ce se petrece în capul meu când dorm. Nu mă interesa.

— Ba visezi! a zis Patti. Chiar dacă nu-ți amintești. Toată lumea visează. Dacă n-ai visa, ai înnebuni. Am citit despre asta. E o supapă. Oamenii visează în timpul somnului. Altminteri ar lua-o razna. Dar eu când visez, visez despre vitamine. Înțelegi ce spun?

Mă fixă cu privirea.

— Și da, și nu.

Problema nu era deloc simplă.

— Visez că pun de zor vitamine pe piață, a zis ea. Vând vitamine zi și noapte. Iisuse, ce viață!

Și-a terminat de băut paharul.

— Pam cum se mai descurcă? am zis eu. Mai șterpelește?

Voiam să schimb subiectul. Dar nu mi-a venit altceva în minte.

Patti a zis:

— Căcat.

Și a scuturat din cap, ca și cum eu n-aș ști nimic.

Am ascultat cum ploua.

— Nimeni nu vinde vitamine, a zis Patti.

A ridicat paharul. Dar era gol.

— Nimeni nu cumpără vitamine. Asta îți spuneam. N-ai auzit?

M-am ridicat să umplu iar paharele.

— Donna face vreo treabă? am zis eu.

Am citit eticheta de pe sticlă și am așteptat.

Patti a zis:

— A vândut ceva, foarte puțin, acum două zile. Asta-i tot. Asta-i tot ce-am făcut noi toate săptămâna asta. Nu m-ar surprinde dacă ar renunța. Nu i-aș face reproșuri, a mai zis Patti. Să fi fost în locul ei, eu aș fi plecat. Dar dacă pleacă și ea, atunci ce mă fac? Mă întorc de unde am plecat, asta e. Punctul zero. E mijlocul iernii, sunt oameni bolnavi în tot statul, oameni care mor – și nimeni nu se gândește că au nevoie de vitamine. Eu însămi mă simt al dracului de bolnavă.

— Scumpete, ia spune, care-i baiul?

Am pus paharele pe masă și m-am așezat. Ea a continuat ca și cum n-aș fi spus nimic. Poate nici n-am spus.

— Sunt singurul meu client, a zis ea. Am tot înghiţit la vitamine şi cred că fac rău pielii. Pielea mea arată bine? Cum ţi se pare? Poţi lua supradoze de vitamine? Eu mă-ndrept spre punctul când n-o să mai pot trage nici măcar o căcare ca o persoană normală.

— Scumpa mea, am zis eu.

Patti a zis:

— Ţie ce-ţi pasă dacă iau vitamine? Aici e buba. Nu-ţi pasă de nimic. Azi după-masă ştergătorul de parbriz s-a oprit în plină ploaie. Era gata să fac un accident. N-a lipsit mult.

Am continuat să bem şi să discutăm până s-a făcut vremea să plec la serviciu. Patti a zis că are de gând să se înmoaie în cadă – dacă nu adoarme până atunci.

— Dorm de-a-n picioarelea, a zis ea.

A mai zis:

— Vitamine. E tot ce mi-a rămas.

S-a uitat în jur prin bucătărie. S-a uitat la paharul ei gol. Era beată. Dar m-a lăsat s-o sărut. Apoi am plecat la lucru.

Exista un local unde mă duceam după ce plecam de la serviciu. Am început să-l frecventez pentru muzică şi fiindcă puteam să beau un păhărel după orele de închidere. Era un local numit Off-Broadway. Un local de negrotei, într-un cartier de negrotei. Patronul era un negrotei pe nume Khaki. Oamenii veneau aici după ce alte localuri se pregăteau să închidă. Cereau specialităţile casei – Royal Crown Cola cu o cinzeacă de whiskey – sau veneau cu marfa lor ascunsă sub haine, comandau Royal Crown şi îşi pregăteau singuri cocteilul. Muzicanţii îşi făceau

apariția și trăgeau cântări, iar băutorii care voiau să mai bea veneau să bea și să asculte muzică. Uneori oamenii dansau. Dar în general stăteau și beau și ascultau.

Din când în când câte un negru lovea în cap cu o sticlă un alt negru. Se povestea că odinioară un tip l-a urmărit pe un altul până la toaleta bărbaților și i-a tăiat gâtul când acesta avea mâinile lăsate-n jos și se pișa. Dar eu n-am asistat niciodată la vreun scandal sau la vreun conflict pe care Khaki să nu-l poată stăpâni. Khaki era un negrotei masiv și capul lui chel strălucea în mod straniu sub lămpile fluorescente. Purta cămăși hawaiiene, care-i atârnau peste pantaloni. Cred că avea ceva la brâu. Poate o măciucă. Dacă vreun ins începea să întreacă măsura, Khaki se ducea acolo unde începuse supărarea. Își lăsa mâna lui mare pe umărul individului, îi spunea câteva vorbe și cu asta incidentul se rezolva. În ultimele luni fusesem acolo de mai multe ori. Eram încântat că el avea obiceiul să-mi spună anumite vorbe. De pildă „Ce faci în noaptea asta, prietene?". Sau „Amice, nu te-am mai văzut de câtva timp".

Mi-am dat întâlnire cu Donna și am dus-o la Off-Broadway. A fost singura noastră întâlnire.

Am ieșit din spital imediat după miezul nopții. Se înseninase și se iviseră stelele. Mie tot îmi mai vâjâia capul de la whiskey-ul băut împreună cu Patti. Dar mă gândeam să dau de dușcă în fugă niște New Jimmy în drum spre casă. Mașina Donnei era parcată pe spațiul de lângă mașina mea și Donna era în mașină. Mi-am amintit de

îmbrățișarea noastră din bucătărie. „Nu acum", spusese ea.

A coborât geamul și a scuturat scrumul de la țigară.

— N-am putut să dorm, a zis ea. Mă apasă anumite lucruri și n-am putut să dorm.

Eu am zis:

— Donna. O, mă bucur că te văd, Donna!

— Nu știu ce se întâmplă cu mine, a zis ea.

— Vrei să mergem undeva să bem ceva? am zis eu.

— Patti e prietena mea.

— E și prietena mea, am zis eu.

Apoi am spus:

— Hai să mergem.

— Ți-am spus ca să știi, a zis ea.

— E un local pe-aici. Un local de negri, am zis eu. Au muzică. Putem comanda ceva de băut, ascultăm niște muzică...

— Vrei să conduci tu? a întrebat Donna.

I-am zis:

— Hai, fă loc și o ștergem.

A început imediat să vorbească despre vitamine. Vitaminele sunt pe ducă, vitaminele au intrat în picaj. Piața vitaminelor e la pământ.

A zis:

— Îmi displace să-i fac asta lui Patti. E prietena mea cea mai bună și încearcă să aranjeze lucrurile pentru noi. Dar s-ar putea să fiu nevoită să renunț. Asta rămâne între noi. Jură! Dar trebuie să mănânc. Trebuie să-mi plătesc chiria. Am nevoie de pantofi noi și de un palton nou. Vitaminele nu reușesc să mă scoată la liman. Nu cred că vitaminele mai rezistă la nivelul de-acum.

Nu i-am spus nimic lui Patti. Cum am zis, încă mă mai gândesc la asta.

Donna şi-a pus mâna lângă piciorul meu. Am coborât şi eu mâna şi i-am strâns degetele. Mi-a strâns şi ea degetele. Apoi şi-a tras mâna şi a apăsat pe bricheta din maşină. După ce şi-a aprins ţigara, a pus mâna înapoi.

— Cel mai tare mă tem c-aş ajunge s-o dezamăgesc pe Patti. Ştii ce vreau să spun? Noi am fost o echipă.

Mi-a întins ţigara ei.

— Ştiu că e altă marcă, a zis ea, dar încearcă. Hai, dă-i drumul.

Am tras în parcarea de la Off-Broadway. Trei negrotei stăteau lângă un Chrysler vechi, cu parbrizul spart. Se rezemau doar de el şi îşi treceau de la unul la altul o sticlă băgată într-o pungă de hârtie. Tipii ne-au privit. Am coborât şi am ocolit maşina ca să-i deschid portiera Donnei. Am verificat portierele, am luat-o pe Donna de braţ şi ne-am îndreptat spre stradă. Negrişorii ne-au urmărit cu privirile.

Eu am zis:

— Nu cumva te gândeşti să te muţi în Portland?

Eram pe trotuar. I-am cuprins talia cu braţul.

— Nu ştiu nimic despre Portland. Portlandul nu mi-a răsărit nicicând în minte.

Prima jumătate a localului Off-Broadway era restaurant obişnuit, cu bar. Câţiva tuciurii stăteau la bar şi alţi câţiva erau aplecaţi deasupra farfuriilor cu mâncare la nişte mese cu feţe de masă din muşama roşie. Am trecut prin restaurant şi am intrat în încăperea mare din spate. Acolo era un pult lung, cu separeuri lipite de

perete, şi ceva mai în spate o estradă unde se puteau instala muzicanţii. În faţa estradei se găsea ceva ce trecea drept ring de dans. Barurile şi barurile de noapte serveau încă, aşa că oamenii nu îşi făcuseră apariţia în număr apreciabil. Am ajutat-o pe Donna să-şi scoată paltonul. Am ocupat un separeu şi ne-am pus ţigările pe masă. Chelneriţa neagră pe nume Hannah a venit la noi. Hannah şi cu mine ne-am salutat, dând din cap. Ea a privit-o pe Donna. Am comandat pentru noi două Royal Crown speciale şi m-am hotărât să mă simt bine şi să iau lucrurile aşa cum sunt.

După ce au sosit băuturile, am plătit şi am tras fiecare câte o duşcă, am început să ne îmbrăţişăm. Am ţinut-o aşa o vreme, strângându-ne şi mângâindu-ne şi sărutându-ne pe obraji. Din când în când Donna se oprea şi se trăgea înapoi, mă îndepărta puţin, apoi mă prindea de încheieturile mâinilor. Mă privea drept în ochi. După aceea pleoapele i se închideau încet şi ne porneam iar să ne sărutăm. N-a trecut mult timp şi localul a început să se umple. Ne-am oprit din sărutat. Dar mi-am păstrat braţul pe după mijlocul ei. Ea şi-a pus mâna pe piciorul meu. Doi trompetişti negri şi un baterist au început să improvizeze câte ceva. Mi-am zis că Donna şi cu mine mai bem câte un pahar şi ascultăm toată repriza. Apoi plecăm şi ne ducem la ea acasă ca să terminăm treaba.

De-abia îi comandasem lui Hannah încă un rând, când negroteiul ăla pe nume Benny a venit la noi împreună cu negroteiul celălalt – un negrotei masiv, îmbrăcat elegant. Negrul ăsta masiv avea ochi mici şi roşii şi purta un costum reiat, cu jiletcă. Avea cămaşă de culoare roz, cravată,

pardesiu, pălărie de fetru roz – toată garnitura rozalie.

— Ce mai faci, bărbate? a zis Benny.

Benny şi-a împins mâna în faţă pentru o strângere de mână frăţească. Noi doi mai discutaserăm. Ştia că-mi place muzica şi venea la mine ca să vorbim ori de câte ori ne vedeam în local. Îi plăcea să vorbească despre Johnny Hodges şi cum cântase el la saxofon, acompaniindu-l pe Johnny. Spunea lucruri cum ar fi „Când Johnny şi cu mine am avut concertul ăla în Mason City..."

— Salut, Benny, am zis eu.

— Să ţi-l prezint pe Nelson, a zis Benny. S-a întors chiar azi din Vietnam. Azi-dimineaţă. E aici să asculte câteva sunete d-astea frumoase. Şi-a pus pantofii de dans, pentru orice eventualitate.

Benny l-a privit pe Nelson şi a dat din cap.

— El e Nelson.

M-am uitat la pantofii lustruiţi ai lui Nelson şi apoi la Nelson. Parcă încerca să-şi amintească dacă nu ne-am mai întâlnit cumva. Tipul m-a studiat. Apoi a tras un zâmbet larg, descoperindu-şi dinţii.

— Ea e Donna, am zis eu. Donna, ăsta e Benny şi el e Nelson. Nelson, ea e Donna.

— Bună, gagico, a zis Nelson şi Donna i-a răspuns pe dată:

— Salut, Nelson. Bună, Benny.

— Ce zici, ne strecurăm şi noi în separeul vostru? a zis Benny. De acord?

Am zis:

— Sigur că da.

Dar eram necăjit că nu găsiseră alt loc.

— Noi nu mai stăm mult, am zis eu. Doar până ne golim paharele.

— Știu, bărbate, știu, a zis Benny și s-a așezat în fața mea după ce Nelson s-a băgat și el în separeu. Ai treburi, ai de mers în diferite locuri. Da, domn'e, Benny știe, a zis Benny și a făcut cu ochiul.

Nelson se uita în parte cealaltă a separeului, spre Donna. Apoi și-a scos pălăria. Părea să caute ceva pe bor și-și tot învârtea pălăria în mâinile lui mari. Și-a înălțat privirile spre Donna. A zâmbit cu gura până la urechi și și-a îndreptat umerii. Trebuia să-și îndrepte umerii destul de des. Ca și cum obosise cărându-i.

— Ești pretenară foarte bună cu el, sunt sigur, i-a spus Nelson Donnei.

— Da, suntem prieteni buni, a zis Donna.

Hannah a venit la noi. Benny a rugat-o să-i aducă două Royal Crown. Hannah s-a îndepărtat și Nelson a scos din palton o jumate de whiskey.

— Prieteni buni, a zis Nelson. Foarte buni prieteni.

A deșurubat capacul sticlei de whiskey.

— Nelson, fii atent! a zis Benny. Ai grijă să nu se vadă. Nelson de-abia a coborât din avionul din Vietnam, a mai zis Benny.

Nelson a înălțat sticla, a tras un gât din whiskey-ul lui, a așezat sticla pe masă și a pus pălăria peste ea.

— Foarte buni prieteni, a zis el.

Benny s-a uitat la mine și și-a dat ochii peste cap. Dar și el era beat.

— Trebuia să-mi revin, mi-a zis el.

A băut Royal Crown din paharele amândurora, a ținut paharele sub masă și a turnat whiskey în ele. Apoi a pus sticla în buzunarul de la palton.

— Bărbate, n-am mai pus buzele pe muștiuc de o lună. A trebuit să mă descurc fără.

Eram îngrămădiți în separeu, cu paharele în fața noastră și cu pălăria lui Nelson pe masă.

— Tu, mi-a spus Nelson. Tu ești cu altcineva, este? Muierea asta frumoasă – nu-i ea nevasta ta. Dar ești foarte bun prieten cu muierea asta. Am dreptate, nu?

Am sorbit din paharul meu. Nu am putut simți gustul whiskey-ului. N-am putut simți nici un gust. Am zis:

— E adevărat tot căcatul ăsta despre Vietnam pe care-l vedem la televizor?

Nelson și-a fixat ochii lui roșii pe mine. A zis:

— Ce vreau io să spun e, știi tu un'e-i nevastă-ta? Pariez că e în oraș cu f'un filfizon și or să se tragă de sfârcuri și ea o să-i facă treaba aia cu lăbuța în timp ce tu stai aici, în mărime naturală, cu buna ta prietenă. Și, desigur, are și ea un prieten drag.

— Nelson, a zis Benny.

— Nici un Nelson! a zis Nelson.

Benny a spus:

— Nelson, hai să-i lăsăm pe oamenii ăștia în pace. În separeul celălalt e o anumită persoană. O persoană despre care ți-am vorbit. Nelson a coborât din avion chiar azi-dimineață, a mai zis Benny.

— Pun pariu că știu la ce te gândești, a zis Nelson. Pun pariu că te gândești „Acu' iată un negrotei mare și beat și ce mă fac eu cu el? Trebuie oare să-i vin de hac?". Asta gândești, nu-i așa?

M-am uitat prin încăpere. L-am văzut pe Khaki. Stătea lângă estradă și muzicanții cântau

de zor în spatele lui. Câţiva inşi dansau pe ringul ăla. Am crezut că se uită ţintă la mine. Nu ştiu sigur dacă o făcea, însă dacă era aşa, atunci şi-a întors repede privirile în altă direcţie.

— Nu-i rândul tău să vorbeşti? a zis Nelson. Eu doar te tachinam. N-am mai tachinat pe nimeni de când am plecat din Vietnam. I-am cam tachinat pe vie'namezi.

A zâmbit cu gura până la urechi şi buzele i s-au răsfrânt. Apoi n-a mai rânjit, ci doar s-a holbat.

— Arată-le urechea aia, a zis Benny, punându-şi paharul pe masă. Nelson are urechea unuia dintre filfizonii ăia mici. O poartă cu el. Arată-le-o, Nelson!

Nelson stătea acolo. Apoi a început să-şi pipăie buzunarele paltonului. A scos din ele tot felul de lucruri. A scos nişte chei şi o cutie cu bomboane contra tusei.

Donna a zis:

— Nu vreau să văd o ureche. Brrr! De două ori brrr! Iisuse!

S-a uitat la mine.

— Trebuie să plecăm, am zis.

Nelson continua să-şi pipăie buzunarele. A scos un portofel dintr-un buzunar interior al hainei de la costum şi l-a pus pe masă. A mângâiat portofelul.

— Cinci sutare-s acolo. Fii atentă, i-a spus el Donnei. Îţi dau două sutare. Tu şi cu mine? Îţi dau două sutare şi apoi tu mi-o iei franţuzeşte. Tot aşa cum îi face unui alt gagiu solid muierea lui. Auzi tu? Ştii că ea a pus gura pe ciocanul cuiva chiar acum, în timp ce el e aici, cu mâna sub fusta ta. Ce-i drept nu-i păcat. Uită-te-aici.

A tras puțin colțurile bancnotelor afară din portofel.

— Drace, uite-aici o altă sută pentru prietenul tău bun, ca să nu se simtă dat la o parte. El nu trebuie să facă nimic. Tu nu trebuie să faci nimic, mi-a zis Nelson mie. Tu stai frumos aici și-ți golești paharul și asculți muzică. Io și cu muierea asta ieșim afară împreună, ca niște buni prieteni. Și ea se întoarce aici, înăuntru, singură. În scurt timp e înapoi.

— Nelson! i-a zis Benny. Nu se cade să vorbești așa, Nelson!

Nelson a rânjit.

— Am încheiat discuția.

A găsit obiectul după care bâjbâia. Era o tabacheră de argint. A deschis-o. M-am uitat la urechea din interiorul ei. Stătea pe un strat de bumbac. Semăna cu o ciupercă uscată. Era o ureche veritabilă, agățată de un lanț de cheie.

— Iisuse Hristoase! a zis Donna. Câh!

— Ce zici de asta? E grozavă, nu-i așa? a întrebat Nelson.

O urmărea pe Donna.

— În nici un caz! Ia-o de-aici!

— Fătucă, a zis Nelson.

— Nelson, am zis eu.

Și atunci Nelson și-a fixat ochii pe mine. A împins pălăria, portofelul și tabachera din calea lui.

— Ce vrei? a zis Nelson. Îți dau eu ce vrei.

Khaki ținea o mână pe umărul meu și cealaltă pe umărul lui Benny. Când s-a aplecat deasupra mesei, capul lui strălucea în lumină.

— Ce-i cu voi, gagiilor? Vă distrați?

— Toate-s bune şi frumoase, a zis Benny. Totu-i cum trebuie. Oamenii ăştia de-aici tocmai voiau să plece. Io şi Nelson stăm să ascultăm muzica.

— Atunci e bine, a zis Khaki. Neamule, să fii fericit, ăsta-i mottoul meu.

S-a uitat prin separeu. S-a uitat la portofelul lui Nelson de pe masă şi la tabachera deschisă lângă portofel. A văzut urechea.

— E veritabilă? a întrebat Khaki.

Benny a zis:

— Da, e. Arată-i urechea, Nelson. Nelson a coborât din avionul venit din 'Nam cu urechea asta. I-o ureche care a făcut jumătate din înconjurul lumii ca să fie aici, pe masă, în noaptea asta. Nelson, arată-i-o, a zis Benny.

Nelson a luat tabachera şi i-a dat-o lui Khaki.

Khaki a examinat urechea. A ridicat lanţul şi a balansat urechea în faţa lui. S-a uitat la ea. A lăsat-o să se legene aşa, înainte şi înapoi, atârnată de lanţ.

— Am auzit de urechi şi de sule uscate şi de altele asemenea.

— I-am luat-o unui vie'namez, a zis Nelson. Acu' nu mai poate auzi nimic cu ea. Voiam un suvenir.

Khaki a învârtit urechea pe lanţ.

Donna şi cu mine ne-am pornit să ieşim din separeu.

— Fată, hăi, nu pleca! a zis Nelson.

— Nelson! a zis Benny.

Khaki îl urmărea acum cu privirile pe Nelson. Eu stăteam lângă separeu, cu pardesiul Donnei în mână. Picioarele mi-o luaseră razna.

Nelson a ridicat vocea:

— Numai încearcă să pleci cu măiculiţa asta de-aici, iar tu lasă-l numai să-şi vâre faţa între dulceţurile tale şi o s-aveţi de-a face cu mine amândoi.

Noi am început să ne îndepărtăm de separeu. Oamenii urmăreau scena.

— Nelson de-abia a coborât din avionul de 'Nam azi-dimineaţă, l-am auzit pe Benny. Am băut toată ziua. Asta a fost cea mai lungă zi din viaţa mea. Da' şi eu, şi el o să fim băieţi buni, Khaki.

Nelson a zbierat ceva, acoperind muzica. A urlat:

— N-o să iasă nimic bun de-aci! Orice ai face, n-o să ajute cu nimic!

L-am auzit spunând asta şi apoi nu l-am mai auzit. Muzica s-a oprit, apoi a reînceput. Noi nu ne-am uitat în urmă. Nu ne-am oprit din mers. Am ieşit pe trotuar.

I-am deschis Donnei portiera. Am pornit înapoi spre spital. Donna a stat pe partea ei. Şi-a aprins o ţigară cu bricheta, dar a rămas tăcută.

Am încercat să spun eu ceva:

— Uite ce e, Donna, nu pune la inimă treaba asta! Îmi pare rău că s-a întâmplat aşa.

— Aş fi putut folosi banii ăia, a zis Donna. La asta mă gândeam.

Am condus înainte şi nu m-am uitat la ea.

— Ăsta-i adevărul, a zis ea. Aş fi putut folosi banii ăia.

A scuturat din cap.

— Ştiu şi eu!?

Apoi şi-a lăsat bărbia în piept şi a plâns.

— Nu plânge, i-am zis.

— Nu mai vin la lucru mâine, astăzi sau ori de câte ori sună ceasul, a zis ea. Nu mai vin la lucru. Iau ce s-a întâmplat acolo, în local, ca pe un semn.

A apăsat pe bricheta de pe bord şi a aşteptat-o să se încălzească şi să sară înapoi.

Am tras lângă maşina mea şi am oprit motorul. M-am uitat în oglinda retrovizoare, gândindu-mă cu teamă că o să văd cum în spatele meu parchează Chryslerul ăla vechi, cu Nelson pe scaunul şoferului. Am rămas încă un minut cu mâinile pe volan, apoi le-am coborât în poală. N-am vrut s-o ating pe Donna. Îmbrăţişarea din bucătărie, în noaptea petrecerii, sărutul de la Off-Broadway – totul se terminase.

Am zis:

— Şi ce-ai de gând să faci?

Dar nu-mi păsa. În momentul ăla, chiar dacă ar fi murit de un atac de cord, tot n-ar fi însemnat nimic.

— Aş putea să mă duc în Portland, a zis ea. Trebuie să fie ceva la Portland. Portlandul e în mintea tuturor zilele astea. Portlandul e acum un punct de atracţie. Portland în sus, Portland în jos. Portlandul e un loc la fel de bun ca toate celelalte. Nici o deosebire.

— Donna, am zis eu, cred că-i mai bine să plec.

Am început să cobor. Am crăpat portiera şi plafoniera s-a aprins.

— Pentru numele lui Dumnezeu, stinge lumina aia!

Am coborât rapid.

— Noapte bună, Donna, am zis eu.

Când am plecat, ea se uita la bordul maşinii. Am pornit motorul maşinii mele şi am aprins farurile. Am băgat-o uşor în viteză şi i-am dat gaz.

Mi-am turnat nişte scotch, am tras câteva gâturi şi am luat paharul în baie. M-am spălat pe dinţi. Apoi am deschis un sertar. Patti striga ceva din dormitor. Era încă îmbrăcată. Dormise cu hainele pe ea, cred.

— Cât e ceasul? a ţipat ea. M-am sculat prea târziu! Iisuse! Oh, Dumnezeule! M-ai lăsat să dorm prea mult, dracu' să te ia!

Era turbată. Stătea în uşă, cu hainele pe ea. Poate se pregătea să se ducă la lucru. Dar nu avea nici servieta cu mostre, nici vitamine. Avusese un vis urât, asta-i tot. A început să-şi clatine capul dintr-o parte în alta.

Îmi ajungea pentru noaptea aia.

— Hai, iubito, bagă-te din nou în pat! Eu caut ceva, am zis eu.

Am scos nişte prostii din dulăpiorul cu medicamente. Alea s-au rostogolit în chiuvetă.

— Unde-s aspirinele? am zis.

Am mai dărâmat nişte lucruri. Puţin îmi păsa. Lucrurile continuau să cadă.

CU BĂGARE DE SEAMĂ

După discuţii interminabile – ceea ce soţia lui, Inez, numea „evaluare"–, Lloyd a plecat din casă şi s-a mutat în alt loc. Avea două camere şi o baie la ultimul etaj al unei clădiri cu trei niveluri. Plafonul camerelor era foarte înclinat. Dacă se plimba prin încăpere, trebuia să-şi lase capul în jos. Trebuia să se aplece ca să privească pe ferestre şi să fie cu băgare de seamă când se băga în pat şi când se scula din el. Avea două chei. O cheie îi permitea să intre în clădire. Apoi urca nişte scări care străbăteau casa şi duceau la un palier. Urca alt şir de trepte până la uşa camerei sale, pe care o deschidea cu cealaltă cheie.

Odată, după-amiaza, când se întorcea la locuinţa sa cărând o sacoşă cu trei sticle de şampanie André şi nişte conserve de carne, s-a oprit pe palier şi s-a uitat în camera de zi a proprietăresei. A văzut-o pe bătrână întinsă pe spate, pe covor. Părea să doarmă. Apoi lui Lloyd i s-a năzărit că ar putea să fie moartă. Televizorul mergea şi de aceea a preferat să creadă că femeia doarme. Nu ştia ce să creadă. Şi-a trecut sacoşa dintr-o mână în cealaltă. În acel moment femeia

a tușit ușor, și-a adus mâna pe lângă corp și a redevenit mută și nemișcată. Lloyd a continuat să urce scările și și-a descuiat ușa. În aceeași zi, dar mai târziu, spre seară, în timp ce se uita pe fereastra bucătăriei, a văzut-o pe bătrână. Purta pălărie de soare și își ținea mâna pe lângă corp. Uda niște pansele cu o stropitoare mică.

În bucătărie Lloyd avea o combinație de frigider și sobă. Frigiderul cu sobă era o drăcovenie înfiptă în spațiul dintre chiuvetă și perete. Ca să scoată ceva din frigider, trebuia să se aplece foarte mult, aproape să îngenuncheze. Dar nu-l deranja, fiindcă oricum nu ținea multe lucruri acolo – în afară de suc de fructe, conserve de carne și șampanie. Soba avea două arzătoare. Câteodată încălzea apă într-o cratiță și-și făcea un ness. Dar în unele zile nu bea nici o cafea. Uita pur și simplu sau nu avea chef de cafea. Într-o dimineață s-a sculat și s-a apucat imediat să mănânce gogoși fărâmițate și să bea șampanie. Cu câțiva ani în urmă ar fi râs la ideea că ar fi putut mânca un mic dejun ca ăsta. Acum nu i se mai părea ceva neobișnuit. De fapt nu se gândise deloc la asta până când nu se băgase în pat și nu încercase să-și amintească lucrurile pe care le făcuse în cursul zilei din momentul când se sculase până atunci. La început n-a putut să-și amintească nimic interesant. Apoi și-a amintit că a mâncat gogoșile alea și a băut șampanie. Altădată ar fi considerat că e vorba de o sminteală inofensivă, tocmai bună de povestit prietenilor. Apoi, cu cât s-a gândit mai mult la asta, cu atât mai clar a înțeles că, într-un fel sau altul, nu avea mare importanță. Mâncase gogoși și șampanie la micul dejun. Ei și?

În camerele lui mobilate avea o garnitură de minisufragerie, o sofa mică, un fotoliu vechi şi un televizor aşezat pe o măsuţă. Aici nu plătea electricitatea – nici măcar nu era televizorul lui –, aşa că uneori lăsa aparatul deschis toată ziua şi toată noaptea. Dar nu-l dădea tare decât dacă vedea că e ceva care i se părea interesant. N-avea telefon, dar nu era nici o problemă. Nu-i trebuia telefon. În dormitor era un pat dublu, o noptieră şi o comodă. Şi mai exista şi o baie.

Inez a venit să-l viziteze o singură dată, într-o dimineaţă, la ora unsprezece. Lloyd se mutase de două săptămâni în noua lui locuinţă şi se întreba dacă femeia avea de gând să treacă pe la el. Dar el se străduia să facă ceva şi în privinţa năravului său, băutura. De aceea se bucura că e singur. Spusese cât se poate de clar: lucrul de care are cea mai mare nevoie e să fie singur. În ziua când a venit Inez, el stătea pe sofa în pijama şi îşi căra pumni în partea dreaptă a capului. Tocmai când voia să-şi mai tragă un pumn, a auzit voci jos, pe palier. A recunoscut vocea soţiei lui. Sunetul venea ca un murmur de voci de la o mulţime îndepărtată, dar el ştia că e Inez şi îşi dădu cumva seama că vizita ei e importantă. I-a mai ars capului său una cu pumnul, apoi s-a ridicat în picioare.

În dimineaţa aceea, când se trezise, constatase că are urechea înfundată cu ceară. Nu auzea nimic clar şi părea să-şi fi pierdut senzaţia de echilibru odată cu înfundarea canalului auditiv. În ultima oră stătuse pe sofa şi se trudise cu urechea, frustrat, iar din când în când îşi lovea zdravăn capul cu pumnul. Uneori îşi masa cu sălbăticie partea de jos a urechii sau smucea de

lobul ei. Apoi se scobea furios în ureche cu degetul mic și deschidea gura, simulând căscaturi. Încercase tot ce îi venise în minte și acum se apropia de capătul răbdării. A auzit când vocile de jos și-au întrerupt murmurul. Și-a tras un pumn zdravăn în cap și a terminat paharul cu șampanie. A închis televizorul și a dus paharul la chiuvetă. A cules sticla de șampanie destupată de pe suportul de vase și a cărat-o în baie, unde a așezat-o în spatele taburetului. Apoi s-a dus să răspundă la ușă.

— Bună, Lloyd, a zis Inez.

Nu zâmbea. Stătea în ușă într-un minunat taior de primăvară. El nu mai văzuse hainele astea până atunci. Ținea în mână o poșetă din pânză cu pălării de floarea-soarelui cusute pe laturi. Nici poșeta n-o mai văzuse până atunci.

— Nu cred că m-ai auzit, a zis ea. Am crezut că s-ar putea să fii plecat sau mai știu eu ce. Dar femeia de la parter – cum o cheamă? ah, doamna Matthews! – credea că ești aici, sus.

— Te-am auzit, a zis Lloyd. Dar foarte vag.

A smucit de pijama și și-a trecut o mână prin păr.

— De fapt sunt într-o dispoziție al dracului de proastă. Hai, intră.

— E ora unsprezece, a zis ea.

A intrat în cameră și a închis ușa. Se purta de parcă nu l-ar fi auzit. Poate nici nu îl auzise.

— Știu cât e ceasul, a zis el. M-am sculat demult. M-am sculat de la opt. Am urmărit o parte din show-ul *Today*. Dar în momentul de față simt că sunt gata să înnebunesc. Mi s-a înfundat urechea. Îți amintești că s-a mai

întâmplat o dată? Atunci locuiam în casa aia de lângă localul ăla chinezesc cu mâncare la pachet. Unde au găsit puștii buldogul ăla care-și târa lanțul. Atunci am fost nevoit să merg la doctor ca să-mi facă spălături. Știu că îți amintești. M-ai dus cu mașina și a trebuit să așteptăm mult timp. Ei, acum e tot așa. Adică la fel de rău. Cu diferența că în dimineața asta nu mă pot duce la doctor. În primul rând fiindcă eu n-am doctor. Nu mai e mult și mă smintesc, Inez. Îmi vine să-mi tai capul sau cam așa ceva.

El s-a așezat la un capăt al sofalei și ea s-a așezat la capătul celălalt. Dar sofaua era mică și stăteau tot cam prea aproape unul de altul. Erau atât de aproape, încât Lloyd ar fi putut să întindă mâna și să-i atingă genunchiul. Dar n-a făcut-o. Inez a aruncat o privire prin cameră, apoi și-a fixat din nou ochii asupra lui. El știa că nu se bărbierise și că avea părul zbârlit. Dar Inez era soția lui și știa despre el tot ce era de știut.

— Ce-ai încercat? a zis ea.

S-a uitat în poșetă și a scos o țigară.

— Vreau să spun ce-ai făcut până acum ca să rezolvi treaba?

— Ce-ai zis? întrebă Lloyd, întorcându-și capul cu partea stângă spre ea. Inez, mă jur, nu exagerez deloc! Chestia asta mă înnebunește. Când vorbesc, am senzația că stau în interiorul unui butoi. Îmi bubuie capul. Și nici nu aud bine. Când vorbești *tu*, mi se pare că vorbești printr-o conductă de plumb.

— Ai bețigașe cu bumbac sau ulei Wesson? a întrebat Inez.

— Draga mea, e grav, a zis el. N-am nici beţigaşe, nici ulei Wesson. Glumeşti?

— Dacă am avea nişte ulei Wesson, l-aş putea încălzi şi ţi-aş pune puţin în ureche. Aşa făcea mereu mama mea. Poate să înmoaie lucrurile acolo, înăuntru.

El a dat din cap. Îşi simţea capul plin, invadat de lichid. Tot aşa şi-l simţea când înota aproape de fund în piscina municipală şi ieşea la suprafaţă cu urechile pline de apă. Dar atunci, în vremea aia, îşi scotea uşor apa din urechi. Trebuia doar să-şi umple plămânii cu aer, să închidă gura şi să-şi astupe nasul. Apoi îşi umfla obrajii şi forţa aerul să îi intre în cap. Urechile îi pocneau şi preţ de câteva secunde avea senzaţia plăcută că apa i se scurge din cap şi-i picură pe umeri. După aceea se sălta şi ieşea din bazin.

Inez şi-a terminat ţigara şi a stins-o.

— Lloyd, noi doi avem de discutat nişte treburi. Dar cred că trebuie să luăm lucrurile pe rând. Du-te şi aşază-te pe scaun. Nu pe scaunul ăsta, pe scaunul din bucătărie! Ca să ne lămurim oarecum asupra situaţiei.

El şi-a trântit încă un pumn în cap. Apoi s-a dus şi s-a aşezat pe un scaun din chicinetă. Inez s-a apropiat şi s-a oprit în spatele lui. I-a atins părul cu degetele. Apoi i-a dat părul la o parte de pe urechi. Lloyd a întins mâna spre mâna ei, însă ea şi-a retras-o.

— Ce ureche zici că e?

— Urechea dreaptă, a zis el. Aia dreaptă.

— Mai întâi trebuie să stai aici şi să nu te mişti, a zis ea. O să găsesc eu o agrafă şi nişte tifon. Încerc să pătrund acolo cu asta. Poate ţine şmecheria.

Perspectiva ca ea să-i bage o agrafă în interiorul urechii îl neliniști. Bărbatul spuse ceva în sensul ăsta.

— Ce? a zis ea. Iisuse Hristoase, nici eu nu mai aud ce spui! M-oi fi molipsit de la tine.

— Când eram puști, a zis Lloyd, aveam la școală o profesoară de igienă. Era și un fel de asistentă medicală. Ne-a spus că în ureche nu trebuie să ne băgăm niciodată lucruri mai mici de-un cot.

Își aducea aminte ca prin ceață de o planșă de pe un perete, care reprezenta o diagramă foarte mărită a urechii, împreună cu un sistem complicat de canale, coridoare și pereți.

— Ei, asistenta ta nu se confruntase niciodată direct cu problema asta, a zis Inez. Oricum, trebuie să încercăm *ceva*. Mai întâi încercăm asta. Dacă nu merge, încercăm altceva. Asta-i viața, nu?

— Insinuezi ceva cu asta?

— Nu! Spun exact ce-am avut de spus. Dar ești liber să crezi ce vrei. Doar trăim într-o țară liberă, a zis ea. Acu' lasă-mă să-mi pregătesc tot ce-mi trebuie. Tu stai acolo cuminte!

A cotrobăit prin poșetă, dar n-a găsit ce căuta. În cele din urmă a deșertat poșeta pe sofa.

— Nici o agrafă! a zis ea. Ei, fir-ar al dracului!

Dar parcă vorbea din altă cameră. Într-un fel, era ca și cum el și-ar închipui că Inez spune cuvintele astea. A fost o vreme – cu mult timp în urmă – când ei doi simțeau că sunt dotați cu percepție extrasenzorială când era vorba de ceea ce gândea partenerul. Puteau să termine propozițiile începute de celălalt.

Femeia a apucat o unghieră, a trebăluit vreun minut și apoi el a văzut cum instrumentul se

descompune între degetele ei și o parte a lui se îndepărtează de partea cealaltă. Dintre cleștișori a ieșit în afară o pilă de unghii. Lui i s-a părut că ea ține în palmă un pumnal mic.

— Ai de gând să-mi bagi drăcia aia în ureche? a zis.

— Poate ai tu o idee mai bună, i-a răspuns ea. Asta e. Alta nu am. N-ai cumva un creion? Vrei să folosesc asta? Sau poate găsești pe-aici pe-aproape o șurubelniță, a mai zis Inez și a râs. Nu te alarma! Ascultă, Lloyd, n-am să te rănesc. O să iasă bine. O să fiu cu băgare de seamă, așa cum am spus. Pun niște tifon pe asta. Tu stai cuminte acolo unde ești și găsesc eu niște tifon. O să fac un pămătuf.

Inez a intrat în baie. A stat acolo o vreme. Lloyd a rămas unde era, pe scaunul din chicinetă. Începea să se gândească la lucrurile pe care ar trebui să i le spună. Voia să-i spună că se rezuma doar la șampanie. Voia să-i spună că o lasă mai moale și cu șampania. Acum era doar o chestie de timp. Dar când ea s-a întors în cameră, n-a putut spune nimic. N-a știut de unde să înceapă. Însă ea oricum nu s-a uitat la el. Femeia a pescuit o țigară din grămada de lucruri deșertate pe perna sofalei. Și-a aprins țigara cu bricheta și s-a dus la fereastra care dădea spre stradă. Inez a mai spus ceva, dar el n-a înțeles. Când ea s-a oprit, nu a întrebat-o ce anume spusese. Orice ar fi fost, Lloyd știa că nu vrea ca ea să repete ceea ce spusese. Inez a stins țigara. Dar a continuat să rămână la fereastră, aplecată în față, cu plafonul la doar câțiva centimetri deasupra capului.

— Inez, a zis el.

Ea s-a întors şi a venit lângă el. Lloyd vedea tifonul de pe vârful pilei de unghii.

— Întoarce capul într-o parte şi rămâi aşa, a zis Inez. Aşa e bine. Stai liniştit şi nu te mişca. Să nu te mişti! a repetat ea.

— Fii cu băgare de seamă! a zis el. Pentru numele lui Dumnezeu!

Ea nu i-a răspuns.

— Te rog, te rog! a zis el.

Apoi n-a mai zis nimic. Era înspăimântat. A închis ochii şi şi-a ţinut respiraţia, simţind cum pila de unghii se roteşte pe lângă partea interioară a urechii şi îşi începe forajul. Era sigur că o să-i stea inima în loc. Apoi ea a înaintat ceva mai mult şi a început să învârtească lama înainte şi înapoi, lucrând acolo, înăuntru. Lloyd a auzit un scârţâit în interiorul urechii.

— Au! a zis el.

— Te-a durut?

Inez a scos pila de unghii din ureche şi s-a dat un pas înapoi.

— Simţi vreo diferenţă, Lloyd?

El şi-a dus mâinile sus, la urechi, şi a lăsat capul în jos.

— E tot aşa, a spus.

Ea l-a privit şi şi-a muşcat buzele.

— Lasă-mă să mă duc la baie, a zis el. Înainte de a continua, trebuie să mă duc la baie.

— Du-te, a zis Inez. Eu cred că o să cobor la parter, ca să văd dacă proprietăreasa ta are nişte ulei Wesson sau ceva asemănător. Ar putea să aibă şi nişte beţişoare. Cum de nu m-am gândit la asta până acum? Cum de nu m-am gândit s-o întreb dinainte?

— Bună idee! a zis Lloyd. Eu mă duc la baie.

Inez s-a oprit în faţa uşii şi s-a uitat la el, apoi a deschis uşa şi a ieşit. El a traversat camera de zi şi a deschis uşa băii. A băgat mâna după taburet şi a scos sticla de şampanie. A tras o duşcă zdravănă. Era caldă, dar i-a mers la suflet. A mai băut câteva guri. La început a crezut sincer că poate continua să bea dacă se rezumă doar la şampanie. Dar în scurt timp a ajuns să bea trei sau patru sticle pe zi. Ştia că trebuie să găsească o soluţie cât de curând. Dar mai întâi trebuia să-şi recapete auzul. Să facă lucrurile pe rând, aşa cum spusese ea. A terminat restul de şampanie şi a pus sticla goală la locul ei, în spatele taburetului. Apoi a tras apa şi s-a spălat pe dinţi. După ce s-a şters cu prosopul, a revenit în camera cealaltă.

Inez se întorsese. Era la sobă şi încălzea ceva într-o tigăiţă. S-a uitat în direcţia lui, dar la început n-a spus nimic. El a privit pe fereastră, pe lângă umărul ei. O pasăre zbura dintr-un copac în altul şi îşi curăţa penele cu ciocul. Dar el n-a auzit dacă pasărea scotea cumva vreun sunet specific.

Inez a zis ceva, dar el n-a reuşit să înţeleagă ce.

— Mai spune o dată, i-a zis.

Ea a clătinat din cap şi s-a întors spre sobă. Apoi s-a întors din nou şi a spus, destul de tare şi de lent ca s-o audă Lloyd:

— Ţi-am găsit ascunzătoarea din baie.

— Încerc să reduc, a răspuns el.

Inez a mai zis ceva.

— Ce zici? Ce-ai spus?

Şi, ce-i drept, n-o auzise.

— Discutăm mai târziu, a zis ea. Avem multe de discutat, Lloyd. E vorba de bani. Dar mai sunt

și alte lucruri. Însă mai întâi să ne îngrijim de urechea ta.

A băgat degetul în tigăiță și apoi a luat tigăița de pe sobă.

— O las un minut să se răcească, a zis ea. Acum e prea fierbinte. Șezi. Pune-ți prosopul ăsta în jurul umerilor.

A făcut cum i s-a spus. S-a așezat pe un scaun și și-a pus prosopul în jurul gâtului și al umerilor. Apoi s-a pocnit cu pumnul în partea aceea a capului.

— Uf! S-o ia dracu'! a zis.

Ea nu și-a ridicat ochii. A băgat încă o dată degetul în tigăiță, ca să verifice temperatura. Apoi a turnat lichidul din tigăiță în paharul lui din material plastic. A luat paharul și s-a apropiat de Lloyd.

— Să nu te temi, a zis ea. E doar un pic de ulei pentru copii de la proprietăreasa ta. I-am spus ce necaz ai și ea s-a gândit că uleiul ăsta te poate ajuta. Dar nu garantează, a mai spus Inez. Însă poate o să mai ușureze situația acolo, înăuntru. Spunea că bărbatul ei pățea tot așa. Cică a văzut o dată cum îi cade din ureche o bucată de ceară cât un dop de ceva. Era cerumen, asta era. Mi-a spus să-ncerc asta. Dar n-avea nici un bețigaș. Nu înțeleg cum poate să nu aibă bețigașe. Partea asta m-a surprins de-a binelea.

— Bine, a zis Lloyd. E-n regulă. Sunt dispus să încerc orice. Inez, dacă o ține tot așa, cred că ar fi mai bine să mor. Știi? Vorbesc serios, Inez!

— Acum înclină capul pe-o parte cât poți de mult, a zis ea. Să nu te miști. Îți torn uleiul pe canal până ți se umple urechea și o astup cu cârpa de vase. Iar tu stai acolo cuminte vreo zece

minute. Apoi o să mai vedem. Dacă n-are efect, asta e! Alte idei nu mai am. Atunci chiar că nu mai ştiu ce să fac.

— Asta o să ţină, a zis el. Dacă nu, găsesc o armă şi mă împuşc. Vorbesc serios. Oricum, exact asta îmi vine să fac.

A întors capul într-o parte şi l-a lăsat să-i atârne. Privea toate lucrurile din încăpere din perspectiva asta nouă. Dar nu se deosebeau deloc de vechiul mod de a privi. Atâta doar că fiecare lucru era pe partea lui.

— Mai mult, a zis ea.

Lloyd s-a ţinut de scaun ca să-şi păstreze echilibrul şi a lăsat şi mai mult capul în jos. Toate obiectele din câmpul lui vizual, toate obiectele din viaţa lui se aflau, pare-se, la capătul îndepărtat al încăperii. Simţea cum lichidul cald îi curge în ureche. Apoi ea a pus cârpa de vase şi a ţinut lichidul acolo. După puţin timp a început să-i maseze zona din jurul urechii. A apăsat pe partea moale a cărnii, între falca lui şi craniu. Şi-a deplasat degetele în zona de deasupra urechii şi a început să frământe locul. După o vreme Lloyd n-a mai ştiut de cât timp stătea acolo. Puteau fi vreo zece minute. Putea fi mai mult. Continua să se ţină de scaun. Din când în când, în timp ce degetele ei îi apăsau partea aia a capului, simţea cum uleiul turnat înăuntru se plimbă înainte şi înapoi în canalele urechii. Când Inez apăsa într-un anumit fel, avea senzaţia că aude în interiorul capului un şuierat slab.

— Stai drept! a zis Inez.

Lloyd s-a îndreptat şi şi-a apăsat capul cu podul palmei, în vreme ce lichidul îi curgea afară

din ureche. Ea aduna uleiul în prosop. Apoi i-a şters partea exterioară a urechii.

Inez respira pe nas. Lloyd auzea sunetul făcut de respiraţia ei când aerul intra şi ieşea. A auzit o maşină trecând pe strada din faţa casei şi, în spatele casei, jos, sub fereastra bucătăriei, ţăcănitul clar al foarfecelor de altoit.

— Ei, cum e? a zis Inez.

Aştepta cu mâinile-n şolduri.

— Te aud, a zis el. Mă simt foarte bine! Adică *aud*. Nu mai sună ca şi cum ai vorbi sub apă. Acum e perfect. E bine. Doamne, am crezut că o să înnebunesc! Dar acum mă simt foarte bine. Aud tot. Ascultă, draga mea, o să fac o cafea. Mai am şi nişte suc.

— Eu trebuie să plec, a zis ea. Am anumite treburi şi nu vreau să întârzii. Dar o să mă întorc. O să mergem să luăm masa undeva. Şi o să discutăm.

— Beleaua e că nu pot să dorm pe partea asta a capului, a continuat el.

A urmat-o în camera de zi. Ea şi-a aprins o ţigară.

— Aşa s-a întâmplat. Am dormit toată noaptea pe partea asta a capului şi urechea mi s-a înfundat. Cred că o să-mi fie bine câtă vreme nu uit să dorm pe partea cealaltă. Câtă vreme sunt cu băgare de seamă. Înţelegi ce vreau să spun? Dac-aş putea să dorm pe spate sau pe partea stângă...

Inez nu se uita la el.

— Nu mereu, bineînţeles. Ştiu foarte bine. N-aş putea dormi aşa tot restul vieţii. Dar măcar pentru o vreme. Ştiu. Doar pe partea stângă sau întins pe spate.

Dar chiar în timp ce spunea asta, a început să se teamă de noaptea ce urma să vină. A început să se teamă de momentul când va începe pregătirile pentru culcare și de ce s-ar putea întâmpla după aceea. Până atunci mai erau niște ore, dar Lloyd era deja înspăimântat. Ce se va face dacă la miezul nopții se întorcea întâmplător pe partea dreaptă și greutatea capului său, care se îndesa în pernă, avea să blocheze iarăși ceara în canalele întunecate ale urechii? Ce se va întâmpla dacă se va trezi atunci și nu va mai putea să audă, iar tavanul va fi la doar câțiva centimetri de capul lui?

— Doamne Dumnezeule! a zis el. Iisuse, e ceva îngrozitor! Inez, tocmai am avut ceva asemănător unui coșmar cumplit. Inez, unde trebuie să te duci?

— Ți-am spus, a zis ea în timp ce-și punea toate lucrurile înapoi în poșetă și se pregătea să plece.

S-a uitat la ceas.

— Am niște treburi și, uite, am întârziat deja.

S-a îndreptat spre ușă. La ușă s-a întors și i-a mai spus ceva. El n-a ascultat. N-a vrut să asculte. A urmărit cum i se mișcă buzele până când ea a terminat ce avea de spus. După ce a terminat, Inez a zis:

— La revedere.

Apoi a deschis ușa și a închis-o în urma ei.

Lloyd s-a dus în dormitor ca să se îmbrace. Dar într-un minut a ieșit afară grăbit, doar cu pantalonii pe el, și s-a dus la ușă. A deschis-o și a stat acolo, cu urechile ciulite. Pe palierul de dedesubt a auzit-o pe Inez mulțumindu-i doamnei Matthews pentru ulei. A auzit-o și pe aceasta

spunând „Cu plăcere". Și apoi a auzit-o făcând o legătură între răposatul ei soț și el, Lloyd. A auzit-o spunând „Lasă-mi numărul dumitale. Te sun dacă se întâmplă ceva. Nu se știe niciodată".

— Sper să nu fie nevoie, a zis Inez. Dar vi-l dau oricum. Aveți ceva pe care să-l scriu?

Lloyd a auzit cum doamna Matthews deschide un sertar și scotocește prin el. Apoi vocea bătrânei a spus „OK".

Inez i-a dat numărul de telefon de la ei de-acasă.

— Mulțumesc, a zis ea.

— Mă bucur că v-am cunoscut, i-a spus doamna Matthews.

Lloyd a ascultat cum Inez coboară scările și deschide ușa de la intrare. Apoi a auzit ușa închizându-se. A așteptat să mai audă și cum mașina lor pornește și se îndepărtează. A închis ușa și s-a întors în dormitor ca să termine cu îmbrăcatul.

După ce și-a pus pantofii și și-a înnodat șireturile, Lloyd s-a întins pe pat și și-a tras pledurile până sub bărbie. Și-a lăsat brațele pe lângă corp, sub pleduri, ca să se odihnească. A închis ochii și și-a zis că e noapte și că o să adoarmă. Apoi a ridicat brațele și le-a încrucișat pe piept, ca să vadă cum îi convine poziția asta. A ținut ochii închiși așa, de probă. E-n regulă, s-a gândit el. S-a făcut. Dacă nu voia să i se înfunde iar urechea, va trebui să doarmă pe spate. Ăsta era tot șpilul. Știa că o poate face. Și mai știa și că nu avea să uite, chiar când dormea, că nu avea să se întoarcă pe partea nepotrivită. Oricum, nu-i trebuiau decât patru sau cinci ore de somn pe noapte. O să reușească. Un om poate păți lucruri

mult mai rele. Într-un fel, era o provocare. Dar se simţea la înălţimea ei. Ştia că e la înălţimea ei. Într-o clipă a dat la o parte pledurile şi s-a ridicat.

Avea încă înaintea lui partea cea mai bună a zilei. S-a dus în bucătărie, s-a aplecat în faţa frigiderului mic şi a extras o sticlă de şampanie. A scos cu mare băgare de seamă dopul din plastic al sticlei, dar festivul *poc* al deschiderii ei s-a produs totuşi. A spălat paharul în care fusese uleiul pentru copii, apoi l-a umplut cu şampanie. Şi-a luat paharul cu el la sofa şi s-a aşezat. A pus paharul pe măsuţa de cafea. Şi-a urcat şi picioarele pe măsuţa de cafea, lângă şampanie. S-a lăsat pe spate. Dar după o vreme a început să-şi facă alte griji pentru noaptea care venea. Ce-ar fi dacă, în ciuda tuturor eforturilor sale, ceara se hotăra să-i înfunde urechea cealaltă? A închis ochii şi a scuturat din cap. Peste puţin timp s-a sculat şi s-a dus în dormitor. S-a dezbrăcat şi şi-a luat din nou pijamaua. Apoi s-a întors din nou în camera de zi. S-a aşezat din nou pe sofa şi şi-a urcat din nou picioarele pe măsuţă. A întins mâna şi a deschis televizorul. A reglat sunetul. Ştia că n-avea cum să nu se îngrijoreze pentru ce putea să i se întâmple când se va culca. Era un lucru cu care trebuia să se obişnuiască. Într-un fel, întreaga poveste îi amintea de treaba cu gogoşile şi şampania. Şi dacă te gândeai bine, nu era deloc de mirare. A mai băut o gură de şampanie. Dar n-avea gust bun. Şi-a plimbat limba peste buze, apoi s-a şters la gură cu mâneca. S-a uitat şi a văzut o peliculă de ulei peste şampanie.

S-a ridicat şi a dus paharul la chiuvetă, unde l-a vărsat în canalul de scurgere. A dus sticla de şampanie cu el în camera de zi şi s-a instalat confortabil pe sofa. După aceea a luat sticla de şampanie de gât şi a băut din ea. N-avea obiceiul să bea din sticlă, dar nici nu i s-a părut ceva chiar atât de ieşit din comun. A hotărât că putea fi la fel de ciudat să adoarmă în fund pe sofa în mijlocul după-amiezii şi să stea întins pe spate ore în şir. Şi-a lăsat capul în jos, ca să se uite pe fereastră. Judecând după înclinaţia razelor de soare şi după umbrele care intraseră în cameră, a presupus că era cam ora trei.

LOCUL DE UNDE TE SUN

J.P. şi cu mine suntem pe veranda din faţă a pensiunii pentru dezalcoolizare a lui Frank Martin. Ca toţi ceilalţi de la pensiunea lui Frank Martin, J.P. e, înainte de toate, un beţiv. Dar e şi coşar. E prima lui şedere aici şi e speriat. Eu am mai fost o dată. Ce ar fi de spus? M-am întors. Numele adevărat al lui J.P. e Joe Penny, dar el zice să-i spun J.P. Are vreo treizeci de ani. Mai tânăr decât mine. Nu mult mai tânăr, doar un pic. Îmi povesteşte cum şi-a ales meseria şi vrea să-şi folosească mâinile când vorbeşte. Dar îi tremură. Adică nu-i stau liniştite.

— Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva până acum, zice el.

Adică tremuratul. Îi spun că îl înţeleg. Îi spun că tremurăturile se vor potoli. Şi chiar se vor potoli. E nevoie însă de ceva timp.

Suntem aici doar de câteva zile. Încă n-am scăpat de belele. J.P. are aceste tremurături şi de multe ori un nerv – poate nu e nerv, dar e ceva – începe să mi se zbată în umăr. Sau, uneori, într-o parte a grumazului. Când se petrece asta, mi se usucă gura. Atunci înghit cu mare greutate. Ştiu că e pe cale să se petreacă un lucru rău şi vreau

să-l preîntâmpin. Vreau să mă ascund, asta vreau. Să închid ochii şi să las lucrul ăla să treacă, să agaţe pe altcineva. J.P. poate aştepta un minut.

Am văzut o criză ieri-dimineaţă. Un tip – i se spune Tiny, Micuţul. Un tip gras şi masiv, electrician din Santa Rosa. Spuneau că e aici de aproape două săptămâni şi că trecuse hopul. Trebuia să plece acasă peste o zi sau două şi urma să-şi petreacă revelionul împreună cu nevasta, în faţa televizorului. De revelion Tiny plănuia să bea ciocolată fierbinte şi să mănânce prăjituri. Ieri-dimineaţă, când a coborât să ia micul dejun, părea în mare formă. Măcăia de zor, arătându-i altui tip cum chema el raţele, care coborau până deasupra capului său. „Bum! Bum!" a zis Tiny, doborând o pereche. Tiny avea părul ud şi pieptănat frumos pe spate. Tocmai ieşise de la duş. În plus, se crestase pe bărbie cu aparatul de ras. Ei şi? Aproape toţi cei de la pensiunea lui Frank Martin se tăiau când se bărbiereau. Se mai întâmplă. Tiny s-a înfiinţat în capul mesei şi a început să povestească despre ceva ce se petrecuse în timpul uneia dintre beţiile lui. Cei de la masă râdeau şi clătinau din capete în timp ce îşi înfulecau ouăle. Tiny a spus ceva, a zâmbit cu gura până la urechi, apoi s-a uitat la cei de la masă, aşteptând un semn de apreciere. Acu' toţi făcuserăm lucruri la fel de rele şi de smintite, deci, bineînţeles, de-aia râdeam. Tiny avea în farfurie două jumări, câţiva biscuiţi şi miere. Eu stăteam la masă, dar nu îmi era foame. Aveam în faţă nişte cafea. Deodată Tiny a dispărut. Se răsturnase cu tot cu scaunul său, cu mare zarvă. Era pe podea, întins pe spate, cu ochii închişi, şi izbea cu călcâiele în linoleum. Oamenii au strigat

după Frank Martin. Dar el era acolo. Doi tipi s-au lăsat pe podea lângă Tiny. Unul dintre ei şi-a băgat degetele în gura lui Tiny şi a încercat să-i prindă limba. Frank Martin a strigat „Daţi-vă cu toţii la o parte!". Atunci am observat că toţi cei de acolo eram aplecaţi peste Tiny şi îl priveam şi nu eram în stare să ne luăm ochii de la el. „N-are aer. Lăsaţi-l să respire!" a zis Frank Martin. Apoi s-a dus în fugă la biroul lui şi a chemat ambulanţa.

Astăzi Tiny e din nou la pensiune. Să mai vorbeşti de recidive! Azi-dimineaţă Frank Martin s-a dus să-l ia cu maşina de la spital. Tiny a ajuns prea târziu şi a pierdut ouăle jumări, dar i s-a servit nişte cafea în sufragerie şi el s-a aşezat totuşi la masă. Cineva i-a făcut pâine prăjită la bucătărie, dar Tiny n-a mâncat-o. Stătea acolo cu cafeaua şi se uita în ceaşcă. Din când în când îşi muta ceaşca de colo colo în faţa lui.

Aş vrea să-l întreb dacă a avut vreun semnal înainte de a i se întâmpla necazul ăsta. Aş vrea să ştiu dacă ticăitoarea lui a sărit vreo măsură sau a luat-o la goană. I s-a zbătut ochiul stâng? Dar n-o să spun nimic. Oricum, Tiny nu pare deloc dornic să vorbească despre asta. Dar n-am să uit niciodată ce-a păţit. Bătrânul Tiny lat pe podea, izbind-o cu călcâiele. Aşa că de fiecare dată când se porneşte undeva acest mic fâlfâit, respir adânc şi aştept să mă pomenesc pe spate, privind în tavan, cu degetele cuiva băgate în gura mea.

Pe scaunul lui de pe veranda din faţă J.P. îşi ţine mâinile în poală. Eu fumez ţigări şi folosesc ca scrumieră o veche căldare pentru cărbuni.

Ascult flecăreala lui J.P. E unsprezece dimineața. Încă o oră și jumătate până la masa de prânz. Nu ne e foame. Și totuși așteptăm să intrăm și să ne așezăm la masă. Poate o să ni se facă foame. Mai știi?

Apropo, despre ce vorbește J.P.? Spune că pe când avea doisprezece ani, a căzut într-o fântână din vecinătatea fermei unde crescuse. Fântâna era secată – ăsta a fost norocul lui. „Sau ghinionul", zice el, privind în jur și clătinând din cap. Spune cum în după-masa aia, târzior, după ce fusese descoperit, tatăl lui l-a tras afară cu o frânghie. J.P. își udase chiloții acolo jos. Trăise tot felul de spaime în fântâna aia. Strigase după ajutor, așteptase și iar strigase. Până să-l scoată de acolo, a zbierat de-a răgușit. Dar mi-a spus că șederea pe fundul fântânii îi lăsase o impresie de neuitat. Stătuse acolo și privise gura fântânii. Sus, sus de tot, vedea un cerc de cer albastru. Când și când trecea pe deasupra un nor. Un stol de păsări a traversat zona și lui J.P. i s-a părut că bătăile aripilor lor produceau acea tulburare ciudată. A auzit și alte lucruri. A auzit deasupra lui, în fântână, niște foșnete slabe care l-au făcut să se întrebe dacă n-ar putea să cadă în părul lui anumite lucruri. Se gândea la insecte. Auzea cum bate vântul deasupra gurii fântânii și sunetul ăla l-a impresionat foarte tare. Pe scurt, viața lui arăta diferit privită din fundul fântânii. Dar nimic n-a căzut peste el și nimic n-a șters cercul de cer albastru. Apoi a venit tatăl lui cu frânghia și peste puțin timp J.P. s-a întors în lumea în care trăia de când se știa.

— Nu te opri, J.P. Povestește. Și apoi ce s-a întâmplat? zic eu.

Într-o după-masă, când avea optsprezece sau nouăsprezece ani, terminase școala medie și nu știa ce vrea să facă în viață, s-a dus în partea cealaltă a orașului ca să-și viziteze un prieten. Prietenul ăsta locuia într-o casă cu șemineu. J.P. și prietenul lui ardeau gazul, beau bere și flecăreau. Au ascultat câteva discuri. Apoi se aude soneria. Prietenul se duce la ușă. Și, iată, femeia asta coșar tânără e acolo, cu sculele ei pentru curățat. Poartă joben și când i-l vede, J.P. rămâne trăsnit. Ea îi spune prietenului lui J.P. că a primit o comandă să curețe șemineul. Prietenul o primește în casă și se înclină. Tânăra nu-i acordă nici o atenție. Întinde o pătură pe vatră și își scoate sculele. Poartă pantaloni din ăia negri, cămașă neagră și șosete negre. Bineînțeles, între timp și-a scos jobenul. J.P. spune că aproape înnebunise uitându-se la ea. Femeia își face treaba, curățâ șemineul, în timp ce J.P. și prietenul său pun discuri și beau bere. Dar ei o privesc și urmăresc ce face. Din când în când J.P și prietenul lui se uită unul la altul și zâmbesc cu gura până la urechi sau își fac cu ochiul. Înalță din sprâncene când partea superioară a tinerei dispare în șemineu. Arăta trăsnet, a spus J.P.

Când și-a terminat treaba, și-a înfășurat lucrurile în pătură. A luat de la prietenul lui J.P. un cec emis de părinții lui pe numele ei. Apoi îl roagă pe prietenul lui J.P. să o sărute.

— Se spune că aduce noroc, zice ea.

Asta l-a terminat pe J.P. Prietenul lui își dă ochii peste cap. Mai face puțin pe clovnul. Apoi, probabil roșindu-se la față, o sărută pe obraz. Chiar în clipa aia J.P. s-a hotărât să facă o chestie. A pus berea pe masă. S-a ridicat de pe

sofa. S-a dus la tânără în timp ce ea se pregătea să iasă pe uşă.

— Şi pe mine? i-a spus J.P.

Ea l-a măsurat repede cu privirea. J.P. spune că îşi simţea bătăile inimii. Reiese că tânăra se numea Roxy.

— Sigur că da, zice Roxy. De ce nu? Am câteva săruturi în plus.

Şi i-a tras o sărutare zdravănă drept pe gură, apoi s-a întors să plece.

Cât ai clipi din ochi, J.P. s-a iţit după ea pe verandă. I-a ţinut uşa verandei ca să iasă. A coborât scările împreună cu ea şi a ieşit pe aleea de acces, unde Roxy îşi parcase furgoneta. Era ceva ce nu mai ţinea de el. Nimic altceva nu mai avea importanţă. Ştia că întâlnise o persoană în a cărei prezenţă îi tremurau picioarele. Simţea cum sărutul ei îi arde buzele etc. J.P. nu putea să priceapă ce-i cu el. Era plin de senzaţii care îl trăgeau în toate direcţiile.

A deschis uşa din spate a furgonetei. A ajutat-o să-şi pună lucrurile înăuntru.

— Mulţumesc, i-a spus ea.

Apoi lui i-a ieşit din gură că i-ar face plăcere să o mai vadă. Vrea să meargă cu el la un film cândva? Totodată, J.P. se lămurise. Ştia de-acum ce vrea să facă în viaţă. Voia să facă ceea ce făcea ea. Voia să fie coşar. Dar nu i-a spus-o ei atunci.

J.P. spune că ea şi-a pus mâinile-n şolduri şi l-a cercetat atentă. Apoi a găsit o carte de vizită pe bancheta din faţă a furgonetei. I-a dat-o. I-a spus:

— Sună la numărul ăsta diseară, după ora zece. Putem discuta. Acum trebuie să plec.

Ea și-a pus jobenul, apoi și l-a scos. L-a privit încă o dată pe J.P. Probabil i-a plăcut ce vedea, fiindcă de data asta a zâmbit cu gura până la urechi. El i-a spus că are o pată micuță aproape de gură. Apoi ea s-a suit în furgonetă, a claxonat și a plecat.

— Și după aia? zic eu. Nu te opri acum, J.P. Mă interesa. Dar l-aș fi ascultat și dacă ar fi continuat cu o poveste despre cum se hotărâse într-o bună zi să înceapă să potcovească la cai.

Noaptea trecută a plouat. Norii s-au îngrămădit lângă dealurile de pe partea cealaltă a văii. J.P. tușește ușor și privește dealurile și norii. Își mângâie bărbia. Apoi continuă povestirea.

Roxy începe să se întâlnească cu el. Și, încetul cu încetul, el îi vorbește și o convinge să-l lase să meargă la lucru împreună cu ea. Dar Roxy e asociată cu tatăl și cu fratele ei, iar ei au de lucru exact atât cât le trebuie. Nu mai au nevoie de altcineva. În plus, cine mai era și tipul ăsta, J.P.? J.P. și mai cum? Fii atentă, au avertizat-o ei.

Așa că ea și cu J.P. au văzut câteva filme împreună. S-au dus la câteva baluri. Dar curtea făcută de el se învârtea mai ales în jurul ideii de a curăța șemineuri împreună. Și cât ai clipi, zice J.P., au ajuns să discute de însurătoare. Și după o vreme o fac. Se căsătoresc. Proaspătul socru al lui J.P. îl ia ca partener. Într-un an și ceva Roxy are un copil. Renunță la coșărit. Sau, oricum, a renunțat să mai facă munca asta. Foarte curând are un alt copil. Acum J.P. are cam douăzeci și cinci de ani. Își cumpără o casă. El spune că era fericit cu viața pe care o ducea.

— Mă mulţumea felul în care se desfăşurau lucrurile, spune el. Aveam tot ce-mi doream. Aveam o nevastă şi copii pe care îi iubeam şi făceam ceea ce voiam să fac în viaţă.

Dar, dintr-un motiv oarecare – cine ştie de ce facem ceea ce facem? –, se apucă de băut. Multă vreme a băut bere şi numai bere. Orice fel de bere – nu conta. Spune că putea să bea bere douăzeci şi patru de ore pe zi. Bea bere noaptea, când se uita la televizor. Sigur, din când în când bea tărie. Dar asta se întâmpla doar dacă ieşeau în oraş – adică nu foarte des – sau când aveau invitaţi acasă. Vine apoi un moment când trece de la bere la gin tonic. Şi bea tot mai mult gin tonic după masă, când stă în faţa televizorului. Era mereu cu un pahar de gin tonic în mână. El spune că de fapt îi plăcea gustul acestuia. A început să se oprească în drum pentru câteva pahare înainte de a se duce acasă, unde bea alte pahare. Apoi a început să lipsească la cină. Pur şi simplu nu-şi făcea apariţia. Sau apărea, dar nu voia să mănânce nimic. Se îndopase cu gustări la bar. Uneori intra pe uşă şi, fără nici o explicaţie, îşi arunca sufertaşul în camera de zi. Când Roxy ţipa la el, J.P. făcea stânga-mprejur şi pleca din nou. Şi-a mărit intervalul de băut până la începutul după-amiezii, când se presupunea că lucrează. Îmi spune că îşi începea dimineaţa cu vreo două pahare. Trăgea o duşcă de gin înainte de a se spăla pe dinţi. Apoi îşi bea cafeaua. Se ducea la lucru cu un termos plin cu votcă în geanta în care-şi punea mâncarea.

J.P. se opreşte. Amuţeşte. Ce se întâmplă? Eu îl ascult. În primul rând mă ajută să mă relaxez.

Mă face să nu mă mai gândesc la situația mea. După un minut spun:

— Ce naiba? Hai, J.P., continuă!

El își mângâie bărbia. După puțin timp începe să vorbească din nou.

Acum J.P. și Roxy se încaieră de-a binelea. Adică se *bat*. J.P. spune că ea l-a lovit o dată cu pumnul în față și i-a spart nasul.

— Uită-te la asta, zice el. Aici, aici! îmi arată el o linie la rădăcina nasului. Ăsta-i un nas rupt.

Apoi i-a plătit și el amabilitatea. I-a dislocat umărul. Altădată i-a despicat buza. Se băteau în fața copiilor. Lucrurile au scăpat de sub control. Dar J.P. a continuat să bea. Nu se putea opri. Și nimic nu-l putea face să se oprească. Nici chiar tatăl și fratele lui Roxy, care l-au amenințat că-l bat până-l ascultă cu urechea. I-au spus lui Roxy că ar trebui să-și ia copiii și să plece de la el. Dar Roxy le-a răspuns că e problema ei. Ea s-a băgat în treaba asta și tot ea o s-o rezolve.

Acum J.P. devine din nou foarte tăcut. Își bagă capul între umeri și se prăbușește pe un scaun. Urmărește cu privirea o mașină care străbate drumul dintre locul ăsta și dealuri.

Eu spun:

— Vreau să aud și restul, J.P. Mai bine continuă să vorbești.

— Pur și simplu nu știu, zice el și ridică din umeri.

— E-n regulă, zic eu.

Adică e bine pentru el să spună totul.

— Hai, dă-i drumul, J.P.

Modul în care ea a încercat să rezolve lucrurile, spune J.P., a fost să-și găsească un prieten.

J.P. era curios să știe cum a mai găsit ea timp pentru casă și pentru copii.

Îl privesc și sunt surprins. E om în toată firea.

— Dacă vrei să faci asta, zic eu, îți găsești timp. Îți faci timp.

J.P. dă din cap.

— Cred că da, zice el.

Oricum, a aflat – despre prietenul lui Roxy – și a simțit că i se urcă sângele la cap. Reușește să-i scoată lui Roxy verigheta de pe deget. Și după ce o scoate, o taie în bucăți cu un clește patent. Bună distracție. Temeinică. Cu prilejul ăsta consumaseră câteva rânduri de băutură. A doua zi dimineața, în timp ce se ducea la lucru, a fost arestat și acuzat că băuse la volan. Își pierde permisul de conducere. Nu se mai poate duce la lucru cu furgoneta. Cu atât mai bine, zice el. În săptămâna dinainte căzuse deja de pe un acoperiș și își rupsese degetul mare de la mână. Nu avea să mai treacă mult timp până ar fi ajuns să-și rupă gâtul, zice el.

El era aici, la pensiunea lui Frank Martin, ca să se lase de băut și să se gândească cum să se întoarcă iarăși pe calea cea bună. Dar, ca și mine, nu venise aici împotriva voinței lui. Nu eram puși sub cheie. Puteam să plecăm oricând voiam. Dar se sugera o ședere minimă de o săptămână, iar o cură de două săptămâni sau de o lună „se recomanda cu toată tăria", cum se exprimau ei.

Cum spuneam, e a doua oară când vin la pensiunea lui Frank Martin. Când am încercat să semnez un cec pentru a plăti dinainte o ședere de o săptămână, Frank Martin a zis:

— Sărbătorile sunt întotdeauna rele. Poate ar trebui să te gândeşti ca de data asta să stai pe-aici ceva mai mult. Gândeşte în funcţie de săptămâni. Poţi suporta două săptămâni? Gândeşte-te la asta totuşi. Nu trebuie să te hotărăşti imediat, a zis el.

A ţinut degetul mare pe cec şi eu l-am semnat. Apoi mi-am condus prietena până la uşa din faţă şi i-am spus la revedere. „La revedere", a zis ea şi a trecut împleticindu-se prin cadrul uşii şi apoi prin verandă. E după-amiaza târziu. Plouă. Mă duc de la uşă la fereastră. Dau la o parte draperia şi mă uit la ea cum se îndepărtează. E în maşina mea. E beată. Şi eu sunt beat şi n-am ce să fac. Ajung la un fotoliu mare, plasat aproape de calorifer, şi mă aşez. Câţiva indivizi îşi ridică privirile de la televizorul lor. Apoi revin la ecran. Eu stau acolo. Atât. Din când în când mă uit la ceva ce se petrece pe ecran.

După-masa târziu uşa din faţă s-a dat de perete şi J.P. a fost adus înăuntru între tipii ăia solizi – socrul şi cumnatul lui, aflu eu după aceea. L-au condus pe J.P. prin încăpere. Tipul în vârstă l-a înregistrat acolo şi i-a dat lui Frank Martin un cec. Apoi cei doi tipi l-au ajutat pe J.P. să urce la etaj. Cred că l-au băgat în pat. Foarte curând tipul în vârstă şi celălalt tip au coborât şi s-au îndreptat spre uşa din faţă. Păreau că vor să iasă cât mai repede din locul ăsta. Să uite de treaba asta. Să se spele cât mai repede pe mâini. Nu i-am învinovăţit. Fir-ar să fie, nu! Nu ştiu cum aş acţiona dacă aş fi în locul lor.

După o zi şi jumătate J.P. şi cu mine ne-am întâlnit pe veranda din faţă. Am dat mâna şi am vorbit despre vreme. J.P. are tremurături. Ne

aşezăm şi ne proptim picioarele sus, pe balustradă. Ne lăsăm pe speteaza scaunelor, ca şi cum am fi ieşit acolo, afară, pentru a ne relaxa. Ca şi cum am fi gata să discutăm despre prepelicarii noştri. E momentul când J.P. îşi începe povestirea.

Afară e frig, dar nu foarte frig. Cerul e puţin acoperit de nori. Frank Martin iese afară să-şi termine trabucul. Şi-a pus un sveter încheiat de sus până jos. Frank Martin e scund şi îndesat. Are părul cărunt şi ondulat şi un cap mic. Capul îi e prea mic faţă de restul corpului. Frank Martin îşi bagă trabucul în gură şi stă cu braţele încrucişate pe piept. Îşi frământă trabucul între buze şi priveşte în partea cealaltă a văii. Stă acolo ca un boxer profesionist, ca unul care ştie cum merg lucrurile.

J.P. devine din nou tăcut. Adică aproape că nu mai respiră. Arunc ţigara în găleata de cărbuni şi mă uit insistent la J.P., care alunecă în jos pe scaun. J.P. îşi ridică gulerul. Ce naiba se întâmplă? mă întreb eu. Frank Martin îşi desface braţele şi pufăie o dată din trabuc. Lasă fumul să i se strecoare afară din gură. Apoi îşi înalţă bărbia spre dealuri şi zice:

— Jack London a avut o casă mare pe partea cealaltă a văii. Chiar acolo, în spatele dealului înverzit la care vă uitaţi. Dar l-a ucis alcoolul. Să fie o lecţie pentru voi. Era un om mai bun decât oricare dintre noi. Dar nici el n-a putut să trateze prea bine problema.

Frank Martin se uită la ce i-a mai rămas din trabuc. S-a terminat. Îl aruncă în căldare.

— Voi, gagiilor, dacă vreţi să citiţi ceva cât staţi pe-aici, citiţi cartea aia a lui, *Chemarea străbunilor*. Ştiţi despre ce vă vorbesc? O avem în vilă dacă vreţi să citiţi ceva. E despre animalul ăla care e jumătate câine, jumătate lup. Predica s-a sfârşit, zice el şi apoi îşi saltă pantalonii şi îşi scoate sveterul. Eu mă duc înăuntru. Ne vedem la masa de prânz.

— Când e el prin preajmă, mă simt ca un gândac, zice J.P. Mă face să mă simt ca un gândac.

J.P. scutură din cap. Apoi zice:

— Jack London. Ce nume! Îmi pare rău că nu am un nume ca ăsta. În locul numelui meu.

Prima oară m-a adus aici soţia. Asta se întâmpla când eram încă împreună şi încercam să rezolvăm lucrurile ca lumea. M-a adus aici şi a stat şi ea o oră sau două ca să discute între patru ochi cu Frank Martin. Apoi a plecat. În dimineaţa următoare Frank Martin m-a luat deoparte şi a zis:

— Noi te putem ajuta. Dacă vrei ajutor şi dacă vrei să asculţi ce îţi spunem.

Dar nu ştiam dacă mă puteau ajuta sau nu. O parte din mine dorea ajutor. Dar mai era şi cealaltă parte.

De data asta m-a adus aici prietena mea. Ea îmi conducea maşina. A condus pe o ploaie torenţială. Am băut şampanie tot timpul drumului. Eram amândoi beţi când a oprit pe aleea de acces. Avea de gând să mă lase acolo, să se întoarcă şi să plece acasă cu maşina. Avea de făcut nişte treburi. O treabă era să se ducă la serviciu în ziua următoare. Era secretară. Avea un serviciu

foarte bun la firma asta de piese electronice. Îl avea şi pe fiul ei adolescent şi rău de gură. Voiam să-şi ia o cameră în oraş, să-şi petreacă noaptea acolo şi apoi să se urce la volan şi să plece. Nu ştiu dacă a luat sau nu camera. N-am mai primit veşti de la ea de ieri, când m-a condus sus pe scările din faţă, m-a băgat în biroul lui Frank Martin şi a zis „Ghici cine-i aici?".

Dar nu eram furios pe ea. În primul rând habar n-avea în ce se bagă când a zis că aş putea sta cu ea după ce nevastă-mea mi-a cerut să plec. Mi-a părut rău pentru ea. Motivul pentru care mi-a părut rău era că în ziua dinainte de Crăciun a primit rezultatul testului Papanicolau şi veştile nu erau deloc vesele. Trebuia să se ducă din nou – şi cât mai repede – la doctor. Veştile de felul ăsta erau un motiv destul de serios ca să începem amândoi să bem. Aşadar ceea ce am făcut atunci a fost să ne simţim bine şi să ne îmbătăm. Iar de Crăciun eram în continuare beţi. A trebuit să ne ducem să mâncăm la restaurant, fiindcă ea n-avea chef să gătească. Noi doi şi fiul ei rău de gură am deschis nişte cadouri şi apoi ne-am dus la rotiseria de lângă apartamentul ei. Mie nu-mi era foame. Am luat o supă şi un rulou fierbinte. La supă am băut o sticlă de vin. Şi ea a băut ceva vin. Apoi am trecut pe Bloody Mary. Următoarele două zile n-am mâncat decât alune sărate. Dar am băut mult bourbon. Apoi i-am spus:

— Dragoste, cred că e mai bine să-mi fac bagajele. Mai bine mă duc înapoi la pensiunea lui Frank Martin.

Ea a încercat să-i spună fiului său că o să fie plecată câteva zile şi că trebuie să-şi facă de

mâncare singur. Dar chiar când ieşeam pe uşă, puştiul ăsta rău de gură a ţipat la noi. A strigat:

— Să vă ia dracu'! Sper să nu vă mai întoarceţi! Sper să vă sinucideţi!

Imaginaţi-vă ce copil!

Înainte să ieşim din oraş, am oprit la magazinul de băuturi spirtoase, de unde am cumpărat şampanie. Am oprit în alt loc pentru pahare din plastic. Apoi am luat o căldare de pui fript. Am pornit spre Frank Martin pe ploaia asta torenţială, bând şi ascultând muzică. Ea conducea. Eu aveam grijă de radio şi umpleam paharele. Am încercat să transformăm călătoria într-o mică petrecere. Eram totuşi trişti. Aveam puiul ăla prăjit, dar n-am mâncat deloc din el.

Cred că a ajuns cu bine acasă. Mă gândesc că dacă i se întâmpla ceva, aş fi aflat. Dar ea nu mi-a telefonat şi nici eu nu i-am telefonat. Poate că aflase ceva veşti despre starea ei. Sau poate că nu aflase încă nimic. Poate a fost doar o greşeală. Poate că fusese testul altei persoane. Dar e cu maşina mea şi mai am şi nişte lucruri la ea acasă. Ştiu că o să ne revedem.

Aici suntem chemaţi la masă de dangătul unui vechi clopot de fermă. J.P. şi cu mine ne sculăm de pe scaune şi intrăm în casă. Oricum, începe să fie foarte rece pe verandă. Vedem cum răsuflarea înceţoşată ne iese agale pe gură în timp ce vorbim.

În dimineaţa de revelion încerc să-i dau telefon soţiei. Nu răspunde nimeni. E-n regulă. Dar chiar dacă n-ar fi în regulă, ce-ar trebui să fac? Ultima oară când am vorbit la telefon, cu două săptămâni în urmă, am ţipat unul la altul.

I-am spus câteva vorbe s-o usture. „Creier în formol!" a zis ea şi a pus telefonul în furcă.

Dar acum voiam să discut cu ea. Trebuia să facem ceva în legătură cu boarfele mele. Aveam lucruri şi la ea acasă.

Unul dintre cei de aici e un tip care călătoreşte. Prin Europa şi tot felul de locuri. Cel puţin aşa spune el. Afaceri, zice. Mai zice şi că el ţine sub control băutul şi habar n-are de ce e aici, la pensiunea lui Frank Martin. Dar nu-şi aminteşte cum a ajuns aici. Râde de chestia asta – de faptul că nu-şi aminteşte.

— Oricine poate avea o amnezie, zice el. Asta nu dovedeşte nimic.

El nu e beţiv, ne spune şi noi îl ascultăm.

— Asta e o acuzaţie gravă, zice el. Acest fel de discuţie poate ruina perspectivele unui om cumsecade.

El spune că dacă s-ar ţine doar de whiskey şi apă, fără gheaţă, n-ar mai avea niciodată amneziile astea. Gheaţa pe care o pun în băutură provoacă amnezii.

— Pe cine cunoşti în Egipt? mă întreabă. Mi-ar cam trebui nişte relaţii pe-acolo.

La masa de revelion Frank Martin ne serveşte cotlet şi cartofi copţi. Îmi revine pofta de mâncare. Curăţ tot de pe farfuria mea şi aş putea să mănânc şi mai mult. Mă uit la farfuria lui Tiny. Ce dracu', nu s-a atins de nimic! Cotletul lui zace acolo. Ăsta nu-i bătrânul Tiny pe care-l ştiam. Bietul nenorocit plănuise să fie acasă în noaptea asta. Plănuise să stea în halat şi papuci în faţa televizorului, ţinându-se de mână cu soţia lui. Acum îi e teamă să plece. Îl înţeleg. O criză înseamnă că eşti predispus la alta. De când a

avut criza, Tiny n-a mai povestit istorioare trăsnite. A rămas tăcut și s-a retras în sine. Îl întreb dacă pot lua cotletul lui și el își împinge farfuria spre mine.

Suntem câțiva care nu ne-am culcat încă. Stăm în jurul televizorului și ne uităm la Times Square, când intră Frank Martin ca să ne arate tortul lui. Îl aduce și îl arată la fiecare în parte. Știu că nu l-a făcut el. E de la cofetărie. Dar e totuși un tort. Un tort mare și alb. Pe partea de deasupra are ceva scris cu litere roz. Scrie UN AN NOU FERICIT – ZI DUPĂ ZI.

— Nu vreau nici un cretin de tort! spune tipul care călătorește în Europa și în tot felul de locuri. Unde-i șampania? mai zice el și râde.

Intrăm cu toții în sufragerie. Frank Martin taie tortul. Eu stau lângă J.P. J.P. mănâncă două felii și bea o sticlă de Coca-Cola. Eu mănânc o felie și învelesc o altă felie într-un șervețel, pentru mai târziu.

J.P. își aprinde o țigară – mâinile lui sunt acum sigure – și îmi spune că soția lui vine mâine dimineață, în prima zi a noului an.

— E grozav, zic eu.

Dau din cap. Ling glazura de pe deget.

— Astea-s vești bune, J.P.

— Am să i te prezint, zice el.

— De-abia aștept, zic eu.

Ne spunem noapte bună. Ne spunem „La mulți ani!". Îmi șterg degetele de un șervețel. Ne strângem mâinile.

Mă duc la telefon, introduc o monedă de zece cenți și o sun pe soția mea. Cu taxă inversă. Dar nici de data asta nu răspunde nimeni. Mă gândesc să o sun pe prietena mea și tocmai îi formez

numărul, când îmi dau seama că de fapt nu doresc să vorbesc cu ea. Probabil e acasă şi se uită la televizor la acelaşi lucru la care mă uit şi eu. Oricum, nu vreau să discut cu ea. Sper că îi e bine, dar dacă nu îi e, nu vreau să aflu.

După micul dejun J.P. şi cu mine ne bem cafeaua afară, pe verandă. Cerul e senin, dar e destul de rece şi trebuie să ne punem svetere şi haine.

— Ea m-a întrebat dacă să aducă şi copiii, zice J.P. I-am spus să lase copiii acasă. Îţi dai seama? Dumnezeule, nu vreau să-mi vină copiii aici!

Folosim ca scrumieră o căldare pentru cărbuni. Ne uităm peste vale, spre locul unde trăise Jack London. Mai bem nişte cafea şi chiar atunci maşina asta iese de pe şosea şi intră pe drumul de acces.

— Ea e! zice J.P.

Pune ceaşca lângă scaunul lui. Se ridică şi coboară treptele.

Văd că femeia opreşte maşina şi trage frâna de mână. Îl văd pe J.P. deschizând portiera. O urmăresc pe ea cum coboară şi îi văd cum se îmbrăţişează. Mă uit în altă parte. Apoi mă uit din nou la ei. J.P. o ia de braţ şi urcă scările împreună. Femeia asta a rupt cândva nasul unui bărbat. Are doi copii şi un necaz mare, dar îl iubeşte pe bărbatul ăsta care o ţine de braţ. Mă ridic de pe scaun.

— El e prietenul meu, îi spune J.P. soţiei lui. Uite, ea e Roxy.

Roxy îmi ia mâna. E o femeie înaltă, frumoasă, cu o beretă tricotată. E îmbrăcată în palton, pulover gros şi pantaloni. Îmi amintesc de

prietenul ei și de cleștele patent. Nu văd nici o verighetă. E undeva făcută bucăți, presupun. Are mâini late și degete cu articulațiile mari. E o femeie care, la nevoie, poate să-și facă loc cu pumnii.

— Mi-a vorbit despre tine, zic eu. J.P. mi-a spus cum ați făcut cunoștință. Ceva cu un șemineu. Așa a spus J.P.

— Da, un șemineu, zice ea. Probabil că sunt multe lucruri pe care nu ți le-a spus. Sunt sigură că nu ți-a spus chiar totul, mai zice ea și râde.

Apoi – nu mai poate aștepta – își strecoară brațul în jurul lui J.P. și îl sărută pe obraz. Încep să se ducă spre ușă.

— Mă bucur că te-am cunoscut, zice ea. Ei, ți-a spus că e cel mai bun coșar din zonă?

— Haida-de, Roxy! zice J.P.

Stă cu mâna pe mânerul ușii.

— Mi-a spus că tot ce știe a învățat de la tine, zic eu.

— Da, asta e categoric adevărat, zice ea.

Râde din nou. Dar parcă se gândește la altceva. J.P. răsucește mânerul ușii. Roxy își pune mâna peste mâna lui.

— Joe, n-am putea să luăm masa în oraș? Nu pot să te iau la un local?

J.P. își drege vocea. Zice:

— Nu s-a împlinit o săptămână.

Își ia mâna de pe mânerul ușii și își duce degetele la bărbie.

— Cred că le-ar plăcea mai mult dacă n-aș pleca o vreme. Putem să bem niște cafea aici, zice el.

— E bine, zice ea.

Ochii ei se îndreaptă iarăși spre mine.

— Mă bucur că Joe și-a găsit un prieten, zice ea. Sunt bucuroasă că te-am cunoscut.

Ei se pregătesc să intre în vilă. Știu că fac o tâmpenie, dar totuși o fac.

— Roxy, zic eu.

Ei se opresc în prag și se uită la mine.

— Am nevoie de un pic de noroc, zic eu. Nu glumesc! Și mi-ar face bine și mie un sărut.

J.P. se uită în jos. Încă mai stă cu mâna pe mâner, deși ușa e deschisă. Răsucește mânerul înainte și înapoi. Dar eu continui să o privesc. Roxy zâmbește larg.

— Nu mai sunt coșar, zice ea. Nu mai sunt de mulți ani. Nu ți-a spus Joe asta? Dar, sigur, o să te sărut. Sigur că da.

Vine spre mine. Mă prinde de umeri – sunt un bărbat solid – și îmi plantează sărutul ăsta pe buze.

— Ei, cum e? zice ea.

— E splendid, zic eu.

— E foarte simplu.

Mă ține încă de umeri. Mă privește drept în ochi.

— Mult noroc, zice ea și apoi îmi dă drumul.

— Ne vedem mai târziu, prietene, zice J.P.

Deschide ușa larg și intră amândoi.

Mă așez pe scara din față și îmi aprind o țigară. Îmi urmăresc mâna, apoi suflu și sting chibritul. Am tremurături. Am început cu ele de dimineață. În dimineața asta voiam ceva de băut. E deprimant, dar nu i-am spus nimic despre asta lui J.P. Încerc să-mi concentrez mintea pe altceva.

Mă gândesc la coșari – chestiile astea aflate de la J.P. – când, dintr-un motiv oarecare, încep să îmi amintesc de casa în care am locuit cândva

împreună cu soţia mea. Casa nu avea şemineu, aşa că nu ştiu ce mă face să mă gândesc la ea acum. Dar îmi amintesc casa şi cum stăteam acolo doar de câteva săptămâni, când într-o dimineaţă am auzit un zgomot afară. Era duminică dimineaţa şi în dormitor era întuneric. Dar se vedea o lumină slabă, care pătrundea prin fereastra dormitorului. Auzeam cum ceva râcâie pe o latură a casei. Am sărit din pat şi m-am dus să mă uit.

— Dumnezeule! zice soţia mea, stând în capul oaselor în pat şi dându-şi părul de pe faţă.

Apoi se pune pe râs.

— E domnul Venturini, zice ea. Am uitat să-ţi spun. A zis că se apucă să vopsească astăzi exteriorul casei. Dis-de-dimineaţă. Până nu se face prea cald. Mi-a ieşit complet din minte, zice ea şi râde. Vino înapoi în pat, dragule! El e.

— O clipă.

Dau la o parte draperia de la fereastră. Afară tipul ăsta bătrân, în salopetă albă, stă lângă scara lui mobilă. Soarele de-abia începe să se ivească deasupra munţilor. Bătrânul şi cu mine ne privim. Bătrânul ăsta în salopetă e proprietarul, deci e în ordine. Dar salopeta e prea mare pentru el. Şi tipul nu s-a bărbierit. Şi poartă şapca asta de baseball ca să-şi acopere capul chel. Ei, fir-ar să fie! mă gândesc eu. Ăsta-i şi bătrân, şi ciudat. Şi deodată simt cum mă cuprinde o undă de fericire fiindcă nu-s ca el – fiindcă eu sunt eu şi sunt în dormitorul ăsta cu soţia mea.

El îşi smuceşte degetul mare spre soare. Se preface că îşi şterge fruntea. Mă informează că nu dispune de prea mult timp. Deodată gagiul ăsta bătrân zâmbeşte cu gura până la urechi.

De-abia atunci îmi dau seama că sunt gol puşcă. Mă uit în jos, la mine. Mă uit din nou la el şi ridic din umeri. La ce se aştepta?

Nevastă-mea râde.

— Hai odată! zice ea. Treci înapoi în pat. Imediat! În minutul ăsta! Hai odată înapoi în pat!

Eu dau drumul draperiei. Dar continui să rămân în picioare acolo, la fereastră. Văd cum individul ăsta bătrân dă din cap, vorbind – mi se pare – cu sine, ca şi cum ar spune „Hai, ce mai aştepţi, băiete? Treci înapoi în pat. Înţeleg". Se trage de cozorocul şepcii. Apoi trece la treaba lui. Ia căldarea. Începe să urce pe scară.

Acum mă reazem de treapta din spatele meu şi mă pun picior peste picior. Poate după-masa asta, mai târziu, am să încerc s-o sun din nou pe soţia mea. Apoi am să telefonez să văd ce se întâmplă cu prietena mea. Dar nu vreau să dau la capătul firului de puştiul ei cel rău de gură. Dacă am s-o sun, sper ca el să fie plecat undeva şi să facă ce face el de obicei când nu e prin preajma casei. Încerc să-mi amintesc dacă am citit vreo carte de Jack London. Nu-mi pot aminti. Dar era o povestire de-a lui pe care am citit-o în şcoala medie. *Focul*, aşa se numea povestirea. Tipul ăsta din Yukon îngheaţă. Imaginaţi-vă: practic el o să îngheţe şi o să moară îngheţat dacă nu reuşeşte să facă focul. Dacă aprinde focul, poate să-şi usuce şosetele şi restul lucrurilor şi să se încălzească.

El aprinde focul, dar apoi se întâmplă ceva. O creangă încărcată cu zăpadă cade peste el. Focul se stinge. Între timp frigul se înteţeşte. Se lasă noaptea.

Scot niște mărunțiș din buzunar. O să încerc întâi la soția mea. Dacă răspunde, o să-i urez „La mulți ani". Atât. N-o să aduc vorba despre problemele noastre. N-o să ridic vocea. Nici chiar dacă ea începe să mă boscorodească. O să mă întrebe de unde îi telefonez și va trebui să-i spun. N-o să-i spun nimic despre hotărârile luate cu prilejul noului an. Nu-i bine să glumești în legătură cu asta. Și după ce discut cu ea, o să-i telefonez prietenei mele. Da' poate că am s-o sun mai întâi pe ea. Sper că n-o să dau de puștiul ei la telefon. „Alo, dulceață", am să spun când răspunde. „Eu sunt."

TRENUL

lui John Cheever

Femeia se numea domnișoara Dent și la începutul acelei seri amenințase cu arma un bărbat. Îl obligase să se culce la pământ și s-o roage să-i cruțe viața. În timp ce ochii bărbatului se umpluseră de lacrimi și degetele lui adunau frunze, ea a îndreptat revolverul spre el și i-a spus vorbe de ocară. A încercat să-l facă să înțeleagă că nu mai poate continua să calce în picioare sentimentele oamenilor. „Nu mișca!" a zis ea, deși bărbatul scurma pământul cu degetele și abia își mișca puțin picioarele – de frică. După ce terminase de vorbit, când spusese tot ce crezuse că trebuie să-i spună, i-a pus piciorul pe ceafă și l-a împins cu fața în țărână. Apoi a băgat revolverul în geantă și s-a întors la gară.

Stătea pe o bancă din sala de așteptare pustie, cu geanta în poală. Casa de bilete era închisă. În jur nici țipenie. Chiar și parcarea din fața gării era goală. Își odihnea ochii uitându-se la ceasul mare de pe perete. Voia să nu se mai gândească la bărbatul ăla și la felul în care se purtase cu ea după ce obținuse ce voia. Știa însă că o să-și

amintească multă vreme sunetul scos de el pe nas în timp ce cădea în genunchi. Ea a respirat adânc, a închis ochii și a ciulit urechile după șuieratul unui tren.

Ușa sălii de așteptare s-a deschis. Domnișoara Dent s-a uitat în direcția aceea – dădeau să intre doi oameni. Un bătrân cu păr cărunt și cravată de mătase albă și o femeie de vârstă mijlocie, cu pleoapele fardate, buzele rujate și o rochie tricotată de culoare roz. Seara se făcuse foarte rece, dar cei doi nu purtau palton, iar bătrânul era fără pantofi. S-au oprit în prag, părând uimiți că găsesc pe cineva în sala de așteptare. Încercau să se poarte ca și cum nu ar fi dezamăgiți de prezența ei acolo. Femeia i-a spus ceva bătrânului, dar domnișoara Dent n-a înțeles ce. Perechea a înaintat în încăpere. Domnișoara Dent avea impresia că ei doi degajau un aer de agitație, că tocmai plecaseră în mare grabă de undeva și nu erau în stare să găsească o cale de a discuta despre asta. Nu era totuși exclus să fi băut amândoi prea mult, s-a gândit domnișoara Dent. Femeia și bătrânul cu părul cărunt s-au uitat la ceas, ca și cum acesta le-ar fi putut spune ceva despre situația lor și despre ce trebuie să facă în continuare.

Și domnișoara Dent și-a întors privirile spre ceas. În sala de așteptare nu era nimic care să anunțe când soseau și plecau trenurile. Dar ea era pregătită să aștepte oricât de mult. Știa că dacă aștepta, în cele din urmă va sosi un tren, ea se va sui în el și trenul o va duce departe de locul ăsta.

— Bună seara, i-a spus bătrânul domnișoarei Dent.

A spus asta, s-a gândit ea, de parcă ar fi fost o noapte de vară obișnuită, iar el un bătrân important, care purta pantofi și haine de seară.

— Bună seara, a zis domnișoara Dent.

Femeia în rochie tricotată s-a uitat la domnișoara Dent în așa fel încât ea să priceapă că prezența ei în sala de așteptare nu o încânta deloc.

Bătrânul și femeia s-au așezat pe o bancă, vizavi de cea pe care stătea domnișoara Dent. Ea urmări cum bătrânul a tras ușor de pantaloni de deasupra genunchilor și apoi s-a pus picior peste picior și a început să bâțâie din piciorul încioră-pat. A scos din buzunarul de la cămașă un pachet de țigări și un portțigaret. A vârât țigara în portțigaret și și-a dus mâna sus, la buzunarul de la cămașă. Apoi a căutat în buzunarele de la pantaloni.

— N-am chibrituri, i-a spus el femeii.

— Eu nu fumez, i-a spus femeia. Ar trebui să bănuiesc că dacă ai ști ceva despre mine, ai ști măcar atâta lucru. Dar dacă trebuie într-adevăr să fumezi, *ea* ar putea să aibă un chibrit.

Femeia și-a înălțat bărbia și a privit-o cu asprime pe domnișoara Dent.

Dar domnișoara Dent a scuturat din cap. Și-a tras geanta mai aproape și degetele i s-au încleș-tat pe ea.

— Bravo ! Ca să pună capac la toate, n-am nici chibrituri, a zis bătrânul cu părul cărunt.

Și-a controlat încă o dată buzunarele, apoi a oftat și a scos țigara din portțigaret. A îndesat-o la loc în pachet. A pus apoi țigările și portțiga-retul în buzunarul de la cămașă.

Femeia a început să vorbească într-o limbă pe care domnișoara Dent n-o înțelegea. S-a gândit

că ar putea fi italiană – femeia debita cuvintele în trombă, așa cum făcea și Sophia Loren într-un film pe care-l văzuse domnișoara Dent.

Bătrânul a clătinat din cap.

— Nu te pot urmări, știi bine. Vorbești prea repede pentru mine. Trebuie s-o iei mai încet. Trebuie să vorbești englezește. Nu te pot urmări, a zis el.

Domnișoara Dent a slăbit strânsoarea de pe geantă și și-a mutat-o din poală pe bancă, lângă ea. S-a uitat atentă la încuietoarea genții. Nu știa sigur ce trebuie să facă. Era o sală de așteptare mică și îi displăcea să se ridice deodată în picioare și să se ducă să se așeze în alt loc. Ochii ei priveau mereu ceasul.

— Nu pot să înțeleg șleahta aia de țicniți de-acolo, a zis femeie. E ceva colosal! Pur și simplu nu găsesc cuvinte! Doamne Dumnezeule!

Femeia a spus asta și a clătinat din cap. S-a lăsat greu pe spetează băncii, ca și cum ar fi fost istovită. Și-a ridicat ochii și s-a uitat o clipă la tavan.

Bătrânul și-a luat cravata de mătase între degete și a început să frece alene materialul înainte și înapoi. Și-a descheiat un nasture de la cămașă și a îndesat cravata în butonieră. În timp ce femeia continua să vorbească, el părea să se gândească la altceva.

— Mie îmi pare rău de fată, a zis femeia. Un biet suflet singur într-o casă plină de tonți și de vipere! Doar de ea îmi pare rău. Și o să plătească doar ea! Ai să vezi! Nu va plăti nici unul dintre ceilalți. Ce să mai vorbim de imbecilul ăla, căpitanul Nick, cum îi spun ceilalți. El nu răspunde pentru nimic. Nu! În nici un caz el! a zis femeia.

Bătrânul și-a înălțat ochii și s-a uitat prin sala de așteptare. S-a uitat o vreme insistent la domnișoara Dent.

Domnișoara Dent a privit pe fereastră pe lângă umărul lui. Acolo vedea stâlpul înalt al felinarului, a cărui lumină strălucea peste parcarea goală. Își ținea mâinile împreunate în poală și încerca să nu-și abată atenția de la propriile probleme. Dar n-avea cum să nu audă ce spuneau oamenii ăia.

— Atât pot să-ți spun, a zis femeia. Mă interesează doar fata. Cui îi pasă de restul tribului? Ăștia își umplu existența cu *café au lait* și țigări, cu prețioasa lor ciocolată elvețiană și cu papagalii ăia afurisiți. Pentru ei doar astea au valoare, a mai zis femeia. Ce le pasă lor? Ah, n-aș vrea să mai văd vreodată grupul ăsta! Mă înțelegi?

— Înțeleg, cum să nu înțeleg? a zis bătrânul.

Și-a pus tălpile pe podea și apoi și-a trecut celălalt picior deasupra genunchiului.

— Dar nu-ți face griji din cauza asta.

— Zici să nu-mi fac griji din cauza asta! a spus femeia. De ce nu te uiți în oglindă, să vezi cum arăți?

— Nu-ți face griji pentru mine, a zis bătrânul. Am pățit eu altele și mai rele și uite că încă mai sunt aici.

A râs încetișor și a clătinat din cap:

— Nu-ți face griji pentru mine.

— Cum să nu-mi fac griji pentru tine? a zis femeia. Cine altcineva să-și facă griji pentru tine? O să-și facă griji din cauza ta femeia asta cu geantă? a zis ea și a tăcut o vreme, ca s-o fixeze cu privirea pe domnișoara Dent. Vorbesc

serios, *amico mio*. Numai uită-te, dom'le, la tine! Dumnezeule, dacă n-aș avea atâtea lucruri pe cap, aș putea face o depresie nervoasă chiar aici, pe loc! Spune-mi, dacă eu nu-mi fac griji din cauza ta, cine să-și mai facă griji pentru tine? Întrebarea mea e serioasă. Tu știi atât de multe, așa că fă bine și răspunde-mi!

Bătrânul cu părul cărunt s-a ridicat în picioare și apoi s-a așezat din nou.

— Nu-ți face griji din cauza mea, a zis el. Fă-ți griji pentru altcineva. Fă-ți griji pentru fată și pentru căpitanul Nick dacă vrei să-ți faci griji. Tu erai în altă cameră când el a spus „Nu sunt serios, dar sunt îndrăgostit de ea". Exact astea au fost cuvintele lui.

— Mă așteptam la așa ceva! a strigat femeia.

Și-a strâns apoi degetele și și-a dus mâinile la tâmple.

— Știam că ai să-mi spui ceva de genul ăsta! Dar nici nu sunt surprinsă. Nu, nu sunt. Lupu-și schimbă părul, dar năravul ba. Nu s-au spus niciodată cuvinte mai adevărate. Trăiește și învață. Dar când ai de gând să te trezești la realitate, caraghios bătrân? Haide, răspunde! i-a zis ea bătrânului. Ești precum catârul, pe care trebuie mai întâi să-l pălești între ochi cu un par? *Dio mio!* De ce nu te duci să te vezi în oglindă? a zis femeia. Și să stai mai mult în fața oglinzii, să vezi cum arăți!

Bătrânul s-a ridicat de pe bancă și s-a dus la cișmea. Și-a pus o mână la spate, a răsucit robinetul și s-a aplecat să bea. Apoi s-a îndreptat și s-a șters pe bărbie cu dosul palmei. A dus amândouă mâinile la spate și a început să se plimbe

prin sala de aşteptare, ca şi cum ar fi fost pe o promenadă.

Dar domnişoara Dent îi vedea ochii, care scanau podeaua, băncile goale, scrumierele. A înţeles că el căuta chibrituri şi i-a părut rău că nu avea ea.

Femeia s-a întors să urmărească plimbarea bătrânului. A ridicat vocea şi a zis:

— Kentucky Fried Chicken la Polul Nord! Colonelul Sanders în canadiană şi cizme! Aia a pus capac! Aia a umplut paharul!

Bătrânul n-a răspuns. A continuat să dea ocol sălii de aşteptare şi s-a oprit la fereastra din faţă. A stat la fereastră cu mâinile la spate şi s-a uitat afară, la parcarea goală.

Femeia s-a întors spre domnişoara Dent. S-a tras de materialul de sub braţul rochiei.

— Data viitoare când o să vreau să văd filme de familie despre Point Barrow, Alaska şi eschimoşii americani, o să le cer! Dumnezeule, a fost nemaipomenit! Unii oameni sunt în stare de orice. Unii oameni ar încerca să-şi ucidă duşmanii prin plictiseală. Dar ar fi trebuit să fii acolo!

Femeia s-a uitat crunt la domnişoara Dent, ca şi cum aceasta cuteza s-o contrazică.

Domnişoara Dent şi-a ridicat geanta şi a pus-o în poală. S-a uitat la ceasul ale cărui limbi păreau să se mişte foarte încet, dacă nu cumva stăteau.

— Nu vorbeşti tu cine ştie ce, i-a zis femeia domnişoarei Dent. Dar pun rămăşag că ai putea spune multe dacă te-ar stârni cineva. N-ai putea? Dar eşti o prefăcută! Ai sta mai degrabă cu boticul tău arogant închis, în timp ce alţi oameni vorbesc până li se usucă gura. N-am dreptate?

Ape liniştite. Ăsta-i numele tău? a întrebat femeia. Cum ţi se spune?

— Domnişoara Dent. Dar eu nu te cunosc, a zis domnişoara Dent.

— Să fiu a dracu' dacă eu te cunosc! a zis femeia. Nu te cunosc şi nici nu ţin să te cunosc! Stai acolo şi crezi ce vrei. Nu se va schimba nimic. Dar eu ştiu ce cred şi cred că pute.

Bătrânul a părăsit locul de la fereastră şi a ieşit afară. După un minut, când s-a întors, avea o ţigară aprinsă în portţigaret şi părea mai bine-dispus. Îşi trăgea umerii în spate şi îşi scotea bărbia în afară. S-a aşezat lângă femeie.

— Am găsit câteva chibrituri, a zis el. Era un plic de chibrituri acolo, chiar lângă bordură. Le-a pierdut cineva.

— În esenţă, eşti un norocos, a spus femeia. Iar în situaţia ta e un plus. Am ştiut dintotdeauna asta despre tine, chiar dacă alţii n-au ştiut-o. Norocul e important.

Femeia s-a uitat spre domnişoara Dent şi a reluat:

— Tânără doamnă, fac pariu că ai avut parte de destule încercări şi eşecuri în viaţa ta. Ştiu că ai avut. Mi-o spune expresia feţei tale. Dar n-ai de gând să vorbeşti despre ele. Atunci ţine-o tot aşa! Nu vorbi. Lasă-ne pe noi să vorbim. Numai că o să mai îmbătrâneşti. Atunci o să ai despre ce să vorbeşti. Aşteaptă să ajungi la vârsta mea. Sau la vârsta lui, a zis femeia şi a arătat cu degetul spre bătrân. Ferească Dumnezeu! Dar or să vină la tine. Când ţi-o fi lumea mai dragă, atunci or să vină. Nu trebuie să le cauţi cu lumânarea. Te găsesc ele.

Domnişoara Dent şi-a luat poşeta, s-a ridicat de pe bancă şi s-a dus la cişmea. A băut de la cişmea şi s-a întors să se uite la cei doi. Bătrânul îşi terminase ţigara. A scos din portţigaret ceea ce mai rămăsese din ea şi a aruncat chiştocul sub bancă. Şi-a bătut portţigaretul de palmă, a suflat în el şi l-a pus la loc în buzunarul de la cămaşă. Acum şi el îşi îndrepta atenţia spre domnişoara Dent. Îşi fixase ochii asupra ei şi aştepta împreună cu femeia. Domnişoara Dent se străduia să vorbească. Nu ştia sigur de unde să înceapă, dar credea că ar putea începe spunându-le că are o armă în geantă. Ar putea chiar să le spună că în noaptea aia era gata să ucidă un bărbat.

Dar în momentul acela au auzit trenul. Mai întâi fluierul, apoi un zăngănit şi un clopot de alarmă în clipa în care barierele coborau la un punct de trecere peste calea ferată. Femeia şi bărbatul cu părul cărunt s-au ridicat de pe bancă şi s-au îndreptat spre uşă. Bătrânul a deschis uşa ca să iasă tovarăşa lui, apoi a zâmbit şi a făcut o mişcare discretă cu degetele, pentru ca domnişoara Dent să treacă înaintea lui. Ea îşi ţinu geanta lipită de bluză şi ieşi afară în urma femeii mai în vârstă.

Trenul a fluierat încă o dată în timp ce încetinea şi apoi s-a oprit, scrâşnind, în faţa gării. Lumina de pe marchiza locomotivei bătea înainte şi înapoi peste şine. Cele două vagoane care formau trenul ăsta mic erau bine luminate, aşa că le-a fost uşor celor trei oameni de pe peron să vadă că trenul e aproape gol. Dar asta nu i-a surprins. La ora aceea erau surprinşi să vadă că totuşi sunt oameni în tren.

Cei câțiva pasageri din vagoane priveau pe geam și li se părea ciudat să-i vadă pe peron pe oamenii ăștia, care se pregăteau să urce în tren la o asemenea oră din noapte. Ce treburi i-or fi scos din casă? Era ora când oamenii se gândesc, probabil, să se culce. Bucătăriile din casele de pe dealurile din spatele gării erau curate și bine rânduite, mașinile de spălat vase își încheiaseră de mult ciclul și toate lucrurile se aflau la locul lor. În dormitoarele copiilor erau aprinse veioze cu lumină slabă, ca pentru noapte. Câteva adolescente citesc, poate, romane și degetele lor răsucesc o șuviță de păr în timp ce o fac. Dar acum oamenii închid televizoarele. Soți și soții își fac pregătirile pentru culcare. Cei cinci-șase pasageri care stăteau stingheri în cele două vagoane priveau pe geam și se întrebau cine or fi oamenii de pe peron.

Ei au văzut o femeie solidă, de vârstă mijlocie, îmbrăcată într-o rochie tricotată de culoare roz, care urca treptele și intra în vagon. După ea venea o femeie mai tânără, îmbrăcată în bluză de vară și fustă, care ținea strâns o poșetă. După ele a urcat în tren un bătrân care se mișca încet și avea un aer foarte respectabil. Bătrânul avea părul cărunt și o cravată de mătase albă, dar era fără pantofi. Pasagerii au presupus în mod firesc că oamenii care urcaseră erau împreună și erau siguri că în noaptea respectivă treburile acestor oameni, oricare ar fi fost ele, nu se încheiaseră în mod fericit. Dar pasagerii văzuseră în viața lor multe alte lucruri. Lumea e plină de treburi de toate felurile, după cum știau ei bine. Probabil ar fi putut ieși mult mai rău. Iată de ce ei nu s-au mai gândit aproape deloc la cei trei, care s-au

deplasat pe interval şi şi-au ocupat locurile – femeia şi bătrânul cu păr cărunt unul lângă altul, iar tânăra cu geantă de mână câteva locuri mai în spate. În schimb pasagerii se uitau la gară şi au început să se gândească iar la propriile lor treburi, la lucrurile care îi preocupaseră înainte de oprirea în gară.

Şeful de tren s-a uitat în lungul liniei. Apoi a privit în urmă, în direcţia din care venise trenul. A ridicat braţul cu lanterna şi i-a semnalizat mecanicului. Acesta atâta aştepta. A învârtit un cadran gradat şi a împins în jos un mâner. Trenul a început să se deplaseze înainte. Mai întâi încet, apoi a început să prindă viteză. S-a deplasat tot mai repede şi a gonit din nou prin zona rurală, cufundată în întuneric, cu vagoanele lui strălucitoare care proiectau lumini pe terasament.

FEBRĂ

Carlyle era într-o situaţie foarte neplăcută. De la începutul lui iunie, când îl părăsise nevasta, fusese într-o situaţie foarte neplăcută toată vara. Dar până mai deunăzi, cu câteva zile înainte de momentul când trebuia să înceapă să-şi întâlnească elevii de la liceu, Carlyle nu avusese nevoie de dădacă. Fusese el însuşi dădacă. În fiecare zi şi în fiecare noapte avusese grijă de copii. Mama lor, le-a spus el, plecase într-o călătorie lungă.

Debbie, prima dădacă pe care a contactat-o, era o fată grasă de nouăsprezece ani, care i-a spus lui Carlyle că se trage dintr-o familie mare. Puştii o iubesc, a zis ea. I-a dat câteva nume ca referinţe. I le-a scris cu creionul pe o foaie de blocnotes. Carlyle a luat numele, a împăturit bucata de hârtie şi a băgat-o în buzunarul cămăşii. I-a spus că avea nişte întâlniri a doua zi şi că poate veni să lucreze la el din dimineaţa următoare. Ea a zis „OK".

Carlyle a înţeles că viaţa lui intra într-o nouă fază. Eileen îl părăsise când Carlyle nici nu încheiase completarea calificativelor la clasele lui. Spusese că se duce în Carolina de Sud, să înceapă

acolo o nouă viață. Se dusese împreună cu Richard Hoopes, unul dintre colegii lui Carlyle de la liceu. Hoopes era profesor de artă dramatică și instructor la cursul de sticlărie, care se pare că predase calificativele la timp, își luase lucrurile și părăsise orașul în grabă împreună cu Eileen. Acum, când aproape depășise vara lungă și dureroasă, iar peste puțin timp își relua orele, Carlyle își îndreptase în sfârșit atenția asupra găsirii unei dădace. Străduințele lui nu fuseseră încununate de succes. În disperarea sa de a găsi pe cineva – pe oricine –, o angajase pe Debbie.

La început a fost recunoscător că fata asta a sosit în urma anunțului său. I-a încredințat casa și copiii de parcă i-ar fi fost rudă. Așadar, s-a convins că nu poate da vina decât pe sine și pe propria lui neglijență, căci într-o zi din acea primă săptămână a venit acasă mai devreme de la școală și a oprit pe aleea de acces, lângă o mașină care avea atârnată de oglinda retrovizoare o pereche mare de zaruri din flanel. A văzut uimit cum copiii stăteau în curtea din față, cu hainele murdare, și se jucau cu un câine atât de mare, încât ar fi putut să le muște mâinile din umeri. Keith, fiul său, sughița și plângea. Sarah, fiica sa, a început să plângă în clipa când l-a văzut coborând din mașină. Copiii stăteau pe iarbă și câinele îi lingea pe mâini și pe față. Câinele a mârâit la Carlyle, apoi s-a dat puțin la o parte când bărbatul s-a îndreptat spre copiii lui. L-a ridicat pe Keith și apoi a ridicat-o și pe Sarah. Cu câte un copil sub fiecare braț, s-a îndreptat spre intrarea principală. În casă patefonul era dat atât de tare, încât ferestrele din față vibrau.

În camera de zi trei adolescenți au sărit în picioare de acolo de unde stăteau, la măsuța de cafea. Pe măsuță se aflau sticlele de bere și în scrumieră ardeau țigări. Rod Stewart zbiera din boxele stereo. Debbie, fata cea grasă, stătea pe sofa cu un alt adolescent. Când Carlyle a intrat în camera de zi, Debbie s-a holbat la el ca o idioată. Nu-i venea să creadă! Fata aia grasă avea și bluza descheiată. Stătea cu picioarele băgate sub ea și fuma o țigară. Camera de zi era plină de fum și de muzică. Fata cea grasă și prietenul ei s-au dat jos de pe sofa în mare grabă.

— Domnule Carlyle, staţi o clipă! a zis Debbie. Să vă explic.

— Nu-mi explica nimic! a zis Carlyle. Ieșiți dracului de-aici! Toți! Până nu vă arunc eu afară!

Și-a strâns mai bine copiii pe lângă el.

— Îmi datoraţi plata pe patru zile, a zis fata cea grasă în timp ce încerca să-și încheie bluza.

Avea încă țigara între degete. În timp ce se chinuia să se încheie, din țigară cădea scrum.

— Ziua de azi n-o mai puneți. Nu-mi datorați plata pentru azi. Și, domnule Carlyle, nu e ceea ce pare a fi. Ăștia au trecut pe-aici ca să asculte un disc.

— Înțeleg, Debbie, a zis el.

A lăsat copiii jos, pe covor. Dar ei au rămas lipiți de picioarele lui și îi urmăreau pe băieții din camera de zi. Debbie s-a uitat la ei și a clătinat încet din cap, de parcă acum îi vedea pentru prima oară.

— Ce mama dracului? Ieși afară! a zis Carlyle. Imediat! Haideți odată! Afară toată lumea!

S-a dus la uşa din faţă şi a deschis-o. Băieţii se mişcau de parcă nu-i grăbea nimeni. Şi-au luat sticlele de bere şi au pornit agale spre uşă. Discul cu Rod Stewart continua să cânte. Unul dintre băieţi a zis:

— E discul meu.

— Ia-l, a zis Carlyle.

A făcut un pas spre băiat, apoi s-a oprit.

— Să nu mă atingeţi, OK? Să nu care cumva să mă atingeţi, a zis băiatul.

S-a dus la patefon, i-a ridicat braţul, l-a dat înapoi şi a luat discul în vreme ce platanul se mai rotea.

Lui Carlyle îi tremurau mâinile.

— Dacă maşina aia nu iese de pe alee într-un minut – un minut! –, chem poliţia.

Îi era greaţă şi furia îl ameţise. Vedea, vedea de-adevăratelea cum îi dansau pete în faţa ochilor.

— Hei, domnu', suntem pe drum, bine? Plecăm, a zis băiatul.

Au ieşit din casă în şir indian. Afară fata s-a împiedicat puţin. Mergea în zigzag spre maşină. Carlyle a văzut-o cum se opreşte şi îşi acoperă faţa cu mâinile. A rămas aşa pe alee vreun minut. Apoi unul dintre băieţi a împins-o din spate şi i-a spus pe nume. Ea a lăsat mâinile în jos şi s-a aşezat pe bancheta din spate a maşinii.

— Tăticu' o să vă îmbrace în haine curate, le-a spus Carlyle copiilor, făcând eforturi să nu-i tremure vocea. Vă îmbăiez şi vă îmbrac în haine curate. Apoi mergem în oraş să mâncăm pizza. Ce ziceţi de pizza?

— Un'e-i Debbie? a întrebat Sarah.

— A plecat, a zis Carlyle.

În seara aceea, după ce şi-a băgat copiii în pat, a sunat-o pe Carol, femeia de la şcoală cu care se întâlnise în ultima lună. I-a povestit ce i se întâmplase cu dădaca.

— Copiii mei erau afară, în grădină, cu câinele ăla mare, a zis el. Un câine mare cât un lup. Dădaca era în casă cu o şleahtă de prieteni zurbagii. Ascultau Rod Stewart dat la maximum şi trăgeau la măsea în timp ce copiii mei erau afară şi se jucau cu dulăul ăla ciudat.

Şi-a dus degetele la tâmple şi le-a ţinut acolo în timp ce vorbea.

— Dumnezeule! a zis Carol. Dragul meu! Bietul de tine! Îmi pare rău.

Vocea ei părea neclară. O şi vedea lăsând receptorul să-i lunece în jos, spre bărbie, cum avea obiceiul să facă în timp ce vorbea la telefon. O văzuse făcând asta şi altădată. Un obicei de-al ei pe care-l găsea enervant. Vrea să vină la el acasă? a întrebat ea. Dacă da, vine. Poate că ar fi mai bine să vină. O s-o cheme pe dădaca fiului ei. Apoi o să vină cu maşina la el acasă. Bineînţeles, voia să vină. El nu trebuie să se sfiască să spună când are nevoie de afecţiune, a zis ea. Carol era una dintre secretarele de la cabinetul directorului liceului unde Carlyle ţinea ore de arte frumoase. Era divorţată şi avea un copil, un băiat nevrotic în vârstă de zece ani, pe care tatăl lui îl botezase Dodge, după marca automobilului său.

— Nu-i nevoie. Mă descurc, a zis Carlyle. Dar îţi mulţumesc. *Îţi mulţumesc*, Carol! Micuţii sunt în pat, dar cred că m-aş simţi puţintel caraghios, înţelegi, să am companie peste noapte.

Carol n-a repetat oferta.

— Scumpule, îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat. Dar îți înțeleg dorința de a fi singur la noapte. Îți respect dorința. Ne vedem mâine la școală.

O auzea cum așteaptă ca el să mai spună ceva.

— A fost a doua dădacă în decurs de-o săptămână, a zis el. Simt că-mi ies din minți.

— Dragule, nu te lăsa doborât, a zis ea. Trebuie să apară cineva. Am să te-ajut să găsești pe cineva la sfârșitul săptămânii. O să fie bine, ai să vezi.

— Îți mulțumesc din nou pentru că ești acolo când am nevoie de tine, a zis el. Rar mai găsești pe cineva ca tine! Da, așa e.

— Noapte bună, Carlyle, a zis ea.

După ce a pus receptorul în furcă, el a regretat că nu s-a gândit să-i spună altceva în loc de ceea ce spusese mai înainte. De când se știa, nu vorbise niciodată în felul ăsta. Nu aveau o aventură amoroasă – nu i-ar fi spus astfel legăturii lor –, dar el o plăcea. Ea știa că el trece printr-o perioadă foarte grea și nu îl solicita prea mult.

În prima lună de după plecarea lui Eileen în California Carlyle își petrecuse toate clipele vieții cu copiii lui. Presupunea că era vorba de efectul produs de șocul plecării ei, dar nu voia să-și scape din ochi copiii. Categoric, nu simțea nevoia să se vadă cu alte femei și o vreme a crezut chiar că femeile nu îl vor mai interesa niciodată. Se simțea ca și cum ar fi fost în doliu. Își petrecea zilele și nopțile în compania copiilor lui. Le pregătea de mâncare – el, personal, n-avea deloc poftă de mâncare –, le spăla și le călca lucrurile, îi ducea cu mașina afară din oraș și ei culegeau flori și mâncau sandvișuri împachetate în hârtie cerată.

Îi ducea la supermarket și îi lăsa să-și ia ce doreau. Și la câteva zile o dată se plimbau prin parc sau mergeau la bibliotecă ori la grădina zoologică. Duceau pâine veche la grădina zoologică, ca să poată hrăni raţele. Seara, înainte de culcare, Carlyle le citea din Esop, Hans Christian Andersen și frații Grimm.

— Când se întoarce mami? întreba unul dintre ei în mijlocul unui basm.

— Curând, zicea el. Zilele astea. Acum ascultați mai departe.

Apoi citea povestea până la capăt, îi săruta și stingea lumina.

Și în timp ce ei dormeau, el rătăcea prin camere cu un pahar în mână și își spunea că da, mai devreme sau mai târziu Eileen se va întoarce. În clipa următoare zicea: „Nu vreau să-ți mai văd mutra niciodată. N-am să te iert niciodată pentru asta, târfă nebună!". Apoi, după un minut: „Întoarce-te, iubita mea, te rog! Te iubesc și am nevoie de tine! Şi puștii ăștia au nevoie de tine". În unele nopți din vara aceea adormea în fața televizorului și se trezea cu aparatul deschis încă și cu ecranul plin de zăpadă. A fost perioada aceea când credea că n-o să se mai vadă cu vreo femeie multă vreme – sau, poate, niciodată. Noaptea, așezat în fața televizorului, cu o carte nedeschisă sau cu o revistă lângă el, pe sofa, se gândea adesea la Eileen. Când se gândea, putea să-și amintească de râsul ei dulce sau de mâna ei, care îl frecționa pe gât dacă se văita că are dureri acolo. Erau momente când credea că ar putea ajunge să plângă. Se gândea: Auzi de treburi de felul ăsta întâmplate altor oameni.

Chiar înainte de incidentul cu Debbie, când o parte din şoc şi mâhnire se stinseseră, telefonase la un serviciu de plasare a forţei de muncă şi le spusese de situaţia grea în care se afla şi de nevoile lui. Cineva i-a notat toate datele şi i s-a spus că or să-l sune ei. Nu-s mulţi cei care vor să aibă grijă de gospodărie *şi* de copii, i-au spus ei, dar vor găsi pe cineva. Cu câteva zile înainte de a se duce la liceu pentru consilii şi înscrieri, a sunat din nou şi i s-a spus că în dimineaţa următoare, la prima oră, va veni cineva la el acasă.

Persoana respectivă era o femeie de treizeci şi cinci de ani, cu mâini păroase şi pantofi prea mari. A dat mâna cu el şi a ascultat ce i-a spus Carlyle fără să pună nici o întrebare în legătură cu copiii. N-a întrebat nici măcar cum îi cheamă. Când a dus-o în spatele casei, unde se jucau copiii, ea s-a holbat pur şi simplu la ei un minut, fără să spună nimic. Când, în sfârşit, a zâmbit, Carlyle a observat pentru prima oară că femeii îi lipsea un dinte. Sarah şi-a lăsat deoparte plastilina, s-a ridicat, a venit şi s-a lipit de el. A luat mâna lui Carlyle şi s-a uitat ţintă la femeie. Şi Keith se uita ţintă la ea. Carlyle i-a mulţumit femeii pentru timpul acordat şi i-a spus că vor păstra legătura.

În după-masa aceea a notat un număr de pe fişa prinsă de avizier la supermarket. Cineva îşi oferea serviciile ca dădacă. Referinţe la cerere. Carlyle a sunat la numărul respectiv şi a dat de Debbie, fata cea grasă.

În timpul verii Eileen le trimisese copiilor câteva ilustrate, scrisori, fotografii de-ale ei şi câteva desene în peniţă, pe care le făcuse de când

plecase. De asemenea, i-a trimis lui Carlyle scrisori lungi, în care bătea câmpii și îi cerea să aibă înțelegere față de situația asta – *situația asta!* –, dar îi spunea că e fericită. Fericită! Ca și cum, se gândea Carlyle, fericirea e tot ce aștepți de la viață. Îi spunea că dacă o iubește cu adevărat, așa cum spunea el și ea credea că e adevărat – să nu uite că și ea îl iubea –, atunci el va înțelege și va accepta lucrurile așa cum erau. Ea scria: „Cei ce sunt cu adevărat legați nu pot să fie dezlegați niciodată". Carlyle nu știa dacă ea vorbea despre relația lor sau despre genul de viață de acolo, din California. Detesta cuvântul *legați*. Ce legătură avea cu ei doi? Credea Eileen că sunt o corporație? Carlyle bănuia că, probabil, ea începe să-și piardă mințile dacă vorbește în felul ăsta. A citit din nou partea aceea și apoi a făcut ghemotoc scrisoarea.

Dar după câteva ore a recuperat-o din coșul de gunoi unde o aruncase și a pus-o împreună cu alte ilustrate și scrisori, într-o cutie de pe raftul din dulapul lui. În unul din plicuri era o fotografie a ei în costum de baie și cu o pălărie mare, pleoștită. Și pe o hârtie groasă era desenată în creion o femeie care stătea pe malul unui râu într-o rochie transparentă, cu umerii căzuți, și își acoperea ochii cu mâinile. Era, credea Carlyle, chiar Eileen, care-și arăta durerea copleșitoare provocată de situația creată. La colegiu ea se specializase în artă și, cu toate că a fost de acord să se mărite cu el, i-a spus că are intenția să își fructifice talentul. Carlyle a spus că nici nu vede lucrurile altfel. Era datoria ei față de sine. Datoria ei față de amândoi. În zilele acelea se iubiseră. Știa că așa a fost. Nu-și putea închipui că va mai

iubi vreodată pe cineva așa cum o iubise pe ea. Și simțise că e iubit. Apoi, după opt ani de căsătorie cu el, Eileen dezertase. După cum spunea în scrisoare, „ea alesese calea asta".

După ce a vorbit cu Carol, a intrat câteva clipe la copii, care dormeau. Apoi s-a dus în bucătărie și și-a pregătit ceva de băut. S-a gândit să-i telefoneze lui Eileen și să-i spună despre „criza dădacei", dar s-a răzgândit. Avea numărul ei de telefon și, bineînțeles, adresa ei de acolo, dar nu-i telefonase decât o dată și nu-i scrisese până acum nici o scrisoare. Asta se datora în parte sentimentului de derută provocat de situație, în parte supărării și umilinței. Odată, pe la începutul verii, după câteva pahare, el a riscat umilirea și a telefonat. I-a răspuns Richard Hoopes. Richard zisese „Hei, salut, Carlyle", ca și cum ar fi fost încă prietenul lui Carlyle. Și apoi, parcă amintindu-și un anumit lucru, a zis „Așteaptă o clipă, te rog!".

Eileen intrase pe fir și zisese „Carlyle, cum te simți? Cum se simt copiii? Povestește-mi despre tine". I-a spus că puștii sunt bine. Dar n-a mai apucat să spună și altceva, fiindcă ea l-a întrerupt, spunând „Știu că *ei* sunt bine. Dar *tu* cum ești?". Apoi a continuat spunându-i că, pentru prima oară după multă vreme, capul ei se afla la locul potrivit. După aceea a vrut să discute despre capul și karma lui. Eileen se uitase în karma lui. O să se îmbunătățească în curând, a spus ea. Carlyle asculta și nu-i venea să-și creadă urechilor. Apoi a zis „Acum trebuie să închid, Eileen". Și a pus receptorul în furcă. După un minut sau două telefonul a sunat din nou, dar el l-a lăsat să sune. Când s-a oprit, l-a scos din

furcă şi nu l-a pus la loc până când s-a pregătit de culcare.

Acum voia să-i telefoneze, dar se temea s-o sune. Îi simţea încă lipsa şi voia să i se destăinuie. Tânjea să-i audă glasul – dulce, ferm, nu psihotic, aşa cum fusese în ultimele luni –, dar dacă forma numărul, putea să-i răspundă Richard Hoopes. Carlyle ştia că nu vrea să audă din nou vocea acelui bărbat. Richard Hoopes îi fusese coleg vreme de trei ani şi, credea Carlyle, şi oarecum prieten. Cel puţin el era persoana cu care Carlyle lua masa de prânz în sufrageria corpului didactic, persoana cu care discuta despre Tennessee Williams şi despre fotografiile lui Ansel Adams. Dar chiar dacă răspundea Eileen la telefon, ea se putea lansa într-un discurs despre karma lui.

În timp ce stătea acolo cu un pahar în mână şi încerca să-şi aducă aminte cum e să fii căsătorit şi apropiat de cineva, a sunat telefonul. A ridicat receptorul, a auzit o urmă de paraziţi pe fir şi a ştiut, chiar înainte ca ea să-şi spună numele, că era Eileen.

— Tocmai mă gândeam la tine, a zis Carlyle şi a regretat numaidecât ce spusese.

— Ca să vezi! Ştiu eu că sunt încă în mintea ta, Carlyle. Şi eu mă gândeam la tine. D-aia te-am şi sunat.

El a respirat adânc. Eileen îşi pierdea minţile. Pentru el era cât se poate de limpede. Ea a continuat să vorbească.

— Acu' fii atent, a zis. Ştiu că lucrurile sunt destul de încurcate acolo în momentul ăsta. În principal, d-aia te-am sunat. Da, ştiu – şi să nu mă întrebi cum am aflat. Carlyle, îmi pare rău.

Dar știu ce-ți trebuie. Ai nevoie de o gospodină pricepută, care să aibă grijă și de copii. E-adevărat? Persoana care-ți trebuie e chiar acolo, în vecinătate! Da' poate ai și găsit pe cineva și e bine dacă așa stau lucrurile. Dacă e așa, trebuie să rămână așa. Dar, vezi tu, în cazul – doar în cazul – în care ai necazuri cu chestia asta, există o femeie care a lucrat pentru mama lui Richard. I-am spus lui Richard despre problema ta potențială și el s-a apucat să caute o soluție. Vrei să știi ce a făcut? Ești atent? A sunat-o pe mama lui, care avea o femeie ce-i ținea gospodăria. Femeia se numește doamna Webster. Ea avea grijă de toate în locul mamei lui Richard înainte ca mătușa lui și fiica acesteia să se mute la ei. Richard a reușit să obțină un număr prin mama sa. A discutat azi cu doamna Webster. Da, da, Richard. Doamna Webster o să te sune în seara asta. Sau poate o să-ți telefoneze mâine dimineață. Fie acum, fie mâine. Oricum, o să-și ofere serviciile dacă ai nevoie de ea. S-ar putea să ai. Nu se știe niciodată. Chiar dacă situația ta e stabilă în momentul ăsta... și sper să fie așa. Dar cine știe cum și când s-ar putea să ai nevoie de ea. Știi ce vreau să spun? Dacă nu în clipa asta, poate altădată. OK? Copiii ce mai fac? Ce mai născocesc?

— Copiii se simt bine, Eileen. Acum dorm, a zis Carlyle.

Poate ar trebui să-i spună că în fiecare seară plâng de se zguduie până adorm. Se întreba dacă să-i zică adevărul – că nici măcar n-au mai întrebat de ea în ultimele săptămâni. S-a hotărât să nu-i spună nimic.

— Ți-am telefonat mai devreme, dar suna ocupat. I-am spus lui Richard că probabil vorbești cu prietena ta, a zis Eileen și a râs. Gândește pozitiv. Pari deprimat.

— Trebuie să închid, Eileen.

Se pregăti să o facă și luă receptorul de la ureche. Dar ea continua să vorbească.

— Spune-le lui Keith și Sarah că îi iubesc. Spune-le că le voi trimite și alte desene. Nu uita să le-o spui. Vreau să nu uite că mama lor e artistă. Poate nu e încă o mare artistă. Nu contează. Dar, înțelegi, artistă! E important să nu uite asta.

Carlyle a zis:

— Am să le spun.

— Richard îți zice „Salut".

Carlyle n-a zis nimic. A spus cuvântul doar pentru el – *salut*. Ce voia să spună cu asta omul ăla? Apoi a dat să încheie:

— Mulțumesc pentru telefon. Mulțumesc pentru că ai vorbit cu femeia aceea.

— Doamna Webster!

— Da. Ar trebui să închid acum. Nu vreau să-ți consumi toți bănuții.

Eileen a râs.

— Sunt bani și-atât. Banii sunt importanți doar ca mijloc necesar pentru schimb. Există lucruri mai importante decât banii. Ei, dar știi tu foarte bine asta!

El ținea receptorul în fața sa. Privea instrumentul din care ieșea glasul femeii.

— Carlyle, lucrurile or să meargă mai bine pentru tine. *Știu* că așa o să fie. Poate mă crezi nebună sau cam pe-acolo, a zis ea, dar să ții minte asta.

Ce să ţin minte? se întrebă alarmat Carlyle, gândindu-se că probabil i-a scăpat ceva din ce spusese ea. Şi-a adus receptorul mai aproape de faţă.

— Eileen, mulţumesc pentru telefon, a zis el.

— Trebuie să păstrăm legătura, a zis Eileen. Trebuie să ţinem deschise toate liniile de comunicaţie. Ce-a fost mai rău a trecut. Aşa cred. A trecut pentru amândoi. Şi eu am suferit. Dar noi doi o să obţinem ceea ce trebuie să obţinem de la viaţă şi pentru asta o să devenim în cele din urmă mai puternici.

— Noapte bună, a spus Carlyle.

A pus receptorul în furcă. Apoi a privit telefonul. A aşteptat. N-a sunat imediat. Dar după o oră a sunat. El a răspuns.

— Domnul Carlyle? s-a auzit vocea unei femei în vârstă. Dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, dar numele meu e doamna Jim Webster. Mi s-a spus să iau legătura cu dumneavoastră.

— Doamna Webster. Da, a zis el.

Şi-a amintit că Eileen îi pomenise de femeia asta.

— Doamnă Webster, puteţi veni la mine acasă mâine dimineaţă? Devreme. Să zicem la ora şapte?

— Nu-i nici o problemă pentru mine, a zis bătrâna. Ora şapte. Daţi-mi adresa dumneavoastră.

— Mi-ar plăcea să pot conta pe dumneavoastră, a zis Carlyle.

— Puteţi conta pe mine, a zis ea.

— Nici nu vă pot spune cât e de important pentru mine, a zis Carlyle.

— Nu vă faceţi griji, a zis bătrâna.

În dimineața următoare, când ceasul a început să sune, Carlyle ar fi vrut să stea cu ochii închiși și să-și continue visul pe care-l avusese. Ceva despre o fermă. Era acolo și o cascadă. Cineva, o persoană necunoscută lui, mergea pe drum și căra ceva. Poate era un coș pentru picnic. Visul nu îl neliniștise. Acolo părea să existe o senzație de bunăstare.

În cele din urmă s-a răsucit și a apăsat pe ceva ca să oprească țârâitul ceasului. A mai stat în pat câteva minute. Apoi s-a sculat, și-a vârât picioarele în papuci și s-a dus la bucătărie ca să pună de cafea.

S-a bărbierit și s-a îmbrăcat. Apoi s-a așezat la masa din bucătărie, cu cafeaua și o țigară. Copiii erau încă în pat. El plănuise ca în cinci-șase minute să pună pe masă cutii cu cereale, castroane și linguri, apoi să se ducă să-i trezească pe micuți pentru micul dejun. De fapt nu putea să creadă că bătrâna care îi telefonase seara trecută o să se prezinte în dimineața asta, așa cum spusese. S-a hotărât să aștepte cinci minute peste ora șapte și apoi să cheme copiii, să înceapă ziua și să facă toate eforturile imaginabile ca să găsească pe cineva de încredere. A dus la buze ceașca de cafea.

În acel moment a auzit afară, pe stradă, un huruit. A lăsat ceașca, s-a ridicat de la masă și s-a dus la fereastră să vadă ce este. O camionetă cu platformă a tras pe dreapta la bordura din fața casei lui. Cabina camionetei s-a scuturat în timp ce motorul a trecut în ralanti și vehiculul s-a oprit. Carlyle s-a dus la ușa din față, a deschis-o și a făcut semn cu mâna. I-a răspuns o

femeie în vârstă, care a făcut și ea semn cu mâna și apoi a coborât din vehicul. Carlyle a văzut cum șoferul se apleacă și dispare sub bord. Camioneta a gâfâit, s-a mai scuturat o dată și a încremenit.

— Domnul Carlyle? a zis bătrâna în timp ce venea agale pe alee, cărând o geantă mare.

— Doamnă Webster, a zis el. Poftiți înăuntru. Domnul e soțul dumneavoastră? Rugați-l să poftească și dânsul. Tocmai am făcut cafeaua.

— Nu vă faceți griji, a zis ea. El are termosul lui.

Carlyle a ridicat din umeri. I-a deschis ușa. Femeia a intrat și cei doi au dat mâna. Doamna Webster a zâmbit. Carlyle a dat din cap. S-au dus spre bucătărie.

— Deci vreți să încep de azi? a întrebat ea.

— Dați-mi voie să trezesc copiii, a zis el. Aș dori să vă cunoască înainte ca eu să plec la școală.

— Ar fi bine, a zis ea.

S-a uitat prin bucătărie. Și-a pus geanta pe suportul de vase.

— De ce să nu aduc copiii? a zis el. Mă întorc într-un minut sau două.

În foarte scurt timp a adus copiii și i-a prezentat. Ei erau încă în pijamale. Sarah se freca la ochi. Keith era complet treaz.

— El e Keith, a zis Carlyle. Și ea, ea e Sarah a mea.

A ținut-o pe Sarah de mână și s-a întors spre doamna Webster.

— Au nevoie de cineva, după cum vedeți. *Noi* avem nevoie de cineva pe care să ne putem bizui. Cred că asta-i problema noastră.

Doamna Webster s-a dus la copii. A încheiat nasturele de sus al pijamalei lui Keith. A dat la o parte părul de pe faţa lui Sarah. Ei nu s-au împotrivit.

— Copii, să nu vă faceţi griji! le-a spus ea. Domnule Carlyle, totul o să fie în regulă. O să ne înţelegem bine. Daţi-ne o zi sau două ca să ne cunoaştem. Atâta tot. Dar dacă e să rămân acum, de ce să nu-i daţi domnului Webster semnalul de încetare a alarmei? E de-ajuns să-i faceţi semn cu mâna de la fereastră, a zis ea şi apoi şi-a îndreptat din nou atenţia asupra copiilor.

Carlyle s-a dus la fereastra boltită şi a dat perdeaua la o parte. Un bărbat în vârstă privea atent casa din cabina camionetei. Tocmai ducea la buze o ceaşcă de termos. Carlyle i-a făcut semn şi, cu mâna liberă, bărbatul i-a răspuns. Carlyle l-a privit cum coboară geamul camionetei şi aruncă afară ce mai rămăsese în ceaşcă. Apoi s-a aplecat din nou sub bord – Carlyle şi l-a imaginat cum face contactul între nişte fire – şi într-un minut motorul a pornit şi camioneta a început să tremure. Bătrânul a băgat camioneta în viteză şi s-a îndepărtat de bordură.

Carlyle s-a întors de la fereastră.

— Doamnă Webster, a zis el, mă bucur că sunteţi aici.

— La fel şi eu, a zis ea. Acum duceţi-vă la treburile dumneavoastră. Să nu întârziaţi. Şi nu vă faceţi nici un fel de griji. O să ne descurcăm bine. Nu-i aşa, copii?

Copiii au dat din cap. Keith se ţinea cu o mână de rochia ei. Şi-a băgat în gură degetul mare de la mâna cealaltă.

— Vă mulțumesc, a zis Carlyle. Mă simt... mă simt cu adevărat sută la sută mai bine.

A clătinat din cap și a zâmbit destins. A simțit că parcă i s-a luat o piatră de pe inimă în timp ce-și săruta copiii și își lua rămas-bun. I-a spus doamnei Webster cam pe la ce oră ar putea să se întoarcă acasă, și-a pus pardesiul, a spus încă o dată la revedere și a ieșit din casă. Se pare că, pentru prima oară după luni de zile, simțea că povara lui fusese un pic ușurată. În timp ce se îndrepta cu mașina spre școală, a ascultat muzică la radio.

În timpul primei ore de istoria artelor a zăbovit asupra diapozitivelor cu picturi bizantine. A explicat cu răbdare nuanțele detaliilor și ale motivelor. A subliniat forța emoțională și armonia operei. Dar încercarea de a plasa artiștii anonimi în mediul lor social i-a luat atât de mult timp, încât câțiva elevi au început să-și frece tălpile de podea sau să-și dreagă vocea. A acoperit doar o treime din planul lecției pentru ziua aceea. Când a sunat clopoțelul, el încă mai vorbea.

În ora următoare, pictura în acuarelă, s-a simțit neobișnuit de calm și de inspirat. „Uite-așa, uite-așa", zicea el și le conducea mâinile elevilor. „Cu delicatețe. Ca un suflu de aer pe hârtie. Doar o atingere. Cam așa. Ei, vezi?" zicea el și simțea el însuși ardoarea descoperirii. „*Sugestia*, asta e totul!" a zis el, ținând ușor degetele lui Sue Colvin în timp ce-i dirija pensula. „Trebuie să te lupți cu greșelile tale până când ele n-or să mai pară greșeli, ci efecte premeditate. Înțelegi?"

La prânz, în timp ce înainta la coada din sala de mese a profesorilor, a văzut-o pe Carol, care era la câteva persoane înaintea lui. Ea și-a plătit

mâncarea. El a aşteptat nerăbdător să i se facă nota lui de plată. Carol traversase aproape jumătate din sală în momentul în care a ajuns-o din urmă. Şi-a strecurat mâna sub cotul ei şi a călăuzit-o spre o masă goală de lângă fereastră.

— Doamne, Carlyle! a zis ea după ce s-au aşezat.

A apucat paharul cu *ice tea*. Se înroşise la faţă.

— Ai văzut ce privire ne-a aruncat doamna Storr? Ce se-ntâmplă? Ce-i cu tine? O să afle toată lumea.

A sorbit apoi din *ice tea* şi a pus paharul pe masă.

— S-o ia dracu' pe doamna Storr! a zis Carlyle. Hai să-ţi spun ceva. Draga mea, mă simt cu ani-lumină mai bine decât mă simţeam ieri pe vremea asta. Doamne!

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Carol. Spune-mi, Carlyle!

Femeia şi-a împins bolul cu fructe într-o parte a tăvii şi a presărat brânză peste spaghete. Dar n-a mâncat nimic. Îl aştepta să continue.

— Spune-mi, ce s-a întâmplat?

I-a vorbit despre doamna Webster. I-a vorbit chiar şi despre domnul Webster. Cum bărbatul trebuia să pornească camioneta fără cheie de contact. Carlyle şi-a mâncat tapioca în timp ce vorbea. Apoi a mâncat pâinea cu usturoi. A băut cana cu *ice tea* a lui Carol fără să-şi dea seama de asta.

— Carlyle, ai căpiat! a zis ea, făcând semn cu capul spre spaghetele din farfuria lui, de care el nu se atinsese.

El a clătinat din cap.

— *Dumnezeule*, Carol! Dumnezeule! Mă simt bine, știi? Vara asta nu m-am simțit niciodată atât de bine!

Și-a coborât vocea.

— Vino la mine diseară. Vrei?

A băgat mâna sub masă și a pus-o pe genunchiul ei. Ea s-a înroșit din nou la față. Și-a ridicat privirile și s-a uitat prin sala de mese. Nu le dădea nimeni atenție. A dat repede din cap, încuviințând. Apoi a băgat mâna sub masă și i-a atins mâna lui Carlyle.

În după-masa aceea el s-a întors acasă și a găsit totul ordonat și aranjat, iar copiii îmbrăcați în haine curate. În bucătărie Keith și Sarah stăteau pe scaune și o ajutau pe doamna Webster să facă pișcoturi din turtă dulce. Părul fetiței era ținut cu o agrafă mare și nu îi mai cădea în ochi.

— Tăticule! au strigat fericiți copiii când l-au văzut.

— Keith, Sarah, a zis el. Doamnă Webster, eu...

Dar ea nu l-a lăsat să termine.

— Am avut o zi pe cinste, domnule Carlyle, a zis repede femeia.

Și-a șters degetele de șorțul pe care-l purta. Era un șorț vechi, cu mori de vânt albastre, și fusese al lui Eileen.

— Ce copii frumoși! Sunt o comoară. Chiar așa, o comoară!

— Nu știu ce să spun.

Carlyle stătea lângă suportul de vase și o urmărea pe Sarah, care frământa o bucată de cocă. Simțea mirosul mirodeniilor. Și-a scos pardesiul

și s-a așezat la masa din bucătărie. Și-a slăbit nodul cravatei.

— Azi a fost ziua în care am făcut cunoștință, a spus doamna Webster. Mâine avem alte planuri. Cred că o să ne ducem în parc. Ar trebui să profităm de vremea bună.

— Excelentă idee! a zis Carlyle. Excelentă! Bine. Bravo, doamnă Webster.

— Termin de băgat pișcoturile astea în cuptor și cam pe atunci domnul Webster trebuie să sosească și el aici. Ați spus ora patru? I-am spus să vină la patru.

Carlyle a încuviințat, dând din cap cu însuflețire.

— Ați fost căutat la telefon, a zis bătrâna în timp ce se ducea la chiuvetă cu castronul mixerului. A telefonat doamna Carlyle.

— Doamna Carlyle, a zis el.

Aștepta ca doamna Webster să-i spună ce avea de spus.

— Da. I-am spus cine sunt, dar n-a părut surprinsă că mă găsește aici. A spus câteva cuvinte pentru fiecare copil.

Carlyle a aruncat o privire spre Keith și Sarah, dar ei nu-i dădeau nici un fel de atenție. Înșirau prăjiturele pe o altă tavă de copt.

Doamna Webster a continuat:

— V-a lăsat un mesaj. Stați să vedem. L-am și scris, dar cred că mi-l pot aminti. A zis așa: „Să-i spuneți" – adică să vă spun – „că de soartă nu poți scăpa". Cred că așa a spus. A zis că o să înțelegeți.

Carlyle s-a uitat țintă la ea. A auzit afară camioneta domnului Webster.

— E domnul Webster, a zis bătrâna și și-a scos șorțul.

Carlyle a dat din cap.

— Ora șapte dimineața? a întrebat ea.

— E perfect, a zis el. Și vă mulțumesc încă o dată.

În seara aceea el a îmbăiat pe rând copiii, i-a îmbrăcat în pijamale și apoi le-a citit. I-a ascultat cum își spun rugăciunile, i-a învelit cu pledurile și a stins lumina. Era aproape ora nouă. Și-a pregătit un pahar cu băutură și a urmărit ceva la televizor până când mașina lui Carol a intrat pe aleea de acces.

Pe la zece, când erau împreună în pat, a sunat telefonul. El a înjurat, dar nu s-a ridicat să răspundă. Telefonul a continuat să sune.

— Poate e ceva important, a zis Carol, ridicându-se în capul oaselor. S-ar putea să fie femeia care are grijă de copilul meu. Ea are numărul ăsta.

— E nevastă-mea, a zis Carlyle. Știu că e ea. Începe să-și piardă mințile. Se țicnește. N-am de gând să-i răspund.

— Oricum, eu trebuie să plec destul de curând, a zis Carol. A fost o seară cu adevărat plăcută, dragule.

Și Carol i-a atins obrazul.

Era mijlocul semestrului de toamnă. Doamna Webster era la el de aproape șase săptămâni. În această perioadă viața lui Carlyle suferise câteva schimbări. În primul rând începea să se împace cu faptul că Eileen plecase și, după câte înțelegea

el, n-avea de gând să se mai întoarcă. A încetat să-şi închipuie că situaţia s-ar putea schimba. Doar noaptea târziu, când nu era cu Carol, doar atunci dorea ca iubirea pe care încă o mai avea pentru Eileen să piară odată şi se chinuia să înţeleagă de ce se întâmplaseră toate astea. Dar în cea mai mare parte a timpului el şi copiii erau fericiţi. Le mergea bine şi erau copleşiţi de grija doamnei Webster. Recent ea se obişnuise să pregătească mâncarea şi s-o ţină caldă în cuptor până la venirea lui de la şcoală. Cum trecea pragul, din bucătărie venea miros de ceva bun şi îi găsea pe Keith şi Sarah ajutând-o pe doamna Webster să aranjeze masa din sufragerie. Uneori o întreba pe bătrână dacă ar accepta să vină şi în câte o sâmbătă. Ea accepta, câtă vreme asta nu presupunea prezenţa ei la el acasă înainte de amiază. Sâmbăta dimineaţa, a zis ea, avea de făcut diferite lucruri pentru domnul Webster şi pentru ea. În acele zile Carol îl lăsa pe Dodge cu copiii lui Carlyle, în îngrijirea doamnei Webster, iar Carol şi cu el se duceau cu maşina să ia masa la un restaurant de la ţară. Carlyle avea impresia că viaţa lui renaşte. Deşi nu mai ştia nimic despre Eileen de la telefonul acela de acum şase săptămâni, a constatat că e în stare să se gândească la ea fără să se înfurie sau să simtă că îi vine să plângă.

La şcoală încheia perioada medievală şi se pregătea să abordeze goticul. Până la Renaştere mai era destul, cel puţin până după vacanţa de Crăciun. Carlyle s-a îmbolnăvit tocmai în perioada asta. Părea că brusc, peste noapte, a început să-l supere pieptul şi să-l doară capul. Încheieturile trupului au început să-i scârţâie.

Ameţea când se deplasa. Durerea de cap i s-a amplificat. Într-o duminică, când s-a trezit, îl durea capul şi s-a gândit s-o sune pe doamna Webster, s-o roage să vină, să ia copiii şi să-i ducă undeva la plimbare. Fuseseră foarte atenţi cu el. Îi aduseseră pahare cu suc şi nişte apă minerală. Dar Carlyle nu putea să aibă grijă de ei. În a doua dimineaţă de boală de-abia a fost în stare să telefoneze şi să anunţe că e bolnav. I-a spus persoanei care i-a răspuns cum se numeşte, şcoala, catedra şi felul bolii lui. Apoi l-a propus ca suplinitor pe Mel Fisher. Fisher picta tablouri abstracte în ulei trei sau patru zile pe săptămână, câte şaisprezece ore pe zi, dar nu le vindea şi nici măcar nu îşi expunea opera. Era unul dintre prietenii lui Carlyle.

— Luaţi-l pe Mel Fisher, i-a spus Carlyle femeii de la capătul celălalt al firului. Fisher, a şoptit el.

S-a întors în pat, s-a băgat sub cuverturi şi a adormit. Prin somn a auzit de afară motorul camionetei cu platformă şi apoi rateurile date când motorul s-a oprit. Ceva mai târziu a auzit vocea doamnei Webster la uşa dormitorului.

— Domnule Carlyle?

— Da, doamnă Webster.

Vocea sa i s-a părut ciudată. Îşi ţinea ochii închişi.

— Azi sunt bolnav. Am anunţat la şcoală. O să stau în pat.

— Înţeleg. Nu vă necăjiţi, a zis ea. O să am eu grijă de tot ce trebuie.

Carlyle a închis ochii. Deşi era încă într-o stare între adormire şi trezie, a crezut că aude clar cum se deschide şi apoi se închide uşa din

față. Afară, în bucătărie, s-a auzit cum un bărbat spunea ceva cu voce scăzută și hârșâitul unui scaun tras de sub masă. Destul de curând a auzit glasurile copiilor. Puțin mai târziu – nu știa sigur după cât timp – a auzit-o pe doamna Webster la ușa lui.

— Domnule Carlyle, să chem medicul?

— Nu, mă descurc, a zis el. Cred că e doar o răceală zdravănă. Dar simt că îmi arde tot corpul. Cred că am prea multe pleduri. Și e prea cald în casă. Poate opriți cuptorul.

Apoi a simțit cum îl fură din nou somnul.

Peste puțin timp a auzit cum copiii discutau cu doamna Webster în camera de zi. Ce făceau? Intrau sau ieșeau? s-a întrebat Carlyle. Să fi trecut oare o zi?

A adormit din nou. Dar apoi și-a dat seama că ușa se deschide. Doamna Webster a apărut lângă pat. I-a pus mâna pe frunte.

— Arde, a zis ea. Aveți febră.

— Trece, a zis Carlyle. Trebuie doar să dorm ceva mai mult. Și poate nu uitați să opriți cuptorul. Vă rog, v-aș fi recunoscător dacă ați putea să-mi dați niște aspirine! Mă doare îngrozitor capul.

Doamna Webster a ieșit din cameră. Dar ușa a rămas deschisă. Carlyle auzea televizorul, care era deschis.

— Dă-l mai încet, Jim, a auzit-o pe bătrână și volumul sunetului s-a redus imediat.

Carlyle a adormit din nou.

Dar n-a dormit mai mult de un minut, fiindcă doamna Webster s-a întors imediat în camera lui cu o tavă. S-a așezat pe marginea patului. El s-a

săltat și a încercat să stea în capul oaselor. Ea i-a pus o pernă, ca să stea rezemat.

— Luați-le pe astea, a spus bătrâna și i-a dat niște tablete. Beți asta.

I-a întins un pahar cu suc.

— V-am adus și niște cremă de grâu. Vreau s-o mâncați. O să vă priască.

El a luat aspirina și a băut sucul. A dat din cap, mulțumind. Dar a închis iarăși ochii. Începea să adoarmă din nou.

— Domnule Carlyle! a zis bătrâna.

El a deschis ochii.

— Sunt treaz, a zis. Îmi pare rău.

S-a ridicat puțin în capul oaselor.

— Mi-e prea cald, asta-i tot. Cât e ceasul? S-a făcut opt treizeci?

— E puțin trecut de nouă treizeci, a zis ea.

— Nouă treizeci, a zis el.

— Acum o să vă hrănesc cu cerealele astea. O să deschideți gura și o să le mâncați. Șase înghițituri. Doar atât. Uite, uite prima îmbucătură. Gura mare! a zis doamna Webster. O să vă simțiți mai bine după ce mâncați. Apoi vă las să dormiți. Mâncați astea și pe urmă puteți dormi cât doriți.

A înghițit cerealele pe care bătrâna i le dădea cu lingura și a rugat-o să-i mai aducă niște suc. A băut sucul și apoi s-a întins din nou în pat. Tocmai când începuse să adoarmă, a simțit că ea mai pune un pled peste el.

Când s-a trezit din nou, era după-amiază. Își dădea seama că e după-amiază după lumina palidă care venea pe fereastră. A întins mâna și a dat la o parte perdeaua. Vedea că afară cerul e acoperit. Soarele de iarnă stătea în spatele

norilor. S-a ridicat încetinel din pat, și-a găsit papucii, și-a pus halatul, a intrat în baie și s-a privit în oglindă. Apoi s-a spălat pe față și a mai luat o aspirină. S-a șters cu prosopul, a ieșit din baie și s-a dus în camera de zi.

Pe masa din sufragerie doamna Webster înșirase niște ziare și modela cu degetele niște figurine din lut laolaltă cu copiii. Făcuseră până atunci niște figurine cu gâturi lungi și ochi bulbucați, care semănau cu girafele sau cu dinozaurii. Doamna Webster și-a înălțat privirile exact când el s-a apropiat de masă.

— Cum vă simțiți? l-a întrebat ea când s-a instalat pe sofa.

El vedea zona din sufragerie unde doamna Webster și copiii stăteau la masă.

— Mai bine, mulțumesc. Ceva mai bine, a zis. Capul mă doare încă și simt că mi-e cam cald.

Și-a dus dosul palmei la frunte.

— Dar mă simt ceva mai bine. Da, mi-e mai bine. Mulțumesc pentru ajutorul pe care mi l-ați dat azi-dimineață.

— Doriți să vă dau ceva acum? a zis doamna Webster. Suc sau ceai? Nu cred că v-ar face rău nici cafeaua, dar cred că un ceai ar fi mai bun. Sau niște suc. Ar fi cel mai bine.

— Nu, nu, mulțumesc! a zis el. Am să stau aici câteva minute. E bine să te scoli din pat. Sunt puțin slăbit, asta-i tot. Doamnă Webster?

Femeia s-a uitat la el și a așteptat.

— Azi-dimineață l-am auzit pe domnul Webster în casă? N-am nimic împotrivă, bineînțeles. Regret doar că n-am avut ocazia să fac cunoștință cu el și să-l salut.

— Da, el a fost, a zis ea. Şi el voia să vă cunoască. L-am rugat să intre. Atât că a ales o dimineaţă nepotrivită, din cauză că dumneavoastră v-aţi îmbolnăvit. Aş fi vrut să vă spun ceva despre planurile noastre – ale domnului Webster şi ale mele –, dar dimineaţa asta nu era un moment bun.

— Ce să-mi spuneţi? a zis el repede, cu frica în sân.

Doamna Webster a clătinat din cap.

— E-n regulă, a zis ea. Nu-i mare grabă.

— Ce să-i spuneţi? a zis Sarah. Ce să-i spuneţi?

— Ce, ce? a repetat Keith.

Copiii s-au oprit din ce făceau.

— Răbdaţi un minut, voi doi! a zis doamna Webster în timp ce se ridica în picioare.

— Doamnă Webster, doamnă Webster! a strigat Keith.

— Acu' ascultă aici, pui de om, a zis doamna Webster. Trebuie să discut cu tatăl tău. Tatăl tău e bolnav azi. Aşa că nu te necăji. Joacă-te cu lutul tău. Dacă nu eşti atent, sora ta o să ţi-o ia înainte cu creaturile astea.

Chiar în momentul când ea începuse să se ducă spre camera de zi, a sunat telefonul. Carlyle a întins mâna până la capătul celălalt al mesei şi a ridicat receptorul.

Ca şi altădată, a auzit o cântare slabă pe fir şi a ştiut că este Eileen.

— Da, a zis el. Ce s-a întâmplat?

— Carlyle, a zis soţia lui. Ştiu – nu mă întreba de unde – că lucrurile nu merg chiar atât de bine acum. Eşti bolnav, aşa e? Şi Richard a fost bol-

nav. E ceva care bântuie prin regiune. El nu poate ține nimic în stomac. A pierdut o săptămână de repetiții pentru piesa pe care o pregătește. A trebuit să mă duc eu însămi și să ajut la schițarea scenelor împreună cu asistentul lui. Dar nu ți-am telefonat ca să-ți spun asta. Spune-mi cum merg lucrurile acolo, la voi.

— N-am ce să-ți spun, a zis Carlyle. Sunt bolnav, asta-i tot. O gripă ușoară. Dar mă simt mai bine.

— Mai scrii la jurnalul tău? a întrebat ea.

A fost luat prin surprindere. Cu câțiva ani în urmă îi spusese că ține un jurnal. Nu însemnări zilnice, spusese el, ci jurnal – ca și cum asta explica ceva. Dar nu i-l arătase niciodată și nu mai scrisese în el de peste un an. Uitase de jurnal.

— Fiindcă, a zis ea, ar trebui să scrii ceva în jurnal în cursul acestei perioade. Cum te simți și ce gândești. Știi cum – unde îți este capul în cursul acestei perioade de boală. Să nu uiți: boala e un mesaj despre sănătatea și fericirea ta. Îți spune tot felul de lucruri. Notează-le. Știi ce vreau să zic? Când o să fii sănătos, poți privi în urmă ca să vezi semnificația mesajului. Îl poți citi mai târziu, după ce faptul s-a consumat. Colette a făcut așa, a zis Eileen. Atunci când a avut febră.

— Cine? a zis Carlyle. Ce ai spus?

— Colette, a răspuns Eileen. Scriitoarea franceză. Știi despre cine vorbesc. Noi am avut o carte de-a ei prin acasă. *Gigi* sau cam așa ceva. N-am citit cartea *aceea*, dar de când sunt plecată, îi citesc opera. Richard mi-a trezit interesul pentru ea. Colette a scris o cărticică despre cum

a fost, ce a gândit și ce simțit când a avut febră. Uneori temperatura ei ajungea la patruzeci de grade. Alteori era mai mică. Poate că a fost și mai mare de patruzeci. Dar patruzeci a fost cea mai mare temperatură pe care a înregistrat-o și a consemnat-o când a avut febră. Oricum, a scris despre ea. Asta zic. Încearcă să scrii despre ce înseamnă febra. S-ar putea să iasă ceva de-aici, a mai zis Eileen și a râs brusc și inexplicabil – sau așa i s-a părut lui Carlyle. Cel puțin mai târziu o să ai relatarea, oră după oră, a bolii tale. Ca să o privești retrospectiv. Măcar o să-ți rămână ce ai notat. Acum, în momentul ăsta, simți doar o neplăcere. Trebuie să o transpui în ceva utilizabil.

Carlyle și-a apăsat degetele pe tâmple. Dar ea era încă pe fir. Îl aștepta să spună ceva. Ce putea să spună? Pentru el era limpede că e nebună.

— Iisuse! a zis el. Iisuse, Eileen! Nu știu ce să spun. Zău că nu știu. Acum trebuie să plec. Mulțumesc pentru telefon.

— E-n regulă, a zis ea. Trebuie să fim capabili să comunicăm. Sărută copiii din partea mea. Să le spui că îi iubesc. Și Richard îți trimite salutările lui. Deși zace în pat.

— La revedere, a zis Carlyle și a pus telefonul în furcă.

Apoi și-a acoperit fața cu mâinile. Și-a amintit, nu se știe de ce, că o văzuse pe fata cea grasă făcând gestul ăsta în timp ce se ducea spre mașină. Și-a lăsat mâinile în jos și s-a uitat la doamna Webster, care îl urmărea atentă.

— Sper că nu-s vești rele, a zis ea.

Bătrâna își trăsese un scaun lângă locul unde stătea el, pe sofa.

Carlyle a clătinat din cap.

— E bine, a zis doamna Webster. Asta-i bine. Acum, domnule Carlyle, poate că nu e cel mai potrivit moment din lume să discutăm despre asta.

Şi-a aruncat privirile spre sufragerie. Copiii stăteau la masă, cu capetele aplecate deasupra lutului.

— Dar fiindcă trebuia să discutăm curând şi fiindcă vă priveşte pe dumneavoastră şi pe copii, iar dumneavoastră sunteţi acum mai refăcut, trebuie să vă spun ceva. Jim şi cu mine ne descurcăm. Treaba e că avem nevoie de ceva mai mult decât avem în prezent. Înţelegeţi ce spun? Mie îmi vine greu, a zis ea şi a clătinat din cap.

Carlyle a dat din cap că da, înţelege. Ştia că o să-i spună că e nevoită să plece. Şi-a şters faţa cu mâneca.

— Fiul lui Jim dintr-o căsătorie anterioară, Bob – care are patruzeci de ani –, ne-a telefonat ieri şi ne-a invitat să ne ducem în Oregon şi să-l ajutăm la crescătoria lui de nurci. Jim o să facă tot ce fac ei acolo cu nurcile şi eu o să gătesc, o să cumpăr ce trebuie prin casă, o să fac curăţenie şi orice mai e necesar. E o şansă pentru amândoi. Avem masă şi casă... şi mai e ceva. Jim şi cu mine nu va trebui să ne facem griji în legătură cu ceea ce o să ni se întâmple. Înţelegeţi ce vreau să zic. Acum, în momentul de faţă, Jim e sănătos tun. Săptămâna trecută a împlinit şaizeci şi doi de ani. El n-a suferit de nimic de o vreme. Azi-dimineaţă intrase să vă spună asta el însuşi, fiindcă, ştiţi, va trebui să vă anunţ din timp. Ne-am gândit – *eu* m-am gândit – că îmi va veni mai uşor dacă Jim e aici când vă spun.

Bătrâna aştepta să spună şi Carlyle ceva. Cum el n-a făcut-o, ea a continuat:

— Eu voi termina săptămâna şi aş putea să mai stau vreo două-trei zile din săptămâna viitoare dacă va fi nevoie. Dar apoi... asta e, noi trebuie să plecăm şi dumneavoastră va trebui să ne urați mult noroc. Adică vă puteţi imagina tot drumul ăla până departe, în Oregon, în bătrâna noastră rablă hodorogită? Şi-o să duc dorul copilaşilor. Sunt atât de scumpi!

După o vreme, cum el nu se îndemnase încă să-i răspundă, bătrâna s-a ridicat de pe scaun şi s-a dus de s-a aşezat pe perna de lângă el. I-a atins mâneca halatului.

— Domnule Carlyle?

— Înţeleg, a spus el. Vreau să ştiţi că venirea dumneavoastră aici a însemnat foarte mult pentru mine şi pentru copii.

Îl durea capul atât de tare, încât a trebuit să-şi mijească ochii.

— Ah, durerea asta de cap! a zis el. Durerea asta de cap o să mă omoare!

Doamna Webster a întins mâna şi şi-a lipit dosul palmei de fruntea lui.

— Încă mai aveţi febră, i-a spus ea. O să vă mai aduc o aspirină. Asta o să ia durerea. Încă mă mai ocup de cazul dumneavoastră, a adăugat bătrâna. Sunt în continuare doctorul.

— Soţia mea crede că ar trebui să scriu cum simt, cum percep asta, a zis Carlyle. Ea crede că ar fi o idee bună să descriu cum e febra, astfel încât s-o pot reconstitui mai târziu şi să înţeleg mesajul.

A râs. I s-au ivit câteva lacrimi în ochi. Le-a şters cu podul palmei.

— Cred că o să vă aduc aspirina şi sucul şi apoi o să trec dincolo, la copii, a zis doamna Webster. Am impresia că şi-au cam pierdut interesul pentru lut.

Carlyle se temea că ea se va duce în camera cealaltă şi-l va lăsa singur. Voia să discute cu ea. Şi-a dres glasul.

— Doamnă Webster, e un lucru pe care aş vrea să-l ştiţi. Multă vreme soţia mea şi cu mine ne-am iubit mai mult ca orice sau oricine pe lume. Asta îi include şi pe copiii ăştia. Noi credeam, da, că *ştim* că vom îmbătrâni împreună. Şi ştiam că vom face toate lucrurile de pe lume pe care voiam să le facem şi că le vom face împreună.

A clătinat din cap. Ăsta i se părea acum lucrul cel mai trist – că, indiferent ce vor face de acum înainte, nu vor mai face nimic împreună.

— E în regulă, a zis doamna Webster.

L-a atins uşor pe mână. El s-a aplecat în faţă şi a început să vorbească din nou. După o vreme copiii au venit în camera de zi. Doamna Webster le-a atras atenţia şi a dus un deget la buze. Carlyle i-a privit şi a continuat să vorbească. N-au decât să audă, s-a gândit el. Îi priveşte şi pe ei. Copiii păreau să înţeleagă că trebuie să stea liniştiţi, ba chiar să lase impresia că îi interesează oarecum, aşa că s-au aşezat jos, la picioarele doamnei Webster. Apoi s-au întors pe burtă pe covor şi au început să chicotească. Dar doamna Webster s-a uitat severă în direcţia lor şi s-au potolit.

Carlyle a continuat să vorbească. La început durerea de cap nu trecuse încă şi se simţea jenat

că e în pijama, pe sofa, cu femeia asta bătrână lângă el, o femeie care îl aştepta răbdătoare să continue povestea. Apoi durerea de cap s-a dus. Şi în scurt timp nu s-a mai simţit jenat şi a uitat cum ar trebui să se simtă. Îşi începuse povestirea cam de la mijloc, după ce se născuseră copiii. Apoi însă a mers în trecut, în vremea când Eileen avea optsprezece ani şi el nouăsprezece, un băiat şi o fată îndrăgostiţi, mistuindu-se de dragoste.

S-a oprit să se şteargă pe frunte. Şi-a umezit buzele.

— Continuaţi, a zis doamna Webster. Ştiu despre ce vorbiţi. Nu vă opriţi, domnule Carlyle. Uneori e bine să vorbeşti despre ce a fost. Uneori trebuie să vorbeşti despre ce a fost. În plus, şi eu vreau să aflu ce a fost. Şi o să vă simţiţi mai bine după aceea. Ceva foarte asemănător mi s-a întâmplat odinioară şi mie, ceva asemănător cu ce descrieţi dumneavoastră. Iubire. Despre asta e vorba.

Copii au adormit pe covor. Keith ţinea degetul mare în gură. Carlyle încă vorbea când domnul Webster a venit la uşă, a ciocănit şi apoi a intrat s-o ia pe doamna Webster.

— Jim, stai jos, a zis doamna Webster. Nu-i nici o grabă. Spuneţi mai departe, domnule Carlyle!

Carlyle l-a salutat pe bătrân, dând din cap, şi bătrânul i-a răspuns la fel, dând din cap, apoi a luat un scaun din sufragerie şi l-a adus în camera de zi. A pus scaunul lângă sofa şi s-a aşezat cu un oftat. Şi-a scos şapca şi s-a pus picior peste picior cu un aer obosit. Când Carlyle a început să vorbească din nou, bătrânul şi-a lăsat amândouă

picioarele pe podea. Copiii s-au trezit. S-au așezat în capul oaselor pe covor și și-au tot răsucit capetele înainte și înapoi. Dar în momentul acela Carlyle spusese tot ce știa, așa că s-a oprit.

— Bine, o să vă fie bine, a zis doamna Webster când a înțeles că terminase. Aveți stofă bună. La fel și ea. La fel și doamna Carlyle. Să nu uitați asta. O să vă reveniți amândoi când toată povestea de-acum se va încheia.

S-a ridicat. Și-a scos șorțul pe care-l purta. S-a ridicat și domnul Webster și și-a pus din nou șapca.

La ușă Carlyle a dat mâna cu amândoi Websterii.

— La revedere, a zis Jim Webster și și-a atins cu degetul cozorocul șepcii.

— Vă doresc mult noroc, a zis Carlyle.

Doamna Webster a zis atunci că o să vină a doua zi dimineața, proaspătă și devreme, ca-ntotdeauna.

Ca și cum se rezolvase ceva important, Carlyle a zis:

— E perfect.

Cei doi bătrâni au mers cu grijă pe alee și s-au suit în camioneta lor. Jim Webster s-a aplecat sub bordul mașinii. Doamna Webster s-a uitat la Carlyle și i-a făcut semn cu mâna. Atunci, în timp ce el stătea la fereastră, a fost momentul când a simțit că se încheiase ceva. Avea legătură cu Eileen și cu viața lui de dinainte. I-o fi făcut el vreodată semn cu mâna? Probabil că i-a făcut. Firește, știa că i-a făcut, totuși acum nu-și amintea. Dar a înțeles că s-a terminat și a simțit că e în stare să o lase să plece. Era sigur că viața

lor împreună se petrecuse exact aşa cum spusese el că se petrecuse. Dar era ceva care trecuse. Şi acum acea trecere – deşi i se păruse imposibilă şi luptase împotriva ei – va deveni totodată o parte din el, la fel de simplu ca şi alte lucruri pe care le depăşise.

În timp ce camioneta cu platformă se zguduia în faţă, Carlyle a mai ridicat o dată braţul. A văzut cum, în timp ce se îndepărtau, cei doi bătrâni se întorc o clipă spre el. Apoi şi-a coborât braţul şi s-a întors la copiii lui.

CĂPĂSTRUL

Breakul ăla vechi, cu număr de Minnesota, a tras în spaţiul de parcare din faţa ferestrei. Un bărbat şi o femeie pe bancheta din faţă, doi băieţi în spate. E iulie şi-s vreo patruzeci de grade. Oamenii ăştia par bătuţi de soartă. În interior e atârnată îmbrăcăminte. Geamantane, cutii şi altele sunt îngrămădite în spate. Din ceea ce Harley şi eu am pus cap la cap mai târziu, era tot ce le mai rămăsese după ce banca din Minnesota le luase casa, pick-up-ul, tractorul, uneltele agricole şi nişte vaci.

Oamenii dinăuntru stau un minut, ca şi cum ar vrea să-şi vină în fire. Aparatul de aer condiţionat din apartamentul nostru merge la puterea maximă. Harley e pe undeva prin spatele casei şi tunde iarba. Pe bancheta din faţă are loc o oarecare discuţie, apoi ea şi el coboară şi se îndreaptă spre intrarea principală. Îmi pipăi uşor părul, ca să mă asigur că stă cum trebuie, şi aştept până ce ei apasă pe butonul soneriei pentru a doua oară. Apoi mă duc să le deschid.

— Căutaţi un apartament? zic eu. Veniţi aici, înăuntru, la răcoare.

Îi conduc în camera de zi. Aici e locul unde fac afaceri. E locul unde primesc chiriile, scriu chitanțele și discut cu părțile interesate. De asemenea, coafez. Eu îmi spun *coafeză de dame*. Așa e trecut și pe cărțile mele de vizită. Nu-mi place cuvântul „cosmetician". E demodat. Am scaunul într-un colț al camerei de zi și un uscător pe care-l pot trage în spatele scaunului. Mai am și o chiuvetă pe care Harley a instalat-o cu câțiva ani în urmă. Lângă scaun am o masă cu câteva reviste. Revistele sunt vechi. Unele nu mai au coperte. Dar oamenii se uită la orice în timp ce se află sub uscător.

Bărbatul își spune numele.

— Mă numesc Holits.

Îmi spune că ea e nevasta lui. Dar ea nu mă privește. În schimb, își privește unghiile. Nici ea, nici Holits n-au de gând să stea jos. El spune că îi interesează una dintre camerele mobilate.

— Câte persoane?

Spun ceea ce spun întotdeauna. Știu câți sunt. I-am văzut pe cei doi băieți pe bancheta din spate. Doi și cu doi fac patru.

— Eu, ea și băieții. Băieții au treisprezece și paisprezece ani și vor sta în aceeași cameră, ca-ntotdeauna.

Ea stă cu brațele încrucișate și își ține mânecile bluzei. Observă atentă scaunul și chiuveta, ca și cum n-a mai văzut niciodată ceva asemănător. Poate chiar n-a văzut.

— Coafez, zic eu.

Ea dă din cap. Apoi examinează în fugă Maranta, planta mea tropicală. Are exact cinci frunze.

— Trebuie s-o ud, zic eu.

Mă duc la ea și-i ating o frunză.

— Toate lucrurile de aici au nevoie de apă. Nu-i destulă apă în aer. Dacă avem noroc, plouă de trei ori pe an. Dar o să vă obișnuiți. Noi am fost nevoiți să ne obișnuim. Însă aici toate camerele au aer condiționat.

— Cât costă locuința? vrea Holits să știe.

Îi spun și el se întoarce spre ea, să vadă ce crede. Dar putea la fel de bine să se fi uitat la perete. Femeia nu i-a răspuns la privire.

— Cred c-o să te rugăm să ne conduci, zice el.

Deci mă duc să iau cheia de la apartamentul 17 și ieșim afară.

Pe Harley îl aud înainte de a-l vedea.

Apoi își face apariția dintre clădiri. Merge în spatele mașinii de tuns iarba, în bermude și tricou și cu pălăria de pai cumpărată de el în Nogales. Își petrece timpul tunzând iarba și făcând lucrările curente de întreținere. Suntem angajații corporației Fulton Terrace, Inc. Ei sunt proprietarii locului. Pentru deranjamentele importante, cum ar fi defecțiunile la aerul condiționat sau ceva grav în zona instalațiilor sanitare, avem o listă cu numere de telefon.

Fac semn cu mâna. Trebuie. Harley își ia o mână de pe mânerul mașinii de tuns iarba și face și el semn. Apoi își trage pălăria pe frunte și își concentrează iarăși atenția pe ceea ce face. Ajunge la capătul rândului tuns, se întoarce și o pornește din nou spre stradă.

— Ăsta-i Harley.

Sunt nevoită să strig ca să mă audă. Intrăm prin partea laterală a clădirii și urcăm câteva trepte.

— Cu ce vă ocupați, domnule Holits? întreb eu.

— E fermier, zice ea.

— Nu mai sunt.

— Aici nu prea e pământ de cultivat, spun eu fără să mă gândesc.

— Noi am avut o fermă în Minnesota. Cultivam grâu. Creșteam câteva vite. Și Holits se pricepe la cai. Știe totul despre cai.

— E-n regulă, Betty.

Am acum un fragment din tablou. Holits e șomer. Nu-i treaba mea și îmi pare rău dacă asta-i situația – și este, după cum se vede –, dar când ne oprim în fața apartamentului, trebuie să le spun ceva.

— Dacă vă hotărâți, plătiți chiria pentru prima și ultima lună și depuneți o bancnotă de cincizeci de dolari drept garanție.

Mă uit în jos, la bazinul de înot, când rostesc cuvintele astea. Câțiva oameni stau în șezlonguri și o persoană e în apă.

Holits își șterge fața cu dosul palmei. Mașina de tuns a lui Harley se îndepărtează păcănind. În depărtare automobilele trec în goană pe Calle Verde. Cei doi băieți au coborât din mașina break. Unul dintre ei stă în poziție militară de drepți, cu picioarele alăturate și brațele lipite de coapse. Dar în timp ce îi privesc, văd cum începe să bată din brațe în sus și-n jos și să sară, ca și cum ar avea de gând să decoleze și să zboare. Celălalt stă lângă break, pe partea șoferului, și face genuflexiuni.

Mă întorc spre Holits.

— Să aruncăm o privire, zice el.

Răsucesc cheia și ușa se deschide. E un mic apartament mobilat, cu două dormitoare. Toată lumea a văzut zeci de apartamente de acest fel. Holits se oprește în baie destul de mult ca să poată trage apa. Așteaptă atent până se umple bazinul. Mai târziu zice:

— Asta ar putea fi camera noastră.

Vorbește despre dormitorul care dă spre bazinul de înot. În bucătărie femeia prinde cu mâna marginea suportului pentru vase și se uită pe fereastră.

— E bazinul de înot, zic eu.

Ea dă din cap.

— Am stat în câteva moteluri care aveau bazine de înot. Dar într-un bazin puneau prea mult clor în apă.

O aștept să continue. Dar asta-i tot ce spune. Nici eu nu mă pot gândi la ceva anume.

— N-are rost să pierdem timpul. Cred că o să-l închiriem.

Holits se uită la ea în timp ce rostește cuvintele. De data asta ea îi întâmpină privirile. Îl aprobă, dând din cap. El dă aerul afară printre dinți. Apoi ea mai face un lucru. Începe să pocnească din degete. Cu o mână ține încă marginea suportului de vase, însă începe să pocnească din degetele celeilalte mâini. Poc, poc, poc, ca și cum și-ar chema câinele sau ar încerca să atragă atenția cuiva. Apoi se oprește și își trece unghiile peste tejgheaua bufetului.

Nu știu cum s-o iau. Nici Holits nu știe. Își mișcă picioarele.

— Ne întoarcem la birou să facem actele, zic eu. Mă bucur.

Şi chiar mă bucuram. În această perioadă a anului aveam o mulţime de apartamente goale. Şi oamenii ăştia păreau să fie de încredere. Cu norocul la pământ, asta-i tot. Nu-i nimic dezonorant în asta.

Holits plăteşte cu bani gheaţă – prima lună, ultima şi garanţia de cincizeci de dolari ca depozit. Numără bancnotele de cincizeci de dolari în timp ce eu îl privesc. Grant-uri americane, aşa le zice Harley, deşi n-a văzut el prea multe. Scriu chitanţa şi le dau două chei.

— Gata, sunteţi instalaţi.

El se uită la chei. O cheie i-o dă ei.

— Deci suntem în Arizona. Te-ai gândit vreodată că o să vezi Arizona?

Ea scutură din cap. Atinge una din frunzele plantei de Maranta.

— Trebuie udată, zic eu.

Femeia dă drumul frunzei şi se întoarce spre fereastră. Mă duc lângă ea. Harley continuă să tundă iarba. Dar acum e pe-aproape, în faţă. A fost discuţia aia despre cultivarea pământului, aşa că mă gândesc un minut la Harley, imaginându-mi-l în spatele plugului şi nu în spatele maşinii Black and Decker de tuns iarba.

Îi văd cum îşi descarcă valizele, cutiile şi hainele. Holits duce înăuntru un obiect de care atârnă nişte curele. După aproape un minut îmi dau seama că e un căpăstru. Nu ştiu ce să mai fac acum. Nu prea am chef de nimic. Deci scot Grant-urile din casa de bani. De-abia le pusesem acolo, dar le scot din nou. Proveneau din Minnesota. Cine ştie pe unde vor fi ele săptămâna viitoare pe vremea asta? Ar putea ajunge

în Las Vegas. Tot ce știu despre Las Vegas e de la televizor – cam cât să pui într-un degetar. Îmi pot imagina cum unul dintre Grant-uri nimerește până hăt, la Waikiki Beach, sau în vreun alt loc. Miami sau New York City. New Orleans. Mă gândesc cum unul dintre Grant-urile astea trece în alte mâini de Mardi Grass. Ar putea să ajungă în orice loc și din cauza lor s-ar putea întâmpla orice. Îmi scriu numele cu cerneală pe fruntea bătrână și latră a lui Grant: MARGE. Îl scriu cu litere de tipar. Îl imprim pe fiecare bancnotă. Chiar deasupra sprâncenelor lui stufoase. Oamenii or să se oprească în mijlocul număratului și or să se întrebe cine-o fi Marge asta? Iată ce-or să se-ntrebe: „Cine-o fi Marge asta?".

Harley vine de afară și își spală mâinile în chiuveta mea. Știe bine că nu-mi place să facă asta. Dar nu se sinchisește și o face oricum.

— Oamenii ăia din Minnesota, zice el. Suedezii. Sunt la așa mare distanță de casă!

Își șterge mâinile cu un prosop de hârtie. Vrea să-i spun tot ce știu. Da' eu nu știu nimic. Nu aduc a suedezi și nu vorbesc ca suedezii.

— Nu-s suedezi, îi spun eu.

Dar el se poartă de parcă nu m-ar auzi.

— Și cu ce se ocupă el?

— E fermier.

— Ce știi tu despre asta?

Harley își scoate pălăria și o pune pe scaunul meu. Își trece o mână prin păr. Apoi își privește pălăria și și-o pune din nou. Parcă ar fi lipit de ea.

— Nu prea ai ce face pe-acilea cu plugăritul. I-ai spus?

Își ia o cutie de suc din frigider și se duce să se așeze pe scaunul lui pliant. Ia telecomanda,

apasă un buton și televizorul începe să sfârâie. Apasă mai multe butoane până ce găsește ce căuta. Un film cu un spital.

— Altceva mai știe suedezul? În afară de plugărit?

Nu știu, deci tac. Dar Harley a fost deja prins de programul lui favorit. Probabil a uitat că mi-a pus o întrebare. Pornește o sirenă. Aud un scârțâit de cauciucuri. Pe ecran o ambulanță oprește în fața intrării de la Urgențe, iar luminile ei roșii fulgeră. Un bărbat sare din cabină și dă fuga să deschidă ușile din spate.

În după-amiaza următoare băieții împrumută furtunul și spală breakul. Îl curăță și pe exterior, și în interior. Ceva mai târziu o văd pe femeie la volan. Pleacă. Poartă pantofi cu toc înalt și o rochie frumoasă. Caută o slujbă, aș zice. După un timp văd că băieții își fac de lucru pe lângă bazin, în costume de baie. Unul dintre ei sare de pe trambulină și înoată pe sub apă până la capătul bazinului. Iese la suprafață, scuipând apă și scuturând din cap. Băiatul celălalt, cel care făcea genuflexiuni cu o zi înainte, stă pe burtă, întins pe un prosop, pe latura îndepărtată a bazinului. Dar băiatul ăsta, dom'le, înoată fără oprire înainte și înapoi de la un capăt al bazinului la celălalt, atingând peretele și întorcându-se cu o ușoară împingere de picior.

Mai sunt alte două persoane acolo, afară. Stau în șezlonguri, cîte una de fiecare parte a bazinului. Una dintre ele e Irving Cobb, bucătar la Denny's. El își spune Spuds. Oamenii au apucat să-i spună așa, Spuds, în loc de Irv sau de altă poreclă. Spuds are cincizeci și cinci de ani și

chelie. Arată deja ca o pastramă de vită uscată, dar vrea şi mai mult soare. Chiar acum nevasta lui cea nouă, Linda Cobb, e la lucru la K Mart. Spuds lucrează noaptea. Dar el şi Linda Cobb au aranjat în aşa fel încât îşi iau liber sâmbăta şi duminica. Pe şezlongul celălalt e Connie Nova. Ea stă în capul oaselor şi îşi freacă picioarele cu loţiune. E aproape goală – o acoperă vag costumul ăla mic de baie din două piese. Connie Nova e chelneriţă pentru petreceri. A venit aici în urmă cu şase luni cu aşa-zisul ei logodnic, un avocat alcoolic. Dar s-a descotorosit de el. Acum trăieşte cu un student pletos de la colegiu, care se numeşte Rick. Întâmplător, ştiu că în momentul de faţă e plecat. Îşi vizitează neamurile. Spuds şi Connie poartă ochelari cu lentile fumurii. Radioul portabil al lui Connie e deschis.

Când a venit aici, cu un an sau doi în urmă, Spuds era văduv de puţin timp. Dar după câteva luni de burlăcie s-a însurat cu Linda. Ea e o femeie cu păr roşcat, trecută de treizeci de ani. Nu ştiu cum s-au cunoscut. Dar într-o noapte, cu vreo două luni în urmă, Spuds şi noua doamnă Cobb ne-au invitat pe Harley şi pe mine la o cină lejeră pregătită de Spuds. După cină am stat în sufrageria lor şi am băut băuturi dulci din pahare mari. Spuds ne-a întrebat dacă vrem să vedem nişte filme de familie. Noi am zis că da, vrem. Spuds a instalat ecranul şi aparatul lui de proiecţie. Linda Cobb ne-a mai pus din băutura aia dulce. Ce-i rău în asta? m-am întrebat eu. Spuds a început să ruleze nişte înregistrări video din timpul unei călătorii făcute în Alaska împreună cu nevasta lui moartă. Începeau cu momentul când ea se urca în avion, în Seattle.

Spuds vorbea în timp ce manevra aparatul de proiecție. Răposata trecuse de cincizeci de ani și era frumoasă, deși poate cam prea masivă. Avea păr frumos.

— Asta-i prima nevastă a lui Spuds, a zis Linda Cobb. E prima doamnă Cobb.

— Asta-i Evelyn, a zis Spuds.

Prima nevastă a zăbovit pe ecran mult timp. Era nostim s-o vezi și să-i auzi pe ei cum vorbesc despre ea. Harley m-a privit cu subînțeles, ca să pricep că și el se gândea la ceva. Linda Cobb ne-a întrebat dacă mai vrem un pahar sau o pricomigdală. Nu, nu mai voiam. Spuds spunea iarăși ceva despre prima doamnă Cobb. Ea era încă la intrarea în avion, zâmbind și mișcându-și gura, chiar dacă nu se auzea decât sfârâitul filmului în aparatul de proiecție. Oamenii erau nevoiți să o ocolească pentru a intra în avion. Ea continua să-și agite mâna în fața camerei de filmat și să facă semne către noi, cei din camera de zi a lui Spuds. A tot făcut semne cu mâna.

— E tot Evelyn, zicea noua doamnă Cobb de fiecare dată când doamna Cobb apărea pe ecran.

Spuds ar fi prezentat filme toată noaptea, dar noi am zis că trebuie să plecăm. Harley a născocit o scuză.

Nu-mi amintesc ce-a spus.

Connie Nova stă întinsă pe spate în șezlong, iar ochelarii negri îi acoperă jumătate din față. Picioarele și burta, unse cu ulei, îi strălucesc. Într-o seară, la puțin timp după ce venise aici, a dat o petrecere. Asta a fost înainte ca ea să-i dea papucii avocatului și să se încurce cu pletosul. A spus că e o petrecere de casă nouă. Harley și cu

mine am fost invitaţi împreună cu un grup de alţi oameni. Ne-am dus, dar nu ne-a interesat compania. Am găsit un loc lângă uşă şi acolo am stat până când am plecat. Şi nici n-a durat prea mult. Prietenul lui Connie dădea un premiu prin tragere la sorţi. Îşi oferea serviciile juridice fără plată pentru un divorţ. Divorţul oricui. Oricine dorea să participe putea să extragă o carte de joc dintr-un bol pe care el îl trecea prin faţa invitaţilor. Când bolul a ajuns în dreptul nostru, toată lumea a început să râdă. Harley şi cu mine am schimbat priviri. Eu n-am tras nici o carte. Nici Harley. Dar l-am văzut cum se uita la grămada de cărţi de joc din bol. Apoi a scuturat din cap şi a dat bolul persoanei de lângă el. Au tras cărţi chiar şi Spuds şi proaspăta doamnă Cobb. Pe dosul cărţii câştigătoare era scris ceva. „Dă dreptul celui ce o deţine la un divorţ gratuit şi fără recurs", cu semnătura avocatului şi data. Avocatul era beat, dar, zic eu, nu trebuie să te porţi aşa în viaţă. În afară de noi, toţi ceilalţi băgaseră mâna în bol, ca şi cum era o treabă foarte nostimă. Femeia care a tras cartea câştigătoare a aplaudat. „Fir-ar să fie, e pentru prima oară când câştig şi eu ceva!" Am aflat că avea soţul în armată. N-avem de unde să ştim dacă îl mai are sau a divorţat, deoarece Connie Nova s-a înhăitat cu o serie de alţi prieteni după ce ea şi avocatul au apucat pe căi diferite.

Am plecat de la petrecere imediat după extragere. Ne-a impresionat atât de tare, încât n-am putut spune mare lucru, atâta doar că unul dintre noi a zis „Nu pot să cred c-am văzut ceea ce cred c-am văzut".

Poate am spus-o chiar eu.

Peste o săptămână Harley întreabă dacă suedezul – adică Holits – și-a găsit de lucru. Tocmai terminaserăm prânzul și Harley se așezase pe scaunul lui, ținând doza de suc. Dar nu dăduse drumul televizorului. Îi răspund că nu știu. Și într-adevăr nu știu. Aștept să văd ce mai are de zis. Da' el nu mai spune nimic. Clatină din cap. Pare să se gândească la ceva. Apoi apasă pe un buton și televizorul prinde viață.

Ea își găsește un serviciu. Începe să lucreze ca ospătăriță într-un restaurant italian, la câteva străzi distanță. Lucrează în ture fragmentate: servește la prânz, vine acasă, apoi se duce înapoi la lucru ca să prindă servirea cinei. Face un du-te-vino înnebunitor. Băieții înoată toată ziua, în vreme ce Holits rămâne în apartament. Habar n-am ce face el acolo, înăuntru. O dată am coafat-o și ea mi-a spus câte ceva. Mi-a spus că făcea pe chelneriță când de-abia terminase liceul și atunci l-a cunoscut pe Holits. I-a servit niște clătite într-un local, acolo, în Minnesota.

În dimineața aia a coborât și m-a întrebat dacă pot să-i fac o favoare. Voia să-i aranjez părul după tura de prânz și să termin totul până se duce la tura de la cină. Puteam să fac asta? I-am spus că trebuie să-mi verific programările. Am rugat-o să intre. Afară erau vreo patruzeci de grade, cred.

— Știu că e cam din scurt, a zis ea. Dar noaptea trecută când m-am întors de la lucru, m-am uitat în oglindă și am văzut cum îmi arată rădăcinile. Și mi-am spus „Trebuie să le tratez". Nu știu la cine altcineva aș putea apela.

Găsesc vineri, 14 august. Pagină goală.

— Pot să încep la două şi jumătate sau la trei.

— Trei ar fi mai bine, zice ea. Acum trebuie s-o iau la goană, să nu întârzii. Lucrez pentru un nemernic îngrozitor. Pe curând.

La două treizeci îi spun lui Harley că am o clientă, aşa că trebuie să-şi ducă jocul de baseball în dormitor. El pufneşte, dar încolăceşte cablul şi împinge jocul de baseball pe rotile până în spate. Închide uşa. Mă asigur că am pregătit tot ce îmi trebuie. Aranjez revistele la îndemână. Apoi mă aşez lângă uscător şi îmi pilesc unghiile. Sunt în uniforma roz pe care o port când coafez. Continui să-mi pilesc unghiile şi să mă uit din când în când pe fereastră.

Ea trece prin dreptul ferestrei şi apoi apasă pe sonerie.

— Intră! strig eu. E deschis.

E îmbrăcată în uniforma alb cu negru de la serviciu. Văd, aşadar, că amândouă purtăm uniforme.

— Aşază-te, draga mea. Începem imediat.

Ea se uită la pila de unghii.

— Fac şi manichiură, zic eu.

Se instalează pe scaun şi respiră adânc.

Eu zic:

— Lasă capul pe spate. Aşa e bine. Acum închide ochii, de ce nu? Relaxează-te. Mai întâi te spăl cu şampon şi vopsesc rădăcinile astea de-aici. Apoi continuăm de acolo. Cât timp ai la dispoziţie?

— Trebuie să mă întorc la cinci şi jumătate.

— Te aranjez până atunci.

— Pot să mănânc la serviciu. Dar nu ştiu ce vor face Holits şi băieţii la masa de seară.

— Se descurcă ei de minune şi fără tine.

Dau drumul la apa caldă și atunci bag de seamă că Harley a lăsat în chiuvetă ceva murdărie și iarbă. Șterg mizeria și o iau de la capăt.

Zic:

— Dacă vor, se pot duce la localul ăla cu hamburgeri de pe strada noastră. N-o să li se aplece.

— Nu fac ei asta. Oricum, nu vreau să fie nevoiți să se ducă acolo.

Nu-i treaba mea, așa că nu mai insist. Fac o spumă frumoasă și mă apuc de treabă. După ce i-am spălat părul cu șampon, i l-am clătit, l-am aranjat și am pus-o sub cască. Ochii i s-au închis. Poate a adormit. Așa că îi iau o mână și încep.

— Fără manichiură.

Deschide ochii și își trage mâna.

— Nici o grijă, draga mea. Prima manichiură e întotdeauna gratis.

Îmi dă mâna înapoi, ia o revistă și și-o așază în poală.

— Sunt băieții lui, zice ea. Din prima căsătorie. Era divorțat când l-am cunoscut. Dar îi iubesc de parcă ar fi ai mei. N-aș putea să-i iubesc mai mult nici dacă aș încerca. Nici dacă aș fi mama lor adevărată.

Dau uscătorul cu o gradație în minus, astfel încât scoate un sunet potolit, jos. Continui cu unghiile. Mâna ei începe să se relaxeze.

— Ea a șters-o. I-a părăsit pe Holits și pe băieți în ziua de Anul Nou, în urmă cu zece ani. De atunci n-au mai auzit de ea.

Văd că vrea să-mi vorbească despre asta. Pentru mine nu-i nici o problemă. Când stau pe scaunul de sub uscător, tuturor le place să vorbească. Eu continui să folosesc pila.

— Holits a obținut divorțul. Apoi el și cu mine am început să ieșim împreună. Apoi ne-am căsătorit. Multă vreme am dus o viață adevărată. Cu suișuri și coborâșuri. Dar ne străduiam să realizăm ceva. Așa am crezut, clatină ea din cap. S-a întâmplat însă ceva. Adică s-a întâmplat ceva cu Holits. S-a întâmplat că au început să-l intereseze caii. A cumpărat calul ăsta de curse, un cal deosebit, l-a cumpărat, înțelegi?... și tot plătea câte ceva pe el în fiecare lună. L-a dus pe hipodromuri. Continua să se scoale înainte de a se lumina de ziuă, ca întotdeauna, continua să facă treburile gospodăriei și așa mai departe. Am crezut că toate merg cum trebuie. Dar ce știu eu? Nu știu nimic. Adevărul e că nu-s prea bună la servit la mese. Cred că macaronarii ăia or să mă dea afară cât ai clipi din ochi dacă le dau vreun motiv. Sau fără nici un motiv. Ce-o să se-ntâmple dacă sunt dată afară? Ce-o să se-ntâmple atunci?

Zic:

— Nu-ți face griji, draga mea. N-or să te dea afară.

Puțin după aia ia o altă revistă. Dar n-o deschide. O ține și continuă să vorbească.

— Oricum, e calul ăsta al lui. Betty Rapida. Partea cu Betty e o glumă. Dar el spune că nu se poate să nu iasă câștigător dacă îi dă numele meu. Un mare câștigător. Bine, fie. Numai că pe unde a alergat, a pierdut. Toate cursele. Betty Cotă Mică – așa ar fi trebuit să i se spună. La început m-am dus la câteva curse. Iar calul alerga întotdeauna cu cota nouăzeci și nouă la unu. Ce șanse-s astea? Dar dacă Holits are vreo calitate, apoi aia e încăpățânarea. Nu renunță nici mort. El pariază și tot pariază pe cal.

Douăzeci de dolari la câştig. Cincizeci la câştig. Plus toate celelalte lucruri necesare pentru întreţinerea unui cal – care costă! Ştiu că nu pare o sumă aşa de mare. Dar în timp se adună. Şi când cota era atât cât era – nouăzeci şi nouă la unu –, uneori el cumpăra un bilet combinat. Mă întreba dacă-mi dau seama că vom face o grămadă de bani când calul o să câştige. Numai că n-a câştigat şi eu am renunţat să mă mai duc la curse.

Eu îmi continui treaba. Mă concentrez asupra unghiilor ei.

— Ai lunule frumoase, zic. Uită-te aici, la lunulele tale. Vezi semilunele astea mici? Înseamnă că ai sânge bun.

Îşi ridică mâna mai aproape şi se uită.

— Ce ştii tu despre asta?

Ridică din umeri. Mă lasă să-i iau iar mâna. Mai are de spus nişte lucruri.

— Odată, când eram în liceu, o consilieră m-a rugat să vin la cabinetul ei. Făcea asta cu toate fetele – câte una de fiecare dată. „Ce visuri ai?" m-a întrebat femeia. „Ce te vezi făcând peste zece ani? Peste douăzeci de ani?" Aveam şaisprezece sau şaptesprezece ani. Încă eram copil. N-am putut să mă gândesc la ceva să-i răspund. Stăteam acolo ca o bâtă. Consiliera asta avea cam vârsta pe care o am eu acum. Credeam că e *bătrână*. E bătrână, mi-am spus. Ştiam că viaţa *ei* e pe jumătate terminată. Şi aveam impresia că ştiu un lucru pe care ea nu-l ştie. Un lucru pe care ea nu-l va şti niciodată. Un secret. Se presupune că nimeni nu-l ştie şi nimeni nu discută despre el. Aşa că am rămas mută. Am scuturat din cap. Probabil că m-a declarat idioată. Dar

n-am putut să zic nimic. Ştii ce vreau să spun? Credeam că ştiu lucruri pe care ea nici măcar nu şi le putea închipui. Acum, dacă mi-ar pune cineva din nou întrebarea aia, despre visurile mele şi tot restul, aş şti ce să spun.

— Ce-ai spune, draga mea?

Acum îi apuc cealaltă mână. Dar nu-i pilesc unghiile. O ţin doar aşa şi aştept să aflu.

Se împinge mai în faţă pe scaun. Încearcă să-şi retragă mâna.

— Ce ai spune?

Oftează şi se reazemă de spetează. Îmi permite să-i ţin mâna.

— Aş spune: „Visuri sunt alea din care te trezeşti".

Îşi netezeşte poala fustei.

— Dacă m-ar întreba cineva, asta i-aş spune. Dar n-o să mă întrebe nimeni.

Respiră iar adânc.

Deci mai durează mult? zice ea.

— Nu prea mult, îi răspund.

— Nu ştii cum e.

— Ba da, ştiu, zic eu.

Trag scaunul chiar lângă picioarele ei. Încep să-i spun cum era înainte de a ne muta aici şi cum e şi acum. Dar chiar în clipa aia Harley se hotărăşte să iasă din dormitor. Se duce la chiuvetă şi îşi pune un pahar de apă. Îşi dă capul pe spate şi bea. Mărul lui Adam i se mişcă în sus şi-n jos în beregată.

Dau la o parte uscătorul şi-i ating părul pe ambele laturi ale capului. Ridic puţintel o buclă. Îi spun:

— Arăţi ca scoasă din cutie.

— Aş vrea eu.

Băieții continuă să înoate toată ziua până când începe școala. Betty își vede de serviciul ei. Dar, dintr-un motiv sau altul, nu mai vine să-i fac părul. Nu știu de ce. Poate consideră că n-am făcut o treabă bună. Uneori stau lungită și trează, Harley doarme lângă mine ca o piatră de moară și eu încerc să-mi închipui cum ar fi să fiu în locul ei. Mă întreb ce-aș face atunci.

Holits își trimite unul din fii cu chiria pe 1 septembrie și apoi pe 1 octombrie. Plătește tot cu bani gheață. Iau banii de la băiat, număr bancnotele chiar acolo, în fața lui, apoi completez chitanța. Holits a găsit ceva de lucru. Oricum, așa cred. Pleacă în fiecare zi cu mașina. Îl văd dis-de-dimineață, când pornește, și după-masa târziu, când se întoarce. Betty trece prin fața ferestrei mele la zece treizeci și se întoarce la trei. Dacă mă vede, îmi face un mic semn cu mâna. Dar nu zâmbește. Apoi o văd iarăși la cinci, când se întoarce la restaurant. Holits vine acasă mai târziu. Lucrurile merg așa până la mijlocul lui octombrie.

Între timp soții Holits au făcut cunoștință cu Connie Nova și cu prietenul ei pletos, Rick. S-au cunoscut și cu Spuds și cu noua doamnă Cobb. Uneori, duminica după-masa, îi vedeam cum stau în jurul piscinei cu paharele în mână și ascultau radioul portabil al lui Connie Nova. O dată Harley mi-a spus că i-a văzut pe toți în spatele clădirii, în zona pentru grătar. Erau și-atunci în costume de baie. Harley a spus că suedezul are un piept ca de taur. A mai spus că mâncau hotdogi și beau whiskey. A spus și că erau beți.

Era sâmbătă şi trecuse de unşpe noaptea. Harley adormise pe scaunul lui. Curând urma să mă ridic şi să opresc televizorul. Când făceam asta, ştiam că o să se trezească. „De ce naiba l-ai oprit? Urmăream emisiunea aia." Iată ce-o să spună. Asta spunea el întotdeauna. În orice caz, televizorul mergea, iar eu aveam părul pe bigudiuri şi o revistă în poală. Din când în când îmi ridicam privirile. Dar nu m-am putut hotărî în privinţa emisiunii. Erau toţi acolo, în zona piscinei – Spuds cu Linda Cobb, Connie Nova cu pletosul, Holits cu Betty. Noi aveam o regulă ce interzice oricărei persoane să stea acolo, afară, după ora zece. Dar în noaptea asta ei nu se sinchiseau de reguli. Dacă s-ar scula, Harley ar ieşi şi le-ar spune ceva. Simţeam că e normal să se distreze, dar era timpul să înceteze. Mă ridicam întruna şi mă duceam la fereastră. În afară de Betty, toţi erau în costume de baie. Ea era încă în uniformă. Dar îşi scosese pantofii, avea un pahar în mână şi bea împreună cu ceilalţi. Am tot pregetat să închid televizorul. Apoi unul dintre ei a strigat ceva şi un altul a repetat şi a început să râdă. M-am uitat şi am văzut că Holits îşi bea paharul până la fund. A pus paharul jos, pe platformă. S-a îndreptat spre cabină. A tras o masă, a lipit-o de cabină şi s-a urcat pe ea. Apoi – aparent fără absolut nici un efort – s-a săltat pe acoperişul cabinei. Aşa e, m-am gândit eu, tipul e puternic. Pletosul aplaudă, ca şi cum ar fi cu totul de partea lui. Şi ceilalţi îl îndeamnă, urlând. Ştiu că va trebui să mă duc afară la ei şi să pun capăt petrecerii.

Harley e prăbuşit pe scaunul lui. Televizorul merge în continuare. Deschid binişor uşa, ies şi

o împing să se închidă în spatele meu. Holits e sus, pe acoperişul cabinei. Ceilalţi îl încurajează. Îi spun „Hai, poţi s-o faci!", „Atenţie, să nu plonjezi pe burtă!", „Hai, arată ce poţi!". Chestii d-astea.

Apoi aud vocea lui Betty: „Holits, gândeşte-te bine ce faci!". Dar Holits stă acolo, pe margine. Se uită în jos, la apă. Pare să calculeze elanul necesar ca să ajungă acolo. Se trage înapoi, spre latura îndepărtată. Scuipă în palme şi îşi freacă mâinile. Spuds îi strigă:

— Gata, gagiule! Acum o să reuşeşti!

Îl văd cum se izbeşte de platformă. Îl şi aud.

— Holits! strigă Betty.

Se duc cu toţii în grabă şi se apleacă deasupra lui. Când ajung acolo, el stă în fund. Rick îl ţine de umeri şi îi zbiară în faţă:

— Holits! Băi, omule!

Holits are rana asta adâncă pe frunte şi ochii sticloşi. Spuds şi Rick îl ajută să se aşeze pe un scaun. Cineva îi dă un prosop. Dar Holits ţine prosopul ca şi cum nu ştie ce să facă. Altcineva îi dă un pahar plin. Dar nici cu ăsta Holits nu pare să ştie ce să facă. Oameni îi spun întruna tot felul de lucruri. Holits ridică prosopul spre faţă. Apoi îl îndepărtează şi priveşte sângele. Doar atât, îl priveşte. Nu pare să înţeleagă nimic.

— Lăsaţi-mă să-l văd.

Ajung în sfârşit în faţa lui. E grav.

— Holits, te simţi bine?

Dar Holits se uită scurt la mine, apoi ochii lui o pornesc aiurea.

— Cred că ar fi mai bine să meargă la Urgenţe.

Betty se uită la mine când spun asta şi începe să scuture din cap. Îl priveşte din nou pe Holits.

Îi dă alt prosop. Cred că e trează. Dar ceilalți sunt beți. Beți e prea puțin zis.

Spuds repetă ce-am spus eu:

— Să-l ducem la Urgențe.

Rick zice:

— Merg și eu.

— Mergem cu toții, zice Connie Nova.

— Cel mai bine ar fi să stăm laolaltă, zice Linda Cobb.

— Holits, îi spun eu din nou numele.

— Nu pot s-o fac, zise Holits.

— Ce-a zis? mă întreabă Connie Nova.

— A zis că nu poate s-o facă, îi spun eu.

— Ce să facă? Despre ce vorbește? vrea să știe Rick.

— Mai spui o dată? zice Spuds. N-am auzit.

— Spune că nu poate s-o facă. Nu cred că știe ce zice. Mai bine l-ați duce la spital, zic eu.

Apoi îmi amintesc de Harley și de reguli.

— N-ar fi trebuit să fiți aici, afară. Nici unul. Avem niște reguli. Acu' dați-i drumul și duceți-l la spital.

— Să-l ducem la spital, zice Spuds, ca și cum tocmai i-ar fi venit ideea.

El pare mai matolit decât ceilalți. În primul rând nu poate sta drept. Se împleticește. Își saltă întruna picioarele și le pune din nou pe platformă. Sub lămpile de deasupra bazinului părul de pe pieptul lui e alb ca zăpada.

— Aduc mașina.

Iată ce spune pletosul.

— Connie, dă-mi, te rog, cheile.

— Nu pot s-o fac, zice Holits.

Prosopul i-a coborât la bărbie. Dar tăietura e pe frunte.

— Dă-i halatul ăla de pluș. Nu poate merge la spital în halul în care e acum, spune Linda Cobb. Holits? Holits, noi suntem!

Ea așteaptă, apoi ia paharul cu whiskey dintre degetele lui Holits și bea din el.

La câteva ferestre se văd oameni care privesc zarva de lângă piscină. Se aprind lumini.

— Duceți-vă la culcare! strigă cineva.

În cele din urmă pletosul aduce Datsunul lui Connie din spatele clădirii și îl trage aproape de piscină. Farurile aprinse lucesc. Pletosul ambalează motorul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, duceți-vă la culcare! zbiară aceeași persoană.

La ferestre apar și mai multe persoane. Mă aștept să-l văd pe Harley ieșind din clipă-n clipă, cu pălăria pe cap și pufnind. Apoi mă gândesc: „Nu, o să doarmă până trece toată povestea. Să-l lăsăm pe Harley în plata Domnului".

Spuds și Connie Nova trec de-o parte și de alta a lui Holits. Holits nu se poate ține pe picioare. E buimac. În parte fiindcă e beat. Dar, fără îndoială, s-a rănit rău. Îl bagă în mașină și se înghesuie și ei înăuntru. Betty e ultima care intră. Trebuie să stea în poala cuiva. Apoi mașina demarează. Cel care zbierase, oricine o fi fost ăla, trântește fereastra și o închide.

Toată săptămâna următoare Holits n-a ieșit din cameră. Și cred că Betty a renunțat, probabil, la serviciu, fiindcă n-o mai văd prin fața ferestrei. Când îi remarc pe băieți trecând, ies imediat și îi întreb direct:

— Cum se simte tatăl vostru?

— S-a rănit la cap, spune unul dintre ei.

Aştept, sperând că or să mai spună ceva. Dar nu spun. Ridică din umeri şi se duc la şcoală cu pungile cu prânzul şi ghiozdanele după ei. Mai târziu mi-a părut rău că nu i-am întrebat de mama lor vitregă.

Când îl văd afară, bandajat şi stând în picioare pe balconul lui, Holits nici măcar nu-mi face semn cu capul. Se poartă de parcă aş fi o străină. E ca şi cum nu m-ar recunoaşte sau nu ar vrea să mă recunoască. Harley spune că şi el e tratat la fel. Şi nu-i place.

— Ce-i cu el? vrea să ştie Harley. Suedezul dracului! Ce-a păţit la cap? L-a croit cineva sau ce s-a întâmplat?

Eu tac mâlc când spune asta. Nu vreau să intru în amănunte.

Apoi în după-masa aia de duminică văd cum unul dintre băieţi cară o cutie şi o pune în break. Băiatul urcă din nou scările. Dar destul de repede coboară cu o altă cutie şi o pune tot în maşină. În clipa aceea îmi dau seama că se pregătesc să plece. Dar nu-i spun lui Harley ce ştiu. O să afle totul destul de curând.

În dimineaţa următoare Betty îl trimite jos pe unul dintre băieţi cu un bilet în care spune că îi pare rău, dar trebuie să plece. Îmi dă adresa din Indio a surorii ei, unde spune că putem să-i trimitem garanţia. Îmi aminteşte că au plătit chiria pe toată luna, dar pleacă cu opt zile înainte. Speră că ar putea obţine ceva de genul unei restituiri, chiar dacă n-au anunţat cu treizeci de zile înainte. Îmi scrie „Mulţumesc pentru toate cele. Mulţumesc pentru că m-ai coafat atunci". Semnează biletul cu „A voastră, Betty Holits".

— Cum te cheamă? îl întreb eu pe băiat.

— Billy.

— Billy, să-i spui mamei tale că îmi pare foarte, foarte rău.

Harley citește ce a scris femeia și zice că or să vadă vreun ban restituit de Fulton Terrace când o face plopul pere. Mai spune că nu-i înțelege pe oamenii ăștia.

— Oameni care trec prin viață ca și cum lumea ar fi obligată să aibă grijă de ei.

Mă întreabă unde se duc. Eu n-am idee. Poate se întorc în Minnesota. De un' să știu eu unde se duc? Dar nu cred că se întorc în Minnesota. Cred că se duc să-și încerce norocul în alt loc.

Connie Nova și Spuds își au scaunele în locurile lor obișnuite, fiecare pe o latură a piscinei. Din când în când se uită la băieții Holits, care duc lucruri la mașină. Apoi iese Holits însuși, cu câteva haine pe braț. Connie Nova și Spuds strigă și-i fac semne cu mâna. Holits îi privește de parcă nici nu i-ar cunoaște. Apoi își ridică mâna liberă. Doar o ridică, atâta tot. Ei îi fac semne cu mâna. Atunci Holits le face și el semn cu mâna. Le face cu mâna chiar și după ce ei s-au oprit. Betty coboară și îi atinge brațul. Ea nu face semn cu mâna. Nici nu vrea să se uite la oamenii ăștia. Îi spune ceva lui Holits și trece mai departe spre mașină. Connie Nova se lasă pe speteaza șezlongului și întinde mâna să dea drumul aparatului de radio portabil. Spuds își ține în mână ochelarii de soare și îi privește o vreme pe Holits și pe Betty. Apoi își pune ochelarii deasupra urechilor. Se instalează în șezlong și se întoarce să-și bronzeze bătrânul său eu.

Într-un sfârșit au încărcat totul și sunt gata să se pună în mișcare. Băieții stau în spate,

Holits la volan, Betty pe scaunul din dreapta, lângă el. La fel ca atunci când au venit aici.

— La ce te uiţi? zice Harley.

Face o pauză. Stă pe scaunul lui şi se uită la televizor. Dar se ridică şi vine la fereastră.

— Ehe, uite-i că pleacă! Habar n-au unde se duc sau ce or să facă. Suedez nebun.

Îi privesc cum ies cu maşina din parcare şi cotesc, intrând pe şoseaua care îi va duce la autostradă. Apoi mă uit din nou la Harley. El se instalează pe scaun. Are lângă el o doză de suc şi pe cap pălăria lui de paie. Se poartă de parcă în veci de veci nu s-a întâmplat şi nu se va întâmpla nimic.

— Harley?

Dar, firește, nu mă aude. Mă duc spre el şi rămân în picioare în faţa scaunului său. E mirat. Nu ştie cum s-o ia. Se lasă pe spate, rămâne aşa şi se uită la mine.

Începe să sune telefonul.

— Răspunde tu, te rog, zice el.

Nu-i răspund. De ce-aş face-o?

— Atunci lasă-l să sune, zice el.

Mă duc să iau un mop, nişte cârpe, nişte bureţi cu detergent şi o găleată. Telefonul încetează să mai sune. Harley stă în continuare pe scaun. Dar a oprit televizorul. Îmi iau cheile, ies afară şi urc scările la 17. Deschid, intru şi traversez camera de zi, îndreptându-mă spre bucătăria lor – spre ce a fost bucătăria lor.

Tejghelele au fost spălate şi lustruite, iar chiuveta şi dulapurile sunt curate. Nu-i chiar atât de rău. Las uneltele pentru curăţenie pe sobă şi mă duc să arunc o privire în baie. Un pic de frecat pe parchet şi totul va fi în ordine. Apoi deschid

ușa dormitorului – încăperea care dă spre piscină. Obloanele sunt ridicate, iar patul e gol. Podeaua strălucește. „Mulțumesc", spun eu cu voce tare. Îi doresc să aibă noroc, oriunde s-ar duce. „Mult noroc, Betty." Unul din sertarele biroului e deschis și mă duc să-l închid. Într-un colț din fundul lui văd căpăstrul pe care-l căra Holits atunci când a venit. Probabil l-au uitat în graba plecării. Dar poate că nu l-au uitat. Poate că omul l-a lăsat dinadins.

— Căpăstru, spun eu.

Îl țin sus, îndreptat spre fereastră, și îl privesc în lumină. Nu-i o iluzie, ci chiar un căpăstru vechi din piele neagră. Nu știu prea multe despre căpestre. Dar știu că o parte se pune în bot. Partea asta se cheamă zăbală. E confecționată din oțel. Dârlogii trec peste cap și acolo sus, unde sunt ținuți pe grumaz, între degete. Călărețul trage de dârlogi încolo și încoace și calul se întoarce. E simplu. Zăbala e rece și grea. Dacă ar trebui să porți lucrul ăsta între dinți, bănuiesc că te-ai supune numaidecât. Când ai simțit că e trasă, știi că a venit momentul. Știi că te duci undeva.

CATEDRALA

Ei, bărbatul ăsta orb, un vechi prieten de-al nevesti-mii, era pe drum și avea să-și petreacă noaptea la noi. Nevastă-sa murise. Așa că vizita rudele din Connecticut ale nevestei moarte. I-a telefonat nevesti-mii de la rudele lui prin alianță. S-au înțeles cum să facă. El o să vină cu trenul – un drum de cinci ore – și nevastă-mea o să-l întâmpine la gară. Cu zece ani în urmă lucrase pentru el o vară în Seattle și de-atunci nu-l mai văzuse. Însă ea și orbul păstraseră legătura. Își vorbeau, înregistrau casete și le trimiteau prin poștă de la unul la altul. Vizita lui nu mă entuziasma. Era o persoană pe care n-o cunoșteam. Și mă necăjea că era orb. Tot ce știam despre orbire venea din filme. În filme orbii se mișcă lent și nu râd niciodată. Uneori sunt conduși de câini dresați special pentru ei. Nu ardeam de nerăbdare să primesc un orb în casa mea.

Vara aceea, în Seattle, nevastă-mea avusese nevoie de o slujbă. N-avea bani deloc. Bărbatul cu care urma să se mărite la sfârșitul verii era la școala de ofițeri. Nici el n-avea bani. Dar ea era îndrăgostită de tip și el era îndrăgostit de ea etc. Ea văzuse în ziar un anunț – ANGAJEZ:

Lector pentru un bărbat orb, plus un număr de telefon. A dat telefon, s-a dus acolo şi a fost angajată pe loc. Lucrase toată vara pentru orbul ăsta. Îi citea diferite materiale, studii de caz, rapoarte, lucruri din astea. L-a ajutat să-şi organizeze birouaşul din departamentul districtual de servicii sociale. Deveniseră buni prieteni – soţia mea şi orbul. De unde ştiu lucrurile astea? Mi le-a spus ea. Şi mi-a spus şi altceva. În ultima ei zi la birou orbul a întrebat-o dacă-i dă voie să-i atingă faţa. Ea a fost de acord. Mi-a spus că el i-a atins cu degetele fiecare parte a feţei, a nasului – chiar şi gâtul! Ea n-a uitat niciodată. Ba chiar a încercat să scrie un poem despre asta. Încerca mereu să scrie câte un poem. Scria un poem sau două în fiecare an, de regulă după ce i se întâmpla ceva cu adevărat important.

Când am ieşit prima dată împreună, mi-a arătat poemul. În poem îşi amintea degetele lui şi felul în care îi pipăiseră faţa. În poem vorbea despre ce simţise la vremea aceea, ce îi trecuse prin minte când orbul i-a atins nasul şi buzele. Ţin minte că poemul nu mi s-a părut grozav. Bineînţeles, nu i-am spus-o. Poate că nu înţeleg eu poezia. Recunosc că volumele de versuri nu mă ispitesc deloc.

Oricum, bărbatul care s-a bucurat primul de graţiile ei, viitorul ofiţer, fusese iubitul copilăriei ei. Aşadar era OK. Vreau să spun că la sfârşitul verii l-a lăsat pe orb să-şi plimbe mâinile pe faţa ei, i-a spus bun rămas, s-a măritat cu iubirea din copilărie, care acum era ofiţer cu brevet, şi a plecat din Seattle. Dar ea şi orbul au păstrat legătura. Primul contact l-a făcut ea după vreun an de zile. L-a sunat la telefon într-o noapte de

la o bază aeriană din Alabama. Voia să discute cu el. Au discutat. El a rugat-o să-i trimită o casetă înregistrată în care să-i povestească despre viaţa ei. Aşa a făcut. I-a trimis o casetă. Pe casetă i-a povestit orbului despre soţul ei şi despre viaţa lor împreună în cadrul armatei. I-a spus orbului că îşi iubeşte soţul, dar că nu-i plăcea unde locuiau şi nu-i plăcea că el face parte din chestia aia militaro-industrială. I-a povestit orbului că a scris un poem şi că el e în poemul ăsta. I-a povestit că scria un poem despre cum e să fii nevasta unui ofiţer de aviaţie. Nu terminase poemul. Încă mai lucra la el. Orbul a înregistrat o casetă. I-a trimis caseta. Ea a înregistrat o casetă. Şi-aşa au continuat ani de-a rândul. Ofiţerul nevestei mele a fost trimis la post la o bază şi apoi la alta. Ea a expediat casete de la Moody AFB, McGuire, McConnell şi, în fine, din Travis, lângă Sacramento, unde într-o noapte a ajuns să se simtă singură şi ruptă de oamenii pe care îi pierdea întruna în viaţa asta hoinară. Simţea că nu mai poate să meargă mai departe. A intrat în casă, a strâns toate pilulele şi capsulele din dulăpiorul cu medicamente şi le-a dat pe gât cu o sticlă de gin. Apoi s-a băgat într-o cadă cu apă fierbinte şi a leşinat.

Dar în loc să moară, i s-a făcut greaţă. A vomitat. Ofiţerul ei – de ce ar trebui să aibă un nume? Era iubitul din copilărie, ce mai vrea? – s-a întors acasă de undeva, a găsit-o şi a chemat ambulanţa. În timp, ea a povestit şi a înregistrat totul pe o casetă şi i-a trimis caseta orbului. În cursul anilor a înregistrat pe casete tot felul de întâmplări şi a expediat casetele cu maximum de viteză. Cred că, pe lângă scrierea unui poem în

fiecare an, casetele erau principalul ei mijloc de relaxare. Pe o casetă îi spunea orbului că s-a hotărât să se despartă o vreme de ofițerul ei. Pe altă casetă i-a vorbit despre divorțul ei. Noi doi am început să ne întâlnim și, bineînțeles, ea i-a povestit orbului și despre asta. Îi spunea tot sau așa mi se părea mie. O dată m-a întrebat dacă n-aș vrea să ascult caseta cea mai recentă primită de la orb. Asta a fost acum un an. Pe casetă se vorbea despre mine, mi-a spus ea. Așa că eu am zis OK, o ascult. Ne-am pus de băut și ne-am instalat în camera de zi. Ne-am pregătit să ascultăm. Mai întâi ea a introdus caseta în aparat și a reglat câteva butoane. Apoi a apăsat o clapetă. Banda a scheunat și cineva a început să vorbească cu o voce din aia puternică. Ea a micșorat volumul. După câteva minute de pălăvrăgeală inofensivă, mi-am auzit numele în gura străinului, a orbului, pe care nu-l cunoșteam! Și apoi asta: „Din tot ce mi-ai spus despre el, pot concluziona doar că..." Dar am fost întrerupți, cineva a bătut la ușă sau s-a întâmplat altceva și n-am mai reluat niciodată caseta. Poate că a fost mai bine așa. În fond, auzisem ce voiam să aud.

Acum același orb venea să doarmă în casa mea.

— Aș putea să-l iau la bowling, i-am spus soției mele.

Ea stătea lângă suportul de vase și făcea cartofi pai. A pus jos cuțitul pe care-l folosea și s-a întors spre mine.

— Dacă mă iubești, a spus ea, o să faci asta pentru mine. Dacă nu mă iubești, perfect. Dar dacă tu ai avea un prieten – orice prieten – și prietenul ăsta ar veni în vizită, l-aș face să se simtă bine.

Şi-a şters mâinile cu cârpa de vase.

— Eu n-am prieteni orbi, am zis eu.

— Tu n-ai prieteni *deloc*, a răspuns ea. Punct. De altminteri, ce dracu', nevastă-sa a murit de curând! Nu pricepi? Omul ăsta şi-a pierdut soţia!

N-am răspuns. Ea mi-a povestit câte ceva despre soţia orbului. Se numea Beulah. Beulah! Nume potrivit pentru o femeie de culoare.

— Nevastă-sa era negresă? am întrebat eu.

— Eşti nebun? a zis nevastă-mea. Te-ai scrântit aşa, deodată, sau ce ţi s-a întâmplat?

A ridicat un cartof de jos. Îl văzusem cum lovise podeaua, apoi cum s-a rostogolit sub sobă.

— Ce-i cu tine? a mai zis ea. Eşti beat?

— Întrebam şi eu aşa, am replicat.

În acel moment nevastă-mea mi-a dat o mulţime de amănunte care nu mă prea interesau. Am umplut un pahar cu băutură şi m-am aşezat la masa din bucătărie ca s-o ascult. Fragmentele povestirii au început să se lege, să capete sens.

Beulah se angajase la bărbatul orb în vara de după ce nevastă-mea încetase să mai lucreze pentru el. După puţină vreme Beulah şi bărbatul orb au avut cununia religioasă. O cununie restrânsă, discretă – de astfel, cine ar dori să se ducă la o asemenea cununie? –, doar cu ei doi, plus pastorul şi soţia pastorului. A fost totuşi o cununie religioasă. Aşa dorise Beulah, spunea el. Dar încă de pe atunci Beulah purta cancerul în glande. După ce au stat nedespărţiţi vreme de opt ani – *nedespărţiţi* a fost cuvântul folosit de soţia mea –, sănătatea lui Beulah s-a degradat rapid. Femeia a murit într-o cameră de spital din Seattle, iar bărbatul orb a stat lângă patul ei şi

a ținut-o de mână. Ei s-au căsătorit, au trăit și au muncit împreună, au dormit împreună – au făcut sex, desigur – și apoi orbul a trebuit s-o înmormânteze. Și toate astea fără ca el să fi văzut vreodată cum arăta femeia lui, fir-ar să fie! Asta îmi depășea puterea de înțelegere. Când am auzit povestea, l-am compătimit câteva secunde pe bărbatul orb. Apoi m-am pomenit gândindu-mă că soția lui trebuie să fi avut o viață nefericită. Închipuiți-vă o femeie care nu se poate vedea niciodată așa cum apare în ochii iubitului. O femeie care trăiește zi de zi fără să primească vreodată un compliment cât de mic de la iubitul ei. O femeie al cărei soț nu poate să citească niciodată expresia de pe fața ei, fie ea una de nefericire sau ceva mai bun. O femeie care, dacă voia, se machia, dacă nu, nu. Pentru el oricum nu conta. Dacă voia, putea să se dea cu fard verde pe pleoapele unui ochi, să-și pună un ac în nară, pantaloni galbeni și pantofi purpurii. Pentru el era totuna. Și apoi să alunece în moarte, cu mâna orbului pe mâna ei, cu ochii orbului vărsând lacrimi – îmi închipui eu acum –, iar ultimul ei gând poate a fost exact ăsta: că el n-a știut niciodată cum arăta ea și acum ea e în drum spre mormânt. Lui Robert i-au rămas o mică poliță de asigurare și jumătate dintr-o monedă mexicană de douăzeci de pesos. Cealaltă jumătate a monedei a rămas în sicriu, cu ea. Patetic.

Deci când a venit momentul, soția mea s-a dus la gară să-l ia. Cum n-aveam altceva de făcut decât să aștept – sigur, pe el îl învinuiam pentru asta –, mă cinsteam și mă uitam la televizor și atunci am auzit cum intră mașina pe alee. M-am

ridicat de pe sofa cu pahar cu tot și m-am dus la fereastră ca să mă uit.

Am văzut-o pe soția mea râzând în timp ce parca mașina. Am văzut-o cum iese din mașină și închide portiera. Continua să zâmbească. De-a dreptul uimitor! A ocolit, trecând pe partea cealaltă a mașinii, unde orbul începuse să iasă. Orbul ăsta, imaginați-vă, avea o barbă mare! Barbă la un orb! E prea de tot, zău așa! Orbul a întins mâna spre bancheta din spate și a tras un geamantan. Nevastă-mea l-a luat de braț, a închis portiera mașinii și, vorbind tot drumul, l-a condus pe alee și apoi în sus, pe trepte, spre veranda din față. Eu am oprit televizorul, mi-am băut paharul, l-am clătit și mi-am uscat mâinile. Apoi m-am dus la ușă.

Nevastă-mea a zis:

— Să-ți fac cunoștință cu Robert. Robert, el e soțul meu. Știi totul despre el.

Radia toată. Îl ținea pe orb de mâneca hainei.

Orbul a dat drumul geamantanului și a întins mâna.

I-am luat-o. El mi-a strâns-o tare, a ținut-o și apoi i-a dat drumul.

— Nu știu de ce, dar am senzația că ne-am mai întâlnit, a trâmbițat el.

— La fel și eu, am zis.

Altceva n-am știut să spun. Apoi am zis:

— Bine ai venit! Știu o mulțime de lucruri despre tine.

Am început apoi să ne deplasăm în grupul nostru restrâns de pe verandă în camera de zi. Nevastă-mea îl călăuzea, ținându-l de braț. Orbul își căra geamantanul în mâna cealaltă. Nevastă-mea spunea lucruri de genul „La stânga ta.

Aici, Robert. E bine. Acum atenție, acolo-i un scaun. Așa, așa. Stai jos aici. Asta e sofaua. Am cumpărat sofaua acum două săptămâni".

Eu am dat să spun ceva despre sofaua cea veche. Mie îmi plăcuse. Dar n-am spus nimic. Apoi am vrut să spun altceva, de dragul conversației, ceva despre peisajul pe care-l vezi de-a lungul Hudsonului. Cum când te duci *la* New York, trebuie să stai pe partea dreaptă a trenului, iar când vii *de la* New York, pe partea stângă.

— Ai călătorit bine cu trenul? am zis eu. Apropo, pe care parte a trenului ai stat?

— Ce întrebare, pe care parte! a zis nevastă-mea. Ce contează partea?

— Am întrebat și eu așa, am zis eu.

— Pe partea dreaptă, a răspuns orbul. N-am mai mers cu trenul de aproape patruzeci de ani. De când eram copil și mergeam cu părinții mei. A trecut mult timp de-atunci. Aproape că uitasem senzația. Acum am argint în barbă. Sau, oricum, așa mi s-a spus. Am un aer distins, draga mea? i-a spus apoi orbul nevesti-mii.

— Arăți foarte distins, Robert, a spus ea. Robert! a mai zis apoi. Robert, îmi pare atât de bine că te văd!

În cele din urmă nevastă-mea și-a luat ochii de la orb și s-a uitat la mine. Am avut senzația că nu i-a plăcut ce a văzut. Am înălțat din umeri.

N-am întâlnit niciodată și n-am cunoscut personal vreun om lipsit de vedere. Orbul ăsta se apropia de cincizeci de ani, era solid, chelea și avea umerii lăsați, ca și cum ar fi cărat pe ei o greutate mare. Purta pantaloni maro, pantofi maro, cămașă maro deschis, cravată și un sacou sport. Fercheș. Avea și barba aia mare. Dar nu

folosea baston și nu purta ochelari cu lentile negre. Am crezut întotdeauna că ochelarii cu lentile negre sunt obligatorii pentru orbi. Drept să spun, aș fi vrut să aibă ochelari. La prima vedere ochii lui păreau la fel ca ochii oricui. Dar când te uitai mai bine, se observa totuși o diferență. Prea mult alb în iris, de pildă, iar pupilele păreau să i se rotească în orbite fără ca el să știe sau să fie în stare să le oprească. Înfiorător. În timp ce mă holbam la fața lui, am văzut cum pupila lui stângă se întorcea spre nas, pe când cealaltă se căznea să rămână pe loc. Dar degeaba făcea eforturi, fiindcă ochiul ăla continua să hoinărească fără voia lui și fără ca el să-și dea seama.

Am zis:

— Să te servesc cu ceva de băut. Ce ți-ar plăcea? Avem câte ceva din toate. E una dintre distracțiile noastre.

— Frate, eu însumi sunt scoțian, a spus el destul de repede cu vocea lui zdravănă.

— De acord, am zis eu. Frate! Categoric, ești. Știam asta.

Degetele lui au pipăit geamantanul, care stătea lângă sofa. Încerca să se orienteze. N-aveam de ce să mă supăr.

— O să-l duc sus, în camera ta, a zis nevastă-mea.

— Nu, e bine așa, a zis orbul cu voce tare. Poate să aștepte până urc și eu.

— Puțină apă la whiskey-ul scoțian? am întrebat.

— Foarte puțină, a zis el.

— Știam eu.

El a zis:

— Olecuță. Actorul irlandez, Barry Fitzgerald? Sunt ca tipul ăla. Când beau apă, a zis Fitzgerald, beau apă. Când beau whiskey, beau whiskey.

Nevastă-mea a râs. Orbul și-a dus mâna sub barbă. Și-a ridicat barba încet și apoi a lăsat-o să cadă.

Am pregătit băuturile — trei pahare mari de whiskey, cu un strop de apă în fiecare. Apoi ne-am binedispus și am discutat despre călătoriile lui Robert. Mai întâi am comentat în detaliu zborul lung de pe Coasta de Vest la Connecticut. Apoi drumul din Connecticut până aici, cu trenul. Am băut alt pahar pentru această etapă a călătoriei.

Mi-am amintit că citisem undeva că orbii nu fumează, fiindcă, după cum se presupune, n-ar putea să vadă fumul pe care îl degajă. Credeam că știu măcar atâta despre orbi. Dar orbul ăsta fuma țigara până la capăt și își aprindea imediat alta. Orbul a umplut scrumiera cu chiștoace și nevastă-mea a golit-o.

Când ne-am așezat la cină, am mai băut un pahar. Nevastă-mea a încărcat farfuria lui Robert cu o porție de biftec decongelat, cartofi pai și fasole verde. Eu i-am uns două felii de pâine cu unt. Am zis:

— Aici ai niște pâine cu unt.

Am mai tras o dușcă din paharul meu.

— Haideți acum să ne rugăm, am zis și orbul și-a lăsat capul în jos.

Nevastă-mea m-a privit cu gura căscată.

— Să ne rugăm să nu sune telefonul și să nu se răcească mâncarea, am adăugat.

Ne-am pus pe înfulecat. Am mâncat tot ce era de mâncat pe masă. Am mâncat ca și cum venea sfârșitul lumii. N-am discutat. Am mâncat. Am halit. Am ras tot de pe masă. Eram puși serios pe mâncat. Orbul localizase imediat mâncarea și știa exact unde se găsește fiecare lucru din farfuria lui. Priveam cu admirație cum folosea cuțitul și furculița pe carne. Își tăia două bucăți de carne, înfigea furculița, băga în gură carnea, trecea la cartofii pai, la fasole, iar apoi smulgea o bucată mare de pâine cu unt și o mânca. Încheia seria cu un gât de lapte. Nu s-a jenat nici să-și folosească degetele când și când.

Am terminat totul, inclusiv jumătate din plăcinta cu fragi. Câteva momente am stat ca năuciți. Fețele ne erau brobonite de sudoare. În cele din urmă ne-am ridicat de la masă și am lăsat farfuriile murdare. Nu ne-am mai bătut capul. Ne-am dus cu greu în camera de zi și ne-am cufundat din nou pe locurile noastre. Robert și nevastă-mea stăteau pe sofa. Eu am ocupat fotoliul cel mare. Am mai băut două sau trei pahare în timp ce ei doi discutau despre lucrurile importante care li se întâmplaseră în ultimii zece ani. În cea mai mare parte a timpului doar am stat și am ascultat. Din când în când interveneam și eu. Nu voiam ca el să creadă că plecasem din încăpere și nu voiam nici ca ea să creadă că mă simt neglijat. Discutau despre lucruri ce li se întâmplaseră lor – lor! – în cei zece ani care trecuseră. Am așteptat degeaba să-mi aud numele pe buzele dulci ale nevestei mele – „Și apoi în viața mea a apărut soțul meu drag" sau ceva asemănător. N-am auzit nimic de genul ăsta. S-a discutat mai mult despre Robert. Din câte se

părea, Robert făcuse câte ceva din toate. Un orb meşter la toate. Dar cel mai recent el şi soţia lui fuseseră angrosişti Amway. Cu asta, am dedus eu, îşi câştigau existenţa, aşa cum era ea. Orbul era şi radioamator. Vorbea cu vocea lui puternică despre conversaţii pe care le avusese cu radioamatori din Guam, Filipine, Alaska şi chiar Tahiti. Spunea că îşi făcuse o mulţime de prieteni acolo şi ar avea la cine să tragă dacă ar vrea să se ducă vreodată să viziteze locurile alea. Din când în când îşi întorcea faţa oarbă spre mine, îşi punea mâna sub barbă şi mă întreba ceva. De cât timp eram în funcţia actuală? (De trei ani.) Îmi plăcea slujba mea? (Nu-mi plăcea.) Aveam de gând să îmi păstrez postul? (Ce alte opţiuni aveam?) În cele din urmă, când am crezut că a cam terminat, m-am ridicat şi am deschis televizorul.

Nevastă-mea s-a uitat la mine iritată. Era gata să explodeze. Apoi s-a uitat la orb şi a zis:

— Robert, tu ai televizor?

Orbul i-a răspuns:

— Draga mea, am două televizoare. Am un aparat TV color şi unul alb-negru, o relicvă. Să vă spun ceva nostim: dacă deschid televizorul – şi îl deschid întotdeauna –, îl deschid chiar pe cel color. Nu vi se pare nostim?

Nu ştiam ce să spun. N-aveam cum să răspund la o asemenea întrebare. N-aveam nici o părere. Aşa că am urmărit programul de ştiri şi am ascultat ce spunea crainicul.

— Ăsta-i televizor color, a zis orbul. Nu mă întrebaţi cum, dar pot să-mi dau seama.

— L-am schimbat cu puţin timp în urmă, am zis eu.

Orbul a sorbit din nou din pahar. Şi-a ridicat barba, şi-a mirosit-o şi a lăsat-o să cadă. S-a aplecat în faţă pe sofa. Şi-a aranjat scrumiera pe măsuţa de cafea, apoi a dus bricheta la ţigară. S-a lăsat pe spetează sofalei şi şi-a încrucişat picioarele.

Nevastă-mea şi-a acoperit gura şi apoi a căscat. S-a întins. A zis:

— Cred că o să mă duc sus să-mi pun halatul. Cred c-o să mă schimb în altceva. Robert, vreau să te simţi bine, a spus ea.

— Mă simt cât se poate de bine, a zis orbul.

— Vreau să te simţi în largul tău în casa asta.

— Mă simt în largul meu, a răspuns orbul.

După ce soţia mea a ieşit din încăpere, noi doi, el şi cu mine, am ascultat buletinul meteo şi ştirile sportive. În momentul acela ea era plecată de atâta timp, încât nu ştiam dacă avea de gând să mai vină jos. M-am gândit că poate s-a băgat în pat. Doream să vină din nou jos, la noi. Nu voiam să fiu lăsat singur cu un orb. L-am întrebat dacă mai voia un pahar şi el a zis că da, sigur că da. Apoi l-am întrebat dacă vrea să fumeze nişte iarbă cu mine. Am zis că tocmai am răsucit o ţigară cu marijuana. Nu răsucisem, dar plănuiam să o fac în doi timpi şi trei mişcări.

— Am să-ncerc una împreună cu tine, a zis el.

— E super, am zis. Asta da iarbă!

Am umplut paharele şi m-am aşezat pe sofa, lângă el. Apoi am răsucit două ţigări babane. Am aprins una şi i-am pasat-o. I-am dus-o la degete. El a luat-o şi a tras în piept.

— Ţine-o cât poţi de mult, am zis.

Mi-am dat seama imediat că nu mai fumase iarbă.

Nevastă-mea a coborât într-un halat roz și cu papuci roz.

— A ce miroase? a zis ea.

— Ne-am gândit să pipăm niște canabis, i-am răspuns.

Nevastă-mea m-a privit crunt. Apoi l-a privit pe orb și a zis:

— Robert, nu știam că fumezi iarbă.

El a zis:

— O fac acum, draga mea. Există un început pentru toate. Dar încă nu simt nimic.

— Marfa asta e chiar bună, am zis eu. Nu-i tare. E un drog cu care poți să mergi pe bune. Nu-ți tulbură mintea.

— Nu prea are ce să tulbure, frate, a zis el și a râs.

Nevastă-mea s-a așezat pe sofa, între orb și mine. I-am pasat țigara. Ea a luat-o și a tras un fum, apoi mi-a dat-o înapoi.

— În ce direcție circulă asta? a zis ea, după care a comentat: N-ar trebui să fumez iarbă. De-abia îmi mai țin ochii deschiși, ca să zic așa. Cina asta m-a dat gata. N-ar fi trebuit să mănânc atât de mult.

— Plăcinta cu fragi e de vină. Ea te-a dat gata, a zis orbul și a râs cu râsul lui sonor.

Apoi a clătinat din cap.

— Mai e plăcintă, am zis eu.

— Mai vrei niște plăcintă, Robert? a întrebat nevastă-mea.

— Poate ceva mai târziu, i-a zis el.

Ne-am concentrat atenția pe televizor. Nevastă-mea a căscat din nou și a zis:

— Patul tău e făcut, Robert, dacă vrei să te culci. Ştiu că trebuie să fi avut o zi obositoare. Când vrei să mergi la culcare, să spui.

L-a scuturat de braţ:

— Robert?

El şi-a revenit şi a zis:

— M-am simţit cu adevărat minunat. Asta bate casetele, nu-i aşa?

Eu am intervenit:

— Vine la tine.

Şi i-am pus jointul între degete. A inhalat, a ţinut fumul în piept şi apoi l-a dat afară. Ai fi zis că fumează iarbă de când avea nouă ani.

— Mulţumesc, frate, a zis el. Dar cred că mi-ajunge. Cred că încep să o simt.

I-a întins nevesti-mii chiştocul aprins.

— La fel şi la mine, a zis ea. *Ditto.* La fel şi pentru mine.

A luat chiştocul şi mi l-a pasat.

— S-ar putea să stau aici, cu ochii închişi, câtva timp. Între voi doi, gagiilor. Dar sper să nu vă supăraţi, OK? Nici unul dintre voi. Dacă vă supără, spuneţi. Altminteri pot să stau aici cu ochii închişi până când vreţi să mergeţi la culcare. Patul tău e făcut, Robert. Este exact lângă odaia noastră de la etaj. Te conducem noi sus când doreşti să te culci. Băieţi, să mă treziţi dacă adorm.

A spus asta, apoi a închis ochii şi a adormit.

Programul de ştiri s-a sfârşit. M-am ridicat şi am schimbat canalul. M-am aşezat din nou pe sofa. Îmi părea rău că nevastă-mea s-a înmuiat. Stătea cu capul răsturnat pe speteaza sofalei şi cu gura deschisă. Se răsucise, iar halatul îi

alunecase de pe picioare şi dezgolise o coapsă îmbietoare. Am întins mâna ca să trag halatul şi să o acopăr şi în momentul ăla l-am privit pe orb. Ce mama dracului! Am smucit halatul şi l-am dat din nou la o parte.

— Să spui când mai vrei plăcintă cu fragi, am zis eu.

— O să spun, a zis el.

— Eşti obosit? am întrebat. Vrei să te duc sus, la patul tău? Vrei să faci nani?

— Încă nu, a zis el. Nu. Am să stau cu tine, frate. Dacă nu te deranjează. Mă duc la culcare când te duci şi tu. Noi doi n-am avut ocazia să discutăm. Ştii ce vreau să spun? Am senzaţia că eu şi cu ea am monopolizat seara.

Şi-a ridicat iar barba şi apoi a lăsat-o să cadă. Şi-a luat ţigările şi bricheta.

— Nu mă deranjează deloc, am spus eu.

Apoi am adăugat:

— Mă bucur că putem sta de vorbă.

Şi zău că nu minţeam. În fiecare seară fumam iarbă şi mă culcam cât puteam de târziu. Nevastă-mea şi cu mine nu ne culcam niciodată la aceeaşi oră. Şi când adormeam într-adevăr, aveam visele alea. Uneori mă trezeam din coşmar şi inima mi-o lua razna.

La televizor era un film despre biserică şi Evul Mediu. Nu era o emisiune care să te dea pe spate. Eu voiam să mă uit la altceva. Am comutat pe alte canale. Dar nici acolo nu era nimic interesant. Aşa că m-am întors la primul canal şi mi-am cerut scuze.

— Frate, e foarte bine, a zis orbul. Îmi convine de minune. Orice vrei tu să vezi e OK. Întotdeauna învăţ câte ceva. Învăţatul nu are sfârşit.

Nu-mi strică să învăț ceva și în seara asta. De-aia am urechi.

O vreme n-am scos nici un cuvânt. Orbul se aplecase în față, cu capul întors spre mine și urechea dreaptă îndreptată în direcția televizorului. Foarte derutant. Din când în când pleoapele îi căzeau și apoi, brusc, i se deschideau iar. Din când în când își băga degetele în barbă și trăgea de ea, ca și cum se gândea la ceva auzit la televizor.

Pe ecran un grup de bărbați în sutane era atacat și chinuit de alți bărbați, îmbrăcați în niște costume ce închipuiau schelete sau în costume de diavoli. Bărbații îmbrăcați în diavoli purtau măști de diavoli, coarne și cozi lungi. Carul ăla alegoric făcea parte dintr-o procesiune. Naratorul englez spunea că procesiunea asta se desfășura în Spania o dată pe an. Am încercat să-i explic orbului ce se petrecea.

— Schelete. Știu ce sunt scheletele, a spus el și a dat din cap.

La televizor apărea o catedrală. A urmat apoi o prezentare prelungită, lentă, a altei catedrale. În sfârșit imaginea s-a schimbat brusc și a trecut la catedrala aia vestită din Paris, cu contraforții ei avântați și turlele ce se înălțau către nori. Aparatul de filmat s-a îndepărtat ca să ofere o imagine de ansamblu a catedralei ce se înălța deasupra liniei orizontului.

Erau momente când naratorul englez tăcea și lăsa pur și simplu aparatul de filmat să se deplaseze, astfel încât să înfățișeze catedralele din toate unghiurile. Alteori aparatul de filmat făcea un tur prin zona rurală, unde niște bărbați

mânau boii pe câmp. Am aşteptat cât am putut de mult. Apoi am simţit că trebuie să spun ceva. Am zis:

— Acum se prezintă exteriorul acestei catedrale. Garguii. Statui sculptate în aşa fel încât să semene cu nişte monştri. Cred că ăştia-s în Italia. Da, sunt în Italia. Pe pereţii bisericii se văd nişte picturi.

— Sunt fresce, frate? a întrebat el şi a sorbit din pahar.

Am întins mâna şi eu spre paharul meu. Dar era gol. Am încercat să-mi amintesc ce ştiam.

— Mă întrebi dacă sunt fresce? am zis. Bună întrebare. Nu ştiu.

Aparatul de filmat s-a mutat pe o catedrală din afara Lisabonei. Deosebirile dintre catedrala portugheză şi catedralele franceze şi italiene nu erau foarte mari. Dar se vedeau. Mai ales la interioare. Apoi mi-a trecut ceva prin minte şi am zis:

— Mi-a trecut ceva prin minte. Ai idee ce e aia o catedrală? Cum arată, vreau să spun? Pricepi ce zic? Dacă o persoană îţi spune despre o catedrală, ai idee despre ce vorbeşte? Ştii care e deosebirea dintre aia şi o biserică baptistă, să zicem?

A lăsat fumul să-i iasă încet din gură.

— Ştiu că a fost nevoie de sute de muncitori şi de cincizeci sau o sută de ani ca să fie ridicate, a zis el. Adineauri l-am auzit pe bărbatul ăla spunând asta. Ştiu că generaţii întregi ale aceleiaşi familii au lucrat la o catedrală. Şi asta a spus-o tot el. Oamenii care au lucrat o viaţă la ele n-au apucat să-şi vadă lucrarea terminată. În

privinţa asta, frăţioare, ei nu se deosebesc de noi, ceilalţi. N-am dreptate?

A râs. Pleoapele i-au coborât din nou. Capul i s-a lăsat în jos. Parcă moţăia. Poate îşi imagina că e în Portugalia. Televizorul arăta acum o altă catedrală. Asta era în Germania. S-a auzit vocea monotonă a englezului.

— Catedrale, a spus orbul.

S-a ridicat şi a răsucit capul încolo şi încoace.

— Dacă vrei să ştii adevărul, frăţioare, cam asta-i tot ce ştiu. Ce ţi-am spus adineauri. Ce am auzit de la el. Dar n-ai putea să-mi descrii o catedrală? Aş vrea s-o faci. Mi-ar plăcea s-o faci. Dacă vrei să ştii, de fapt nu am o imagine prea clară.

Am privit foarte atent imaginea catedralei de pe ecran. Cum să încep să o descriu? Dar să zicem că viaţa mea ar depinde de asta. Să zicem că viaţa mea e ameninţată de un dement care îmi spune că trebuie s-o fac, altminteri mă omoară.

M-am uitat fix la catedrală până când imaginea s-a schimbat brusc şi a apărut un peisaj rural. M-am uitat, dar fără folos. M-am întors spre orb şi am zis:

— În primul rând toate sunt foarte înalte.

Mă uitam în jur prin încăpere, căutând idei.

— Toate se înalţă mult, mult de tot. Din ce în ce mai sus. Spre cer. Unele sunt atât de mari, încât trebuie să aibă neapărat aceste puncte de sprijin. Să le ţină în picioare, ca să zic aşa. Alea se numesc contraforţi. Îmi amintesc de viaducte, deşi nu ştiu din ce motiv. Da' poate că nu ştii nici cum îs viaductele? Uneori catedralele au diavoli şi chestii d-astea pe faţadă. Alteori nobili şi doamne. Nu mă întreba de ce, am mai zis.

El dădea din cap. Partea de sus a trupului său părea să se balanseze înainte şi înapoi.

— Nu prea mă descurc, nu-i aşa? am zis.

El n-a mai dat din cap, ci s-a aplecat în faţă pe marginea sofalei. În timp ce asculta ce-i spuneam, îşi trecea degetele prin barbă. Îmi dădeam seama că nu reuşesc să mă fac înţeles. Dar el aştepta totuşi să continui. Mă aproba, dând din cap, ca şi cum încerca să mă încurajeze. Am încercat să mă gândesc ce să-i mai spun.

— Sunt într-adevăr mari, am zis. Sunt masive. Sunt construite din piatră. Uneori şi din marmură. În acele vremuri de demult, când construiau catedrale, oamenii voiau să fie aproape de Dumnezeu. În acele vremuri de demult Dumnezeu era o parte importantă din viaţa fiecărui om. Poţi să-ţi dai seama după felul în care construiau catedralele. Îmi pare rău, am spus, dar pare-se că nu pot face mai mult pentru tine. Pur şi simplu nu mă pricep.

— E-n regulă, frate, a zis orbul. Hei, ascultă! Sper să nu te superi că îţi zic, dar pot să te întreb ceva? Am să-ţi pun o întrebare simplă. Răspunzi cu da sau nu. Sunt pur şi simplu curios şi nu-i nici o supărare. Eşti gazda mea. Dar dă-mi voie să te-ntreb dacă eşti cumva credincios? Nu te superi că întreb?

Am scuturat din cap. Doar că el nu putea să mă vadă. Pentru orb a clipi şi a da din cap sunt totuna.

— Presupun că nu-s credincios. Nu prea cred eu. În nimic. Uneori e greu. Înţelegi ce vreau să zic?

— Sigur că da, mi-a răspuns el.

— Perfect, am zis.

Englezul continua să prezinte. Nevastă-mea a oftat în somn. A inspirat adânc şi a continuat să doarmă.

— Va trebui să mă ierţi, am zis eu. Dar nu pot să-ţi spun cum arată o catedrală. Pur şi simplu n-am în mine darul ăsta. Nu-s în stare de mai mult de-atât.

Orbul stătea foarte liniştit, cu capul plecat, şi mă asculta.

Am zis:

— Adevărul e că pentru mine catedralele nu înseamnă mare lucru. Nu înseamnă nimic. Catedrale. Sunt ceva la care te uiţi la televizor noaptea târziu. Cam asta sunt.

În momentul ăla orbul şi-a dres glasul. A scos la iveală ceva. A scos o batistă din buzunarul de la spate. Apoi a zis:

— Înţeleg, frate. E OK. Se-ntâmplă. Nu te necăji din cauza asta. Ei, dar ia fii atent! Îmi faci o favoare? Am o idee. Ce-ar fi să cauţi nişte hârtie de desen? Şi un pix. O să facem ceva. O să desenăm una împreună. Fă rost de un pix şi nişte hârtie de desen. Haide, frate, fă rost de materialul ăsta!

Aşa că m-am dus la etaj. Simţeam că parcă nu mai aveam nici un fel de putere în picioare. Mi le simţeam ca după o alergare. M-am uitat în jur în odaia nevesti-mii. Am găsit nişte pixuri într-un coşuleţ de pe masă. Apoi am încercat să mă gândesc unde să caut genul de hârtie despre care vorbea orbul.

La parter, în bucătărie, am găsit o pungă de hârtie care avea la fund nişte foi de ceapă. Am golit punga şi am scuturat-o. Am adus-o în camera de zi şi m-am aşezat pe jos, lângă

picioarele lui Robert. Am mutat niște lucruri, am netezit încreţiturile pungii, apoi am întins-o pe măsuţa de cafea.

Orbul s-a dat jos de pe sofa şi s-a aşezat lângă mine, pe covor.

Şi-a plimbat degetele peste hârtie. A pipăit în sus şi-n jos marginile foii, ba chiar şi dunga ei. A pipăit colţurile.

— Perfect, a zis el. Perfect, hai s-o facem.

Mi-a apucat mâna – mâna cu pixul. Şi-a strâns mâna lui peste ea.

— Dă-i bătaie, frate! Desenează, a zis el. Desenează. O să înţelegi. Eu te urmăresc. O să fie fain. Numai să începi aşa cum îţi spun eu. O să înţelegi. Desenează, a zis orbul.

Şi am început. Mai întâi am desenat o cutie ce semăna a casă. Putea să fie casa în care locuiam. Apoi am pus peste ea un acoperiş. La capetele acoperişului am desenat turle. Sminteală curată.

— Grozav! a zis el. Colosal! Te descurci de minune! Te-ai gândit vreodată că ţi se va întâmpla aşa ceva cât trăieşti? Ce zici, frate? Ei, ei, viaţa e ciudată, cum ştim cu toţii! Acu' nu te opri. Ţine-o tot aşa.

I-am pus ferestre boltite. Am desenat contraforţi avântaţi spre cer. Am atârnat de ea uşi imense. Nu mă mai puteam opri. Staţia TV şi-a încetat emisia. Am pus deoparte pixul şi mi-am încleştat şi descleştat degetele. Orbul a pipăit toată hârtia. Şi-a trecut vârfurile degetelor peste ea, peste tot ce desenasem, şi a dat din cap aprobator.

— Fainã treabă.

Am luat din nou pixul şi el mi-a găsit mâna. Mi-am continuat treaba. N-am stofă de artist. Dar nu m-am mai putut opri din desenat.

Nevastă-mea a deschis ochii şi ne-a privit uimită. S-a aşezat în capul oaselor pe sofa, cu halatul desfăcut. A zis:

— Ce faceţi voi acolo? Spuneţi-mi. Vreau să ştiu.

Eu nu i-am răspuns.

Orbul i-a spus:

— Desenăm o catedrală. La asta lucrăm, eu şi el. Apasă tare, mi-a zis apoi mie. E perfect. E frumos. Indiscutabil. Ţi-a ieşit, frate! Îmi dau seama. N-ai crezut că poţi. Dar poţi, nu-i aşa? Ţi-ai dat drumul tare de tot. Înţelegi ce vreau să spun? Încă puţin şi o să ne iasă ceva extraordinar. Ce-ţi mai face braţul? a întrebat. Acum pune nişte oameni acolo, înăuntru. Ce catedrală e aia fără oameni?

Nevastă-mea a zis:

— Ce se petrece aici? Robert, ce faci? Ce se întâmplă?

— E-n regulă. Acum închide ochii, mi-a spus mie orbul.

Aşa am făcut. I-am închis, aşa cum mi-a spus.

— Sunt închişi? Nu trişa.

— Sunt închişi, am zis eu.

— Ţine-i aşa!

Apoi a zis:

— Nu te opri acum! Desenează!

Aşa că am continuat să desenăm. Degetele lui îmi călăreau degetele mele în timp ce mâna mi se deplasa peste hârtie. Nu semăna cu nimic din ce făcusem vreodată până acum.

Apoi el a zis:

— Cred că e gata. Cred că ai reuşit. Aruncă o privire. Ei, cum ţi se pare?

Dar eu ţineam ochii închişi. M-am gândit să-i ţin aşa încă puţin. M-am gândit că ar trebui să fac lucrul ăsta.

— Ei? a zis el. Te uiți?

Ochii mei erau tot închiși. Eram în casa mea. Știam asta. Dar n-aveam senzația că sunt înăuntrul unui lucru.

— E într-adevăr ceva extraordinar, am spus.

CUPRINS

PENE 7
CASA LUI CHEF 37
CONSERVARE 45
COMPARTIMENTUL 59
UN LUCRU MIC ȘI BUN 73
VITAMINE 109
CU BĂGARE DE SEAMĂ 132
LOCUL DE UNDE TE SUN 149
TRENUL 172
FEBRĂ 183
CĂPĂSTRUL 219
CATEDRALA 245

BIBLIOTECA POLIROM

PROZĂ XX

„Douăsprezece povestiri pline până la refuz de tensiunea, misterul și inedițul existenței... Carver este un scriitor de o onestitate și o capacitate de înțelegere copleșitoare... Privirea lui nu face decât să descrie lumea și să o dezvăluie așa cum este. Dar e o privire atât de limpede, încât aproape că-ți frânge inima."

Washington Post Book World

„E imposibil să treci cu vederea talentul imens al lui Carver... Iar în ***Catedrala*** izbutește – aparent fără nici un efort – să ofere senzația că personajele sale sunt nu doar reale, ci și reprezentative."

Newsweek

„Câteva dintre povestirile lui Carver pot fi deja plasate printre capodoperele prozei scurte americane... ***Catedrala*** ne dezvăluie un autor deosebit de înzestrat, a cărui viziune asupra lumii este pe cât de complexă, pe atât de subtilă."

The New York Times Book Review

EDITURA POLIROM

ISBN 973-46-0255-1
978-973-46-0255-1

9 789734 602551

www.polirom.ro

Pe copertă: Mihai Criste, *Microcosmos* (detaliu)